

Toelichting bij de verzamelaanvraag 2025

Samenstelling van alle fiches en tabellen

////////////////////////////////////

Waar vind ik meer informatie?

De afdeling Landbouwsteun en Productkwaliteit van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij is de behorende instantie voor de verzamelaanvraag. Deze afdeling heeft twee regio's waar u terecht kunt voor meer informatie. Alle contactgegevens vindt u terug op de website van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij onder '[Contact](#)'.

Kunstmatige creatie van voordelen

Iedere vorm van bedrijfsorganisatie of aangifte die artificeel opgezet wordt met het oog op het veilig stellen van steunbetalingen of het verkrijgen van meer betalingen, evenals het ontlopen van verplichtingen zoals conditionaliteit ... wordt beschouwd als 'het kunstmatig creëren van voorwaarden om een voordeel te bekomen' conform artikel 62 van verordening (EU) nr. 2021/2116. Deze beoordeling zal over campagnes heen gebeuren en kan aanleiding geven tot correctieve acties.

Disclaimer

Het Vlaams Gewest heeft deze fiches met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld op basis van de meest actuele beschikbare informatie. Het Vlaams Gewest kan evenwel geen enkele garantie geven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze fiches. U mag deze informatie niet als een persoonlijk, professioneel of juridisch advies of een equivalent daarvan beschouwen. Het Vlaams Gewest/de Vlaamse Gemeenschap kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor schade die u zou ondervinden door het gebruik van de informatie die in deze fiches/website is opgenomen.

INHOUDSTAFEL

////////////////////////////////////

Inhoudstafel	2
Algemeen	
Nieuw in 2025: Verzamelaanvraag, conditionaliteit en maatregelen aan te vragen via de verzamelaanvraag	4
Indienen en wijzigen van de verzamelaanvraag	10
Interregionale landbouwers.....	20
Gebruik.....	26
Teelt, teeltcodes en gespecialiseerde productiemethode	30
Subsidiabiliteit van landbouwareaal.....	43
subsidiabiliteit landbouwareaal: gebruik van percelen voor andere doeleinden	54
Overname percelen.....	58
Conditionaliteit	
Conditionaliteit - Inleiding	64
Administratieve sancties conditionaliteit.....	67
Conditionaliteit – Behoud blijvend Grasland (GLMC 1).....	70
Conditionaliteit – Bescherming van wetlands en veengebieden (GLMC 2).....	73
Conditionaliteit – Handhaving organisch bodemmateriaal (GLMC 3).....	75
Conditionaliteit –bufferstroken langs waterlopen (GLMC 4).....	78
Conditionaliteit – Bodembewerkingsbeheer om erosie tegen te gaan (GLMC 5).....	80
Conditionaliteit – Minimale bodembedekking (GLMC 6).....	88
Conditionaliteit – Gewasrotatie op bouwland (GLMC 7)	92
Conditionaliteit – Instandhouding van Niet-productieve elementen voor meer Biodiversiteit op landbouwbedrijven (GLMC 8).....	98
Conditionaliteit - Bescherming van ecologisch kwetsbaar blijvend grasland (GLMC 9 & 10)	100
Overzicht beheerseisen (RBE)	103
Bedrijf/inkomenssteun	
Actieve landbouwer - Algemeen	105
Actieve landbouwer - Bezwaren.....	11212
Basisinkomenssteun voor duurzaamheid	118
Aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid.....	122
Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers 2025	124
Betalingsrechten uit de Vlaamse reserve.....	127
Steun - Perceel	
Subsidies voor Ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen - Algemeen	131
Het GLB 2023-2027: Algemeen overzicht ecoregelingen en Agromilieuklimaatmaatregelen	137
Ecologisch beheerd grasland.....	142
Tijdelijk grasland naar blijvend grasland	146
Behoud meerjarig grasland.....	149
Omschakeling NAAR DE biologische PRODUCTIEMETHODE	152
Toepassing van de biologische productiemethode	157
Controlekosten biologische productiemethode	161
Precisielandbouw: Automatische GPS- of RTK-GPS-AANSTURING.....	163
Precisielandbouw: plaatsspecifiek bekalken	168
Bodempaspoort voor een duurzaam bodembeheer op bedrijfsniveau	171
Inzaai van eenjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelten (ecoteelten).....	175
Teelt van meerjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelten (ecoteelten).....	181
Vruchtafwisseling met vlinderbloemigen	188
Mechanische onkruidbestrijding	193
Verhogen organische koolstofgehalte	196
Teelttechnische erosiebestrijdende en bodemverbeterende technieken.....	204
Bufferstroken 2025	207
Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt	21717

Steun - Dier

Duurzame zoogkoeienhouderij	22222
Reductie antibioticagebruik	2311
voedermanagement bij rundvee	234
Behoud van lokale veerassen - Runderen	239
Behoud van lokale schapen- en geitenrassen	241
Behoud van lokale varkensrassen	246

Steun - Bos

Aanplantsubsidie boslandbouwsystemen.....	250
Onderhoud boslandbouwsystemen	255
Bebossing van landbouwgrond – lopende verbintenissen	258

Steun - Brede weersverzekering

Subsidie voor Brede weersverzekering	263
--	-----

VLM BO en Mestbank

Beheerovereenkomsten VLM - algemeen.....	269
Vaste beheerovereenkomsten VLM	272
Mestdecreet - Vanggewassen basismaatregel en extra maatregel doelaraal	277

NIEUW IN 2025: VERZAMELAANVRAAG, CONDITIONALITEIT EN MAATREGELEN AAN TE VRAGEN VIA DE VERZAMELAANVRAAG

Hieronder volgt een korte beschrijving van de nieuwigheden in 2025 met betrekking tot de aangifte in de verzamelaanvraag, de inhoudelijke wijzigingen rond conditionaliteit en de maatregelen aan te vragen via de verzamelaanvraag. Als er nog wijzigingen doorgevoerd worden tijdens de campagne, worden ze ook in deze fiche opgenomen.

1 WIJZIGINGEN AAN CONDITIONALITEIT EN MAATREGELEN AAN TE VRAGEN VIA DE VERZAMELAANVRAAG

1.1 ÉÉN PERCELSVERANTWOORDELIJKE

Naar aanleiding van het gewijzigde mestdecreet is slechts 1 perceelsverantwoordelijke voor een perceel mogelijk, ongeacht het gebiedstype. Dit is vergelijkbaar met de regeling die in het verleden al van toepassing was voor gebiedstypes 2 en 3. De landbouwer die de hoofdteelt verbouwt op het perceel krijgt ook de mestrechten toegekend.

- ▶ Het aangeven van een perceel enkel voor de mestrechten (in de verzamelaanvraag met code gebruik 'M') of het aangeven van een perceel enkel voor de hoofdteelt (in de verzamelaanvraag met code gebruik 'H') is niet meer mogelijk. In de verzamelaanvraag is het uitsluitend mogelijk om het perceel aan te geven voor hoofdteelt, al dan niet met daarop volgend gebruik voor de nateelt (met de code gebruik 'P') of uitsluitend voor de nateelt (met de code 'N').
- ▶ Een perceel zal niet voorgedrukt worden bij de landbouwers die het perceel in 2024 enkel voor mestrechten (met de code gebruik 'M') in gebruik hadden.
- ▶ Het formulier 4 'Gebruik van een perceel van een particulier enkel voor bemestingsrechten' kan niet meer gebruikt worden.

1.2 ACTIEVE LANDBOUWER

- ▶ Een extra voorwaarde rond het ontvangen van pensioen is toegevoegd aan de definitie van actieve landbouwer. Op 31/5/2025 moet er minstens één bedrijfshoofd, zaakvoerder, lid, vennoot of bestuurder zijn, die **geen** rustpensioen voor de maand mei 2025 ontvangt (maandbedrag van mei). Landbouwers waarbij op 31/5/2025 **wel alle** bedrijfshoofden, zaakvoerders, leden, vennoten of bestuurders een rustpensioen ontvangen voor de maand mei 2025, zijn geen actieve landbouwer meer vanaf 2025. Stille vennoten worden hierbij niet in rekening gebracht.
- ▶ Een extra verklaring moet ingevuld worden in de verzamelaanvraag.

1.3 SUBSIDIABILITEIT

- ▶ In het kader van minimaal onderhoud is het maaien van natuurlijke graslanden ook mogelijk na 1 oktober.

1.4 CONDITIONALITEIT

1.4.1 Waterkwaliteit (afstandsregels langs waterlopen, bemesting, watercaptatie, ...) (GLMC 4 + RBE 1 + 2)

- ▶ Langs een waterloop die opgenomen is in de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA) is het in gebiedstype 2 en 3 verplicht om een beschermingsstrook van 5 meter aan te houden op een perceel met een nitraatgevoelige hoofdteelt. Deze beschermingszone van 5 meter mag geen nitraatgevoelige teelt bevatten en moet pesticide- en bemestingsvrij blijven.
- ▶ De beschermingsstroken moeten worden aangegeven in een extra kolom in de percelenlijst in de verzamelaanvraag.
- ▶ Percelen met als hoofdteelt mais of late aardappelen zonder voorteelt, mogen pas vanaf 16 maart bemest worden met meststoffen type 2 en 3, zoals vloeibare dierlijke mest en kunstmest.
- ▶ Bij opslag van vloeibare meststoffen op landbouwgrond in niet-permanente mestzakken moet de afstand van opslag tot aan oppervlaktewaterlichamen minstens 10 meter zijn.
- ▶ Stalmest kan zowel stro als houtkrullen, vlasleem of miscanthus bevatten.

1.4.2 Gewasrotatie op bouwland (GLMC 7)

- ▶ De norm gewasrotatie past u toe op perceelsniveau (en niet op bedrijfsniveau) en dit voor elk bouwlandperceel.
- ▶ Gewasdiversificatie op bedrijfsniveau is mogelijk als alternatief voor gewasrotatie. De voorwaarden voor gewasdiversificatie staan uitgelegd in de fiche 'Gewasrotatie op bouwland (GLMC 7)'.
- ▶ Een scherm in de verzamelaanvraag geeft aan of voldaan is aan gewasrotatie en/of gewasdiversificatie. Wanneer ofwel aan de norm gewasrotatie ofwel aan de norm gewasdiversificatie is voldaan, is de voorwaarde voor gewasrotatie op bouwland binnen de conditionaliteit nageleefd.

1.4.3 Niet productieve elementen en andere voorwaarden voor meer biodiversiteit op landbouwbedrijven (GLMC 8)

- ▶ Het aanhouden van niet-productieve elementen en arealen is niet meer verplicht.

1.4.4 Landbouwers met een landbouwareaal tot en met 10 ha

- ▶ Sinds 2024 zijn landbouwers met een landbouwareaal van maximaal 10 hectare vrijgesteld van specifieke controles op de naleving van de verplichtingen binnen de conditionaliteit en zullen dan ook niet langer administratieve sancties opgelegd krijgen voor het niet-naleven van de conditionaliteitsverplichtingen. Om te bepalen of aan deze voorwaarde is voldaan wordt het totale landbouwareaal (= bouwland + blijvend grasland + blijvende teelten), zowel in Vlaanderen als Wallonië in rekening gebracht.

Let op! Heel wat verplichtingen binnen de conditionaliteit zijn ook vervat in andere Vlaamse en federale regelgeving. De bevoegde instanties blijven wel controleren op de naleving van deze verplichtingen en sancties in het kader van de handhaving blijven mogelijk.

1.4.5 Sociale conditionaliteit

- ▶ Nieuwe bijkomende voorwaarden zijn van toepassing voor landbouwers die werken met personeel. Deze voorwaarden gaan over transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden, de veiligheid en gezondheid van werknemers en het naleven van de minimumeisen bij het gebruik van arbeidsmiddelen.
- ▶ De externe controle-instanties die bevoegd zijn voor de controle op de naleving van de toepasselijke arbeidsvoorwaarden of werkgeversverplichtingen, zullen de geconstateerde niet-nalevingen met een gevolg

melden aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Er zijn hierop geen controles door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

- ▶ Bij niet-naleving van de sociale conditionaliteit wordt de steun met een bepaald percentage verminderd. De voorwaarden voor de toepassing van de sociale conditionaliteit staan uitgelegd in de fiche 'Sociale conditionaliteit'.

1.5 ECOREGELINGEN EN AGROMILIEUKLIMAATMAATREGELEN

1.5.1 Eenjarige ecoteelten

- ▶ Voor de ecoregeling 'eenjarige ecoteelten: voordeel biodiversiteit, klimaat en milieu' is een mengsel van gele mosterd en bladrammenas ook toegestaan als hoofdteelt. Dit wordt in de verzamelaanvraag aangegeven onder code '662'.

1.5.2 Mechanische onkruidbestrijding

- ▶ De combinatie van de ecoregeling 'mechanische onkruidbestrijding' en de ecoregeling 'aanleg van drempels tussen de ruggen bij ruggenteelten' is niet mogelijk op eenzelfde perceel.

1.5.3 Verhogen organische koolstofgehalte

- ▶ Voor de ecoregeling 'Verhogen organische koolstof – aanvoer van houtsnippers', is het verplicht een foto te hebben van het perceel met de houtsnippers. De foto moet genomen worden op het ogenblik dat de houtsnippers op het perceel aanwezig zijn of worden ondergewerkt. Voor elk perceel met de bijkomende bestemming OCH moet de landbouwer foto hebben. De foto wordt bij voorkeur genomen met de LV-AgriLens app en moet pas worden doorgestuurd als het Agentschap hier naar vraagt.
- ▶ Nieuwe hagen/heggen moeten worden toegevoegd in het scherm "Plant" in plaats van in het scherm "NPE".
- ▶ Voor de ecoregeling 'Verhogen organische koolstof – bereiken van streefzone voor pH en %OC', is er geen bovengrens meer voor het percentage OC. De ondergrens blijft behouden. Voor pH blijft er een onder- en bovengrens waartussen de pH van de staalname moet zitten.

1.5.4 Bufferstroken

- ▶ Inzaai bij deelname aan de ecoregeling 'Bufferstroken' is in 2025 mogelijk tot en met 30 april 2025 (onder voorbehoud).
Uitzondering hierop is de inzaai van een bufferstrook in het kader van de maatregel 'Aanleg van bufferstrook: grasbufferstrook erosie'. Daar moest de bufferstrook wel al ingezaaid zijn in het najaar 2024.
- ▶ De maatregel 'Aanleg van bufferstrook: bloemenmengsel' kan niet langer toegepast worden op percelen met zeer hoge (paars), hoge (rood) of medium (oranje) erosiegevoeligheid. Wanneer deze bufferstrook wordt aangelegd op een perceel met lage (geel) erosiegevoeligheid, valt de verplichting tot aanleg van een bijkomende grasstrook weg.

1.5.5 Voedermanagement bij rundvee

- ▶ Het eenheidsbedrag wijzigt naar 0,08 tot 0,29 euro per dier per dag, afhankelijk van de gekozen maatregel.
- ▶ Voor melkvee geldt een absolute dosering voor nitraat in de plaats van een percentage: er moet 224 gram nitraat per dier per dag worden toegevoegd aan het totale rantsoen. Voor vleesvee blijft de dosering 1% nitraat op het totale rantsoen op drogestofbasis.

1.5.6 Behoud van lokale veerassen – alle diersoorten

- ▶ U kunt het verbintenaantal van een lopende verbintenis in het tweede of derde jaar van de looptijd verhogen met maximum 20% verhogen. Bij een verhoging met meer dan 20% gaat u een nieuwe verbintenis aan met een looptijd van 5 jaar.

1.5.7 Behoud van lokale rundveerassen

- ▶ Het minimum verbintenaantal is verlaagd van 10 naar 5, en het maximum verbintenaantal is verhoogd van 125 naar 225.

1.5.8 Behoud van lokale varkensrassen

- ▶ De premiewaardige varkens moeten minstens 6 maanden oud zijn op 1 januari of bij vervanging, in plaats van 1 jaar oud op de uiterste indieningsdatum van verzamelaanvraag.

2 TECHNISCHE WIJZIGINGEN IN DE VERZAMELAANVRAAG

2.1 ANDERE

- ▶ De kolom 'Vanggewas inzaai' is geschrapt en vervangen door de kolom 'Duurzame praktijken'. De codes 'VGM' en 'VGV' moeten in deze nieuwe kolom ingevuld worden. Ook de nieuwe codes die er nog zullen komen in het kader van duurzame praktijken uit het gewijzigde mestdecreet, kunnen in deze kolom ingevuld worden.

2.2 NIEUWE TEELTCODES

	Omschrijving	Teeltcode
NIEUW	Winterméteil	398
NIEUW	Niet-subsidiabel korte omloophout	886
NIEUW	Mengsel van gele mosterd en bladrammenas	662

2.3 GESCHRAPTE BIJKOMENDE BESTEMMINGEN

	Omschrijving	Bestemmingscode
GESCHRAPT	Verwarringstechniek fruit	VER
GESCHRAPT	Vezelvas met verminderde bemesting	VLS
GESCHRAPT	Hectaresteen voortzetting BIO	HVB
GESCHRAPT	Ontwikkeling soortenrijk grasland	BB31
GESCHRAPT	Instandhouding soortenrijk grasland	BB32
GESCHRAPT	Aanleg en onderhoud bloemenstrook	BS38
GESCHRAPT	Waterkwaliteit	BW4

		Omschrijving	Bestemmingscode
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud strategisch grasland	ER32
GESCHRAPT		Faunabeheer akkerland voedselgewas of wisselteelt	FBA35
GESCHRAPT		Faunabeheer grasland uitgestelde maaidatum	FBG31
GESCHRAPT		Faunabeheer grasland beweiden 20 mei	FBG32
GESCHRAPT		Faunabeheer grasland standweide 15 juni	FBG33
GESCHRAPT		Faunabeheer grasland kuikenweide	FBG34
GESCHRAPT		Onderhoud houtkant	KLE34
GESCHRAPT		Onderhoud houtkant (50% afzetten)	KLE37
GESCHRAPT		Onderhoud houtkant (25% afzetten)	KLE38
GESCHRAPT		Onderhoud houtsingel	KLE39
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud grasstrook	RB31
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud grasstrook 15 juni	RB32
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud vluchtstrook 22 juni	RB33
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook	RB34
GESCHRAPT		Onderhoud gemengde grasstrook	RB35
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook plus	RB35
GESCHRAPT		Onderhoud gemengde grasstrook plus	RB37
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud luzernestrook vogelakker	SBP31
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook vogelakker	SBP32
GESCHRAPT		Aanleg en onderhoud luzernestrook hamster	SBP33
GESCHRAPT		Mestbank - Vanggewas late inzaai na 15/10, tenzij voor mais en late aardappelen na 31/10	VGL

2.4 GESPECIALISEERDE PRODUCTIEMETHODES

Type perceel		Omschrijving	Code gespecialiseerde productiemethode 2025
NIEUW	Bouwland	Zonnepanelen op subsidiabel landbouwareaal (agrivoltaics)	ZON
GESCHRAPT		Akkerrand	AKR
GESCHRAPT		Braakliggend land	BRA
GESCHRAPT		VLM-BO gebruiken voor NPE	NPEJ
GESCHRAPT		VLM-BO rand PDPO III wordt gebruikt voor conditionaliteit erosie	ERVJ

Type perceel		Omschrijving	Code gespecialiseerde productiemethode 2025
GESCHRAPT		VLM-BO rand PDPO III wordt niet gebruikt voor conditionaliteit erosie	ERVN
GESCHRAPT		Mestbank – Equivalente maatregel: afvoer oogstresten	EQO
GESCHRAPT		Mestbank – Equivalente maatregel: inzaai onbeteelde stroken	EQS
GESCHRAPT		Mestbank – Equivalente maatregel: wintergranen of wintervlas na nitraatgevoelige hoofdteelten	EQW

2.5 VASTE BEHEEROVEREENKOMSTEN VLM

- ▶ Om veronkruiding en bodemmoeheid tegen te gaan bij het beheerpakket faunavoedselgewas standaard (FBV41) mag, binnen de looptijd van de overeenkomst in plaats van een zomergraan of zaadleverend mengsel, éénmalig een vlinderbloemig maaigewas uit de lijst op de website van de VLM ingezaaid worden. Dit maai gewas mag maximaal twee jaar aangehouden worden. Vul in dit geval als hoofdteelt van het perceel 'mengsel van vlinderbloemigen' (744) in.
- ▶ Vanaf 2025 moet geen niet-productief areaal (NPE) meer aangeduid worden voor de conditionaliteit. Bijgevolg vervallen ook de toegelaten combinaties tussen NPE en beheerovereenkomsten en zijn er geen verlaagde beheervergoedingen meer van toepassing bij combinatie van NPE met beheerovereenkomsten.

3 WIJZIGINGEN TIJDENS CAMPAGNE 2025

Dit hoofdstuk wordt indien nodig doorheen het jaar nog verder aangevuld.

INDIENEN EN WIJZIGEN VAN DE VERZAMELAANVRAAG

Met de verzamelaanvraag zorgt u voor de registratie van uw percelen voor onder meer de toepassing van het Mestdecreet, voor het verkrijgen van de basisinkomenssteun, om betalingsrechten uit de reserve, biocertificering, premie jonge landbouwer, subsidies voor de ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen en andere plattelandsmaatregelen aan te vragen. Het is dus belangrijk dat u deze verzamelaanvraag tijdig en correct indient. Wijzigingen aan de ingediende aangifte zijn mogelijk in de verzamelaanvraag zelf via het e-loket. Wijzigingen aan de bedrijfssituatie (bv. identificatie,...) moet u steeds melden via info@lv.vlaanderen.be.

- ▶ **Uiterste indieningsdatum : woensdag 30 april 2025** (ook voor Waalse en Vlaamse interregionale landbouwers);

We onderscheiden verschillende periodes waarin u wijzigingen kunt indienen in Vlaanderen. Wijzigingen in de verschillende periodes hebben verschillende gevolgen voor behandeling en uitbetaling:

- ▶ wijzigingen tot en met zaterdag 31 mei 2025;
- ▶ wijzigingen na 31 mei 2025.

1 INDIENEN VAN DE VERZAMELAANVRAAG

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij werkt volledig digitaal. Dit houdt onder meer in dat de procedure voor het indienen van de verzamelaanvraag via het e-loket Landbouw en Zeevisserij verloopt.

Voor problemen bij het invullen van de elektronische verzamelaanvraag kunt u terecht op info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u voor 'verzamelaanvraag en perceelsaangifte'). Op de website kunt u onder 'Help' meer informatie vinden over het e-loket. Deze informatie is ook bereikbaar via de webpagina '[Zoekt u informatie over het e-loket?](#)'.

1.1 EERSTE INDIENING UITERLIJK OP 30 APRIL 2025

- ▶ Als u via de verzamelaanvraag steun wil aanvragen in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (basisinkomenssteun, aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers, aanvragen voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen,...) moet de verzamelaanvraag **uiterlijk op 30 april 2025** ingediend worden. De mogelijkheden tot wijzigingen worden verder toegelicht.
- ▶ De uiterste indieningsdatum van 30 april 2025 is ook van toepassing voor (Waalse of Vlaamse) interregionale landbouwers. Dit geldt zowel voor het Vlaamse als het Waalse luik van de verzamelaanvraag.
- ▶ Als aangifteplichtige in het kader van het Mestdecreet moet u uw verzamelaanvraag indienen ten laatste op woensdag 30 april 2025. Hebt u geen verzamelaanvraag ingediend op 30 april of ontbreekt een inventaris van de percelen en objecten van een actieve exploitatie op 30 april, dan legt de VLM een administratieve boete op van 250 euro. Bij herhaling binnen de 5 jaar bedraagt de VLM-boete 500 euro.

1.2 GEVOLGEN VAN HET TE LAAT INDIENEN VAN DE INITIËLE AANVRAAG IKV GLB

- ▶ **Tot en met 25 mei 2025:** Indien u pas na 30 april 2025 een eerste maal uw verzamelaanvraag voor campagne 2025 indient, wordt een vermindering met 1% per werkdag vertraging toegepast op alle rechtstreekse steunbedragen (basisinkomenssteun, aanvullende herverdelende inkomenssteun, aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwer, premie voor duurzame zoogkoeienhouderij), de steun voor ecoregelingen, agromilieuklimaatverbintenissen en plattelandsmaatregelen beheerd door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, de beheerovereenkomsten beheerd door de VLM en andere subsidies waarvoor de verzamelaanvraag dient als betalingsaanvraag (brede weersverzekering, controlekost bio,...).
- ▶ **Na 25 mei 2025:** Indien u pas na 25 mei 2025 een eerste maal uw verzamelaanvraag voor campagne 2025 indient, is geen uitbetaling van steun meer mogelijk voor dat campagnejaar.

1.3 OPMERKINGEN IN DE VERZAMELAANVRAAG

- ▶ Tijdens het invullen van de verzamelaanvraag worden verschillende opmerkingen berekend op basis van de aangifte. Dat kan gaan over onverenigbaarheden, grafische overlappingsen,... maar ook over aandachtspunten. Omdat niemand verplicht kan worden om steun aan te vragen, zijn vele van deze opmerkingen geen blokkerende maar wel belangrijke of informatieve opmerkingen. Het is belangrijk dat u alle opmerkingen over uw aanvraag bekijkt (zowel blokkerend als niet blokkerend). Deze kunnen immers een grote invloed hebben op uw uitbetaling, bemestingsrechten, enz.
- ▶ Echter, niet alles zit vervat in opmerkingen. Het is dus niet omdat er geen opmerkingen zijn, dat alles automatisch aanvaard wordt.

2 WIJZIGEN VAN UW AANVRAAG

Als blijkt dat na het indienen van uw verzamelaanvraag nog niet alle gegevens correct zijn doorgegeven, dan kunt u deze aanpassen in uw verzamelaanvraag via het e-loket <https://lv.vlaanderen.be/e-loket>.

- ▶ Alle wijzigingen moeten steeds en onmiddellijk aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij meegedeeld worden. **De verzamelaanvraag moet ten allen tijde overeenstemmen met de werkelijke situatie.**
- ▶ Het al dan niet aanvaarden van meegedeelde wijzigingen is afhankelijk van onder meer het tijdstip van melding, uitgevoerde controles, type steunaanvraag...
- ▶ Na een controle of een melding van een controle op een bepaalde maatregel of een bepaald aspect van de verzamelaanvraag, wordt een wijziging voor die maatregel of dat aspect niet meer aanvaard.

In Vlaanderen wordt er een onderscheid gemaakt in verschillende periodes waarin u wijzigingen kunt indienen. Afhankelijk van het tijdstip van indienen en de aard van de wijziging is er een mogelijk verschillend gevolg naar behandeling en uitbetaling.

- ▶ Wijzigingen tot en met zaterdag 31 mei 2025;
- ▶ Wijzigingen na 31 mei 2025;
- ▶ Wijzigingen na 31 oktober 2025.

2.1 WIJZIGINGEN TOT EN MET 31 MEI 2025

U kan uw ingediende verzamelaanvraag wijzigingen via het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij tot met zaterdag 31 mei.

- ▶ Als de eerste versie van de verzamelaanvraag tijdig is ingediend (voor 1 mei) **én** er nog geen controle werd uitgevoerd of aangekondigd, worden wijzigingen zonder meer aanvaard. Deze wijzigingen leiden niet tot verlaging op de uitbetaling van de steunbedragen.
- ▶ **Opgelet!**
 - > Als een controle of een melding van een controle plaatsvindt voor 31 mei, is een wijziging van de gecontroleerde maatregel of het perceel ook tot en met 31 mei 2025 niet meer mogelijk.
 - > Het verwisselen van percelen voor een bepaalde maatregel op de hoofdteelt is niet meer mogelijk na 31 mei 2025.
 - > De ecoregeling 'Verlengde voorjaarsbraak met late inzaai mais' kan slechts tot en met 30 april ingediend en gewijzigd worden. Omdat de voorwaarden van de maatregel gelden voor de voorteelt, kan de aanvraag na 30 april 2025 niet meer gewijzigd worden.

2.2 WIJZIGINGEN NA 31 MEI 2025

Ook na 31 mei moeten alle wijzigingen op het perceel meegedeeld worden zoals aanpassingen aan:

- ▶ intekening;
- ▶ gewas;
- ▶ perceelsbestemming;
- ▶ gebruik;
- ▶ wijzigingen die een invloed kunnen hebben op de naleving van de conditionaliteit of de ecoregelingen, agromilieuklimaatmaatregelen of andere plattelandsmaatregelen.

Na 31 mei 2025 hangt het aanvaarden van een wijziging af van het type wijziging. Na een controle (administratief of ter plaatse) of een melding van een controle is er geen wijziging meer mogelijk. Er kan ook geen steun aangevraagd worden voor een maatregel als die niet uiterlijk op 31 mei 2025 is aangevraagd.

2.2.1 Hoofd- en nateeltwijzigingen

De hoofdteelt kan tot 31 augustus 2025 gewijzigd worden tenzij er een controle op het perceel werd uitgevoerd. Na 31 augustus 2025 kan dit enkel mits bewijs zoals een foto die met LV-Agrilens genomen werd terwijl de hoofdteelt op het perceel aanwezig was.

De nateelt is wijzigbaar tot 31 oktober 2025. Ook hier is wijzigen nog mogelijk na 31 oktober 2025 mits bewijs.

2.2.2 Verklaring actieve landbouwer

Verklaringen in het kader van actieve landbouwer zijn niet meer wijzigbaar na 31 mei 2025.

2.2.3 Basisinkomenssteun, herverdelende betaling en steun voor jonge landbouwer

De verzamelaanvraag moet uiterlijk 30 april 2025 ingediend zijn en de steun (basisinkomenssteun, herverdelende betaling en steun jonge landbouwer) moet uiterlijk 31 mei 2025 aangevraagd zijn, net zoals de aangifte van percelen voor activatie van de betalingsrechten. De steunaanvragen en percelen kunnen uit de verzamelaanvraag geschrapt worden tot 31 oktober.

2.2.4 Agromilieuklimaatmaatregelen

Agromilieuklimaatmaatregelen (AMKM) kunnen na 31 mei 2025 niet meer toegevoegd worden. De meerjarige maatregelen kunnen wel geschrapt worden op het perceel tot 31 december in het eerste jaar van de aanvraag. Als van een bepaalde AMKM de bestemming van het perceel geschrapt wordt in het eerste jaar, zal de verbintisaanvraag geannuleerd worden.

Een uitzondering is de AMKM antibioticareductie. Deze kan nooit geschrapt worden na 31 mei 2025.

Bij lopende vaste verbintenissen (de maatregel is gekoppeld aan het betrokken perceel) worden de bestemmingen van AMKM automatisch opgeladen op de betrokken percelen. Ze kunnen niet meer via de verzamelaanvraag verwijderd worden. Indien niet meer aan de voorwaarden van de maatregel voldaan kan worden, moet dit schriftelijk via info@lv.vlaanderen.be aan de regio gemeld worden.

2.2.5 Ecoregelingen

Ecoregelingen kunnen na 31 mei 2025 niet meer toegevoegd (en dus ook niet gewisseld) worden op percelen. (uitzondering is de ecoregeling 'Voorjaarsbraak met late inzaai mais' die maar tot en met 30 april 2025 kan aangegeven of gewijzigd worden). De basisregel is wel dat de ecoregelingen kunnen geschrapt worden tot 31 december, tenzij er een controle werd aangekondigd of uitgevoerd voor een betrokken ecoregeling. Niet gecontroleerde ecoregelingen kunnen dus wel nog tot 31 december worden geschrapt.

Ecoregelingen waar het inzaaien van een bepaalde hoofdteelt de basis vormt of die enkel toegepast moeten worden in de periode van de hoofdteelt, kunnen slechts tot 31 augustus 2025 geschrapt worden.

Het betreft de ecoregelingen:

- ▶ Teelt van éénjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen, behalve actie 4 faunavriendelijke nateelten. Het betreft dus de subsidie voor eenjarige eiwitteelten, hennep, hoofdteelten zonder oogst (bladrammenas, gele mosterd, tagetes), faunavriendelijke zomergranen in soortenbeschermingsgebied, faunamengsel, voorjaarsbraak met late inzaai mais.
- ▶ Stimuleren van teelttechnische erosiebestrijding (drempels in aardappelen, niet kerend bewerken).
- ▶ Vruchtafwisseling met vlinderbloemigen.

Voor bepaalde ecoregelingen kunnen wijzigingen nog na 31 mei toegestaan worden als dit eigen is aan de maatregel.

- ▶ Voor de maatregel precisielandbouw, actie plaats specifiek bekalken kan een wijziging van perceel nog aangegeven worden tot en met 31 augustus 2025.
- ▶ Ook het gebruik van producten met een hoog koolstofgehalte (houtsnippers, stalmest of compost) kan in het najaar gebeuren op andere percelen dan gepland en kan men na 31 mei 2025 nog wijzigen tot en met 31 oktober.

De deelnameverklaring van de betrokken ecoregeling moet uiterlijk 31 mei in de verzamelaanvraag aangevinkt zijn, maar wisselen van percelen kan uiterlijk tot en met 31 augustus 2025 voor precisielandbouw, actie

plaats specifiek bekijken en tot en met 31 oktober voor het aanbrenge van producten met hoog koolstofgehalte (houtsnippers, stalmest, compost).

2.2.6 Gekoppelde steun, duurzame zoogkoeienhouderij

De aanvraag voor gekoppelde steun moet uiterlijk 31 mei 2025 gebeuren. Nadien is deze wel schrapbaar tot en met 31 december 2025.

2.3 WIJZIGINGEN TOT 31 DECEMBER 2025

Een aantal zaken kunnen nog worden gewijzigd tot en met 31 december 2025 zonder bewijsstukken:

- ▶ Andere weilanden toevoegen: In het kader van de premie voor het behoud van de gespecialiseerde zoogkoeienhouderij en de agromilieuklimaatmaatregelen voor het behoud van lokale rundvee- en schapenrassen, kunnen steeds extra adressen/locaties worden opgegeven op de pagina 'Andere weilanden' wanneer er dieren zullen lopen op percelen die u zelf niet aangeeft in uw verzamelaanvraag (inscharringspercelen in 2025 en 2026).
- ▶ Een eerste aangifte voor een nieuwe landbouwer of een aangifte van een nieuwe overgenomen exploitatie. In deze aangifte kan echter geen steun meer aangevraagd worden.
- ▶ Het toevoegen van bijlagen, invullen van detail boomgaarden en paspoortplichtige planten.
- ▶ Een nieuw perceel toevoegen. Als het perceel al in gebruik was op 31 mei zal er een sanctie onderaangifte worden toegepast. Het perceel zal sowieso niet in aanmerking komen voor steun of bemestingsrechten.

2.4 AANDACHTSPUNTEN BIJ HET SPLITSEN VAN PERCELEN NA 31 MEI

Samenvoegingen van percelen zijn niet meer mogelijk na 30 april.

Als u een perceel met premieaanvraag splitst via het e-loket na de uiterste wijzigingsdatum van 31 mei moet u zeker gebruik maken van de splitstool. Elk nieuw perceelnummer (van een perceel dat op een andere manier ontstaan is dan door gebruik te maken van de splitstool) toegevoegd na 31 mei komt NIET in aanmerking voor premie.

Het vergroten van de intekening van een perceel na 31 mei 2025 heeft geen verhoging van de aangegeven oppervlakte tot gevolg. De bijhorende steun kan bijgevolg niet worden toegekend.

Na de uiterste wijzigingsdatum kan de gewasgrens van **twee aangrenzende percelen** niet zomaar worden verlegd.

Als de grens tussen twee percelen verschuift, moet u voor deze aanpassing gebruikmaken van de splitstool anders wordt de oppervlaktevergroting van het ene perceel niet aanvaard. Grafisch stroomt de oppervlaktevergroting door, maar de aangegeven oppervlakte wijzigt niet mee.

Het perceel dat te groot werd getekend, moet gesplitst worden waardoor twee percelen ontstaan. Alleen bij splitsen kan de totale aangegeven oppervlakte behouden blijven om in aanmerking te komen voor de premies. Om alle steun te kunnen blijven ontvangen, moeten de bijkomende bestemmingen van het perceel dat gesplitst wordt, op de twee delen behouden blijven.

Het afgesplitste deel blijft als een apart perceel bestaan en moet de hoofdteelt krijgen van het te vergroten perceel. Voor de rest van het teeltseizoen blijven het twee aparte percelen met een zelfde teelt.

2.5 IMPACT VAN WIJZIGINGEN OP MESTBANKASPECTEN

- ▶ De Mestbank houdt alleen rekening met de aangifte zoals gekend op 30 juni 2025 voor wat betreft de voorteelt, de hoofdteelt, aanvinken beschermingsstrook en opgeven van de gespecialiseerde productiemethode. Wijzigingen na 30 juni 2025 zullen door VLM niet worden weerhouden. Ook nieuwe percelen toegevoegd na 30 juni worden door VLM niet in rekening gebracht.
- ▶ Voor wat betreft de nateelt(en), aangifte van duurzame praktijken (inclusief datum inzaai), houdt de Mestbank rekening met de aangifte zoals gekend op 31 oktober.

3 WIJZIGEN VAN IDENTIFICATIEGEGEVENS

Wijzigingen van identificatiegegevens kunt u altijd doorgeven via info@lv.vlaanderen.be. Wijzigingen van contactgegevens (e-mail, telefoonnummer, GSM, fax) kunt u ook online op het e-loket doorgeven onder 'Mijn gegevens' of onder 'Landbouwergegevens raadplegen'.

4 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Vergeet de (wijzigingen van de) verzamelaanvraag niet effectief in te dienen. Het vergeten in te dienen kan zware gevolgen hebben zoals het niet in aanmerking komen voor betalingen. U kan dit nakijken op basis van de ontvangst van een bevestigingsmail of doordat uw verzamelaanvraag met de status 'Ingediend' op het e-loket is terug te vinden.
- ▶ Kijk alle opmerkingen goed na. Ook de niet blokkerende opmerkingen kunnen zeer belangrijk zijn (bijvoorbeeld in het kader van meerjarige verbintenissen).
- ▶ Het aanbrenge van wijzigingen is mogelijk tot bepaalde tijdstippen. Hou deze goed in de gaten.
- ▶ Kijk uw aangifte grondig na ten laatste op de uiterste wijzigingsdatum van 31 mei 2025. Zo bent u zeker dat u door wijzigingen na deze datum geen steun verliest.
- ▶ Maak gebruik van de splitstool bij het verleggen van perceelsgrenzen na 31 mei 2025.
- ▶ Het is niet meer mogelijk om wijzigingen aan te brengen voor onderdelen waarvoor een controle aangekondigd is of heeft plaatsgevonden.
- ▶ Hoewel de verzamelaanvraag een gezamenlijk formulier is voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en de Mestbank, geldt dit enkel voor de perceelsaangifte in het kader van de eenmalige perceelsregistratie. Als u op een bepaald moment in het kalenderjaar 2 ha of meer landbouwgrond in gebruik heeft en/of teelt op een oppervlakte groeimedium van 50 are of meer en/of een oppervlakte permanent overkapte landbouwgrond gebruikt van 50 are of meer en/of een productie/opslag aan dierlijke mest heeft groter dan of gelijk aan 300 kg P₂O₅ op jaarbasis dan bent u ook verplicht om uiterlijk 15 maart uw mestbankaangifte in te dienen bij de Mestbank.

5 OVERZICHT VAN ALLE INDIENINGS- EN WIJZIGINGSDATA

5.1 OVERZICHT VAN ALLE UITERSTE INDIENINGSDATA

	Uiterste indieningsdatum	Indiening met verlaging op betaling	Indiening maar geen uitbetaling meer
VIA VERZAMELAANVRAAG			
Eerste indiening Verzamelaanvraag Vlaanderen en/of Wallonië	30 april 2025	1 mei tot en met 25 mei 2025	Na 25 mei 2025
Ikv aangifte voor de mestbank (VLM): voorteelt, hoofdteelt, vinkje beschermingsstrook, Gespecialiseerde Productiemethode (GPM), toevoegen nieuwe percelen	30 juni 2025	nvt	nvt
Ikv aangifte voor de mestbank (VLM): Wijziging nateelt en duurzame praktijken (incl datum inzaai)	31 oktober 2025	nvt	nvt
Wijziging inscharringspercelen via 'Andere weilanden'	31 december 2025	nvt	nvt
VIA MAIL/POST			
Bezwaar erosiegevoeligheid	30 april 2025	nvt	nvt
Teeltmelding hennep	31 mei 2025	nvt	nvt
Indienen originele certificeringsattesten hennepzaad	30 juni 2025 voor hoofdteelt 31 augustus 2025 voor nateelt	nvt	nvt
Wijzigen NACEBEL BTW landbouwactiviteiten	31 mei 2025	nvt	nvt
Bezwaar actieve landbouwer (SVC, BTW-verklaring)	31 december 2025	nvt	nvt
Aanvraag volmacht	27 april 2025	nvt	nvt
Aanvraag volledige bedrijfsovername	14 april 2025	nvt	nvt
VIA SPECIFIEKE TEGEL/AANVRAAG			

	Uiterste indieningsdatum	Indiening met verlaging op betaling	Indiening maar geen uitbetaling meer
Overdracht betalingsrechten	31 mei 2025	nvt	nvt

5.2 OVERZICHT VAN ALLE WIJZIGINGSDATA

Opgelet! Het is niet mogelijk om wijzigingen aan te brengen voor onderdelen waarvoor een controle aangekondigd is of heeft plaatsgevonden.

* Deelnameverklaring wil zeggen dat de aanvraag gebeurt via een specifiek scherm in de verzamelaanvraag.

* * Bijkomende bestemming wil zeggen dat de aanvraag gebeurt door een bijkomende bestemming toe te voegen aan een specifiek perceel. Deze bijkomende bestemming wordt geplaatst in een daarvoor voorziene kolom in de percelenlijst.

Maatregel	Deelnameverklaring*	Bijkomende bestemming**	Toevoegen	Schrappen	Extra
PERCELEN					
Hoofddeelt wijzigen			31 augustus 2025	31 augustus 2025	Na 31/8 alleen mogelijk met bewijs (vb foto genomen met LV-Agrilens).
Nateelt wijzigen			31 oktober 2025	31 oktober 2025	Na 31/10 alleen mogelijk met bewijs (vb foto genomen met LV-Agrilens).
Percelen samenvoegen			30 april 2025	30 april 2025	
VERKLARINGEN EN ALGEMENE MAATREGELEN					
Verklaring actieve landbouwer	X			31 mei 2025	
Basisinkomenssteun	X		31 mei 2025	31 oktober 2025	
Aanvullende herverdelende inkomenssteun	X		31 mei 2025	31 oktober 2025	
Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers	X		31 mei 2025	31 oktober 2025	
Aanvragen betalingsrechten uit de reserve	X		31 mei 2025	31 oktober 2025	
Premie duurzame zoogkoeienhouderij	X		31 mei 2025	31 oktober 2025	
Brede weersverzekering: opgeven verzekeraar	X		30 april 2025	nvt	
Controlekosten bio	X		30 april 2025	nvt	
ECOREGELINGEN EN AGROMILIEUKLIMAATMAATREGEL					
Ecologisch beheerd grasland		EBG	31 mei 2025	31 december 2025	
De omzetting van tijdelijk naar blijvend grasland		TBG	31 mei 2025	31 december 2025	
Behoud van meerjarig grasland		BMG	31 mei 2025	31 december 2025	
Omschakeling naar biologische productiemethode		HOB	31 mei 2025	31 december 2025	

Maatregel	Deel- nameverkl aring*	Bij- komende bestem- ming**	Toevoegen	Schrappen	Extra
Toepassing van de biologische productiemethode		TBIO	31 mei 2025	31 december 2025	
Aanplant van een boslandbouwsysteem	X	BLS	31 mei 2025	31 december 2025	
Onderhoud van een boslandbouwsysteem		BLO	31 mei 2025	31 december 2025	
Precisielandbouw: automatische (RTK-)GPS-aansturing	X	PA	31 mei 2025	31 december 2025	
Precisielandbouw: plaats specifiek bekalen	X	PK	31 mei 2025	31 december 2025	Percelen wijzigen en wisselen kan tot uiterlijk 31 augustus 2025. De steun (meer oppervlakte) kan niet worden verhoogd (wel verlaagd).
Actief gebruik van het bodempaspoort	X		31 mei 2025	31 december 2025	
Eenjarige ecoteelten: eenjarige eiwitteelten		EEE	31 mei 2025	31 augustus 2025	
Eenjarige ecoteelten: voordeel biodiversiteit, klimaat en milieu		EEH	31 mei 2025	31 augustus 2025	
Eenjarige ecoteelten: faunavriendelijke teelten		EEZ	31 mei 2025	31 augustus 2025	
		EEF	31 mei 2025	31 augustus 2025	
		EEB	30 april 2025	31 augustus 2025	
Eenjarige ecoteelten: faunavriendelijke nateelten		EEN	31 mei 2025	31 december 2025	
Meerjarige ecoteelten: meerjarige eiwitteelten		MEV MEG MEL	31 mei 2025	31 december 2025	
Meerjarige ecoteelten: voordeel klimaat milieu en biodiversiteit		MET	31 mei 2025	31 december 2025	
Vruchtafwisseling met vlinderbloemigen		VAV	31 mei 2025	31 augustus 2025	
Mechanische onkruidbestrijding		MOB	31 mei 2025	31 december 2025	
Verhogen organische koolstofgehalte: teeltplan	X		31 mei 2025	31 december 2025	
Verhogen organische koolstof: aanvoer van producten met een hoog koolstofgehalte	X	OCC OCM OCH	31 mei 2025	31 december 2025	Percelen wijzigen en wisselen kan tot uiterlijk 31 oktober 2025.
Verhogen organische koolstofgehalte: bereiken van de streefzone		OCS	31 mei 2025	31 december 2025	
Erosiebestrijdende teelttechnieken: drempels bij ruggenteelten		TED	31 mei 2025	31 augustus 2025	
Erosiebestrijdende teelttechnieken: niet-kerende bodembewerking met bodembedekking		TEN	31 mei 2025	31 augustus 2025	
Aanleg van een bufferstrook: grasbufferstrook erosie		BUG	31 mei 2025	31 december 2025	
Aanleg van een bufferstrook: grasbufferstrook langs kwetsbare landschapselementen		BUE BUEN	31 mei 2025	31 december 2025	

Maatregel	Deel- nameverkl aring*	Bij- komende bestem- ming**	Toevoegen	Schrappen	Extra
Aanleg van een bufferstrook: grasbufferstrook langs waterloop		BUW	31 mei 2025	31 december 2025	
Aanleg van een bufferstrook plus: graskruidenmengsel		BUK BUKN	31 mei 2025	31 december 2025	
Aanleg van een bufferstrook plus: bloemenmengsel		BUB BUBN	31 mei 2025	31 december 2025	
Meerjarige bloemstroken in de fruitteelt: tussen de fruitbomenrijen		BFB	31 mei 2025	31 december 2025	
Meerjarige bloemstroken in de fruitteelt: aan de rand van de fruitaanplanting		BFR	31 mei 2025	31 december 2025	
Reductie van antibioticagebruik	x		31 mei 2025	31 mei 2025	
Voedermanagement bij rundvee	X		31 mei 2025	31 december 2025	
Behoud van lokale rundveerassen	X		31 mei 2025	31 december 2025	
Behoud van lokale schapen/geitenrassen	X		31 mei 2025	31 december 2025	
Behoud van lokale varkensrassen	X		31 mei 2025	31 december 2025	

INTERREGIONALE LANDBOUWERS

Vlaanderen en Wallonië dienden afzonderlijk een GLB Strategisch Plan in. Hierdoor zijn er, nog meer dan vroeger, grote verschillen in de toepassing van het Vlaamse en het Waalse landbouwbeleid. Voor landbouwers die in beide regio's actief zijn ('interregionale landbouwers') zijn er specifieke afspraken gemaakt. Als u een interregionale landbouwer bent, is het belangrijk hiermee rekening te houden.

1 INTERREGIONALE LANDBOUWER

U bent een interregionale landbouwer als u als landbouwer zowel een exploitatie of percelen heeft in het ene gewest, en tegelijk ook één of meerdere percelen of exploitaties heeft in het andere gewest (onder hetzelfde ondernemingsnummer). U moet dan in beide regio's een verzamelaanvraag indienen volgens de regels van die regio (zie punt 10).

2 VLAAMSE OF WAALSE INTERREGIONALE LANDBOUWER

U heeft als interregionale landbouwer slechts één klantnummer dat zowel bij de Vlaamse als de Waalse instanties gekend is. Het officiële adres van de landbouwer, zoals beschikbaar in de Kruispuntbank van Ondernemingen of het Rijksregister, bepaalt of u een Vlaamse of een Waalse interregionale landbouwer bent.

- ▶ Uw officieel adres ligt in het Vlaamse of Brussels Hoofdstedelijke Gewest?
 - > U bent een Vlaamse interregionale landbouwer en uw beherende organisatie is het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- ▶ Uw officieel adres ligt in het Waalse Gewest?
 - > U bent een Waalse interregionale landbouwer en uw beherende organisatie is DGARNE, Département des Aides.

Hieronder wordt toegelicht waar u rekening moet mee houden als interregionale landbouwer. Het is hierbij belangrijk te weten of u als Vlaamse of Waalse interregionale landbouwer beschouwd wordt.

3 CONDITIONALITEIT

Voor alle conditionaliteitsvoorwaarden gelden de regels van de regio waar de percelen gelegen zijn. Zo wordt voor het bepalen van vrijstellingen voor GLMC7 'gewasrotatie' enkel gerekend met de arealen van de regio van de landbouwer.

Voor de vrijgesteld van specifieke controles op de naleving van de verplichtingen binnen de conditionaliteit wordt wel gekeken naar het ganse Belgische grondgebied. Zo zijn landbouwers met een landbouwareaal van maximaal 10 hectare in België vrijgesteld van de specifieke controles op de naleving van de verplichtingen

binnen de conditionaliteit en zullen zij ook geen administratieve sancties opgelegd krijgen voor het niet-naleven van de conditionaliteitsverplichtingen.

4 BETALINGSRECHTEN ACTIVEREN IN 2025

Als interregionale landbouwer is het mogelijk dat u zowel over Vlaamse als over Waalse betalingsrechten beschikt.

- ▶ Op percelen gelegen in het Vlaamse of Brussels Hoofdstedelijke Gewest kunt u Vlaamse betalingsrechten activeren. Hiervoor moet u het Vlaamse deel van de verzamelaanvraag tijdig indienen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- ▶ Op percelen gelegen in het Waals Gewest kunt u Waalse betalingsrechten activeren. Hiervoor moet u het Waalse deel van de verzamelaanvraag tijdig indienen bij DGARNE, Département des Aides.
- ▶ Een Vlaamse interregionale landbouwer moet steeds een verzamelaanvraag indienen in Vlaanderen om zijn Waalse betalingsrechten te kunnen laten uitbetalen (zie verder onder 'Indienen verzamelaanvraag').

5 AANVRAAG BETALINGSRECHTEN UIT DE VLAAMSE RESERVE

Zowel Vlaamse als Waalse interregionale nieuwe en jonge landbouwers kunnen in 2025 voor percelen in het Vlaamse of Brussels Hoofdstedelijke Gewest een **aanvraag indienen** voor het verkrijgen van Vlaamse betalingsrechten uit de Vlaamse reserve. Deze aanvraag verloopt via het Vlaamse deel van de verzamelaanvraag. Voor Waalse betalingsrechten verloopt dit via het Waalse deel van de verzamelaanvraag.

Of een jonge landbouwer of een nieuwe landbouwer al dan niet voldoet aan de voorwaarden met betrekking tot de definitie van jonge landbouwer of nieuwe landbouwer om zo toegang te hebben tot de reserve, zal bekeken worden in functie van de regio waartoe de jonge of nieuwe landbouwer behoort. Bent u Vlaams interregionale landbouwer, dan moet u voldoen aan de Vlaamse **voorwaarden** van de definitie van jonge en nieuwe landbouwer om toegang te krijgen tot de reserve, zowel in Vlaanderen als Wallonië. Let op, de aanvraag moet u wel in elke regio doen waar u toegang wil tot de reserve.

6 HERVERDELLENDE BETALING

Steun kan ontvangen worden voor in totaal 30 subsidiabele hectaren. Voor een Vlaamse interregionale landbouwer zal eerst steun toegekend worden voor de subsidiabele hectaren gelegen in het Vlaams en Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan het subsidiebedrag vastgelegd in Vlaanderen. Indien 30 ha nog niet bereikt is en er zijn percelen in het Waals gewest, zullen deze percelen betaald worden aan het subsidiebedrag vastgelegd in het Waals Gewest (tot max 30 hectare bereikt is op bedrijfsniveau). Voor een Vlaamse interregionale landbouwer is er enkel een betaling op bedrijfsniveau en niet op persoonsniveau gezien de Vlaamse voorwaarden van toepassing zijn.

Waalse landbouwers moeten deze bijkomende betaling aanvragen in het Waalse deel van hun verzamelaanvraag. Voor Waalse interregionale landbouwers gelden de Waalse voorwaarden en zullen de Waalse subsidiabele hectaren eerst betaald worden. De Vlaamse percelen van deze landbouwers worden betaald aan het Vlaamse subsidiebedrag indien de bovengrens van 30 ha nog niet bereikt is in Wallonië.

7 BETALING VOOR JONGE LANDBOUWERS

Als Vlaamse interregionale landbouwer kunt u ook in 2025 via uw Vlaams deel van de verzamelaanvraag een aanvraag indienen voor de betaling voor jonge landbouwers. U moet hierbij voldoen aan de Vlaamse voorwaarden. U kunt voor een maximum van 90 subsidiabele hectaren steun ontvangen waarbij u een hoger steunbedrag krijgt voor de hectaren van 0 tot en met 45 (schijf 1) en een lager bedrag wordt toegekend voor de hectaren vanaf 45,01 tot en met 90 (schijf 2). Deze steun kan per jonge landbouwer in het landbouwbedrijf die voldoet aan de voorwaarden aangevraagd worden voor elke unieke hectare (er kan nooit meerdere keren worden betaald voor eenzelfde oppervlakte), waarbij eerst de hectaren in de hoogste schijf (schijf 1) worden betaald. Voor duidelijke voorbeelden van berekening raadpleeg de fiche 'aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers', die u terug vindt op de webpagina '[Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers](#)'. Deze extra betaling per subsidiabele hectare wordt toegekend ongeacht of het gaat om Vlaamse of Waalse subsidiabele hectaren. Omgekeerd geldt hetzelfde voor Waalse interregionale landbouwers. Waalse landbouwers moeten deze bijkomende betaling aanvragen in het Waalse deel van hun verzamelaanvraag.

U moet deze premie **jaarlijks** aanvragen. Dus ook als u in de voorbije jaren (eventueel zelfs onder het vorige GLB) een aanvraag heeft ingediend die goedgekeurd is, en u in de komende jaren nog in aanmerking komt, moet u in deze volgende jaren expliciet een aanvraag tot betaling voor jonge landbouwers indienen via de verzamelaanvraag.

8 DIERGEBONDEN MAATREGELEN

8.1 GEKOPPELDE PREMIE DUURZAME ZOOGKOEIENHOUDERIJ (VLAAMSE PREMIE)

Landbouwers (onafhankelijk of ze Waals of Vlaams (interregionale) landbouwer zijn) kunnen gekoppelde steun ontvangen als het adres van het veebeslag in Vlaanderen of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gelegen is. De Vlaamse voorwaarden gelden in dit geval.

Om in aanmerking te komen voor de subsidiemaatregel, moet ook aan perceelsgerelateerde instapvoorwaarden voldaan zijn:

- ▶ Behoud van blijvend grasland op de percelen gelegen in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
- ▶ Duurzaam graslandbeheer en voederproductie en -diversificatie

Deze perceelsgerelateerde instapvoorwaarden zijn enkel gekoppeld aan de percelen in Vlaanderen.

8.2 AMKM BEHOUD LOKALE RASSEN (RUNDEREN, SCHAPEN, GEITEN, VARKENS)

Landbouwers (onafhankelijk of ze Waals of Vlaams (interregionale) landbouwer zijn) kunnen enkel steun ontvangen als het adres van het veebeslag in Vlaanderen gelegen is.

8.3 ECOREGELING VOEDERMANAGEMENT

Landbouwers (onafhankelijk of ze Waals of Vlaams (interregionale) landbouwer zijn) kunnen enkel steun ontvangen als het adres van het veebeslag in Vlaanderen of Brussels Hoofdstedelijk Gewest gelegen is.

8.4 AMKM ANTIBIOTICAREDUCTIE

Landbouwers (onafhankelijk of ze Waals of Vlaams (interregionale) landbouwer zijn) kunnen enkel steun ontvangen als het adres van het veebeslag in Vlaanderen gelegen is.

9 PERCEELSGEBONDEN ECOREGELINGEN, AGROMILIEUKLIAMAATMAATREGELEN, AANPLANT BOSLANDBOUWSYSTEMEN EN BREDE WEERSVERZEKERING

Voor ecoregelingen, agromilieuklimaatmaatregelen en aanplant boslandbouwsystemen gelden de regels van de regio waar de percelen gelegen zijn. Dat geldt ook voor het bepalen van bedrijfsgebonden voorwaarden, of indien voor een ecoregeling een gemiddelde voor een bedrijf bepaald wordt.

Bijvoorbeeld ecoregeling 'Verhogen organische koolstof op bouwland' door middel van het teeltplan: Er moet een gemiddelde EOC waarde van 1250 kg/ha bouwland behaald worden. Dit gemiddelde wordt enkel berekend met percelen bouwland gelegen in het Vlaams en Brussels Hoofdstedelijk gewest.

De brede weersverzekering kan enkel aangevraagd worden op Vlaamse percelen en dit zowel door Vlaamse als door Waalse interregionale landbouwers.

10 INDIENEN VERZAMELAANVRAAG

Als Vlaamse of Waalse interregionale landbouwer dient u zowel een Vlaams als een Waals deel van uw verzamelaanvraag in bij de respectievelijke instanties. Als Vlaamse interregionale landbouwer bepaalt de indieningsdatum van uw Vlaams deel of uw Waalse betalingsrechten (volledig) kunnen worden betaald.

Dit geldt ook als u als Vlaamse interregionale landbouwer uitsluitend over Waalse percelen (en Waalse betalingsrechten) beschikt. In concreto dient er in het laatste geval een lege verzamelaanvraag in Vlaanderen te zijn en vult u uw Waalse verzamelaanvraag in

- ▶ Vlaamse landbouwer: het Vlaamse en Waalse deel van de verzamelaanvraag moet uiterlijk op 30 april 2025 ingediend worden.
- ▶ Waalse landbouwer: het Vlaamse en Waalse deel van de verzamelaanvraag moet uiterlijk op 30 april 2025 ingediend worden.

11 BETALINGEN EN NIET-NALEVINGEN (SOCIALE) CONDITIONALITEIT

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij betaalt de maatregelen die uitgevoerd zijn op Vlaams en Brussels grondgebied aan zowel Vlaamse als Waalse interregionale landbouwers. De betalingen voor de maatregelen uitgevoerd op het Waalse grondgebied gebeurd door het Waalse betaalorgaan. Meer informatie over de uitbetalingen vindt u in de betaalkalender (<https://lv.vlaanderen.be/steun/uitbetalingen>).

Als er niet-nalevingen worden vastgesteld voor de conditionaliteit en de sociale conditionaliteit, wordt steun voor areaal- en diergebonden maatregelen verminderd ongeacht waar de niet-naleving heeft plaatsgevonden en dit zowel voor de steun aangevraagd in Vlaanderen als deze in Wallonië.

12 MEER INFORMATIE

Op de website van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (landbouwbeleid EU-gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)) vindt u onder '[Informatie bij de verzamelaanvraag - 2025](#)' per maatregel informatiefiches met de meest recente informatie.

Ook alle informatie over conditionaliteit en sociale conditionaliteit is op de website (<https://lv.vlaanderen.be/bedrijfsvoering/conditionaliteit-en-randvoorwaarden/conditionaliteit-2023-2027>) terug te vinden.

Hebt u vragen of problemen? Stel uw vragen via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamelaanvraag en perceelsaangifte'). Onze diensten staan klaar om u te helpen.

Voor bijkomende informatie over de Waalse regels en voorwaarden kunt u terecht op de website van de Waalse landbouwadministratie (<http://agriculture.wallonie.be/pac>).

13 CONTACTGEGEVENS WAALSE BUITENDIENSTEN

BUREAU DE WAVRE

Compétent pour les arrondissement de Nivelles et de Namur

Service public de Wallonie – D'GARNE

Département des aides

Direction extérieur – Bureau de Wavre

Avenue Einstein 12, 1300 Wavre

Tel. 010 23 37 40

wavre.opw@spw.walonie.be

BUREAU D'ATH

Compétent pour les arrondissement de Tournai, Ath, Mouscron et Soignies

Service public de Wallonie – DGARNE

Département des aides

Direction extérieur – Bureau de Ath

Chemin du Vieux Ath 2C, 7800 Ath

Tel. 068 27 44 00

ath.opw@spw.walonie.be

BUREAU DE MALMEDY

Compétent pour les arrondissement de Verviers

Service public de Wallonie – DGARNE

Département des aides

Direction extérieur – Bureau de Malmédy

Avenue des Alliés 13, 4960 Malmédy

Tel. 080 44 06 10

malmedy.opw@spw.walonie.be

BUREAU DE CINEY

Compétent pour les arrondissement de Marche-en-Famenne, Philippeville et Dinant, sauf les communes de Gedinne, Bièvre et Vresse-sur-Semois

Service public de Wallonie – DGARNE

Département des aides

Direction extérieur – Bureau de Ciney

Rue Edouard Dinot 30, 5590 Ciney

Tel. 083 23 07 40

ciney.opw@spw.walonie.be

BUREAU DE THUIN

Compétent pour les arrondissements de Thuin, Charleroi et Mons

Service public de Wallonie - DGARNE

Département des aides

Direction extérieur - Bureau de Thuin

Rue du Moustier 13, 6530 THUIN

Tel. 071 59 96 00

thuin.opw@spw.walonie.be

BUREAU DE HUY

Compétent pour l'arrondissement de Liège, Huy et Waremme

Service public de Wallonie - DGARNE

Département des aides

Direction extérieur - Bureau de Huy

Chaussée de Liège, 39 – 1er étage, 4500 HUY

Tel. 085 27 34 23

huy.opw@spw.walonie.be

BUREAU DE LIBRAMONT

Compétent pour les arrondissements de Neufchâteau, Bastogne, Virton et Arlon, et pour les communes de Gedinne, Bièvre et Vresse-sur-Semois

Service public de Wallonie - DGARNE

Département des aides

Direction extérieur - Bureau de Libramont

Rue des Genêts 2, 6800 LIBRAMONT

Tel. 061 26 08 30

libramont.opw@spw.walonie.be

Service public de Wallonie (SPW)

Direction générale opérationnelle de l'Agriculture, des Ressources naturelles et de l'Environnement

Département des Aides

Direction des surfaces agricoles

Chaussée de Louvain, 14, 1er étage

5000 NAMUR

GEBRUIK

Voor elk perceel dat u aangeeft via de verzamelaanvraag, moet u het gebruik invullen in de kolom 'Code gebruik'. Zowel voor-, hoofd-, als nateelt moeten opgegeven worden, ook als u deze niet zelf verbouwt. Door de wijzigingen aan het Mestdecreet worden de bemestingsrechten voortaan toegekend aan de gebruiker van de hoofdteelt en niet langer aan de gebruiker op 1 januari. Hierdoor vallen de codes voor gebruik 'M' (perceel in gebruik voor bemesting) en 'H' (perceel in gebruik voor de hoofdteelt) weg!

Enkel deze twee codes kunnen gebruikt worden:

- Code 'P': perceel in gebruik voor de hoofdteelt en mestrechten
- Code 'N': perceel uitsluitend in gebruik voor de nateelt

1 GEBRUIK

Voor elk perceel moet het gebruik worden opgegeven. Op basis van dat gebruik en de eigenschappen van het perceel, zoals de hoofdteelt of de productiemethode, wordt bepaald of het perceel in aanmerking komt voor steun of toekenning van mestrechten.

Het aanvragen van premies gebeurt door het plaatsen van een bijkomende bestemming of door het aanvinken van een verklaring. Ook het activeren van betalingsrechten is een verklaring. Deze verklaring wordt standaard voor elke landbouwer aangevinkt, maar kan terug worden afgevinkt.

2 HOE AANGEGEVEN

2.1 GEBRUIK 'P'

- ▶ Deze code moet u gebruiken als u de **hoofdteelt** verbouwt, al dan niet met daaropvolgend de nateelt. De mestrechten worden aan deze gebruiker toegekend.

OPGELET:

- ▶ Voor sommige maatregelen is het verplicht om het *perceel* een heel jaar zelf te verbouwen. Hierdoor kan er geen nateelt door een andere landbouwer worden aangegeven. Voor sommige maatregelen is het behoud van de *hoofdteelt* het hele jaar verplicht en kan er geen nateelt worden verbouwd, ook niet door uzelf. De specifieke gebruiksvoorwaarden van een maatregel vindt u in de betreffende fiche op www.vlaanderen.be/landbouw/verzamelaanvraag.
- ▶ Elke gebruiker van een perceel moet het volledige teeltplan opgeven, dus de voor-, hoofd- en nateelt, ook als u deze niet zelf verbouwt.

2.2 GEBRUIK 'N'

- ▶ Als een perceel **uitsluitend voor de nateelt** in gebruik is, moet het aangegeven worden met de code 'N'. Het volledige teeltplan moet opgegeven worden, dus ook voorteelt en de hoofdteelt, ook al heeft u die niet zelf verbouwt.
- ▶ Net zoals bij het gebruik voor de hoofdteelt wordt de landbouwer die de nateelt of winterteelt verbouwt, geacht verantwoordelijk te zijn voor het zaaien of planten, eventuele teelthandelingen of oogst in het daaropvolgende jaar.
- ▶ In de verzamelaanvraag geeft u de overnamedatum is. Deze datum ligt ná 31 mei 2025 en stemt overeen met de datum waarop het perceel effectief in gebruik genomen is voor de nateelt.
- ▶ U bent ook verplicht het perceel aan te geven in de verzamelaanvraag als u het perceel wil omschakelen naar de biologische productie en u neemt het in gebruik na 31 mei 2025 of als u een brede weersverzekering heeft afgesloten voor de nateelt op het perceel.

2.3 OVERZICHT

U heeft het perceel in eigen gebruik	Code 'gebruik'	Activatie van betalingsrechten	Bemestingsrechten en - plichten
Voor de hoofdteelt	P	ja (als het perceel subsidiabel is en in gebruik voor landbouwdoeleinden ¹)	ja
Enkel voor de nateelt	N	neen	neen

Een overzicht van de percelen die in aanmerking komen voor activatie van betalingsrechten vindt u in uw verzamelaanvraag op het e-loket onder 'overzicht steun'. Een overzicht van de percelen die in aanmerking komen voor bemestingsrechten vindt u onder 'overzicht bemesting'.

2.4 WIJZIGINGEN MESTDECREET

- ▶ Volgens het gewijzigde Mestdecreet worden vanaf 2025 de bemestingsrechten toegekend aan de gebruiker van de hoofdteelt.
- ▶ Het aangeven van een perceel enkel voor de mestrechten (in de verzamelaanvraag met code gebruik 'M') of het aangeven van een perceel enkel voor de hoofdteelt (in de verzamelaanvraag met code gebruik 'H') is niet meer mogelijk.
- ▶ Dat houdt ook in dat het formulier 4 'Gebruik van een perceel van een particulier enkel voor bemestingsrechten' niet meer gebruikt kan worden.

¹ wanneer een perceel wel of niet subsidiabel is, is terug te vinden in de fiche 'subsidiabiliteit van landbouwareaal'

3 GEBRUIK VAN PERCELEN VOOR ANDERE DOELEINDEN

Als een landbouwperceel geheel of gedeeltelijk in gebruik genomen wordt voor andere doeleinden, kan dat gevolgen hebben voor de subsidiabiliteit of de mogelijkheid tot aanvragen van steun. Welke gevolgen en hoe te registreren in de verzamelaanvraag wordt uitgebreid toegelicht in de fiche 'Subsidiabiliteit landbouwareaal: gebruik van percelen voor andere doeleinden' op de webpagina [Perceelsaangfite](#)

4 TIJDELIJKE SCHRAPPEN VAN PERCELEN

- ▶ Een perceel dat tijdelijk (voor de duur van het teeltseizoen) door een andere landbouwer wordt gebruikt voor het verbouwen van de hoofdteelt kan u in uw verzamelaanvraag 2025 schrappen met de schrappingscode 'TVP' ('tijdelijk verhuurd perceel'). Het perceel zal automatisch opnieuw voorgedrukt worden in uw verzamelaanvraag 2026.
Deze code werd voorzien om het tijdelijk gebruik van percelen voor bijvoorbeeld de teelt van aardappelen of vlas administratief eenvoudiger te maken.
- ▶ Deze code is niet gelinkt aan het al dan niet verhuren van betalingsrechten. Als de betalingsrechten verhuurd worden, kan dat apart via de tegel 'Betalingsrechten' worden ingediend.
- ▶ **Opgelet:** deze code mag enkel gebruikt worden door de verhuurder van het perceel. Wanneer de huurder het perceel niet meer gebruikt in 2025, moet hij het perceel in zijn verzamelaanvraag 2025 schrappen met de schrappingscode 'AGB' ('andere gebruiker').

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Alle landbouwers die op een bepaald perceel een teelt verbouwen (of het nu hoofdteelt en/of nateelt/winterteelt is,) moeten **het volledige teeltplan** van dat jaar op dat perceel in hun verzamelaanvraag aangeven.
- ▶ Als een teelt het hele jaar door blijft staan op een perceel moet u deze teelt enkel als hoofdteelt in de kolom 'Hoofdteelt' invullen aan de hand van de teeltcode (bv jaarrond gras op een perceel). U hoeft dit niet als voor- en nateelt aan te geven.
- ▶ Percelen die u op geen enkel ogenblik tijdens het lopende kalenderjaar in eigen gebruik heeft, mag u **niet aangeven** in de verzamelaanvraag. Misbruiken hierop met het oog op het verkrijgen van perceel- of gebruiksinformatie kunnen financieel beboet worden.
- ▶ Oneigenlijke aangifte van percelen kan worden **beboet**. Een perceel dat in gebruik is voor de mestrechten EN de hoofdteelt moet met code gebruik 'P' worden aangegeven. Een perceel dat niet voor de mestrechten EN de hoofdteelt wordt gebruikt mag niet worden aangegeven met code gebruik 'P'.

6 NIEUW IN 2025

- ▶ Het gebruik van een perceel enkel voor de mestrechten (code 'M') of het gebruik van het perceel enkel voor de hoofdteelt (code 'H') is niet meer mogelijk.
- ▶ Het formulier 4 'Gebruik van een perceel van een particulier enkel voor bemestingsrechten' kan niet meer gebruikt worden.

7 LEES OOK

Op de pagina '[Perceelsaangifte](#)' vindt u de fiche 'Subsidiabiliteit van landbouwareaal'. In de fiche 'Subsidiabiliteit van landbouwareaal' kan u nalezen welke percelen die u gebruikt voor de hoofdteelt in aanmerking worden genomen voor activatie van betalingsrechten.

TEELT, TEELTCODES EN GESPECIALISEERDE PRODUCTIEMETHODE

ledere gebruiker van een perceel moet in zijn verzamelaanvraag steeds het volledige teeltplan (voor-, hoofd- en nateelt) van het perceel opgeven.

- ▶ **Hoofddeelt:** De teelt die volgens de gangbare teeltpraktijk overwegend aanwezig is op een perceel in de periode van 15 mei tot en met 31 augustus. Aardappelen en wintergewassen², met uitzondering van onrijp geogste wintergranen en onrijp geogste wintergranen met vlinderbloemigen, worden altijd beschouwd als hoofddeelt.
- ▶ **Voortelt:** de teelt die in 2025 geogst/ingewerkt wordt voor de inzaai van de hoofddeelt 2025.
- ▶ **Eerste nateelt:** de teelt die in 2025 nog ingezaaid/geplant wordt na het oogsten van de hoofddeelt 2025.
- ▶ **Tweede nateelt:** de teelt die in 2025 nog ingezaaid/geplant wordt na het oogsten van de eerste nateelt.

Iedere teelt heeft een specifieke teeltcode. Hieronder leest u een bijkomende toelichting over een aantal bijzondere teeltcodes. Voor de volledige lijst van teeltcodes zie tabel 'Teeltcodes' op de webpagina 'Tabellen'.

Voor sommige percelen kunt u bijkomende informatie opgeven wat teelttechniek of teeltomstandigheden betreft. Deze info kunt u toevoegen onder het veld 'Gespecialiseerde productiemethode'.

1 HOOFDTEELT

1.1 DEFINITIE HOOFDTEELT

Definitie Hoofddeelt:

De teelt die volgens de gangbare teeltpraktijk overwegend aanwezig is op een perceel in de periode van 15 mei tot en met 31 augustus. Aardappelen en wintergewassen², met uitzondering van onrijp geogste wintergranen en onrijp geogste wintergranen met vlinderbloemigen, worden altijd beschouwd als hoofddeelt.

Het komt voor dat gewassen zoals bv. wintergranen door gunstige weersomstandigheden vroeger dan normaal geogst kunnen worden. Hoewel deze daardoor niet overwegend aanwezig zijn tijdens de periode van 15 mei tot 31 augustus worden aardappelen en wintergewassen steeds beschouwd als hoofddeelt.

Een uitzondering hier is onrijp geogste wintergranen en onrijp geogst wintergranen met vlinderbloemigen. Met onrijp oogsten wordt het groen oogsten bedoeld, m.a.w. het maaien en hakselen van wintergranen of wintergranen met vlinderbloemigen in een groen stadium in de periode april-mei. Een mengteelt van onrijp

² wintergewas: een gewas dat geen gras is en dat wordt ingezaaid in het najaar met het oog op landbouwproductie in het daaropvolgende jaar, met inbegrip van wintergranen en wintergranen met vlinderbloemigen

geogst wintergranen met vlinderbloemigen wordt aangegeven als voorteelt 'wintermeteil' (teeltcode 398). Ook andere groen geogste granen geeft u aan als voorteelt, bv snijrogge (teeltcode 639).

Groenten die aanwezig zijn in de periode van 15 mei tot en met 31 augustus zijn steeds de hoofdteelt (uitgezonderd voorjaarspinazie) voor zover er geen aardappelen, zomergranen of wintergewassen aanwezig zijn (met uitzondering van wintergranen en wintergranen met vlinderbloemigen die onrijp geogst worden). Als er twee groenten na elkaar staan, is de eerste groente de hoofdteelt (uitgezonderd voorjaarspinazie).

- ▶ De hoofdteelt is de teelt die de primaire gebruiksdoelstelling van het perceel weerspiegelt. Bv. een wijngaard met veel gras wordt aangegeven als 'Wijnstokken', niet als 'Gras'.
- ▶ Bij **onderzaai** wordt een groenbedekker (bv gras) gelijktijdig ingezaaid met de hoofdteelt (bv maïs) of als de hoofdteelt nog op het veld staat. Na de oogst van de hoofdteelt blijft de groenbedekker aanwezig op het veld en moet de onderzaai na de oogst van de hoofdteelt nog ten volle tot ontwikkeling komen. Het gewas in onderzaai moet als nateelt aangegeven worden, het gewas dat daaraan bovengeschied is als hoofdteelt.

1.2 VERANTWOORDELIJKE VAN DE HOOFDTEELT

Van de landbouwer die een perceel gebruikt voor de hoofdteelt wordt verwacht dat hij **verantwoordelijk is voor: het bemesten, het zaaien of planten, de teelthandelingen tijdens het teeltseizoen** zoals bespuiten tot het oogsten. Enkel dat laatste, het oogsten, kan kort voor de oogst overgedragen worden door een verkoop op stam. Dat betekent dat de facturen voor aankoop van zaaizaad of plantgoed, pesticiden, loonwerk, ... op naam moeten staan van de landbouwer die verantwoordelijk is voor de hoofdteelt.

Doorfactureren van huurder naar verhuurder wordt **niet** aanvaard als een manier om de verhuurder verantwoordelijke van de hoofdteelt te maken.

1.3 AANGIFTE VAN DE HOOFDTEELT IN DE VERZAMELAANVRAAG

- ▶ De verantwoordelijke van een perceel voor de hoofdteelt geeft dat aan in de verzamelaanvraag zoals omschreven in de infofiche 'gebruik'.
- ▶ De hoofdteelt is bepalend voor o.a. de basisinkomenssteun, de ecoregelingen, de agromilieuklimaatmaatregelen en beheerovereenkomsten, bemestingsnormen en de brede weersverzekering.
- ▶ Iedere gebruiker van een perceel moet in zijn verzamelaanvraag steeds **het volledige teeltplan** (voor-, hoofd- en nateelt) van het perceel opgeven. Dat is ook belangrijk om de juiste bemestingsnormen te kunnen toekennen. Ook voor de norm gewasrotatie en voor de deelname aan ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen is dat van belang.
 - > Als een teelt het hele jaar door blijft staan op een perceel moet u deze teelt enkel als hoofdteelt in de kolom 'Hoofdteelt' invullen aan de hand van de teeltcode (bv jaarrond gras op een perceel). U hoeft dit niet als voor- en nateelt aan te geven.
- ▶ Ook voor **serres en niet-permanente overkappingen** gelden dezelfde definities van hoofdteelt. Als u meerdere teelten tegelijkertijd verbouwt op een oppervlakte (bv verschillende groenten die je door mekaar teelt op een perceel), kiest u voor de teelt die hoofdzakelijk aanwezig is.

- ▶ Als u teelt:
 - > Met behulp van een **stelling**, moet u de teelt op de stelling aangeven als hoofdteelt, ook al zaait u het perceel bijvoorbeeld ook in met gras. Gras is dan niet de hoofdteelt.
 - > Op **etages**, waarbij er verschillende teelten (met uitzondering van gras) aanwezig zijn per etage, dan is de hoofdteelt de teelt met de grootste oppervlakte.

2 MENGSEL EN MENGTEELT

- ▶ Een **mengsel** is een teelt waarbij zaden van verschillende gewassoorten samen een zaadmengsel vormen en gelijktijdig ingezaaid worden. De teelten bij een mengsel zijn niet als afzonderlijke rijen onderscheidbaar.
- ▶ Bij de **mengteelt** kan de inzaai in verschillende werkgangen gebeuren, zoals bv. bij sommige granen en vlinderbloemigen.
- ▶ Een mengsel of mengteelt wordt als één teelt verbouwd en moet aangegeven worden met de juiste teeltcode (voor grasklaver gebruikt u teeltcode 700, ...). Een mengsel met gras (vb grasklaver, grasluzerne, graskruiden,...), wordt altijd als grasland of grasachtige beschouwd (bv GLMC 1, in de voorwaarden van de ecoregeling bufferstroken,...) tenzij anders vermeld. Specifiek voor de ecoregeling 'vruchtafwisseling met een vlinderbloemige' kan een mengsel met een vlinderbloemige ook behoren tot de vruchtafwisselingsgroep van 'vlinderbloemige mengsels' (voorwaarden: zie infofiche 'vruchtafwisseling met vlinderbloemige').

3 VOORTEELT OF NATEELT

Het is belangrijk dat u voldoende aandacht besteedt aan de **opgave van een eventuele voorteelt, eerste nateelt of tweede nateelt**. Zo worden bijvoorbeeld gras voorafgaand aan maïs als voorteelt beschouwd. Als u meerdere nateelten na elkaar teelt waarbij na de eerste nateelt hetzelfde jaar nog een teelt ingezaaid wordt (bijvoorbeeld een winter**graangewas**, **vanggewas** of groente), dan moet u in de verzamelaanvraag ook deze tweede nateelt opgeven.

Voor een correcte toekenning van de **bemestingsnormen** is het belangrijk om de **juiste openvolging** van alle teelten, inclusief de voor- en nateelt(en), aan te geven als die in 2025 worden geoogst of ingezaaid (zie ook punt 8. Aandachtspunten in deze fiche).

Een vanggewas dat ingezaaid is op het einde van het jaar en volgende jaar wordt ondergewerkt, moet niet als voorteelt het jaar erop aangegeven worden. Ingezaaid gras waar nog een snede af gehaald wordt, moet wel als voorteelt aangegeven worden.

4 BRAAKLIGGEND LAND

Braakliggend land is bouwland waarop geen landbouwproductie plaatsvindt maar waarop

- ▶ ofwel een spontane vegetatie tot ontwikkeling komt
- ▶ ofwel een maatregel wordt genomen om de biodiversiteitsvoordelen te vergroten, bv door inzaai van een bloemenmengsel.

Percelen blijvend grasland uit de voorgaande campagne komen niet in aanmerking als braakliggend land.

Percelen tijdelijk grasland (zonder oogst) kunnen wel. (Let op, ook een perceel dat in de voorgaande campagne het vijfde jaar opeenvolgend grasland was (status blijvend grasland 'BG5'), kan niet worden aangegeven als braak). Inzaai van gras wordt ook toegelaten als braak, zolang het gras niet wordt geoogst.

5 TEELTCODES

- ▶ De **teeltcodes** voor de teelten staan vermeld in de tabel 'Teelt' (zie de webpagina '[Tabellen](#)'). Deze tabel bevat zowel subsidiabele als niet-subsidiabele teelten. Deze teeltcodes kunnen gebruikt worden voor zowel **de aangifte van voor-, hoofd- of nateelt**.
- ▶ In sommige gevallen zijn er **nateeltcodes** die specifiek gebruikt worden voor ecoregelingen, agromilieuklimaatmaatregelen of codes die bepalend zijn voor de bemestingsberekeningen. Deze kan u niet gebruiken voor het aangeven van een hoofdteelt.
- ▶ Net zoals aan gewassen werd ook aan bedrijfsgebouwen een gedetailleerde code toegekend.

5.1 NIEUWE TEELTCODES IN 2025

In onderstaande tabel worden de nieuwe teeltcodes van 2025 opgelijst.

Omschrijving	Teeltcode
Niet-subsidiabel korte omloophout	886
Mengsel van bladrammenas en gele mosterd	662
Winterméteil	398

Teeltcode 398 ('winterméteil') dient gebruikt te worden wanneer een mengteelt van wintergranen met vlinderbloemigen onrijp (groen) geoogst wordt (voorteelt).

5.2 DETAILOPGAVE VAN DE INFRASTRUCTUUR

Landbouwers moeten de verschillende gebouwen in de verzamelaanvraag aangeven. De gebouwen worden geregistreerd op basis van het Grootschalig Referentie Bestand (GRB). Deze worden voorgedrukt als aparte

polygonen. Zo is het onder andere mogelijk de **correcte locatie** van de stallen te bepalen, alsook de **types** stallen en welke dieren in elke stal gehuisvest zijn.

Het kan gebeuren dat een gebouw ontbreekt in het voorbereidingsformulier of dat een gebouw voorgedrukt is terwijl het niet (meer) bestaat. Een gebouw dat **niet meer bestaat**, moet **geschrapt** worden. Als het **gebouw ontbreekt** in de voorbereiding en het betreft een gebouw van één van verder omschreven types, dan moet het gebouw als een nieuw perceel **toegevoegd** worden.

Er is ook nood aan verfijnde, correcte, stabiele locatie en informatie van de plaats van een **woonhuis**, in het kader van ruimtelijke ordening en vergunningen met betrekking tot ruimtelijke landbouwstructuur, behoud van landbouwkarakter en adviesverlening, ... Dat laatste volgt uit artikel 35§12 van het **Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning**.

De locatie en het gebruik van gebouwen volumes voor bewoning is o.a. relevant voor de advisering van **omgevingvergunningaanvragen** die de toepassing van Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) art 4.3.6 (vrijstaand) en VCRO art 4.4.23 (hoofdzakelijk vergund) vragen.

5.2.1 Loodsen en serres

Loodsen en serres moeten worden aangegeven met **een teeltcode en een gespecialiseerde productiemethode**. Loodsen (bv. loods en voor de forcerie van witloof) worden aangegeven met de teeltcode van de betreffende teelt en de gespecialiseerde productiemethode 'LOO'. Een serre met teelt van tomaten op groeimedium blijft de teeltcode '8552/9552' + gespecialiseerde productiemethode 'SGM' (serre op groeimedium).

5.2.2 Andere gebouwen

Andere gebouwen worden aangegeven met de overeenkomstige "teelt-/objectcode" volgens de tabel hieronder:

Type	Teelt-/objectcode	Omschrijving
Stal	11	Bedrijfsgebouw voor het houden van dieren
Loods (bv. voor machines, opslag,...)	12	Loods voor materiaal, opslag, sortering oogst,...
Niet nader omschreven gebouw	13	Code waarmee de gebouwen die nog niet gekend zijn, voorgedrukt zijn in de verzamelaanvraag
Woonhuis	14	Gebouw voor bewoning
Gebouw i.k.v. verbreding	15	Gebouw dat dienst doet als hoefwinkel, ijssalon, B&B, ontvangstruimte,...
Ander gebouw	16	Gebouwen die niet onder bovenstaande vallen

5.2.3 Meerdere activiteiten in hetzelfde gebouw

- ▶ Als u de intekening kan splitsen, mag u dat doen en elk deel aanduiden met de juiste code. Dat is echter niet verplicht.
- ▶ Als u de intekening niet kan splitsen, mag één teeltcode gebruikt worden voor het geheel. U moet dan wel gebruik maken van de code die het hoogst in de tabel staat (dus laagste nummer). Het is hierbij belangrijk dat de locatie van de stallen gekend is.

Bijvoorbeeld:

Een gebouw dat zowel als stal als voor opslag gebruikt wordt, moet aangegeven worden met code '11'.
Een woonhuis en B&B in hetzelfde gebouw moet aangegeven worden onder code '14'.

5.3 AANGIFTE AARDAPPELEN

5.3.1 Aardappelsoorten

Hieronder zijn enkele typische aardappelrassen per teeltcode uit de tabel 'Teeltcodes' opgenomen:

- ▶ **Aardappelen (geplande oogst vanaf 1/9) – '901'**: o.a. Fontane, Bintje, Challenger, Innovator, Royal, Markies, Nicola, Charlotte, VR808, Lady Claire;
- ▶ **Aardappelen (pootgoed) – '907' en '908'**: in principe alle rassen;
- ▶ **Aardappelen (geplande oogst voor 1/9) – '904'**: o.a. Amora, Première, Anosta, Sinora, Frieslander, Ibiza, Berber, Fresco, Felsina.

5.3.2 Aangifte aardappelpootgoed

Voor de aangifte van aardappelpootgoed zijn er twee teeltcodes:

- ▶ '907 – aardappelen - gecertificeerde pootgoed'
- ▶ '908 – aardappelen - hoevepootgoed'

5.3.2.1 Gecertificeerde pootaardappelen – teeltcode '907'

Gecertificeerde pootaardappelen zijn partijen van *Solanum tuberosum* L die enkel geteeld mogen worden door telers die erkend zijn door de Vlaamse overheid, Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Partijen gecertificeerde pootaardappelen moeten voldoen aan de vereiste normen, vastgelegd in Europese en Vlaamse regelgeving.

De producent moet de teelt voor de productie van gecertificeerde pootaardappelen aangeven bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Er worden officiële controles uitgevoerd op grondmonsters vóór de teelt, op de teelt zelf tijdens de veldkeuringen en op de knollen bij de oogst. Bij het certificeren is er een visuele partijkeuring. Als aan alle normen is voldaan, worden de partijen gecertificeerd en mogen ze daarna in de handel gebracht worden.

Als bewijs van goedkeuring moet elke verpakkingseenheid geïdentificeerd zijn door een officieel certificaat van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Elk certificaat is ook een EG-plantenpaspoort wat erop wijst dat de partij vrij is van quarantaine-organismen en gereguleerde niet-quarantaine-organismen of RNQP's.

Meer informatie vindt u op de website Agentschap Landbouw en Zeevisserij onder [Gecertificeerde pootaardappelen | Landbouw en Zeevisserij](#)

5.3.2.2 Hoevepootgoed – teeltcode ‘908’

Hoevepootgoed zijn niet-gecertificeerde partijen van *Solanum tuberosum* L bestemd voor opplant, die uitsluitend door de producent gebruikt mogen worden en niet in de handel mogen gebracht worden.

Percelen beplant met hoevepootgoed moeten bij het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid (FAVV) aangegeven worden.

In bepaalde gevallen is het hoevepootgoed plantenpaspoortplichtig en de producent zal bij het FAVV de erkenning voor de afgifte van plantenpaspoorten moeten aanvragen. Voor plantenpaspoortplichtig hoevepootgoed moet er een officiële perceelbemonstering en een bemonstering gebeuren voor de opsporing van bruin- en ringrot.

De opslag, de vermeerdering (= productie hoevepootgoed) en het uitplanten van die oogst in het volgende seizoen (= gebruik hoevepootgoed) voor de productie van consumptieaardappelen of nieuw hoevepootgoed moeten gebeuren op de productie-eenheid van de producent: dat gaat over het geheel aan opslaginfrastructuur en gronden gelegen in de gemeente waar de activiteit door middel van een adres geïdentificeerd is bij het FAVV, alsook in de aangrenzende gemeenten.

Meer informatie vindt u op de website FAVV op de pagina [Omzendbrieven "Plantenbescherming en Veiligheid van de Plantaardige producten" | Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen](#)

5.3.2.3 Aanmelden hoevepootgoed aardappelen (teeltcode ‘908’)

Als u dit jaar gebruik maakt van pootgoed dat u vorig jaar geoogst heeft op het eigen bedrijf (het zogenaamde hoevepootgoed), bent u wettelijk verplicht aan de kweker een billijke vergoeding af te dragen voor het gebruik van zijn ras(sen). Hiervoor moet u het consumptieareaal dat u dit jaar heeft uitgeplant met dit hoevepootgoed, **jaarlijks vóór 1 juni** melden op de website: www.hoevepootgoed.be. Op deze website kunt u ook terecht voor meer informatie over afdrachtplichtige rassen, hoogte van de billijke vergoeding en kwekersrechtreggeving in het algemeen.

5.4 AANMELDEN HOEVEZAAD

Hoevezaad is zaad dat afkomstig is van het eigen bedrijf met het doel om opnieuw ingezaaid te worden. Hoevezaad is enkel toegelaten voor inzaai op het eigen bedrijf (dus geen handel toegestaan) en is enkel toegelaten voor een limitatieve lijst van een aantal soorten granen, voedergewassen en olie- en vezelhoudende gewassen. Als u gebruik maakt/gemaakt heeft van hoevezaad, dan bent u wettelijk verplicht aan de kweker een billijke vergoeding af te dragen voor het gebruik van zijn ras(sen). Wanneer u uw hoevezaad laat triëren door een in Vlaanderen erkende loontrieerder, dan wordt deze billijke vergoeding via de factuur van de loontrieerder aangerekend (conform interprofessionele afspraken). De loontrieerder stort deze door naar de Beroepsvereniging van de kwekers. Wanneer u geen beroep doet op een erkende loontrieerder, moet u het areaal én de gebruikte (en te factureren) hoeveelheid uitgezaaid hoevezaad melden via mail naar info@seedabel.be.

Meer informatie vindt u op de webpagina ‘[Loontriage](#)’.

5.5 'BEGRAASDE NIET-LANDBOUWGROND' (TEELTCODE '6')

Er is een teeltcode voor het gebruik van **niet-landbouwgrond** die wordt **begraasd** in het kader van **onderhoud** en waarvoor u een **overeenkomst** heeft met de beherende instantie (bv. de provincie). Deze niet-landbouwgronden moet u in de verzamelaanvraag aangeven. Zij komen **niet** in aanmerking voor **premies** maar kunnen **wel** voor **bemestingsrechten** in rekening worden gebracht (bv. begrazen van bermen met overeenkomst door schapen). Deze percelen krijgen de teeltcode '6'.

5.6 'FAUNAMENGSSEL' (TEELTCODE '98') EN 'BLOEMENMENGSSEL' (TEELTCODE '9831')

- ▶ Percelen die u inzaait met een mengsel van granen of kruiden die ongeogst op het veld blijven staan als **wintervoedsel** voor **wilde diersoorten** geeft u aan als **faunamengsel**. De teeltcode die u voor dit faunamengsel gebruikt is '98'. Dit is onder meer het geval voor percelen waarop u de beheerovereenkomst 'Akkervogelbeheer – vogelvoedselgewassen', de beheerovereenkomst 'Faunavoedselgewas' of de ecoregeling 'Inzaai milieu-, klimaat- en biodiversiteitsvriendelijke teelten – faunavriendelijke teelten' toepast.
- ▶ Randen of bloemenstroken die u inzaait met een **één- of meerjarig bloemenmengsel** geeft u aan als bloemenmengsel. De code die u voor dit bloemenmengsel gebruikt is '9831'. Dit is onder meer het geval voor percelen waarop u de beheerovereenkomst 'Aanleg en onderhoud bloemenstrook', de agromilieuklimaatmaatregel 'Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt' of de ecoregeling 'Bufferstrook met bloemenmengsel' toepast.

5.7 'VOLKSTUINPARK' (TEELTCODE '8')

- ▶ De teeltcode '8 – volkstuinpark' wordt gebruikt voor een verzameling van volkstuintjes met een totale oppervlakte van > 2 ha. Deze percelen komen in aanmerking voor de bemestingsrechten maar niet voor subsidies.

5.8 PERMACULTUUR (TEELTCODE '898')

- ▶ **Permacultuur** wordt met een aparte teeltcode aangegeven, namelijk '898'. Permacultuur wordt gebruikt voor een perceel waarop veel verschillende gewassen samen geteeld worden in (eventueel) verschillende lagen, met daartussen (eventueel) niet beteelde stroken. Het streeft naar de ontwikkeling van een landbouwecosysteem dat duurzaam en veerkrachtig is en baseert zich op patronen en kenmerken uit natuurlijke ecosystemen. Het perceel kan worden gebruikt voor het aanwenden van subsidies indien het op landbouwgrond is gelegen.

5.9 BIOLOGISCHE NIET-LANDBOUWGROND (TEELTCODE '17')

- ▶ Biologische niet-landbouwgrond is niet subsidiabel en wordt gebruikt voor percelen die voor biocertificering aangemeld moeten kunnen worden, zoals bijvoorbeeld voor wildpluk. Het is bedoeld voor gebieden die biologisch beheerd worden maar niet rechtstreeks voor landbouwproductie gebruikt worden.

- ▶ Biologische niet-landbouwgrond is specifiek voor niet-productieve biologische gebieden, terwijl permacultuur gericht is op duurzame landbouwsystemen die productie en ecologie integreren.

5.10 ROTATIETEELT VAN GROENTENGEWASSEN (BV. PLUKTUIN) (TEELTCODE '899') – SIERTEELT (TEELTCODE '9577')

- ▶ Groentenpercelen met veel verschillende teelten op één perceel, bijvoorbeeld pluktuinen, kunnen aangegeven worden met de teeltcode '899' **Rotatieteelt van groentengewassen** (bv. pluktuin).
- ▶ Er bestaan ook **pluktuinen voor sierbloemen**. Enkel eenjarige sierbloemen komen in aanmerking. Als de landbouwer een pluktuin heeft met sierbloemen waar er tov het voorgaande jaar een rotatie is op het perceel met andere sierbloemen, mag de teeltcode '9577 – snijbloemen andere dan rozen (< 5 jaar)' worden aangegeven.
- ▶ Voor **pluktuinen van fruit** is er geen specifieke teeltcode.

5.11 WITLOOFTEELT EN GESPECIALISEERDE PRODUCTIEMETHODE 'LOO', 'LVG' OF 'PLA'

- ▶ Teelt van witloofwortelen in volle grond: code '9561 - witloofwortel'. Deze teeltcode gaat niet samen met een of andere beschutting als gespecialiseerde productiemethode.
- ▶ De forcerie van witloofwortelen (zowel hydroteelt als in volle grond) moet worden aangegeven met code '8515' (Industrie) of '9515 (Vers) in combinatie met een gespecialiseerde productiemethode 'LOO' (productieloods met verharde vloer), 'LVG' (productieloods op vollegrond) of 'PLA' (buiten onder niet permanente overkapping):
Alleen de oppervlakte van het deel waar het witloof geforceerd wordt, moet ingetekend worden. Evenmin mag de oppervlakte van de stellingen in rekening gebracht worden.
 - > 'LOO': De forcerie gebeurt op een verharde vloer. Het gebouw of het deel van het gebouw met een verharde vloer waarin witloof geforceerd wordt, mag u in de verzamelaanvraag niet aangeven als een perceel. U geeft het aan met een gewascode voor witloof en de gespecialiseerde productiemethode LOO. Deze code zal meestal voor hydrocultuur worden gebruikt, maar voor de forcerie van witloof in containers met aarde (grondwitloof) kan ook 'LOO' worden gebruikt.
 - > 'LVG': Bij deze forcerie staan de wortels in contact met de ondergrond (vb. Vlaams-Brabant grondwitloof). De loods is opgetrokken boven de grond en heeft geen verharde vloer.
 - > 'PLA': De forcerie gebeurt buiten onder verplaatsbare koepels.

Voor de percelen waar witloof geforceerd wordt, moet ook op de pagina 'perceeldetail' de equivalente oppervlakte wortelen en de manier waarop de forcerie gebeurt (volle grond of via hydrocultuur), opgegeven worden.

De equivalente oppervlakte wortelen (ha) is de oppervlakte aan wortelen die op uw bedrijf geforceerd wordt. Ook de oppervlakte van de wortelen die u aankoopt, moeten meegeteld worden.

5.12 BLIJVENDE TEELTEN

Blijvende teelten, met inbegrip van kwekerijen, worden niet als bouwland beschouwd. Definitie blijvende teelt: 'de teelten van gewassen die geen blijvend grasland zijn en die niet in de vruchtwisseling zijn opgenomen. Blijvende teelten nemen het land gedurende ten minste vijf jaar in beslag. Blijvende teelten zijn teelten die geregeld een oogst kunnen opleveren, met inbegrip van producten van kwekerijen en hakhout met korte omlooptijd';

Voorbeelden: pitfruit, frambozen, bessen, asperges, hop, rabarber.

Definitie kwekerijen: arealen met jonge houtachtige planten in openlucht, bestemd om later te worden verplant, en wel kwekerijen van:

- ▶ Wijnstokken en moederplanten;
- ▶ Vruchtbomen en kleinfruitgewassen;
- ▶ Siergewassen;
- ▶ Voor de verkoop bestemde bosplanten, excl. de in het bos gelegen bosboomkwekerijen voor de eigen behoefte van het bedrijf;
- ▶ Bomen en heesters ter beplanting van tuinen, parken, straten en wegbermen (bijvoorbeeld rozen, haagplanten en andere sierheesters, sierconiferen), alsook onderstammen en jonge zaailingen ervan.

Houtachtige, meerjarige sierteelten in de kwekerijen, ook al blijven ze er **geen vijf jaar** staan, zijn dus **een blijvende teelt**. **Niet-houtachtige gewassen** die **meer dan vijf jaar niet in de vruchtwisseling** worden opgenomen, maar wel **een regelmatige oogst** opleveren, ook al worden de bovengrondse plantendelen geoogst en niet de vruchten (bessen) zoals bij de houtachtige gewassen, zijn een **blijvende teelt**.

Meerjarige kruiden, wanneer de reguliere teelt veronderstelt dat die toch 5 jaar wordt aangehouden, worden ook als blijvende teelt beschouwd.

Aardbeiplanten en artisjokken hebben een regelmatige oogst en zijn niet-houtachtig. Ze zijn wel meerjarig, maar korter dan vijf jaar en worden daarom **niet** als blijvende teelt beschouwd.

In de tabel 'Teeltcodes met aanduiding bouwland' op de webpagina '[Tabellen bij de verzamelaanvraag](#)' vindt u welke teelten als bouwland of als blijvende teelt beschouwd worden.

6 GESPECIALISEERDE PRODUCTIEMETHODE

Voor sommige percelen kunt u bijkomende informatie opgeven wat teelttechniek of teeltomstandigheden betreft. Deze info kunt u toevoegen onder het veld 'Gespecialiseerde productiemethode'.

Tabel: Overzicht gespecialiseerde productiemethodes:

Type	Afkorting	Omschrijving
Overkapping / groeimedium	SER	serres met teelt in volle grond
Overkapping / groeimedium	SGM	serres met teelt op groeimedium
Overkapping / groeimedium	PLA	niet-permanent overkapte teelt in volle grond (plastic)
Overkapping / groeimedium	NPO	niet-permanent overkapte teelt op groeimedium
Overkapping / groeimedium	CON	teelt op groeimedium in open lucht (bv. containervelden)
Overkapping / groeimedium	CIV	teelt in containers op/in volle grond (bv. chrysanten) in open lucht
Overkapping / groeimedium	LOO	productieloods verharde vloer (voor plantaardige productie, bv. Witloof hydrocultuur)
Overkapping / groeimedium	LVG	productieloods volle grond (voor plantaarde productie, bv. vollegrondswitloof)
Overkapping / groeimedium	NTV	nateelt in volle grond bij hoofdteelt op groeimedium
Overkapping / groeimedium	VNTV	voorteelt en nateelt in volle grond bij hoofdteelt op groeimedium
Overkapping / groeimedium	VTV	voorteelt in volle grond bij hoofdteelt op groeimedium
Grasbeheer	MAA	hoofdteelt gras wordt uitsluitend gemaaid en geoogst
Grasbeheer	BGG	blijvend grasland met voorgedrukte status BG dat in 2025 gescheurd is of zal worden gescheurd. Ook als opnieuw gras ingezaaid wordt, moet deze code geplaatst worden. Dit geldt ook voor scheuren van gras in het najaar voor het inzaaien van wintergranen.
Erosie gerelateerd	ECJ	ecoregeling 'bufferstrook' wordt gebruikt om te voldoen aan de erosieverplichtingen in het kader van de conditionaliteit
Erosie gerelateerd	ECN	ecoregeling 'bufferstrook' wordt niet gebruikt om te voldoen aan de erosieverplichtingen in het kader van de conditionaliteit
Boslandbouw	BL	boslandbouwsysteem aangeplant vanaf winter 2011/voorjaar 2012 (in het kader van vrijstelling aanvraag kapvergunning)
Subsidiabiliteit	BMN	bouwland met meer dan 200 bomen per ha
Subsidiabiliteit	ZON	Zonnepanelen op subsidiabel landbouwareaal (agrivoltaics)
Biologische productie	UIT	uitloop pluimvee en varkens

Deze perceelsbestemmingen zijn van belang voor de mestwetgeving, ecoregelingen, de agromilieuklimaatmaatregelen, de subsidiabiliteit en de conditionaliteit.

Gespecialiseerde productiemethodes CONS/SGM/NPO/LOO/BMN zijn niet subsidiabel, CIV/SER/PLA/LVG zijn wel subsidiabel

Het niet (correct) invullen kan gevolgen hebben voor:

- ▶ de mestregelgeving;
- ▶ de uitbetaling van de steun.
- ▶ de gewasrotatie in kader van de conditionaliteit

6.1 BESCHUTTE TEELTEN, CONTAINER- EN STELLINGTEELTEN

Voor sommige teelten en productiewijzen is het niet altijd mogelijk om de specifieke gespecialiseerde productiemethode op te geven.

Hierbij moet met het volgende rekening gehouden worden:

- ▶ De aanduidingen voor containerteelt slaan altijd op teelt in open lucht
- ▶ De aanduidingen SER of SGM slaan altijd op teelt onder permanente constructies
- ▶ Stellingenteelt wordt ook beschouwd als teelt op groeimedium

Voorbeelden: De teelt van azalea in potten in een plastic, permanente serre, moet hierom aangegeven worden met de code SGM – serres met teelt op groeimedium. Stellingenteelt van aardbeien in open lucht moet aangegeven worden met CON - teelt op groeimedium in open lucht.

Voor overkapte percelen of teelten in containers is het belangrijk dat u de gespecialiseerde productiemethode aangeeft. Zowel voor de gewasrotatie binnen de conditionaliteit, subsidiabiliteit binnen het GLB, de verplichte N-bemestingadvisering als de nitraatresidubepaling is de aangifte van de correcte productiemethode een belangrijk gegeven.

- ▶ CIV en CON zijn openlucht, SER, SGM, PLA en NPO zijn beschut tijdens teeltseizoen. SER en SGM zijn permanente constructies.
- ▶ CON, SGM, NPO zijn op groeimedium
- ▶ CIV, SER en PLA in volle grond of tenminste contact met de bodem (CIV) in kader van subsidiabiliteit en Mestdecreet.
- ▶ De teelt van planten in een serre in een container in volle grond wordt aangegeven met SER.

Tabel: Schematisch overzicht van de gespecialiseerde productiemethode

Openlucht: Op groeimedium	Openlucht: In volle grond of ten minste contact met de bodem	Beschut: Op groeimedium	Beschut In volle grond of ten minste contact met de bodem
CON	CIV	SGM: Onder vaste meerjarige constructie NPO: Onder tijdelijk constructie	SER: Onder vaste meerjarige constructie PLA: Onder tijdelijk constructie

7 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Als een teelt het hele jaar door blijft staan op een perceel moet u deze teelt enkel als hoofdteelt in de kolom 'Hoofdteelt' invullen aan de hand van de teeltcode (bv jaarrond gras op een perceel). U hoeft dit niet als voor- en nateelt aan te geven.

SUBSIDIABILITEIT VAN LANDBOUWAREAAL

////////////////////////////////////
Een correcte aangifte van uw bedrijfsareaal is essentieel. In deze fiche krijgt u duiding over de basisbegrippen landbouwareaal, bouwland, blijvende teelten, blijvend grasland, landbouwactiviteit, onderhoud, landbouwperceel en subsidiabele oppervlakte. Daarnaast wordt een schematisch overzicht gegeven van welke gronden en landschapselementen behoren tot het landbouwareaal en welke niet.

1 EEN 'LANDBOUWAREAAL'

Een landbouwareaal is om het even welke grond die wordt gebruikt als bouwland, als blijvend grasland en blijvend weiland, of voor blijvende teelten.

2 'LANDBOUWACTIVITEIT'

Een landbouwactiviteit is:

- ▶ het telen van landbouwproducten en de eerste verwerking hiervan tot landbouwproduct;
- ▶ het melken van dieren en de eerste verwerking hiervan tot landbouwproduct;
- ▶ het fokken van dieren voor landbouwdoeleinden;
- ▶ het houden van dieren voor landbouwdoeleinden, exclusief paarden voor sport -en recreatiedoeleinden;
- ▶ onderhoud van landbouwareaal (zie punt 3).

3 BOUWLAND, BLIJVENDE TEELTEN, BLIJVEND GRASLAND EN HET ONDERHOUD ERVAN

3.1 BOUWLAND

DEFINITIE: Land dat niet voldoet aan de definitie van blijvende teelten of blijvend grasland en

- ▶ dat voor de teelt van gewassen wordt gebruikt of
- ▶ dat daarvoor beschikbaar is, maar braak ligt; ongeacht of die grond zich al dan niet onder een serre of onder een vaste of verplaatsbare beschutting bevindt.

ONDERHOUD: Dit moet gebeuren op braakliggend land of natuurlijke graslanden (zie punt 3.3 voor onderhoud van natuurlijke graslanden) zonder productie die nog als bouwland beschouwd worden. Het bestaat uit het

beperken van opslag van houtige planten en verruiging zodoende dat dit zorgt voor een staat die beweiding of teelt mogelijk maakt zonder dat daarvoor voorbereidende activiteiten nodig zijn die verder gaan dan het gebruik van de gebruikelijke landbouwmethoden en -machines.

Braakliggend land wordt jaarlijks gemaaid, waarbij het maaisel ter plaatse blijft liggen. Een tweejaarlijkse maaiverplichting geldt op braakliggend land waarop vrijwillige maatregelen worden genomen om de biodiversiteitsvoordelen te vergroten, zoals de inzaai van wildebloemenzaadmengsels.

3.2 BLIJVENDE TEELTEN

DEFINITIE: Teelten van gewassen die geen blijvend grasland zijn en die niet in de vruchtwisseling zijn opgenomen. Blijvende teelten nemen het land gedurende ten minste vijf jaar in beslag. Blijvende teelten zijn teelten die geregeld een oogst kunnen opleveren, met inbegrip van producten van kwekerijen en hakhout met korte omlooptijd

ONDERHOUD: Onderhoud op een perceel blijvende teelten wordt geverifieerd door na te gaan of verruiging beperkt wordt en het gewas moet in een voor productie geschikte toestand zijn.

Het onderhoud op gronden met blijvende teelten bestaat uit volgende maatregelen:

- ▶ in geval van houtige teelt: deze houtige planten onderhouden om verruiging tegen te gaan;
- ▶ het gras tussen de rijen maaien, indien van toepassing;
- ▶ het beperken van opslag van houtige planten.

3.3 BLIJVEND GRASLAND

DEFINITIE: Land dat wordt gebruikt voor een natuurlijke of ingezaaide vegetatie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen en dat minimaal vijf jaar niet in de vruchtwisseling van het bedrijf is opgenomen

ONDERHOUD: Dit moet gebeuren op natuurlijke graslanden en bestaat uit het beperken van verruiging zodoende dat dit zorgt voor een staat die beweiding of maaien mogelijk maakt zonder dat daarvoor voorbereidende activiteiten nodig zijn die verder gaan dan het gebruik van de gebruikelijke landbouwmethoden en -machines.

Het onderhoud bestaat uit een van de volgende maatregelen:

- ▶ het jaarlijks maaien;
- ▶ het laten begrazen van de percelen.

4 'LANDBOUWPERCEEL'

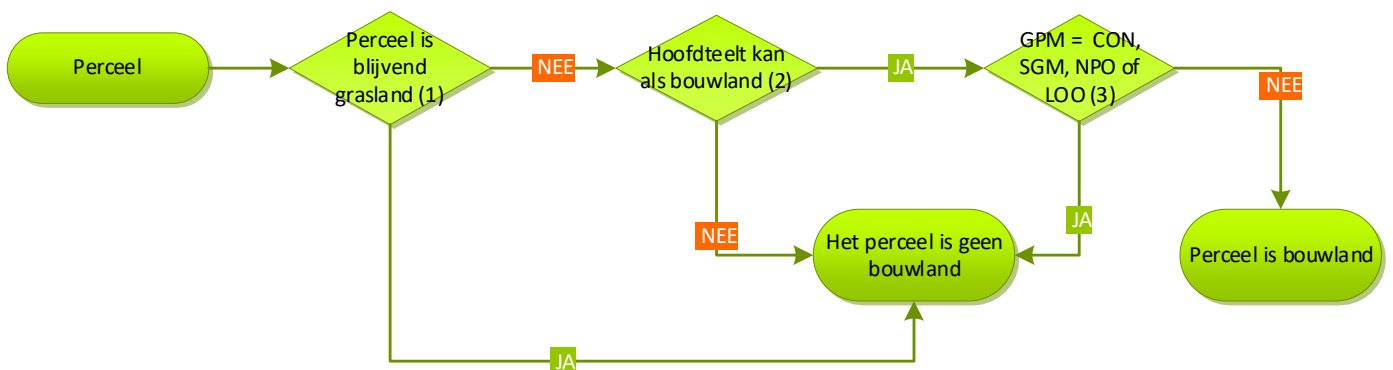
Een landbouwperceel is een door de landbouwer aangegeven stuk grond dat aaneengesloten is en niet meer dan één enkele teelt omvat en indien van toepassing, dat wordt begrensd door een ecoregeling, agromilieuklimaatmaatregel of beheerovereenkomst (bv als u op slechts op een gedeelte van een perceel een ecoregeling zou uitvoeren, wordt dit gedeelte van het perceel beschouwd als één landbouwperceel).

De minimumgrootte van een landbouwperceel dat aangegeven mag worden en waarvoor betalingsrechten aangevraagd kunnen worden, bedraagt 0,01 hectare.

5 HOE GAAT U NA OF EEN PERCEEL BOUWLAND IS EN WELK AREAAL BOUWLAND OP HET BEDRIJF AANWEZIG IS?

Voor een aantal ecoregelingen (bv ecoregeling vruchtafwisseling met vlinderbloemige) is één van de voorwaarde dat het perceel 'bouwland' is. Daarnaast is ook het totale areaal bouwland belangrijk voor de norm gewasdiversificatie binnen de conditionaliteit.

- ▶ Of een perceel bouwland is, kan u raadplegen op het e-loket in de verzamelaanvraag onder 'Samenvatting – Perceelsinformatie'.
- ▶ Het areaal bouwland kan u raadplegen op het e-loket in de verzamelaanvraag onder 'Conditionaliteit gewasrotatie'.
- ▶ Berekenen van het areaal bouwland van uw bedrijf.
Om het **areaal bouwland** zelf te **berekenen**, kunt u onderstaand beslissingsmodel volgen waarbij u per perceel kunt beslissen of het meetelt als bouwland of niet. Let op, u moet ook het schema met betrekking tot subsidiabiliteit doorlopen om uw totale oppervlakte subsidiabel bouwland te kennen.

Figuur 1: Bepaling bouwland op basis van de perceelsaangifte

Uitleg bij de opeenvolgende stappen (1) tot (3) in het beslissingsmodel (Figuur 1):

(1): de meest **actuele status blijvend grasland** vindt u op het e-loket:

- > onder conditionaliteit- blijvend grasland- alle aangegeven percelen met een graslandcode worden opgelijst en er wordt weergegeven of het blijvend grasland is, meerjarig grasland. Indien het geen code heeft in de kolom blijvend grasland, gaat het om een perceel bouwland

- > op elke kaart onder 'info over een gekozen punt'. Als een perceel een BG-status heeft staat er 'BG – Blijvend grasland'. Dit kunt u ook in elk scherm met een kaart raadplegen.
 - > onder Samenvatting -> Perceelsinfo.
- (2): in de teeltenlijst in de tabel 'Teeltcodes met aanduiding van bouwland' (zie webpagina [Tabellen](#)) is aangeduid in de kolom 'bouwland' of het perceel in aanmerking komt voor bouwland als de betrokken hoofdteelt aangegeven is.
- (3): in de perceelsaangifte vindt u de codes: 'CON', 'SGM', 'NPO' of 'LOO', in de kolom 'gespecialiseerde productiemethode' ('GPM'). U vindt meer uitleg over deze codes in de tabel 'Gebruikte codes in de verzamelaanvraag' (zie webpagina [Tabellen](#)).

6 'SUBSIDIABELE OPPERVLAKTE'

Een subsidiabele hectare of subsidiabele oppervlakte is:

- ▶ Ieder landbouwareaal van het bedrijf dat wordt gebruikt voor een landbouwactiviteit, met inbegrip van hakhout met korte omlooptijd dat aan de volgende voorwaarden voldoet:
 - > De omlooptijd is maximaal acht jaar
 - > De minimale aanplantplantdichtheid bedraagt 1000 bomen per hectare
 - > De aanplant uit één of meerdere van de volgende boomsoorten:
 - * zwarte els;
 - * fladderolm;
 - * gladde olm;
 - * hazelaar;
 - * gewone esdoorn;
 - * gewone es;
 - * alle populieren- en wilgensoorten;
 - * zomerlinde;
 - * winterlinde;
 - * Amerikaanse eik;
 - * zomereik;
 - * wintereik;
 - * lijsterbes;
 - * haagbeuk;

- * ruwe berk;
- * boskers;
- * tamme kastanje.

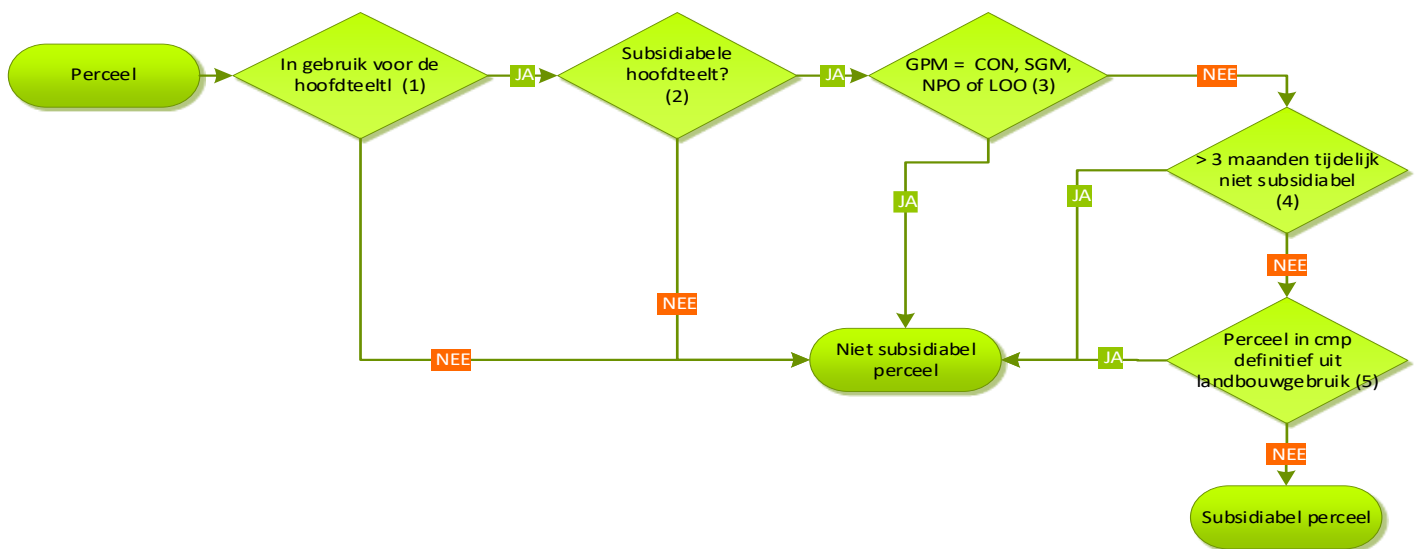
► Beboste gebieden die vallen onder het ‘Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO)’.

Tijdelijke niet-landbouw gerelateerde activiteiten op een subsidiabel landbouwperceel of een deel ervan wijzigen de subsidiabiliteit van het perceel niet als aan de onderstaande voorwaarden is voldaan:

- De activiteiten op het perceel zijn tijdelijk van aard en duren in totaal, al dan niet aaneensluitend, niet langer dan drie maanden van het kalenderjaar in kwestie.
- Op het perceel kan na elke niet-landbouw gerelateerde activiteit opnieuw een landbouwactiviteit uitgeoefend worden.

7 HOE GAAT U NA OF EEN PERCEEL SUBSIDIABEL IS?

Om te bepalen of een perceel subsidiabel is, kunt u voor elk perceel onderstaand beslissingsmodel volgen.

Figuur 2: Subsidiabiliteit van een perceel op basis van de perceelsaangifte

Uitleg bij de opeenvolgende stappen (1) tot (5) in het beslissingsmodel (Figuur 2):

- (1): als u niet zeker bent of u het perceel in eigen gebruik heeft voor de hoofdteelt, kunt u dit nagaan aan de hand van de code gebruik: is de code gebruik P, dan is het perceel in gebruik voor de hoofdteelt.
- (2): in de Tabel 'Teeltcodes' (zie webpagina '[Tabellen](#)') is aangeduid in de kolom subsidiabel of de aangegeven hoofdteelt subsidiabel is.

- (3): in de perceelsaangifte vindt u deze codes 'CON', 'SGM', 'NPO' of 'LOO', in de kolom 'gespecialiseerde productiemethode' ('GPM'). Indien deze codes voorkomen, dan is het perceel niet subsidiabel. U vindt ook meer uitleg in de tabel 'Gebruikte codes in de verzamelaanvraag'.
- (4): tijdelijke niet-subsidiabiliteit, zie definitie van 'subsidiabele oppervlakte'. Als een perceel meer dan 3 maanden tijdelijk niet subsidiabel is, wordt het perceel de hele campagne als niet-subsidiabel beschouwd. Meer informatie kan u vinden op de volgende webpagina: 'Subsidiabiliteit landbouwareaal: gebruik van percelen voor andere doeleinden'.
- (5): een landbouwperceel kan definitief uit de landbouw gaan, bijvoorbeeld als het bebouwd wordt. Zelfs als het perceel pas op het einde van de campagne bebouwd wordt, wordt het perceel de hele campagne als niet-subsidiabel beschouwd.

8 TYPES AREALEN EN AANGIFTE IN UW VERZAMELAANVRAAG?

Als actieve landbouwer moet u jaarlijks alle landbouwpercelen op het bedrijf, en ook niet-landbouwareaal waarvoor u steun aanvraagt, aangeven in de verzamelaanvraag.

Het schema op de volgende pagina geeft een overzicht van de gronden die al dan niet tot het bedrijfsareaal of tot het landbouwareaal behoren.

Bedrijfsareaal - Subsidiabel Landbouwareaal (bouwland, blijvend grasland, permanente teelten)	Bedrijfsareaal - Niet-subsidiabel Landbouwareaal (bouwland, blijvend grasland, permanente teelten)	Bedrijfsareaal - Niet-landbouwareaal	Geen bedrijfsareaal
Gronden met productie	> 200 bomen/ha	Heide	Tuinen
Braakliggend land met onderhoud	Braakliggend land zonder onderhoud	Tuin met hoogstamboomgaarden	Niet-begraasde dijken en bermen
Natuurlijke graslanden met onderhoud	Natuurlijke graslanden zonder onderhoud	Begraasde niet-landbouwgrond	Niet-begraasde parken
Gronden met ≤ 200 bomen/ha (indien het over geïsoleerde fruitbomen gaat die geregeld een oogst opleveren geldt er geen maximale densiteit van bomen). Een uitzondering op	Vlaamse lijst van niet-subsidiabele gronden: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Volkstuinparken ▶ Safety zones/landingsbanen ▶ Begraasde bermen ▶ Begraasde parken 	Gronden waarop bedrijfsgebouwen staan die niet gebruikt worden voor de teelt van gewassen en gronden van de omliggende niet-	Niet-begraasde openbare plaatsen

Bedrijfsareaal - Subsidiabel Landbouwareaal (bouwland, blijvend grasland, permanente teelten)	Bedrijfsareaal - Niet- subsidiabel Landbouwareaal (bouwland, blijvend grasland, permanente teelten)	Bedrijfsareaal - Niet- landbouwareaal	Geen bedrijfsareaal
dit maximum geldt voor percelen waarvoor een afwijking van dit maximum werd goedgekeurd bij de toekenning van de subsidie voor de aanleg van boslandbouwsystemen	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Begraasde openbare plaatsen ▶ Grondstroken die langs waterlopen, wegen, bossen, serres en gebouwen liggen en die niet geschikt zijn voor landbouwactiviteiten vanwege hun onverenigbaarheid met de gangbare landbouw op basis van historische achtergrond, de ligging of het gebruik ervan 	bebouwde delen van het landbouwerf	
Containers in volle grond	Container- en substraatteelt	Gebouwen	Gazons
Landschapselementen gelegen op subsidiabel areaal: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Poelen ≤ 0,10 ha ▶ Houtkanten ≤ 10 m breed ▶ Akkerranden ▶ Heggen en hagen ≤ 2 m breed ▶ Sloten ≤ 2 m breed ▶ Geïsoleerde bomen ▶ Bomenrijen ▶ Bomengroepen ≤ 0,01 ha ▶ Hoogstamboomgaarden 	-	Sloten > 2 m en ≤ 6 m breed	Brandgangen

Bedrijfsareaal - Subsidiabel Landbouwareaal (bouwland, blijvend grasland, permanente teelten)	Bedrijfsareaal - Niet- subsidiabel Landbouwareaal (bouwland, blijvend grasland, permanente teelten)	Bedrijfsareaal - Niet- landbouwareaal	Geen bedrijfsareaal
Bossen (aangelegd onder PDPO)	-	Niet-landbouwgrond om te laten certificeren voor biologische productie (vb. wildpluk)	Poelen > 0,10 ha
Bomengroepen > 0,01 ha en ≤ 0,30 ha	-	-	Sloten > 6 m breed
Blijvende teelten met onderhoud	-	-	Heggen en hagen > 2 m breed
-	-	-	Houtkanten > 10 m breed
-	-	-	Bomengroepen > 0,30 ha
-	-	-	Bossen (niet aangelegd onder PDPO)
-	-	-	Gronden die op basis van hun ligging, historische achtergrond, beperkte beschikbaarheid voor landbouwactiviteiten of de aanwezigheid van vaste inrichtingen, onmiskenbaar en blijvend voor andere primaire doelstellingen gebruikt worden dan de landbouwactiviteit. Die primaire doelstelling sluit niet noodzakelijk uit dat landbouwers op die gronden bepaalde onderhoudswerkzaamheden of landbouw gerelateerde nevenactiviteiten uitvoeren

U moet alle landbouwareaal aangeven in uw verzamelaanvraag. Zowel het subsidiabele (komt in aanmerking om betalingsrechten mee te activeren) als het niet-subsidiabele landbouwareaal;

- ▶ Het niet-landbouwareaal moet u in volgende gevallen aangeven:
 - > Alle gebouwen die behoren tot uw bedrijfsareaal;
 - > Al uw niet-landbouwareaal dat wordt begraasd;
 - > 'Heide' enkel wanneer dit areaal wordt begraasd;
 - > 'Sloten > 2 meter en \leq 6 meter breed' (niet productieve elementen) hoeft u nooit afzonderlijk aan te geven, deze maken immers deel uit van het Grootschalig Referentiebestand van het Agentschap Informatie Vlaanderen;
 - > Alle 'Bomengroepen > 0,01 hectare en \leq 0,30 hectare' (niet productieve elementen) liggend op of grenzend aan bouwland EN die u ter beschikking heeft;
- ▶ Alle gronden die bij de groep 'Geen bedrijfsareaal' horen mag u niet aangeven in uw verzamelaanvraag.

Aanvullende definities bij het schema in deze fiche (alfabetisch)

Term	Definitie
Akkerrand	Een strook landbouwgrond, grenzend aan bouwland.
Berm	Een strook grond, meestal een grasstrook, die de scheiding vormt tussen wegeninfrastructuur, zoals wegen, spoorwegen, fietspaden of trottoirs, aan de ene kant en een andere vaste grens, zoals een waterloop, een talud of een eigendomsgrens, aan de andere kant.
Blijvend grasland	Land dat wordt gebruikt voor een natuurlijke of ingezaaide vegetatie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen en dat minimaal vijf jaar niet in de vruchtwisseling van het bedrijf is opgenomen.
Blijvende teelt	Niet in de vruchtwisseling opgenomen teelten van gewassen, andere dan blijvend grasland en blijvend weiland, die de grond gedurende ten minste vijf jaar in beslag nemen en die geregeld een oogst opleveren, met inbegrip van producten van kwekerijen en korte-omloophout.
Bomenrij	Een lijnvormig vrijstaand landschapselement, bestaande uit minstens drie bomen in één rij geplant met maximaal twintig meter tussen de stammen.
Bouwland	Grond die voor de teelt van gewassen wordt gebruikt of daarvoor beschikbaar is maar braak ligt, ongeacht of die grond zich al dan niet onder een kas of onder een vaste of verplaatsbare beschutting bevindt.
Braakliggend land	Bouwland waarop geen landbouwproductie plaatsvindt maar waarop ofwel een spontane vegetatie tot ontwikkeling komt (zwarte braak) ofwel een maatregel wordt genomen om de biodiversiteitsvoordelen te vergroten (aanbrengen van een faunamengsel).
Groep van bomen	Bomen in groep met overlappende kruinen. Een groep van bomen heeft een maximale oppervlakte van 0,30 hectare.
Heg / haag	Een rij bomen of struiken die vlak naast elkaar zijn geplaatst en de doorkijk en doorgang belemmeren. Een heg / haag is overal minder dan 2 meter breed.
Heide	Gronden met dwergstruikenformatie, gedomineerd door struikheide of dopheide, zonder of met weinig bomen en struiken en met een doorgaans goed ontwikkelde moslaag.
Houtkant	Een vrijstaande en uitgestrekte vegetatiestrook die bestaat uit struiken of uit bomen die geen doorkijk toelaten. Een houtkant is maximaal 10 meter breed.
Houtwal	Een houtkant die op een verhoging ligt.
Korte-omloophout	Korte-omloophout of hakhout met een korte omlooptijd is een areaal beplant met meerjarige houtgewassen waarvan de wortelstokken of stonken na de oogst in de grond blijven en die in het daaropvolgende seizoen nieuwe scheuten vormen. De omlooptijd (dit is de tijd tussen het aanplanten en de eerste oogst of tussen elke oogst) is daarbij beperkt. Om subsidiabel te zijn bedraagt deze omlooptijd maximaal 8 jaar.
Natuurlijk grasland	Gronden met ruige grassen, grassen met een belangrijke aanwezigheid van mossen, kruidachtige gewassen of andere weinig voedzame grassoorten, of ouder weidegras met een zekere graad van spontane ontwikkeling van kruidachtige gewassen.
Poel	Een geïsoleerd watervlak, in een natuurlijke laagte, in een uitgraving of in een geconstrueerd waterbekken dat het grootste deel van het jaar met

Term	Definitie
	water gevuld is en niet verbonden is met waterlopen. Een poel heeft een maximale oppervlakte van 0,10 hectare.
Sloot	Een waterloop in een natuurlijke of aangelegde laagte, van maximaal 6 meter breed en geschikt voor afvoer van water. Waterlopen met betonnen wanden worden niet als sloot beschouwd.

9 NIEUW

In het kader van onderhoud is het maaien van natuurlijke graslanden ook mogelijk na 1 oktober.

10 MEER INFORMATIE

Hebt u vragen of problemen? Stel uw vragen via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamel aanvraag en perceelsaangifte'). Onze diensten staan klaar om u te helpen.

SUBSIDIABILITEIT LANDBOUWAREAAL: GEBRUIK VAN PERCELEN VOOR ANDERE DOELEINDEN

Wanneer een landbouwperceel geheel of gedeeltelijk in gebruik genomen wordt voor andere doeleinden, kan dit gevolgen hebben voor subsidiabiliteit, de mogelijkheid tot aanvragen van steun voor ecoregelingen of andere premies, enz.

Welke gevolgen en hoe dit te registreren in de verzamelaanvraag, hangt af van verschillende factoren:

- ▶ Betreft het een tijdelijke of definitieve onderbreking,
- ▶ Gaat het om een vrijwillige of verplichte onderbreking.

1 PERCELEN DEFINITIEF UIT LANDBOUWGEBRUIK

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij hanteert onderstaande principes in het kader van subsidiabiliteit van percelen indien een (deel) van een landbouwperceel definitief uit landbouwgebruik gaat. Het gaat om percelen waar bijvoorbeeld een gebouw op komt, een weg wordt aangelegd, delen van percelen waar een electriciteitscabine geplaatst wordt, enz.

In het kader van subsidiabiliteit speelt het hierbij geen rol of de oorzaak vrijwillig of verplicht is. Enkel voor de Mestbank is er een onderscheid in of het nog mogelijk was een hoofdteelt te verbouwen of niet voor de berekening van de mestafzetruimte.

1.1 VÓÓR HET VERBOUWEN VAN DE HOOFDTEELT

Als een perceel in het kalenderjaar definitief uit landbouwgebruik gaat **vóór het verbouwen** van de hoofdteelt dan mag dit perceel niet worden aangegeven in de verzamelaanvraag. Als er slechts een deel van het perceel in het kalenderjaar definitief uit landbouwgebruik gaat, moet dit deel afgesplitst worden van het perceel. Het perceel dat definitief uit landbouw gaat, moet geschrapt worden met schrappingscode 'GLG'.

1.2 NÁ HET VERBOUWEN VAN DE HOOFDTEELT

Als een perceel **ná het verbouwen** van de hoofdteelt definitief uit landbouw gaat, moet dit perceel aangegeven worden in de perceelskolom 'reden niet subsidiabel' met de code 'DEF'. Als een deel van het perceel in het kalenderjaar definitief uit landbouwgebruik gaat ná het verbouwen van de hoofdteelt, moet dit deel afgesplitst worden van het perceel en aangegeven worden in de perceelskolom 'reden niet subsidiabel' met de code 'DEF'. Het perceel komt niet in aanmerking voor premies, wel voor de berekening van de mestafzetruimte omdat het in gebruik is voor de hoofdteelt.

2 PERCELEN TIJDELIJK UIT LANDBOUWGEBRUIK

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij hanteert onderstaande principes in het kader van subsidiabiliteit van percelen indien op een (deel) van een landbouwperceel het landbouwgebruik **tijdelijk** uitgesloten is. Er wordt onderscheid gemaakt in

- ▶ activiteiten waar de landbouwer geen andere keuze heeft dan deze toe te laten, zoals nutsvoorzieningen, zie punt 2.1;
- ▶ activiteiten waar de landbouwer wel de keuze heeft deze te laten doorgaan, zoals bijvoorbeeld een festival, of scoutskamp. Zie punt 2.2.

2.1 VERPLICHTE INNAME VAN PERCELEN VOOR NIET LANDBOUWACTIVITEITEN (INGEVOLGE WERKEN VOOR ALGEMEEN NUT (NUTSVOORZIENINGEN): BV FLUXYS, AQUAFIN, NMBS, ELIA, ...)

2.1.1 U wilt enkel betalingsrechten activeren:

- ▶ Het perceel mag 1 geheel blijven. De werfzone moet dus niet afgesplitst worden van het perceel.
- ▶ De ingezaaide of reeds aanliggende (hoofd)teelt mag aangegeven worden. Kan er niet ingezaaid worden dan gebruikt u teeltcode 82 (braakliggend land met onderhoud). Uitzondering hierop zijn percelen met blijvend grasland. Deze mogen altijd met een code voor grasland aangegeven blijven. Zie hiervoor punt 2.1.4.
- ▶ Het hele perceel kan gebruikt worden om betalingsrechten te activeren. Dit soort werken wordt als een overmachtssituatie aanzien.
- ▶ Als het perceel dient opgesplitst te worden omwille van een ecoregeling of een agromilieuklimaatregel (AMKM) kunnen de gesplitste delen nog gebruikt worden om betalingsrechten te activeren (zie punt 2.1.2).

2.1.2 U wilt een ecoregeling aanvragen of agromilieuklimaatmaatregel (AMKM) starten :

- ▶ Als men op een deel van het perceel toch de mogelijkheid heeft om een ecoregeling of agromilieuklimaatmaatregel (AMKM) aan te vragen, dan moet u het perceel splitsen. Het perceel wordt gesplitst in een werfzone en één of meerdere niet-werfzones. Op het afgesplitste perceel waar de werfzone doorheen loopt, plaatst u in de verzamelaanvraag in de percelenkolom 'reden niet subsidiabel' de code 'TIJD'.
- ▶ In het afgesplitste deel met de werfzone kan geen ecoregeling of AMKM aangevraagd worden.
- ▶ In het afgesplitste deel zonder werfzones kan wel een ecoregeling of AMKM aangevraagd worden (vandaar dat het perceel moet opgesplitst worden). Let op, de voorwaarden voor de ecoregeling of AMKM moeten wel gerespecteerd worden (bv. minimale oppervlakte 0,30 ha).
- ▶ De (hoofd)teelt van de werfzone is de ingezaaide of reeds aanliggende teelt. Kan er niet ingezaaid worden dan gebruikt u code 82 (braakliggend land met onderhoud). Uitzondering hierop zijn percelen met blijvend grasland. Deze mogen altijd met een code voor grasland aangegeven blijven. Zie hiervoor punt 2.1.4.

- ▶ De hoofdteelt van de niet-werfzone(s) is deze zoals ingezaaid of reeds aanliggend.

2.1.3 Wat met lopende Agromilieuklimaatmaatregelen (AMKM) (LV) en beheerovereenkomsten (BO) (VLM) ?

- ▶ Het perceel moet niet gesplitst worden. U plaatst in de verzamelaanvraag de code 'TIJD' in de perceelskolom 'reden niet subsidiabel'.
- ▶ Door deze code worden de verbintenissen niet stopgezet maar in het jaar van de werken wordt niet uitbetaald. In individuele gevallen kunnen ze ook stopgezet worden zonder terugvordering. Contacteer in dat geval uw regio.
- ▶ U mag de voorgedrukte bijkomende bestemming (bv MEV of pakket van de beheerovereenkomst) laten staan in de verzamelaanvraag.

2.1.4 Wat met de status blijvend grasland op het perceel?

Percelen die blijvend grasland zijn (met status 'BG'), blijven deze status behouden zodat hier geen gevolg is voor de instapvoorwaarde 'behoud blijvend grasland' voor de gekoppelde premie duurzame zoogkoeienhouderij of voor het behoud van grasland op het bedrijf in het kader van de AMKM 'De omzetting van tijdelijk naar blijvend grasland (TBG)' en de ecoregeling 'Behoud van meerjarig grasland (BMG)'. Daarom is het belangrijk om in de verzamelaanvraag de hoofdteelt gras te behouden als het perceel blijvend grasland was, zowel voor de delen van het perceel in de werfzone als de delen niet in de werfzone. Op die manier worden de werken voor nutsvoorzieningen niet als scheuren van grasland aanzien. Na afloop van de werken moet het gras opnieuw ingezaaid worden.

2.2 VRIJWILLIG TER BESCHIKKING STELLEN VAN PERCELEN VOOR NIET LANDBOUW ACTIVITEITEN (BV PLAATSEN VAN WERFKEET, GRONDOPSLAG, MOTORCROSS, FESTIVAL, KAMPPLAATS VOOR JEUGDBEWEGING (3)....)

Bij het vrijwillig tijdelijk ter beschikking stellen van landbouwgrond hangt de te volgen werkwijze af van de duur van de werken.

2.2.1 De niet landbouwactiviteiten nemen minder dan drie maand in beslag

Indien een (deel van het) perceel minder dan 3 maanden niet in landbouwgebruik is dan gelden de volgende principes:

³ Binnen de landbouwwetgeving is de landbouwer vrij om zijn perceel ter beschikking te stellen als kampplaats. Geïnteresseerde landbouwbedrijven kunnen hiervoor terecht op de website www.soszomerkamp.be. Let wel, naast de landbouwwetgeving zal de inrichter van de activiteit ook rekening moeten houden met andere geldende wetgevingen die gecorreleerd zijn aan de niet-landbouwactiviteit.

2.2.1.1 Basisinkomenssteun en conditionaliteit

Voor de basisinkomenssteun hoeft u niets te doen. De aangifte in de verzamelaanvraag kan ongewijzigd blijven en er is geen gevolg voor de uitbetaling van de basisinkomenssteun. De voorwaarden voor conditionaliteit moeten wel gerespecteerd blijven.

2.2.1.2 Ecoregelingen, Agromilieuklimaatmaatregel (AMKM) en Beheerovereenkomsten (BO)

Voor ecoregelingen, AMKM en BO blijven de voorwaarden van de maatregel of aangegane verbintenis van kracht. Zo moet u bijvoorbeeld de aanhoudperiode of de voldoende aanwezigheid van klaver in de graszode kunnen blijven garanderen.

- ▶ Als u het naleven van de voorwaarden kan garanderen, moet u de aangifte niet wijzigen.
- ▶ Als u het naleven van de voorwaarden niet kan garanderen, kan de ecoregeling niet aangevraagd worden. In het geval van AMKM en BO moet u de code 'TIJD' aan te geven in de perceelskolom 'reden niet subsidiabel'. De AMKM en BO worden niet uitbetaald maar zullen niet stopgezet worden.

2.2.2 De niet-landbouw activiteiten nemen meer dan 3 maand in beslag

Als de werken niet verhinderen dat een hoofdteelt wordt verbouwd op een deel of het volledige perceel dat meer dan 3 maanden niet in landbouwgebruik is, moet het afgesplitste deel of het volledige perceel aangegeven worden met de code 'TIJD' in de perceelskolom 'reden niet subsidiabel'. Het perceel komt niet in aanmerking voor premies, wel voor de berekening van de mestafzetruimte omdat het in gebruik is voor de hoofdteelt.

Als de werken verhinderen dat er een hoofdteelt wordt verbouwd, en een (deel van het) perceel meer dan 3 maanden niet in landbouwgebruik is, moet u het (deel van het) perceel aangeven met teeltcode 81 (braak zonder onderhoud). Dit (deel van het) perceel komt niet in aanmerking voor premies.

3 MEER INFORMATIE

Vaak worden voor werken voor nutsvoorzieningen, afspraken gemaakt en hierover protocollen afgesloten tussen de nutsbedrijven en landbouworganisaties. Deze protocollen zijn over het algemeen terug te vinden op de website van de nutsbedrijven.

Hebt u vragen of problemen? Stel uw vragen via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamelaanvraag en perceelsaangifte'). Onze diensten staan klaar om u te helpen.

OVERNAME PERCELEN

////////////////////////////////////
In de verzamelaanvraag moet u niet voor elk perceel dat u overneemt een overnamedatum invullen. Het opgegeven gebruik bepaalt voornamelijk de overnamedatum. Die datum is van belang voor de agromilieuklimaatmaatregelen, ecoregelingen....

1 OVERNAME PERCEEL VAN ANDERE GEBRUIKER

Heeft u een perceel overgenomen voor of op 1 januari en u verbouwt de hoofdteelt, dan vult u als 'code gebruik' 'P' in. Ambtshalve wordt overnamedatum 1 januari 2025 ingevuld. Deze datum kan u niet wijzigen.

Heeft u een overgenomen perceel enkel in gebruik voor de nateelt of tweede teelt, dan vult u 'code gebruik' 'N' in en moet u een overnamedatum invullen die na 31 mei 2025 valt.

Opletten met de gebruiksperiode voor beheerovereenkomsten, agromilieuklimaatmaatregelen, ecoregelingen in lopende en vorige campagne!

2 OVERNAMECODES

Overnamecodes worden gebruikt in het kader van de mestbankaangifte VLM. De overnamecode moet voor een perceel ingevuld worden als:

- ▶ Er een wijziging is van de **gebruiker van de bemestingsrechten** t.o.v. het voorgaande campagnejaar. Concreet wil dat zeggen als de gebruiker van de hoofdteelt in 2025 verschillend is van de gebruiker voor de mestrechten (gebruik M) in de verzamelaanvraag van 2024.

Als u de verwantschap met de vorige gebruiker van de bemestingsrechten (op 1 januari 2024) niet kent, dan moet steeds de overnamecode AND (andere) ingevuld te worden.

▶ **Overnemer is een natuurlijk persoon:**

- > **ECH:** overname van het bedrijf van de echtgeno(o)t(e);
- > **BED:** overname binnen hetzelfde bedrijf. De percelen worden binnen hetzelfde bedrijf gewisseld van exploitatie. De percelen worden geschrapt in de ene exploitatie en toegevoegd in de andere;
- > **FAM:** overname binnen rechtstreekse verwantschap;
- > **NPE:** overname door natuurlijk persoon van een rechtspersoon waarin de natuurlijke persoon de oorspronkelijke overdrager aan de rechtspersoon was;
- > **AND:** overname van een andere landbouwer.

- ▶ **Overnemer is een rechtspersoon en neemt perce(e)l(en) over van een natuurlijk persoon:**
 - > **RPN:** overname waarbij de natuurlijke persoon één van de zaakvoerders, behorende vennoten of bestuurders is;
 - > **RPF:** overname waarbij de echtgeno(o)t(e) van de natuurlijke persoon, zijn afstammelingen of aangenomen kinderen zaakvoerder, behorende vennoot of bestuurder zijn.
- ▶ **Er is een wijziging van mandaat van de bestuurders, behorende vennoten of zaakvoerders van de rechtspersoon** en het bedrijf heeft percelen met ontheffing van de nulbemesting. Deze percelen met ontheffing moeten geschrapt worden en toegevoegd worden als nieuw perceel één van de volgende codes:
 - > **VNF:** de zaakvoerder, behorende vennoot of bestuurder wordt binnen dezelfde rechtspersoon opgevolgd door zijn echtgeno(o)t(e), zijn afstammelingen of aangenomen kinderen;
 - > **VNN:** de zaakvoerder, behorende vennoot of bestuurder wordt binnen dezelfde rechtspersoon niet opgevolgd door zijn echtgeno(o)t(e), zijn afstammelingen of aangenomen kinderen, maar door een persoon met een andere verwantschap.
- ▶ **Overnemer is een rechtspersoon en de overname betreft een andere verwantschap dan de hierboven vermelde mogelijkheden:**
 - > **BED:** overname binnen hetzelfde bedrijf. Binnen het bedrijf wisselen de percelen van exploitatie;
 - > **AND:** overname van een andere landbouwer.
- ▶ **De overnemer of overlater is een vennootschap of vereniging zonder rechtspersoonlijkheid (VVZRL):**
 - > **VVA:** er wordt een VVZRL gevormd bestaande uit:
 1. de overlatende natuurlijk persoon (NP) + de echtgeno(o)t(e).
Voorbeeld:

NP (man)	→	VVZRL (man + vrouw)
----------	---	---------------------
 2. De overlatende VVZRL + de echtgeno(o)t(e) van één of meerdere leden van de overlatende VVZRL.
Voorbeeld:

VVZRL (man)	→	VVZRL (man+vrouw)
-------------	---	-------------------
 3. de overlatende VVZRL – één of meerdere leden van de overlatende VVZRL.
Voorbeeld:

VVZRL (vader + zoon 1 + zoon 2)	→	VVZRL (zoon 1 + zoon 2)
VVZRL (vader + zoon)	→	NP (zoon)

4. combinatie van 2) en 3): één of meerdere leden stappen uit de overlatende VVZRL én de echtgeno(o)t(e) van één of meerdere leden van de overlatende VVZRL stappen in de VVZRL.

Voorbeeld:

VVZRL (vader + zoon) ?→? VVZRL (zoon + echtg. zoon)

- > **VVB:** er wordt een VVZRL gevormd bestaande uit:

1. de overlatende natuurlijk persoon (NP) + afstammelingen.

Voorbeeld:

NP (vader) →?? VVZRL (vader + zoon)

2. de overlatende VVZRL + afstammelingen van één of meerdere leden van de overlatende VVZRL, al dan niet in combinatie met uittredende leden uit de overlatende VVZRL.

Voorbeeld:

VVZRL (vader + echtg. vader) →? VVZRL (vader + zoon)

VVZRL (vader + broer vader) → VVZRL (vader + schoonzoon)

VVZRL (vader + zoon1) → VVZRL (zoon 1 + zoon 2 + echtg. zoon 2)

- > **AND:** er wordt een VVZRL gevormd bestaande uit:

1. de overlatende VVZRL + geen afstammelingen (neven, nichten, broers, zussen, personen met geen familieverwantschap,...), al dan niet in combinatie met uittredende leden uit de overlatende VVZRL.

Voorbeeld:

VVZRL (vader + zoon) →? VVZRL (zoon + neef)

VVZRL (vader + broer) → VVZRL (vader + schoonzus)

VVZRL (vader + zoon) ?→? VVZRL (vader + zoon + broer vader)

2. de overlatende VVZRL + een tweede zoon die niet samen met de eerste zoon toetrad tot de VVZRL, al dan niet in combinatie met uittredende leden uit de overlatende VVZRL.

Voorbeeld:

VVZRL (vader + echtg. vader) ??→ VVZRL (vader + zoon 1) →?? VVZRL (zoon 1 zoon 2)

Deze laatste stap moet gemeld worden door de code AND in te vullen in het veld 'Overnamecode'.

► De overlater is een vennootschap of vereniging zonder rechtspersoonlijkheid (VVZRL), waarvan minstens één van de leden een rechtspersoon is en minstens één van de leden een natuurlijk persoon is:

- > **VNF:** binnen de rechtspersoon, die deel uitmaakt van de VVZRL, wordt de zaakvoerder, beherende vennoot of bestuurder opgevolgd door zijn echtgeno(o)t(e), zijn afstammelingen of aangenomen kinderen.

Voorbeelden:

VVZRL RP(zaakvoerder= vader) + NP

→

VVZRL RP(zaakvoerder=zoon1) + NP

VVZRL RP(zaakvoerder=man) + NP1 + NP2

→

VVZRL RP(zaakvoerder=echtg.) + NP1 + NP2

► De overnemer is een vennootschap of vereniging zonder rechtspersoonlijkheid (VVZRL) waarvan minstens één van de leden een rechtspersoon is en minstens één van de leden een natuurlijk persoon is:

- > **RPN:** overname waarbij de natuurlijke persoon van de VVZRL een van de zaakvoerders, beherende vennoten of bestuurders wordt van de rechtspersoon in de VVZRL.

Voorbeeld:

VVZRL (vader + zoon)

→

VVZRL (RP(vader) + zoon)

- > **RPF:** overname waarbij de echtgeno(o)t(e) van de natuurlijke persoon van de VVZRL, zijn afstammelingen of aangenomen kinderen de zaakvoerder, beherende vennoot of bestuurder wordt van de rechtspersoon in de VVZRL.

Voorbeeld:

VVZRL (vader + zoon1)

→

VVZRL (RP(zoon2) + zoon1)

Als u een perceel overneemt en geen overnamecode invult, vult het Agentschap Landbouw en Zeevisserij ambtshalve 'AND' in.

Nieuwe percelen, overgenomen na 1 januari 2025, mag u niet samenvoegen met een vooringevuld perceel dat u in 2024 al in gebruik had.

Bij overname van percelen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden en natuurreservaten kan de ontheffing van de nulbemesting verloren gaan, waardoor het perceel de bemestingsnorm van 2 GVE/ha/jaar krijgt.

3 AANDACHTSPUNTEN

- Als u een perceel overneemt en de 'code gebruik' is 'P' (mestrechten en hoofdteelt) dan vult het Agentschap Landbouw en Zeevisserij ambtshalve de overnamedatum 1 januari 2025 in. Als de 'code gebruik' 'N' (nateelt) is, dan vult u zelf een overnamedatum in. De datum moet na 31 mei 2025 vallen.
- De overnamedatum is de datum waarop u het perceel in gebruik neemt en niet de datum waarop u het perceel verworven heeft (in eigendom werd verkregen).

- ▶ Als u het perceel heeft overgenomen vóór 1 januari 2025, moet u geen datum invullen. De 'code gebruik' is in dat geval 'P' waardoor automatisch 1 januari 2025 wordt ingevuld.
- ▶ De overnamecode moet ingevuld worden als er een andere gebruiker is voor de mestrechten op het perceel dan in de vorige campagne.

Conditionaliteit

CONDITIONALITEIT - INLEIDING

2025

De conditionaliteit behoort samen met ecoregelingen, agromilieuklimaatmaatregelen en de beheerovereenkomsten tot de basisspijlers van de nieuwe groene architectuur van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, die invulling geeft aan de hogere milieu- en klimaatambities.

- ▶ Conditionaliteit omvat normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van landbouwgrond alsook beheerseisen voortvloeiend uit de Europese wetgeving.
- ▶ Landbouwers die rechtstreekse betalingen ontvangen of steun voor agromilieuklimaatmaatregelen of beheerovereenkomsten moeten de conditionaliteit naleven om administratieve sancties te vermijden.

1 WAT IS DE CONDITIONALITEIT

De conditionaliteit bouwt verder op de randvoorwaarden uit de vorige GLB-periode, maar om de hogere milieu- en klimaatambitie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid waar te maken, zijn er enkele belangrijke wijzigingen aangebracht. Met het verdwijnen van de vergroeningsbetaling uit het vorige GLB, zijn de voorwaarden voor het verkrijgen van de vergroeningsbetaling in de conditionaliteit geïntegreerd. Ook zijn er enkele nieuwe elementen toegevoegd.

Alle landbouwers die rechtstreekse betalingen ontvangen of die steun krijgen voor het nemen van agromilieuklimaatmaatregelen, met inbegrip van de beheerovereenkomsten, moeten de verplichtingen opgenomen in de conditionaliteit naleven om eventuele sancties te vermijden.

U bent als landbouwer verantwoordelijk voor de naleving van de conditionaliteit op elk perceel dat u gedurende de campagne in gebruik heeft. Echter, wanneer u een perceel overlaat aan een overnemer of overneemt van een overlater die geen landbouwer is die rechtstreekse betalingen of agromilieuklimaatbetalingen ontvangt, dan bent u gedurende de gehele campagne verantwoordelijk voor de naleving van de conditionaliteit, dus ook in de periodes tijdens dewelke u het perceel niet zelf in gebruik heeft.

Net zoals de randvoorwaarden is de conditionaliteit opgebouwd uit enerzijds beheerseisen voortvloeiend uit Europese wetgeving en anderzijds uit normen voor een goede landbouw- en milieuconditie.

Deze laatste normen zijn opgebouwd rond de thema's klimaat, water, bodem en biodiversiteit & landschap. Bij de beheerseisen gaat het over de thema's milieu, volksgezondheid, gezondheid van planten en dierenwelzijn.

2 WAT ZIJN DE GEVOLGEN WANNEER IK NIET VOLDOE AAN DE VERPLICHTINGEN VAN DE CONDITIONALITEIT

Bij niet-naleving van de conditionaliteit wordt de steun met een bepaald percentage verminderd. Is een eerste niet-naleving het gevolg van een nalatigheid van de landbouwer? Dan wordt de steun in principe verlaagd met 3%. Afhankelijk van de ernst, de omvang en het permanente karakter van de niet-naleving kan dat percentage worden aangepast tot 1% of 10%. Betreft het een herhaling van een niet-naleving binnen een periode van drie opeenvolgende jaren? Dan wordt het verlagingspercentage 10%. Bij verdere herhaling wordt de inbreuk vanaf dan als opzettelijk beschouwd.

Betreft het een opzettelijke niet-naleving van één van de normen of beheerseisen? Dan wordt de steun in principe verlaagd met ten minste 15%. Afhankelijk van de ernst, de omvang of het permanente karakter van die opzettelijke niet-naleving kan dat verlagingspercentage worden verhoogd tot maximaal 100%. In de fiche 'Administratieve sancties Conditionaliteit' vindt u meer uitgewerkt hoe de administratieve sanctie zal toegepast worden.

3 LANDBOUWERS MET EEN LANDBOUWAREAAL TOT EN MET 10 HA

Landbouwers met een landbouwareaal van maximaal 10 hectare zijn vrijgesteld van specifieke controles op de naleving van de verplichtingen binnen de conditionaliteit en zullen dan ook niet langer administratieve sancties opgelegd krijgen voor het niet-naleven van de conditionaliteitsverplichtingen. Om te bepalen of aan deze voorwaarde is voldaan wordt het totale landbouwareaal (= bouwland + blijvend grasland + blijvende teelten), zowel in Vlaanderen als Wallonië in rekening gebracht.

Let op! Heel wat verplichtingen binnen de conditionaliteit zijn ook vervat in andere Vlaamse en federale regelgeving. De bevoegde instanties blijven wel controleren op de naleving van deze verplichtingen en sancties in het kader van de handhaving blijven mogelijk.

4 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG OP DE VERZAMELAANVRAAG OF HET E-LOKET?

De verzamelaanvraag vermeldt of een perceel een specifieke status heeft en/of het in speciale beschermingszones ligt. Deze informatie is belangrijk in het kader van de conditionaliteit. Volgens de status of ligging van een perceel zijn er immers specifieke voorwaarden van toepassing.

5 WAAR VIND IK MEER INFORMATIE?

Op de website van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij vindt u onder Informatie bij de verzamelaanvraag per maatregel informatiefiches met de meest recente informatie.

Op de webpagina '[Conditionaliteit](#)' vindt u de fiches van de verschillende normen voor een goede landbouw en milieuconditie en de beheerseisen, een algemene checklist en ook de verschillende formulieren met betrekking tot erosie.

Contacteer 02 214 48 48 of mail naar info@lv.vlaanderen.be voor bijkomende informatie.

6 AANDACHTSPUNTEN

6.1 EROSIEPERCELEN

Het is niet nodig om een strook grasland naast een erosieperceel af te splitsen om zo te voldoen aan de erosievoorwaarden in de conditionaliteit. Als het grasland langs het bouwland (grasland) voldoet aan de voorwaarden dan moet er geen aparte strook afgesplitst worden van dit grasland.

ADMINISTRATIEVE SANCTIES CONDITIONALITEIT

‘Conditionaliteit’ is de nieuwe term voor de randvoorwaarden uit het vorige GLB waarin ook al een aantal ‘normen voor een goede landbouw en milieuconditie’ (GLMC) waren opgenomen. De verplichtingen zijn nog meer gericht op verduurzaming en omvatten ook verplichtingen die in het vorige GLB golden voor het ontvangen van de vergroeningspremie.

De conditionaliteit vormt samen met de ecoregelingen, de agromilieuklimaatmaatregelen en de beheerovereenkomsten, de basispijlers van de nieuwe groene architectuur, die invulling geeft aan de hogere milieu- en klimaatambities van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Het niet-naleven van de conditionaliteit geeft aanleiding tot administratieve sancties waarbij een deel van de steun tot mogelijks de volledige steun niet wordt uitbetaald.

1 GEVOLGEN BIJ NIET-NALEVEN VAN DE CONDITIONALITEIT

Indien bij controle (hetzij ter plaatse, hetzij via een administratieve controle) wordt vastgesteld dat de landbouwer aan één of meer voorwaarden van de conditionaliteit niet voldoet, zal er afhankelijk van de ernst, omvang en permanent karakter van de niet-naleving een verlaging op de uitbetaling van de premies van het kalenderjaar waarin de niet-naleving heeft plaatsgevonden, toegepast worden. Wanneer wordt vastgesteld dat dezelfde niet-naleving (ononderbroken) gedurende meerdere kalenderjaren (binnen 3 opeenvolgende kalenderjaren) heeft plaatsgevonden, zal een verlaging toegepast worden in elk kalenderjaar waarin de niet-naleving heeft plaatsgevonden.

Deze administratieve sanctie heeft zowel invloed op de rechtstreekse inkomenssteun (basisbetaling, betaling aan jonge landbouwers, herverdelende betaling, premie voor duurzame zoogkoeienhouderij en de ecoregelingen) als op de betalingen van de agromilieu- en klimaatmaatregelen en beheerovereenkomsten van het Vlaams GLB strategisch plan.

Let wel, als een landbouwbedrijf na een controle eventueel een verlaging in het kader van de conditionaliteit krijgt opgelegd, betekent dit niet dat de gevolgen die door andere instanties (hetzij leefmilieuadministraties of het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen) kunnen worden opgelegd (boetes, juridische opvolging, ...) in het kader van hun eigen werking, komen te vervallen.

Een administratieve sanctie (verlaging) in het kader van de conditionaliteit, kan enkel worden toegepast als de niet-naleving betrekking heeft op de landbouwactiviteit of het bedrijf van de begunstigde. Een verlagingpercentage bepaalt de hoeveelheid waarmee de steun in datzelfde kalenderjaar wordt verlaagd. Dit

percentage wordt bepaald na evaluatie van de ernst, de omvang, het permanente karakter en de herhaling van de niet-naleving.

1.1 NALATIGHEID VAN DE LANDBOUWER

Als de niet-naleving het gevolg is van een nalatigheid van de landbouwer, wordt de steun in principe verminderd met 3%. Afhankelijk van de ernst, de omvang en het permanent karakter van de niet-naleving kan dit percentage verlaagd worden tot 1% of verhoogd worden tot maximaal 10% ingeval de niet-naleving ernstige gevolgen heeft of een direct risico vormt voor de volksgezondheid of diergezondheid. Indien de niet-naleving geen of slechts onbeduidende gevolgen heeft, kan in bepaalde gevallen geoordeeld worden om geen administratieve sanctie toe te passen.

De verlagingpercentages van alle niet-nalevingen worden vervolgens bij elkaar opgeteld, maar met een maximum tot 5% binnen eenzelfde kalenderjaar indien geen van de niet-nalevingen ernstige gevolgen heeft of met een maximum tot 10% binnen eenzelfde kalenderjaar indien minstens één van de niet-nalevingen ernstige gevolgen heeft of een direct risico vormt voor de volksgezondheid of diergezondheid.

1.2 HERHALING VAN EEN NIET-NALEVING

Bij een eerste herhaling van dezelfde niet-naleving wordt een verlagingpercentage van 10 % toegepast. Een herhaling van een niet-naleving wordt gedefinieerd als een meer dan eenmaal binnen een periode van drie opeenvolgende jaren geconstateerde niet-naleving van dezelfde beheerseis of norm, mits de landbouwer van de eerdere niet-naleving in kennis gesteld is en de mogelijkheid gehad heeft om de nodige maatregelen te nemen.

De verlagingpercentages van alle herhalingen worden vervolgens bij elkaar opgeteld, maar met een maximum tot 20% binnen eenzelfde kalenderjaar.

Een verdere herhaling van dezelfde niet-naleving zal beschouwd worden als een opzettelijke niet-naleving met een verlagingpercentage van minstens 15%.

1.3 OPZETTELIJKE NIET-NALEVING

Als de niet-naleving van één van de voorwaarden van de conditionaliteit het gevolg is van opzet, wordt in principe een verlagingpercentage toegepast van 15%. Dit percentage kan, afhankelijk van de ernst, de omvang of het permanente karakter van deze opzettelijke niet-naleving, verhoogd worden tot maximaal 100%.

De verlagingpercentages van alle opzettelijke niet-nalevingen worden vervolgens bij elkaar opgeteld met een maximum tot 100% binnen eenzelfde kalenderjaar.

2 AANSPRAKELIJKHEID

Als bij een controle een niet-naleving van de conditionaliteit wordt vastgesteld, wordt de verlaging van de steun toegepast bij de landbouwer aan wie de niet-naleving toe te schrijven is of die verantwoordelijk is voor het perceel.

De landbouwer die het perceel in de verzamelaanvraag heeft aangegeven zal dus niet meer aansprakelijk gesteld worden voor een niet-naleving begaan door de overnemer of overlater, tenzij deze overnemer of overlater geen landbouwer is of geen steunbetalingen ontvangt.

CONDITIONALITEIT – BEHOUD BLIJVEND GRASLAND

(GLMC 1)

////////////////////////////////////
Blijvend grasland slaat veel koolstof op in de bodem. Het behoud van het areaal blijvend grasland is dus belangrijk in de strijd tegen de klimaatverandering.

- ▶ Zolang de ratio blijvend grasland / totaal landbouwareaal met niet meer dan 3% daalt ten opzichte van de referentieratio 2018, zijn er geen specifieke verplichtingen
- ▶ Wanneer de ratiodalning meer dan 3% bedraagt, komt er een omzettingsverbod voor blijvend grasland en zullen landbouwers die blijvend grasland hebben omgezet verplicht worden, opnieuw blijvend grasland aan te leggen.

1 VERPLICHTINGEN IN HET KADER VAN DE ALGEMENE REGELING VOOR HET BEHOUD VAN BLIJVEND GRASLAND

De concrete verplichtingen in 2025 hangen af van de waarde van de Vlaamse ratio blijvend grasland. De ratio wordt berekend op basis van de subsidiabele percelen van alle Vlaamse actieve landbouwers die rechtstreekse betalingen ontvangen. Het is de verhouding van het areaal blijvend grasland ten opzichte van het totale areaal landbouwgrond. De waarde van de Vlaamse ratio blijvend grasland wordt in elke campagne vergeleken met de Vlaamse ratio voor het referentiejaar 2018. In functie van het resultaat van deze vergelijking zullen de concrete verplichtingen voor uw bedrijf verschillen.

- ▶ Ratio is **met niet meer dan 3% gedaald** t.o.v. referentiejaar 2018

In dat geval moet u op uw bedrijf in 2025 geen bijkomende specifieke verplichtingen nakomen bovenop het strikte behoud van percelen die als ecologisch kwetsbaar blijvend grasland zijn aangeduid, volgens de verplichtingen van GLMC 9 en 10.

- ▶ Ratio is **met meer dan 3% gedaald** t.o.v. referentiejaar 2018

In dat geval:

- > Mag u op uw bedrijf in 2025 en 2026 geen enkel perceel blijvend grasland omzetten.
- > Moet u eventueel (naargelang u in de voorgaande jaren percelen blijvend grasland omzette of niet) blijvend grasland heraanleggen.

- * De administratie zal actieve landbouwers die in 2025 beschikken over een perceel dat volgens de verzamelaanvraag in 2024 of 2023 nog blijvend grasland was, verplichten om het omgezette areaal gedeeltelijk of volledig heraan te leggen.
Als heraanleg op de oorspronkelijke percelen niet mogelijk is, mag u een overeenkomstige oppervlakte als grasland inzaaien of een perceel dat u al in de voorgaande jaren met gras ingezaaid heeft, aanduiden. In deze gevallen zullen de percelen vanaf 2026 als 'blijvend grasland' beschouwd worden en moeten ze ook voor de volgende vijf opeenvolgende jaren als blijvend grasland behouden blijven wanneer het een nieuw met gras ingezaaid perceel betreft. Een perceel dat al als grasland was aangegeven, moet u minstens zo lang als grasland behouden tot de termijn van vijf jaar is volgemaakt. De herinzaai moet uiterlijk op de uiterste indieningsdatum van de verzamelaanvraag voor 2026 gerealiseerd zijn.
- * Als het niet volstaat om terug te kijken naar 2024 en 2023 om de ratiotaling onder de 3% te krijgen, zal de inzaaiverplichting ook opgelegd worden op percelen die in de campagne 2022 of vroeger nog blijvend grasland waren.
- > Percelen die blijvend grasland zijn geworden als gevolg van een vrijwillig engagement, zoals een ecoregeling, een agromilieuklimaatmaatregel of een beheerovereenkomst zijn vrijgesteld van de herinzaaiverplichting of het omzettingsverbod.
- > De administratie zal u hiervan op de hoogte brengen in het laatste kwartaal van 2025.

2 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG OP DE VERZAMELAANVRAAG OF HET E-LOKET?

Elk perceel dat u gedurende een periode van vijf opeenvolgende jaren aanhoudt als 'Grassen en andere kruidachtige voedergewassen', wordt 'Blijvend grasland' (BG).

De administratie kent de status 'BG' toe aan een perceel, op basis van de gewascodes die u de voorbije jaren in de verzamelaanvraag aan dat perceel heeft toegekend.

Een perceel krijgt de status 'BG' als het **gedurende vijf opeenvolgende jaren** (onafhankelijk van wie het perceel aangeeft,) wordt aangegeven met een teeltcode voor grassen en andere kruidachtige voedergewassen. Het gaat om volgende codes:

- ▶ 9 onverharde landingsbaan of veiligheidszones op vliegvelden
- ▶ 60 grasland
- ▶ 601 zaaizaad grassen
- ▶ 63 graskruidenmengsel
- ▶ 638 festulolium
- ▶ 660 grasluzerne
- ▶ 700 grasklaver

- ▶ 745 mengsel van gras en vlinderbloemigen (andere dan grasklaver of grasluzerne)
- ▶ 955 graszoden
- ▶ 9823 weiland met niet-oogstbare bomen (> 200 bomen/ha)
- ▶ 9827 weiland met oogstbare hoogstambomen (> 200 bomen/ha)
- ▶ 9828 natuurlijk grasland met onderhoud
- ▶ 9829 natuurlijk grasland zonder onderhoud

Deze status kunt u raadplegen via de elektronische verzamelaanvraag op het e-loket op de pagina 'Conditionaliteit' – 'Blijvend grasland'.

Omgezette percelen blijvend grasland kan u raadplegen via de aparte grafische laag 'Referentiepercelen blijvend grasland' in de verzamelaanvraag op het e-loket onder de laagkiezer (linksboven) op de kaart.

3 OMZETTEN PERCEEL BLIJVEND GRASLAND

Allereerst moet u omzichtig omspringen met uw areaal blijvend grasland. Door het omzetten van blijvend grasland kan de Vlaamse ratio blijvend grasland met meer dan 3% dalen waardoor een algemeen omzettingsverbod van kracht wordt en u verplicht zal worden om opnieuw blijvend grasland aan te leggen.

Een perceel blijvend grasland dat niet aangeduid is als EKBG, zou dus zolang de daling van de Vlaamse ratio blijvend grasland minder dan 3% bedraagt, mogen geploegd worden, maar naast de verplichtingen in het kader van deze GLMC-norm moet u ook rekening houden met de bepalingen van het Natuurdecreet. Niet alle graslanden die onder de bescherming van het Natuurdecreet vallen, zijn immers aangeduid als EKBG.

Wanneer u een perceel dat geen EKBG is, toch zou willen omzetten, moet u dus steeds nagaan of dit ook volgens de natuur- of andere wetgeving mogelijk is. De 'Checklist bij het omzetten en ploegen van graslanden' kan daarbij helpen. U vindt de checklist op de webpagina '[Conditionaliteit](#)'. Via de datavindplaats van Digitaal Vlaanderen kunnen op geopunt ([Datavindplaats | Vlaanderen.be](#) – tab catalogus – zoek op 'HPG' – open op geopunt-kaart) alle 'historische permanente graslanden en andere permanente graslanden beschermd door natuurwetgeving' worden geraadpleegd (dus zowel aangeduid als EKBG als daarbuiten). De percelen die rood kleuren op de kaart kunnen dus bijkomend niet worden omgezet of geploegd, deze die oranje kleuren, kunnen enkel mits aanvraag van een vergunning worden gewijzigd.

Het niet naleven van het verbod op het wijzigen van de vegetatie of de omgevingsvergunningplicht voor vegetatiewijziging is meteen een inbreuk op de conditionaliteit, namelijk op de beheerseis voortvloeiend uit de Habitat- en Vogelrichtlijn (zie fiche Conditionaliteit – Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (RBE 3 en RBE 4) op de webpagina '[Conditionaliteit](#)'.

CONDITIONALITEIT – BESCHERMING VAN WETLANDS EN VEENGEBIEDEN (GLMC 2)

Wetlands en veengebieden zijn belangrijke reservoirs van organische koolstof in de bodem. Het behoud van deze koolstofstocks is van belang in de strijd tegen de klimaatverandering.

- ▶ Verbod op het omzetten, omploegen draineren van graslanden gelegen in veengebieden en wetlands

1 VERPLICHTINGEN TER BESCHERMING VAN WETLANDS EN VEENGEBIEDEN

- ▶ Graslanden gelegen in wetlands en veengebieden mogen niet omgezet, niet geploegd en niet gedraineerd worden. Ook het verbranden van de vegetatie en turfwinning zijn niet toegelaten in deze gebieden.
- ▶ Op basis van de natuurwetgeving zijn wetlands en veengebieden zowel binnen als buiten Natura 2000-gebieden beschermd aangezien er een verbod geldt op het wijzigen van de vegetatie van o.a. vennen en heiden, moerassen en waterrijke gebieden, met inbegrip van hoog- en laagveen. Dit verbod op het wijzigen van de vegetatie betekent concreet dat elke handeling die een impact heeft op de typische vegetatie van wetlands en veengebieden niet zijn toegelaten, met inbegrip van drainage.
- ▶ Voor zover de handelingen niet verboden zijn volgens het voorgaande punt, geldt er ook een vergunningsplicht voor het rechtstreeks of onrechtstreeks wijzigen van de waterhuishouding door drainage, ontwatering, dichten, alsook het wijzigen van het overstromingsregime van vegetatie in verschillende bestemmingsgebieden met ecologische waarde volgens de ruimtelijke planning in Vlaanderen.
- ▶ Binnen Natura 2000-gebieden zijn alle blijvend graslanden gelegen in wetlands en veengebieden al aangeduid als ecologisch kwetsbaar. Deze ecologisch kwetsbare blijvende graslanden mogen conform GLMC 9, niet omgezet noch omgeploegd worden. Aangezien ze ook onder het verbod op het wijzigen van de vegetatie vallen, is drainage niet toegelaten.
- ▶ Het naleven van het verbod op het wijzigen van de vegetatie en de vergunningsplicht voor het wijzigen van de vegetatie, beide op basis van de natuurwetgeving, maken deel uit van de beheerseisen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (RBE 3 & 4).

2 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG OP DE VERZAMELAANVRAAG OF HET E-LOKET?

De laag met aanduiding wetland/veengebieden is beschikbaar op het e-loket. Het percentage (range) van overlapping van perceel met de betreffende laag wordt weergegeven.

CONDITIONALITEIT – HANDHAVING ORGANISCH BODEMMATERIAAL (GLMC 3)

Een goede bodemstructuur staat garant voor een bodem in goede conditie. Het organische koolstofgehalte is samen met de zuurtegraad een belangrijke indicator voor de bodemstructuur van een landbouwperceel.

- ▶ Stoppels mogen na het oogsten niet afgebrand worden, behalve om fytosanitaire redenen.
- ▶ Minstens één geldig analyseresultaat OC en pH per schijf van 5 ha areaal landbouwgrond exclusief grasland en permanente bedekking.
- ▶ Bij een te laag OC-gehalte: advies dat bij het analyseresultaat is gevoegd, aantoonbaar volgen.
- ▶ Bij een te lage pH-waarde: bekalken en dit kunnen aantonen.

1 NORM STOPPELBEHEER OP BOUWLAND

Na de oogst mogen stoppels en oogstresten niet afgebrand worden. Zo kunnen deze bijdragen tot de opbouw van organische stof in de bodem. Van dit verbod kan enkel afgeweken worden wanneer het afbranden opgelegd wordt vanuit fytosanitair oogpunt.

2 NORM AANTAL ANALYSERESULTATEN C EN PH

De bodemvruchtbaarheid en de bodemstructuur zijn essentiële voorwaarden voor een bodem in goede conditie. Een goede bodemstructuur garandeert een goede ontwikkeling van het wortelstelsel. Dit is belangrijk voor de begingroei van het gewas. Van een goede start profiteert het gewas tijdens de rest van zijn ontwikkeling. Een goed ontwikkeld wortelgestel kan de aangeboden voedingsstoffen optimaal benutten zodat de mestgift verminderd kan worden.

Aangezien de zuurtegraad (pH) en het gehalte aan organische koolstof (OC) in belangrijke mate de bodemstructuur beïnvloeden en perceelsgebonden zijn, zijn zij een geschikte indicator hiervoor. Een regelmatige representatieve grondontleding moet u dan ook de noodzakelijke kennis over de bodemvruchtbaarheid en de bodemstructuur verschaffen.

Om die reden moet u de zuurtegraad en het gehalte aan organische koolstof van een aantal van uw percelen, die geen grasland zijn of die geen permanente bedekking hebben, laten bepalen door een erkend laboratorium. U moet de bijhorende analyseresultaten, verkregen via gestandaardiseerde staalname- en

analysemethoden, kunnen voorleggen. Bovendien zorgt u over de jaren heen dat de ontleding gebeurt voor alle percelen van uw bedrijf door middel van een rotatiesysteem.

Elk analyseresultaat is vijf jaar geldig. Wanneer het organische koolstofgehalte onder de limietwaarde/actiegrens ligt, moet u op dat perceel voor de komende vijf jaar ieder jaar minstens de minimale dosis effectieve organische koolstof toedienen zoals beschreven in het analyseresultaat dat zich baseert op de code van goede praktijk bodembescherming. In het analyseresultaat staat dit advies voor het organische koolstofgehalte gerapporteerd onder de vorm van een minimale jaarlijkse aanbreng van effectieve organische koolstof (kg C/ha). U moet zelf jaarlijks bijhouden en kunnen aantonen hoe u dit advies op het betrokken perceel heeft opgevolgd.

Wanneer uit de analyseresultaten blijkt dat de zuurtegraad van een perceel onder de limietwaarde ligt dan moet u het perceel bekalken volgens het advies gegeven op basis van het analyseresultaat. U moet kunnen aantonen hoe u aan dit advies gevolg hebt gegeven.

Afhankelijk van uw totale areaal landbouwgrond exclusief grasland en permanente bedekking moet u per begonnen schijf van vijf hectare minstens één geldig analyseresultaat kunnen voorleggen.

Het vereiste minimumaantal geldige analyses wordt bijkomend begrensd door het aantal aangegeven percelen landbouwgrond die geen grasland zijn of geen permanente bedekking hebben.

Onder percelen met een permanente bedekking verstaan we:

- ▶ teelten onder glas of in loodsen (in de verzamelaanvraag aangeduid met de gespecialiseerde productiemethodes):
 - > SER: serres met teelt in volle grond;
 - > SGM: serres met teelt op groeimedium;
 - > NPO: niet-permanent overkapte teelt op groeimedium;
 - > CON: teelt op groeimedium in open lucht (bv. containervelden);
 - > CIV: teelt in containers op/in volle grond (bv. chrysanten);
 - > LOO: loods (voor plantaardige productie, bv witloof);
 - > LVG: loods volle grond.
- ▶ teelten die meerdere jaren op het perceel aanwezig blijven. Dit zijn de teelten die het volledige jaar een bedekking bieden (code JT in de kolom 'erosiegevoeligheid van de teelt' in bijlage van de toelichting bij de verzamelaanvraag) alsook de meerjarige teelten (code MT in diezelfde kolom).

De lijst met erkende laboratoria kunt u terugvinden op de pagina ['Overzichtslijsten Erkende personen, bedrijven en opleidingscentra'](#) van de website van het beleidsdomein Omgeving onder 'Erkende laboratoria in de discipline bodem, deeldomein bodembescherming' of kan u opvragen door contact op te nemen met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij via het telefoonnummer 02 214 48 48 of via het mailadres info@lv.vlaanderen.be.

3 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG OP DE VERZAMELAANVRAAG OF HET E-LOKET?

Op het e-loket is het minimumaantal geldige analyses waarover u moet beschikken, vermeld.

4 AANDACHTSPUNTEN

Elk analyseresultaat is vijf jaar geldig, te rekenen vanaf de datum waarop de staalname is uitgevoerd. Vergeet niet tijdig de analyse aan te vragen zodat datum van de nieuwe staalname vóór of aansluit op het te vervallen analyseresultaat.

Enkel analyseresultaten waarbij de staalname is uitgevoerd op een perceel dat geen grasland is of dat geen permanente bedekking heeft, zijn geldig. Het analyseresultaat telt wel mee wanneer er achteraf tijdens geldigheidsperiode het betrokken perceel grasland is of een permanente bedekking heeft.

Wanneer het organische koolstofgehalte onder de limietwaarde/actiegrens ligt, moet u steeds de mestwetgeving volgen bij het volgen van het advies organische koolstof beschreven in het analyseresultaat dat zich baseert op de code van goede praktijk bodembescherming. Ook door aanpassingen in het teeltplan kunt u aan het advies gevolg geven, bijvoorbeeld door de inzaai van groenbedekkers of te kiezen voor teelten met een hoge aanvoer van effectieve organische koolstof.

U moet zelf het bewijs van opvolging van het advies bij een te lage organische koolstofgehalte of een te lage zuurtegraad op het perceel bijhouden. U moet kunnen aantonen dat het advies binnen de periode van geldigheid van het analyseresultaat is opgevolgd. Concreet voor de opvolging van een te lage koolstofgehalte moet u kunnen aantonen dat er elk jaar voor de periode van vijf jaar voldoende organische koolstof op het betreffende perceel is aangebracht.

CONDITIONALITEIT –BUFFERSTROKEN LANGS WATERLOPEN

(GLMC 4)

Bufferstroken spelen een belangrijke rol in het voorkomen van verontreiniging van waterlopen. Ze beperken de afspoeling van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen van het perceel naar de waterlopen.

Te respecteren langs alle waterlopen:

- ▶ 1 m teeltvrije strook
- ▶ 3 m pesticidevrije strook
- ▶ 5/10 m bemestingsvrije strook

1 NORM

Langs alle waterlopen moet u, landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud, de volgende bufferstroken respecteren:

- ▶ 1 m teeltvrije strook (geen grondbewerking, bovenop de hierna vermelde beperkingen op het gebruik van pesticiden en bemesting);
- ▶ 3 m pesticidevrije strook;
- ▶ 5 m bemestingsvrije strook (10 m langs hellingen en in gebieden die behoren tot het Vlaams Ecologisch Netwerk). Bemesting is verboden, met uitzondering van bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing.

Deze verplichtingen zijn van toepassing op alle landbouwgebruikspcelen die gelegen zijn langs alle Vlaamse waterlopen, inclusief ontwaterings- en irrigatiesloten en waterlopen die gedurende een deel van het jaar opdrogen. Vlaamse waterlopen zijn opgenomen in de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA).

2 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG OP DE VERZAMELAANVRAAG OF HET E-LOKET?

De waterlopen opgenomen in de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA) worden in het blauw voorgedrukt op de fotoplannen van de verzamelaanvraag (blauw gearceerde polygonen of blauwe stippellijnen).

Op de fotoplannen zijn eveneens paars gearceerde polygonen terug te vinden. Dit zijn de oppervlaktewaterlichamen die niet als waterloop zijn opgenomen in de VHA. Langs deze oppervlaktewaterlichamen moet u op basis van de beheerseisen voortvloeiend uit de kaderrichtlijn Water (RBE 1), eveneens een 1 m teeltvrije strook en een 5 m (10 m) bemestingsvrije strook respecteren. Ook moet u op basis van de beheerseisen voortvloeiend uit de verordening voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen (RBE 7) een pesticidevrije strook van minstens 1 m respecteren.

3 AANDACHTSPUNTEN

Op de 1m teeltvrije strook langs alle waterlopen mogen er geen grondbewerkingen zijn en geen teelten staan, bovenop de hierboven vermelde beperkingen op het gebruik van pesticiden en bemesting.

Op de pesticidevrije strook langs alle waterlopen mag er geen gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden. Pleksgewijze bestrijding van akkerdistel is hier niet toegelaten, via maaibeheer kunt u akkerdistels op pesticidevrije stroken bestrijden indien u dit wenst.

Aanvullend op deze norm geldt als beheerseis voortvloeiend uit de richtlijn duurzaam gebruik van pesticiden (RBE 8) vanaf 2025 op percelen gelegen in gebiedstype 2 of gebiedstype 3 en waarop als hoofdteelt een nitraatgevoelige teelt wordt verbouwd en die gelegen zijn langs waterlopen die opgenomen zijn in de Vlaamse Hydrografische Atlas, een verbod op het gebruik van pesticiden in de oeverzone en binnen vijf meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van de waterloop. Daarenboven mag er ook geen nitraatgevoelige teelt aanwezig zijn in deze 5 meter strook (zie beheerseisen voortvloeiend uit de nitraatrichtlijn (RBE 2)).

Zowel met behulp van de LV-Agrilens-app als via het Geoloket Landbouw kunt u terugvinden tot welk gebiedstype volgens de mestwetgeving een bepaald perceel behoort. Daar vindt u ook de waterlopen terug die zijn opgenomen in de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA) via de laag 'water – 3m fytovrij/1 m teelt- en 5 of 10 m mestvrij als blauw gearceerde polygonen of blauwe stippellijnen.

CONDITIONALITEIT – BODEMBEWERKINGSBEHEER OM EROSIE TEGEN TE GAAN (GLMC 5)

////////////////////////////////////
Bodemerosie vermindert de bodemvruchtbaarheid en de opbrengsten op lange termijn, draagt bij tot het ontstaan van modderstromen en overmatige ruimings- en baggerspecie.

- ▶ Op percelen met een hoge en zeer hoge erosiegevoeligheid moeten maatregelen toegepast worden uit vier maatregelpakketten, afhankelijk van de teelt en erosiegevoeligheid.

1 NORM

Op percelen met een zeer hoge en hoge erosiegevoeligheid (paars en rood) bent u verplicht om maatregelen te nemen om erosie tegen te gaan; afhankelijk van het type teelt en de erosiegevoeligheid van het perceel moet u maatregelen kiezen uit 4 maatregelpakketten.

De erosiegevoeligheid van een perceel wordt bepaald door het beleidsdomein Omgeving bevoegd voor bodembescherming op basis van de modelmatige berekening van de gemiddelde potentiële jaarlijkse erosie per hectare aan de hand van de herziene universele bodemverliesvergelijking of RUSLE (Revised Universal Soil Loss Equation). Op die manier wordt zowel hellingsgraad, hellingslengte en bodemtype in rekening gebracht. Er zijn zes erosiegevoeligheidsklassen: zeer hoog (paars), hoog (rood), medium (oranje), laag (geel), zeer laag (lichtgroen) en verwaarloosbaar (groen).

Landbouwers die aan de hand van een analyse van een bodemstaal kunnen aantonen dat het koolstofgehalte minstens 1,7% bedraagt en de pH zich in de optimale zone bevindt (zie tabel 1), kunnen een aanvraag indienen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij om de erosiegevoeligheid van het desbetreffende perceel dat geen blijvend grasland is, met één klasse te laten dalen. Dit kan via het mailadres 'info@lv.vlaanderen.be' of via het postadres van de regio's 'Agentschap Landbouw en Zeevisserij – dienst Coördinatie Controle - Koning Albert II-laan 15 bus 363, 1210 Brussel'.

De monsterneming en analyse van het bodemstaal wordt uitgevoerd door een erkend laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bodembescherming.

Bodemtype	Optimale zone zuurtegraad (pH KCl)
Zand	5,0 - 6,0
Zandleem	5,5 - 6,5
Leem	6,5 - 7,5
Klei	7,0 - 8,0

Tabel 1: Optimale pH-zone volgens bodemtype.

De bodemanalyse heeft een geldigheidsduur van vijf jaar vanaf de datum waarop de staalname heeft plaatsgevonden. De herklassering van een perceel loopt per kalenderjaar: ze vangt aan op 1 januari van het jaar waarin de aanvraag voor herklassering wordt goedgekeurd en eindigt op 31 december van het jaar dat voorafgaat aan de einddatum van de maximale geldigheidsduur van de bodemanalyse. Als het perceel van vorm verandert, blijft de herklassering geldig voor zover het perceel voor minstens 80% overlapt met het oorspronkelijk perceel waarop de staalname die aan de basis lag voor de herklassering, is uitgevoerd.

Alle landbouwteelten zijn opgedeeld in de volgende vier teeltcategorieën:

- ▶ teelten die het jaar rond een volledige bedekking van de bodem bieden, bv. grasland;
- ▶ teelten ingezaaid vóór 1 januari, bv. wintergranen;
- ▶ teelten ingezaaid na 1 januari, bv. suikerbieten, maïs, groenten, ruggenteelten;
- ▶ meerjarige teelten, bv. fruitteelt, boomkwekerij.

Tot welke teeltcategorie een teelt behoort, is terug te vinden in de kolom erosiegevoeligheid van de 'Tabel teeltcodes - combinaties ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen' onder de rubriek 'Perceelsaangifte en teeltcodes' op de webpagina ['Tabellen'](#) bij de verzamelaanvraag 2025 van de website van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

2 VERPLICHTINGEN OP PERCELEN MET EEN ZEER HOGE EROSIEGEVOELIGHEID:

Afhankelijk van de teeltcategorie moet u de volgende maatregelen nemen:

- ▶ Het omzetten van blijvend grasland naar akkerland is verboden, met uitzondering van blijvend grasland dat is aangelegd ter uitvoering van een beheerovereenkomst of een overeenkomst gesloten in het kader van het erosiebesluit.
- ▶ Voor teelten ingezaaid vóór 1 januari moet u zowel een maatregel toepassen uit het basispakket (zie verder) als een maatregel uit ofwel het keuzepakket bufferstroken (zie verder), ofwel het keuzepakket

teelttechnische maatregelen (zie verder), ofwel het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken (zie verder).

- ▶ Voor teelten ingezaaid na 1 januari hebt u 2 keuzemogelijkheden: een maatregel toepassen uit het basispakket alsook een maatregel uit zowel het keuzepakket bufferstroken als het keuzepakket teelttechnische maatregelen, ofwel een maatregel toepassen uit het basispakket en een maatregel uit het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken.
- ▶ Voor meerjarige teelten moet u ofwel er voor zorgen dat de bodem voor minstens 80 % bedekt is door de combinatie van enerzijds de teelt zelf en van anderzijds gras of een andere waterdoorlatende bodembedekking tussen de rijen, ofwel een maatregel toepassen uit het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken.

3 VERPLICHTINGEN OP PERCELEN MET EEN HOGE EROSIEGEVOELIGHEID:

Afhankelijk van de teeltcategorie moet u de volgende maatregelen nemen:

- ▶ Voor teelten ingezaaid vóór 1 januari moet u een maatregel toepassen uit ofwel het basispakket ofwel het keuzepakket bufferstroken, ofwel het keuzepakket teelttechnische maatregelen, ofwel het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken.
- ▶ Voor teelten ingezaaid na 1 januari moet u een maatregel toepassen uit het basispakket alsook een maatregel uit ofwel het keuzepakket bufferstroken, ofwel het keuzepakket teelttechnische maatregelen, ofwel een maatregel toepassen uit het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken. Indien u een maatregel uit het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken toepast, is het toepassen van een maatregel uit het basispakket niet verplicht.
- ▶ Voor meerjarige teelten moet u ofwel er voor zorgen dat de bodem voor minstens 80 % bedekt is door de combinatie van enerzijds de teelt zelf en van anderzijds gras of een andere waterdoorlatende bodembedekking tussen de rijen, ofwel een maatregel toepassen uit het keuzepakket bufferstroken ofwel een maatregel toepassen uit het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken.

4 MAATREGELLEN VERVAT IN HET BASISPAKKET EN DE KEUZEPAKKETTEN:

4.1 BASISPAKKET

- ▶ Als de teelt geoogst wordt vóór 15 oktober, moet u minstens één van de volgende maatregelen toepassen:
 - > het inzaaien van een groenbedekker vóór 1 december;

- > het inzaaien van een andere teelt vóór 1 december.
- ▶ Als de teelt geogst wordt na 15 oktober, moet u minstens één van de volgende maatregelen toepassen:
 - > het inzaaien van een groenbedekker vóór 1 december;
 - > de bodem niet-kerend bewerken vóór 1 december;
 - > het inzaaien van een andere teelt vóór 1 december;
 - > het behouden van een bodembedekking door oogstresten bij korrelmais, spruiten en andere koolsoorten tot de inzaai van de volgende teelt;
 - > het toepassen van winter-voorploegen (winterlabeur) op percelen met een leem- en kleibodem (op basis van de bodemkaart of bodemstaal).
- ▶ Als de teelt niet geogst is op 1 december, moet u minstens één van de volgende maatregelen toepassen:
 - > het behouden van de teelt of van de teeltresten tot de inzaai van de volgende teelt;
 - > het toepassen van winter-voorploegen (winterlabeur) op percelen met een leem- en kleibodems (op basis van de bodemkaart of bodemstaal).

Let op! Wanneer u het basispakket moet toepassen, moet u ook rekening houden met de verplichtingen voor een minimale bodembedekking (GLMC 6). Wat dat concreet inhoud is beschreven in hoofdstuk drie van de fiche Minimale bodembedekking (GLMC 6).

4.2 KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK VOOR EEN PERCEEL MET EEN ZEER HOGE EROSIEGEVOELIGHEID (PAARS PERCEEL)

Minstens één van de volgende maatregelen moet u uitvoeren:

- ▶ het hebben of aanleggen van een grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij een perceel met uniforme helling, in samenwerking met een erosiecoördinator;
- ▶ het hebben of aanleggen van een grasgang van minstens 12 m breed bij een perceel met een zink of een droge vallei, in samenwerking met een erosiecoördinator;
- ▶ het hebben of aanleggen van een graszone bij een perceel met een complexe topografie, in samenwerking met een erosiecoördinator;
- ▶ het hebben of aanleggen van een dam uit plantaardige materialen bij een perceel met complexe topografie, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook, in samenwerking met een erosiecoördinator.

4.3 KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELEN VOOR EEN PERCEEL MET EEN ZEER HOGE EROSIEGEVOELIGHEID (PAARS PERCEEL)

Minstens één van de volgende maatregelen moet u uitvoeren:

- ▶ niet kerende bodembewerking toepassen voor de inzaai van de teelt;

- ▶ directe inzaai toepassen;
- ▶ strip-till toepassen bij de inzaai van de teelt;
- ▶ bij niet-biologische aardappelen is het aanleggen van drempels sowieso verplicht. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels;
- ▶ bij andere ruggenteelten dan aardappelen is het aanleggen van drempeltjes of het toepassen van een diepe tandbewerking verplicht.

4.4 KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK VOOR EEN PERCEEL MET EEN HOGE EROSIEGEVOELIGHEID (ROOD PERCEEL)

Minstens één van de volgende maatregelen moet u uitvoeren:

- ▶ het hebben of aanleggen van een grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij een perceel met een uniforme helling;
- ▶ het hebben of aanleggen van een grasgang van minstens 12 m breed bij een perceel met een zink of een droge vallei;
- ▶ het hebben of aanleggen van een graszone bij een perceel met een complexe topografie, in samenwerking met een erosiecoördinator;
- ▶ het hebben of aanleggen van een dam uit plantaardige materialen bij een perceel met complexe topografie, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook, in samenwerking met een erosiecoördinator.

4.5 KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELEN VOOR EEN PERCEEL MET EEN HOGE EROSIEGEVOELIGHEID (ROOD PERCEEL)

Minstens één van de volgende maatregelen moet u uitvoeren:

- ▶ niet kerende bodembewerking toepassen voor de inzaai van de teelt;
- ▶ directe inzaai toepassen;
- ▶ strip-till toepassen bij de inzaai van de teelt;
- ▶ zaaien volgens de hoogtelijnen bij andere dan ruggenteelten;
- ▶ bij niet-biologische aardappelen is het aanleggen van drempels sowieso verplicht. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels;
- ▶ bij andere ruggenteelten dan aardappelen is het aanleggen van drempeltjes of het toepassen van een diepe tandbewerking verplicht;
- ▶ onbeteelde zones (kopakkers) inzaaien met gras in de groeifase van de teelt.

4.6 KEUZEPAKKET STRUCTURELE EROSIEBESTRIJDINGSWERKEN

Het pakket “Structurele erosiebestrijdingswerken” is een keuzemogelijkheid bij alle betreffende percelen om voorzieningen permanent aan te leggen om erosieproblemen van één of meerdere percelen te vermijden. Deze structurele werken worden aangelegd om afstromend water en sediment tijdelijk op te vangen in een bufferzone of in een uitgegraven erosiepoel achter een (aarden) dam, waarbij het sediment bezinkt en het water vertraagd wordt afgevoerd of om het afstromend (modder)water af te leiden van bedreigde locaties naar een lager gelegen structureel erosiewerk. Op deze manier vermindert de kans op bodemerosie stroomafwaarts en worden wegen en bebouwing beschermd tegen water- en modderoverlast en wordt het afvoerdebiet naar het grachtenstelsel en waterlopen beperkt.

In tegenstelling tot de meeste andere maatregelen, zijn structurele erosiewerken ook effectief bij extreme neerslagbuien. M.a.w. structurele erosiewerken bieden een ‘ultieme’ bescherming van afwaarts gelegen woonwijken, infrastructuur en waterlopen bij extreme weersomstandigheden.

Minstens één van de volgende maatregelen moet u uitvoeren:

- ▶ het hebben of aanleggen van een bufferende aarden dam met een erosiepoel (eventueel met een geleidende aarden dam);
- ▶ het hebben of aanleggen van een bufferbekken (eventueel met een geleidende aarden dam).

De maatregelen zijn gebonden aan de volgende voorwaarden:

- ▶ De aanleg van de structurele erosiebestrijdingswerken voldoet aan de code goede praktijk voor erosiebestrijdingswerken en gebeurt verplicht onder coördinatie van een erosiecoördinator. De aanleg van de maatregel moet goedgekeurd worden door de overheid of uitgevoerd worden in het kader van het Erosiebesluit van de Vlaamse Regering.
- ▶ Ook reeds aangelegde structurele erosiebestrijdingswerken komen in aanmerking nadat deze zijn goedgekeurd door de overheid of aangelegd werden in het kader van het erosiebesluit.
- ▶ De maatregel moet aanwezig zijn op een akkerbouwperceel dat de landbouwer zelf gebruikt; maatregelen aanwezig op een openbaar domein komen niet in aanmerking.
- ▶ Enkel het oorspronkelijke perceel waarop de maatregel is aangelegd voldoet aan het pakket ‘structurele erosiebestrijdingswerken’. Andere percelen waarvan water en sediment in de buffervoorziening terecht komen, voldoen niet aan het pakket structurele erosiebestrijdingswerken. Voor deze percelen moet u maatregelen uit de andere pakketten kiezen.

4.7 ENKELE BEGRIPPEN UIT DE KEUZEPAKKETTEN:

- ▶ directe inzaai: het direct inzaaien in een voldoende bodembedekking. Om gunstige zaaicondities te creëren wordt bij directe inzaai toegestaan dat de bodem, vóór de insnijding van de zaaikouters, wordt geopend en verkruimeld. Concreet gaat het om schijven of een combinatie van schijven en tanden die werkzaam zijn in dezelfde lijn als de zaaikouter en met een werkbreedte per schijf van maximaal 3 cm;
- ▶ strip-till: de techniek waarbij de teelt ingezaaid wordt op een strook bewerkte grond van maximaal 30 cm breed, terwijl de rest van het veld onbewerkt blijft en een voldoende bodembedekking heeft;

- ▶ drempeltjes: anaardingen aangebracht dwars tussen de ruggen met een aangepaste machine.
- ▶ In samenwerking met een erosiecoördinator: De standaardinvulling van het keuzepakket bufferstrook bestaat uit de aanleg van een grasbufferstrook van minstens 9 m breed onderaan elk afhellend gedeelte van het perceel en de aanleg van een grasgang van minstens 12 m breed in elke droge vallei in het perceel. Wanneer u van deze standaardinvulling afwijkt, moet u aan de hand van een schriftelijk attest of een equivalent bewijs kunnen aantonen dat de genomen maatregelen gevalideerd zijn door een erosiecoördinator. In gemeenten waar een erosiecoördinator actief is, is deze persoon het eerste aanspreekpunt. Wanneer er geen erosiecoördinator actief is in de gemeente, kunt u beroep doen op een bedrijfsplanner van de Vlaamse Landmaatschappij. Indien u een passende beheersovereenkomst heeft afgesloten, volstaat dit om de samenwerking aan te tonen.

5 GESPECIALISEERDE PRODUCTIEMETHODE ‘ECJ’ EN ‘ECN’

Als u bufferstroken hebt aangelegd kunt u deze stroken niet gebruiken om én te voldoen aan de conditionaliteit ‘bodembewerkingsbeheer erosie’ (GLMC 5) én om de steun voor de ecoregeling ‘grasbufferstroken’ aan te vragen. Indien er verplichtingen zijn in het kader van erosiegevoeligheid, moet u beslissen of u de bufferstrook wilt gebruiken voor bodembewerkingsbeheer (GLMC 5) of als ecoregeling.

- ▶ Wilt u de strook voor conditionaliteit gebruiken dan moet u de gespecialiseerde productiemethode ‘ECJ’ opgeven. De resterende oppervlakte van de bufferstrook kan dan uitbetaald worden voor de ecoregeling op voorwaarde dat de minimale breedte van de ecoregeling bovenop de verplichte breedte voor de conditionaliteit wordt behaald.
- ▶ Wanneer u de bufferstrook niet wilt gebruiken om aan uw verplichting te voldoen omdat u uw verplichting via een andere maatregel kunt invullen, kunt u de gespecialiseerde productiemethode ‘ECN’ gebruiken.
- ▶ In beide gevallen geeft u de gespecialiseerde productiemethode en de overeenkomstige bijkomende bestemming voor bufferstroken op en zal de steun voor ecoregeling bufferstroken volledig of deels worden uitbetaald.

6 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG OP DE VERZAMELAANVRAAG OF HET E-LOKET?

De beschikbare gegevens in verband met de erosiegevoeligheid van een bepaald perceel worden voorgedrukt op de verzamelaanvraag. Zo heeft u een duidelijke indicatie op welke percelen u erosiemaatregelen moet nemen.

Het bodemtype van uw perceel kunt u raadplegen op het infodetail van uw perceel op het e-loket.

7 WAAR VIND IK MEER INFORMATIE OVER EROSIEBESTRIJDING?

De Vlaamse erosiecoördinatoren hebben hun expertise gebundeld op de website www.erosie.be waar landbouwers kunnen nagaan welke maatregelen het meest geschikt zijn om hun percelen te wapenen tegen afstromende modder.

8 AANDACHTSPUNTEN

Een erosiebufferstrook is verplicht aan te leggen op

- ▶ Paars perceel bij inzaai van een zomerteelt, samen met de toepassing van een teelttechnische maatregel en met een maatregel uit het basispakket;
- ▶ Paars perceel bij inzaai van een winterteelt, samen met een maatregel uit het basispakket;
- ▶ Rood perceel bij inzaai van een zomerteelt, samen met een maatregel uit het basispakket.

De erosiebufferstrook moet gedurende heel het kalenderjaar er liggen. In het najaar mag de bufferstrook enkel ondergewerkt worden voor de inzaai van een wintergraan of voor de inzaai van een groenbedekker.

Drempels zijn aanaardingen aangebracht dwars tussen de ruggen met een aangepaste machine. De drempels zorgen ervoor dat water niet zomaar kan afstromen tussen de ruggen. Ze moeten daarom voldoende hoog zijn en met de gepaste frequentie aangelegd worden zodat de drempels het regenwater kunnen opvangen.

CONDITIONALITEIT – MINIMALE BODEMBEDEKKING

(GLMC 6)

Kale bodems zijn kwetsbaar voor erosie en uitspoeling van nutriënten. Het bedekt houden van de bodem zorgt dan ook voor bescherming in de meest kwetsbare periodes.

De bodem maximaal bedekt houden tijdens de winter door:

- ▶ Het inzaaien van een groenbedekker of een nateelt;
- ▶ Het behouden van de stoppels en opslag
- ▶ Het behouden van de gewasresten na de oogst
- ▶ Het behouden van de teelt

1 NORM

U moet zorgen voor een minimale bodembedekking tijdens de winter. Hieraan voldoet u door op minstens 80% van het totale bouwlandareaal van het bedrijf, één van de volgende maatregelen te nemen die u minstens aanhoudt in de periode van 1 december tot en met 31 januari zodat tijdens de winter een minimale bodembedekking aanwezig is:

- ▶ ofwel zaait u een groenbedekker of een nateelt in. Tot aan de start van de veldwerkzaamheden voor de inzaai van de groenbedekker of de nateelt behoudt u de stoppels en opslag of laat u de plantenresten van de hoofdteelt aan de oppervlakte liggen om voor een bedekking van de bodem te zorgen;
- ▶ ofwel behoudt u de stoppels en opslag na de oogst van de hoofdteelt;
- ▶ ofwel laat u de plantenresten van de hoofdteelt aan de oppervlakte liggen om voor een bedekking van de bodem te zorgen
- ▶ ofwel behoudt u de teelt tijdens de winterperiode.
- ▶ Een kerende bodembewerking waarbij de plantenresten worden ondergewerkt zoals ploegen, spitten, frezen of diepfrezen is niet toegestaan tot de start van de veldwerkzaamheden voor de inzaai van de groenbedekker of de nateelt die als voorteelt of hoofdteelt zal dienen in de volgende campagne.

Met opslag wordt het kiemen bedoeld van zaden die na de oogst op het veld zijn achtergebleven, dus zowel oogstverliezen als andere kruiden kunnen voor opslag zorgen.

Als na de oogst onvoldoende oogstresten achterblijven of te verwachten is dat die oogstresten snel verteerd zullen zijn om nog te zorgen voor een bodembedekking tot en met 31 januari, dan is de inzaai van een

groenbedekker of een nateelt de enige mogelijkheid als u het perceel wil laten meetellen om op minstens 80% van het totale bouwlandareaal minimale bedekking te realiseren.

2 UITZONDERING VOOR KLEI- EN LEEMBODEMS

Op percelen met een zware bodemtextuur, namelijk met een klei- of leembodem, is winterploegen toegestaan

- ▶ vanaf 15 oktober op de andere kleibodems dan deze gelegen in de landbouwstreken Polders en Duinen, en
- ▶ vanaf 1 december op de leembodems

Voor percelen met een kleibodem gelegen in de landbouwstreek Polders en Duinen is winterploegen altijd toegestaan.

Landbouwstreek	Vroegste ploegdatum op kleibodem	Vroegste ploegdatum op leembodem
Polders en Duinen	-	1 december
Zandstreek, Kempen, Zandleemstreek, Leemstreek, Weidestreek (Luik)	15 oktober	1 december

Hierbij houdt u de bodem na de oogst van de hoofdteelt tot de aanvang van het winterploegen bedekt door:

- ▶ ofwel de inzaai van een groenbedekker of een nateelt na de oogst van de hoofdteelt,
- ▶ ofwel het behouden van de stoppels en opslag,
- ▶ ofwel het aan de oppervlakte laten liggen van de plantenresten na de oogst van de hoofdteelt.

Wanneer u op de klei- of leembodem een nateelt inzaait die voor een bodembedekking in de winter zorgt, is ook aan deze GLMC-voorwaarde voldaan.

Een kleibodem wordt volgens de bodemkaart gekarakteriseerd met de codes U (zware klei) of E (klei) of vergelijkbare bodems in de Zeepolders of in de bodemstaalanalyse met de codes 50 (klei), 60 (lichte polder), 70 (polder).

Een leembodem wordt volgens de bodemkaart gekarakteriseerd met de codes A (leem) of in de bodemstaalanalyse met de codes 35 (lichte leem), 40 (leem) en 45 (zware leem), of een combinatie van deze codes U, E, A.

De bodemkaart kunt u terugvinden op de website van [Databank Ondergrond Vlaanderen](#).

Het bodemtype van uw perceel kunt u raadplegen op het infodetail van uw perceel op het e-loket.

Zware gronden met bodemtextuur klei en leem moeten kunnen geploegd worden vóór de winter om een goede bodemstructuur te kunnen behouden. De bodemtexturen klei en leem zijn immers texturen die minder gemakkelijk te bewerken zijn en gevoelig zijn voor schade aan de bodemstructuur. Deze zwaardere grondtypes worden voor de winter diep bewerkt (ploegen) zodat de ruwe grond door uitvriezen tijdens de winter kan verwerken in een fijn zaai-bed dat dan in het voorjaar nog oppervlakkig bewerkt kan worden. Hoe meer klei of leem aanwezig is in de bodem, hoe zwaarder het bodemtype is en hoe fragieler de bewerkbaarheid van de grond.

3 HOE TOEPASSEN OP PERCELEN MET EEN HOGE EN ZEER HOGE EROSIEGEVOELIGHEID

Deze basisnorm is tevens van toepassing op percelen met een hoge en zeer hoge erosiegevoeligheid. Wanneer u op deze percelen conform GLMC 5 het basispakket moet toepassen en dat basispakket in strengere voorwaarden voorziet, moet u deze strengere voorwaarden toepassen. Op percelen met een hoge en zeer hoge erosiegevoeligheid gelden daarom de volgende verplichtingen in het kader van het basispakket in combinatie met de verplichtingen op basis van de GLMC-norm 6:

Wanneer de hoofdteelt vóór 15 oktober geoogst wordt, zaait u vóór 1 december ofwel een groenbedekker ofwel een nateelt in.

Tot aan de inzaai van de groenbedekker of de nateelt behoudt u de stoppels en opslag of laat u de plantenresten aan de oppervlakte liggen om voor een bedekking van de bodem te zorgen.

- ▶ Wanneer de hoofdteelt geoogst wordt na 15 oktober maar vóór 1 december, minstens één van de volgende maatregelen toepassen:
 - > u zaait een groenbedekker of een andere teelt in, waarbij u tot de inzaai ervan de stoppels en opslag behoudt of de plantenresten aan de oppervlakte laat liggen om voor een bedekking van de bodem te zorgen;
 - > bij korrelmais, spruiten en andere koolsoorten laat u de plantenresten aan de oppervlakte liggen om voor een bedekking van de bodem te zorgen tot de inzaai van de volgende teelt;
 - > u past winterploegen (winterlabeur) toe op percelen met een leem- en kleibodem (op basis van de bodemkaart of bodemstaal), waarbij een perceel met een kleibodem vanaf 15 oktober kan geploegd worden en een perceel met een leembodem vanaf 1 december⁽¹⁾. Hierbij houdt u de bodem na de oogst van de hoofdteelt tot de aanvang van het ploegen bedekt door:
 - * ofwel de inzaai van een groenbedekker na de oogst van de hoofdteelt,
 - * ofwel het behouden van de stoppels en opslag,
 - * ofwel de plantenresten aan de oppervlakte te laten liggen.
- ▶ Wanneer de hoofdteelt niet geoogst is op 1 december, moet u minstens één van de volgende maatregelen toepassen:

- > u behoudt de teelt of de plantenresten na het oogsten tot de inzaai van de volgende teelt;
- > u past winterploegen (winterlabour) toe op percelen met een leem- en kleibodem (op basis van de bodemkaart of bodemstaal). Hierbij houdt u de bodem na de oogst van de hoofdteelt tot de aanvang van het ploegen bedekt door de stoppels te behouden en plantenresten te laten liggen.
- ▶ Voor meerjarige teelten: ofwel zorgt u er voor dat de bodem voor minstens 80 % bedekt is door de combinatie van enerzijds de teelt zelf en van anderzijds gras of een andere waterdoorlatende bodembedekking tussen de rijen, ofwel past u een maatregel toe uit het keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken. Op percelen met hoge erosiegevoeligheid kunt u ook een maatregel uit het keuzepakket bufferstroken kiezen (zie keuzepakketten vermeld bij GLMC 5).

4 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Na het oogsten van o.a. aardappelen, bieten,... blijven er meestal weinig gewasresten achter op het perceel die voor een bodembedekking tot en met 31 januari kunnen zorgen. Daarom is de inzaai van een groenbedekker of nateelt hier nodig om een minimale bodembedekking te verzekeren tot en met 31 januari als u het perceel wilt laten meetellen voor de realisatie van een minimale bodembedekking op minstens 80% van het totale bouwlandareaal..
- ▶ Bij het inzaaien van groenbedekkers of nateelt moet u tot aan de veldwerkzaamheden hiervan de stoppels behouden of plantenresten aan de oppervlakte laten liggen om zo de bodem bedekt te houden.
- ▶ Indien u een kerende bodembewerking toepast na de oogst van korrelmaïs, is de bodem niet langer bedekt. In dat geval moet u nog een groenbedekker of een nateelt (wintergewas) inzaaien als u het betrokken perceel wilt laten meetellen voor de realisatie van een minimale bodembedekking op minstens 80% van het totale bouwlandareaal.

CONDITIONALITEIT – GEWASROTATIE OP BOUWLAND

(GLMC 7)

Door het roteren van de gewassen op een perceel wordt bodemuitputting vermeden en kan de ontwikkeling van bodempathogenen afgeremd worden, zodat het bodempotentieel behouden blijft.

- ▶ Pas gewasrotatie toe op perceelsniveau
- ▶ Als alternatief kunt u ook gewasdiversificatie toepassen op uw bedrijf
- ▶ Aardappelen: slechts éénmaal om de drie jaar op eenzelfde perceel, voor gecertificeerde pootaardappelen: éénmaal om de vier jaar

1 BASISNORM GEWASROTATIE

Op **perceelsniveau** zorgt u ervoor dat u elk jaar gewasrotatie toepast op elk bouwlandperceel door:

- ▶ Ofwel een hoofdteelt te telen die behoort tot een andere gewasgroep dan de gewasgroep waartoe de hoofdteelt van het voorgaande jaar behoort;
- ▶ Ofwel na de hoofdteelt van het voorgaande jaar een nateelt aan te houden die minstens twaalf weken op het perceel aanwezig blijft. De nateelt behoort tot een andere gewasgroep dan de hoofdteelt van het betrokken jaar;
- ▶ Deze voorwaarde geldt niet voor percelen die in het voorgaande jaar meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen of braakliggend land als teelt hadden.
- ▶ Een hoofdteelt verschilt van de hoofdteelt van het voorgaande jaar wanneer deze teelt tot een andere gewasgroep (zie punt 3) behoort.

2 ALTERNATIEF VOOR DE BASISNORM GEWASROTATIE: GEWASDIVERSIFICATIE

Wanneer u niet aan de basisnorm gewasrotatie, kunt u als alternatief ook aan deze verplichting voldoen door gewasdiversificatie toe te passen op uw bedrijf op de volgende manier:

Als het bouwlandareaal van uw bedrijf:

- ▶ meer dan 10 en niet meer dan 30 hectare bedraagt, moet u op dat bouwland minstens 2 verschillende hoofdteelten telen. De omvangrijkste teelt mag daarbij niet meer dan 75% van het areaal bouwland innemen.
- ▶ meer dan 30 hectare bedraagt, moet u op dat bouwland minstens 3 verschillende hoofdteelten telen. De omvangrijkste teelt mag niet meer dan 75% van het areaal bouwland beslaan en de twee omvangrijkste gewassen samen niet meer dan 95%.
- ▶ Met verschillende hoofdteelten worden teelten bedoeld die tot een verschillende gewasgroep (zie punt 3) behoren.

3 DEFINITIE GEWASGROEP

Een gewasgroep voor de norm gewasrotatie is een groep van teelten die behoren tot hetzelfde geslacht of dezelfde soort. Zo is er de gewasgroep 'Bieten' (geslacht) waartoe voederbiet, suikerbiet en rode biet behoren. Een ander voorbeeld is de gewasgroep 'Koolachtigen' (soort) waartoe broccoli, bloemkool, spruitkool, rode kool, ... behoren. Op het e-loket wordt deze opdeling voor u gemaakt. De opdeling vindt u ook op de webpagina ['Tabellen'](#) in de bijhorende tabel 'Gewasgroepen gewasrotatie'.

Winterteelten en zomerteelten worden als afzonderlijke gewasgroepen beschouwd, ook al behoren ze tot hetzelfde geslacht. Zo worden bijvoorbeeld wintertarwe en zomertarwe als twee verschillende gewasgroepen beschouwd. Spelt (*Triticum spelta*) wordt aanzien als een aparte gewasgroep ten aanzien van gewassen die behoren tot hetzelfde geslacht.

Silomais, korrelmais of een mengsel van mais met een andere teelt (vb. vlinderbloemigen) worden allemaal aanzien als mais en behoren tot dezelfde gewasgroep. Het afwisselen van deze teelten, zorgt dus niet voor een gewasrotatie op het perceel.

4 TOEGESTANE AFWIJKINGEN VAN DE BASISNORM VOOR GEWASROTATIE

De volgende **bedrijven** zijn vrijgesteld van de toepassing van de basisnorm voor gewasrotatie:

- ▶ Bedrijven waarbij meer dan 75 % van het bouwland in 2025 ofwel wordt gebruikt voor de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen, ofwel braak ligt, ofwel wordt gebruikt voor de teelt van vlinderbloemige gewassen ofwel wordt gebruikt voor een combinatie van deze toepassingen.
- ▶ Bedrijven waarbij meer dan 75 % van het subsidiabele landbouwareaal in 2025 ofwel blijvend grasland is, ofwel wordt gebruikt voor de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen.
- ▶ Bedrijven waarvan het bouwlandareaal in 2025 niet meer dan 10 hectare bedraagt.

Volgende **percelen bouwland van de voorgaande campagne** zijn vrijgesteld van de basisnorm voor gewasrotatie, deze vrijstellingen gelden dus niet bij de alternatieve invulling via gewasdiversificatie:

- ▶ Percelen met meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen of braakliggend land.
 - > Onder de meerjarige gewassen vallen o.a. de teeltcodes meerjarige klaver (722), rode klaver (723), meerjarige luzerne (732), artisjok (8586, 9586) en bieslook (865 en 965)
 - > Onder de grassen en andere kruidachtige voedergewassen vallen de teeltcodes gras (60), graskruiden (63), festulolium (638) grasluzerne (660), grasklaver (700), mengsel gras en vlinderbloemigen (745), zaaizaad gras (601), graszoden (955), weiland met oogstbare bomen (9827) en natuurlijk grasland met onderhoud (9828).
 - > Onder braak vallen de teeltcodes braak met onderhoud (82), faunabraak (98) en bloemenmengsels (9831).
- ▶ Percelen met teelten onder vaste overkapping in volle grond (gespecialiseerde productiemethode 'SER' of 'LVG').
- ▶ Percelen met sierplanten in containers op en in volle grond (gespecialiseerde productiemethode 'CIV').
- ▶ Percelen met knolbegonia (teeltcode 9571).
- ▶ Percelen met aardbeien (teeltcodes 9516 en 9724) en forcerie van witloof (teeltcodes 8515 en 9515)
- ▶ Percelen die in voorgaande jaren een lopende beheerovereenkomst hadden met VLM.
- ▶ Op percelen besmet met knolcyperus is mais na mais toegelaten tot wanneer het perceel vrij van knolcyperus is. De vrijstelling geldt voor elk aangemeld perceel ongeacht de omvang van de besmetting. Deze afwijking is toegestaan om knolcyperus effectief te kunnen bestrijden. Op basis van de verplichtingen voor geïntegreerde bestrijding (IPM) is de bestrijding van knolcyperus verplicht. Enkel in de maisteelt kunnen nog in België erkende selectieve herbiciden voor de bestrijding van knolcyperus gebruikt worden. Voor een succesvolle bestrijding van knolcyperus is het van belang dat op besmette percelen de maisteelt continu kan doorgezet worden tot het perceel vrij is van besmetting. Een te vroege onderbreking van de behandeling geeft de nog niet volledig verdwenen knolcyperus de kans zich opnieuw uit te breiden waardoor de bestrijding over een langere periode zou moeten aangehouden worden. Enkel percelen die in de verzamelaanvraag aangemerkt zijn als besmet met knolcyperus komen voor deze afwijking in aanmerking. Percelen die voor knolcyperus aangemeld zijn, kunnen niet samengevoegd worden met omliggende percelen tot het moment dat ze terug 'vrij van knolcyperus' zijn. Percelen waarop u knolcyperus vaststelt, moet u melden aan de regio met een foto van de besmetting op het perceel zelf. Daarnaast vermeldt u de graad van besmetting (oppervlakte in m²) en of het gaat om een hard of diffuse besmetting. Dat kan via info@lv.vlaanderen.be of de LV-Agrilens-app.

Percelen met een subsidiabele teelt maar die omwille van de productiemethode (groeimedium) niet subsidiabel zijn en dus geen bouwland zijn (productiemethode serre groeimedium 'SGM', loods met teelt op betonvloer 'LOO', niet-permanente overkapping op groeimedium 'NPO', teelt op groeimedium in open lucht (containerveld) 'CON').

Volgende percelen worden beschouwd als voldaan aan de gewasrotatieverplichting:

Biologisch gecertificeerde percelen in de voorgaande campagne. Dat geldt voor alle bio-gecertificeerde percelen en percelen in omschakeling die door de controleorganen zijn bevestigd. Niet-bevestigde bio-

percelen of te laat aangemelde bio-percelen moeten net als de gangbare percelen van het bedrijf wel voldoen aan gewasrotatie.

Percelen van CSA-bedrijven of pluktuinen met veel verschillende teelten op 1 perceel in het voorgaande jaar en die in de opeenvolgende jaren (ruimtelijk) roteren. De percelen zijn aangegeven met volgende teeltcodes:

- > Rotatieteelt van groentegewassen (teeltcode '899')
- > Rotatieteelt van snijbloemen andere dan rozen (teeltcode '9755')

5 SPECIFIEKE NORM VOOR AARDAPPELEN

Op een perceel waar u aardappelen teelt, moet u minstens twee jaar een ander gewas telen alvorens u opnieuw aardappelen op dat perceel kunt telen. Deze verplichting geldt niet voor de teelt van aardappelen onder niet verplaatsbare serres. Bij de teelt van gecertificeerd pootgoed is dit minstens drie jaar. Om fytosanitaire redenen mag er voor de nieuw aangelegde percelen aardappelen geen overlap zijn met percelen waar in de voorgaande jaren aardappelen werden geteeld.

Aardappelen die vroeg geoogst worden, geeft u aan als voorteelt. Deze voorteelt van aardappelen wordt ook meegenomen in de rotatie van aardappelteelt.

6 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG IN DE VERZAMELAANVRAAG OP HET E-LOKET?

6.1 ROTATIE AARDAPPELEN

Op het e-loket kunt u van elk perceel de teelthistoriek raadplegen onder 'informatie over een punt'. Ook kunt u daar de rotatiestatus aardappelen nagaan. De rotatiestatus aardappelen is eveneens terug te vinden onder de rubriek "Perceelsinfo" – "Algemeen".

6.2 GEWASROTATIE

In de verzamelaanvraag op het e-loket kunt u nagaan aan de hand van de bijgaande schema's of u al dan niet voldoet aan gewasrotatie of, als alternatief, aan gewasdiversificatie.

E-LOKET
DEPARTEMENT
LANDBOUW & VISSERIJ

Verzamelaanvraag 2025

Naar overzicht steun Naar percelen Naar opmerkingen Naar indienen

Gewasrotatie op bouwland (GLMC7)
De voorwaarde conditionaiteit gewasrotatie op bouwland werd nageleefd. (CDRODK)

Overzicht
De tabel wordt altijd berekend, ook voor landbouwers die vrijgesteld zijn of geen premies aanvragen. Meer informatie over conditionaiteit en gewasrotatie op bouwland (GLMC 7) vindt u op onze website.

	Optie 1	Optie 2
Te voldoen:	Gewasrotatie	Gewasdiversificatie
Voldaan:	Niet voldaan	Voldaan

Detail

Gewasrotatie Gewasdiversificatie 2 tabs

	In uw aangifte
Aantal percelen bouwland	5
Aantal percelen geroteerd	2
Aantal percelen niet geroteerd	2
Aantal percelen vrijgesteld	1
Voldaan:	Niet voldaan

Percelen

Perceel 2025				Rotatie	
Nr	Perceelnaam	Rel. opp. (ha)	Hoofddeeltgroep	Geroteerd	Reden
> 2		112	Grassen	Vrijgesteld	Grassen
> 3		0.35	Mais	Geroteerd	
> 4		0.75	Mais	Niet geroteerd	
> 5		0.75	Mais	Geroteerd	
> 8		4.23	Mais	Niet geroteerd	

Perceel 2024					
Nr	Hoofddeeltgroep	Nateeltgroep	Nateelt2groep	Overlap (ha)	Rotatie
4	Mais	Grassen		2.13	Geroteerd
Nieuw	Grassen			1.10	Vrijgesteld
6	Mais			1.00	Niet geroteerd

E-LOKET
DEPARTEMENT
LANDBOUW & VISSERIJ

Verzamelaanvraag 2025

Naar overzicht steun Naar percelen Naar opmerkingen Naar indienen

Gewasrotatie op bouwland (GLMC7)

De voorwaarde conditionaliteit gewasrotatie op bouwland werd nageleefd. (CDROOK)

Overzicht

De tabel wordt altijd berekend, ook voor landbouwers die vrijgesteld zijn of geen premies aanvragen. Meer informatie over conditionaliteit en gewasrotatie op bouwland (GLMC 7) vindt u op onze website.

	Optie 1 Gewasrotatie	Optie 2 Gewasdiversificatie
Te voldoen:		
Voldaan:	Niet voldaan	Voldaan

Detail

Gewasrotatie Gewasdiversificatie 2 tabs

Te voldoen:	In uw aangifte:
Totaal aangegeven oppervlakte door u in 2025	150.00 ha
Oppervlakte bouwland 2025	100.00 ha
Aantal verschillende teeltgroepen	Minstens 3 3 Voldaan
Maximum % grootste teeltgroep	75.00 % 70.00 % Voldaan
Maximum % 2 grootste teeltgroepen	95.00 % 85.00 % Voldaan
Voldaan:	Voldaan

Teeltgroepen gewasdiversificatie

Teeltgroep	Totale oppervlakte teeltgroep (ha)	Verhouding teeltgroep/bouwland (%) ▲
> Mais	70.00	70.00
> Aardappelen	15.00	15.00
> Bieten	15.00	15.00

Nr	Perceelsnaam	Hoofddeelt aangifte	Hoofddeelt controle	Referentie oppervlakte (ha)
5	Zeveren	71 - voederbieten		1.00
15	Grammene	71 - voederbieten		10.00
25	Gottem	201 - silomais	71 - voederbieten	4.00

7 NIEUW IN 2025

De norm gewasrotatie geldt vanaf 2025 nog enkel op perceelsniveau en dit voor elk bouwlandperceel. Als alternatief voor gewasrotatie op perceelsniveau geldt gewasdiversificatie op bedrijfsniveau zoals omschreven in punt 2, eveneens om te voldoen aan deze norm.

CONDITIONALITEIT – INSTANDHOUDING VAN NIET-PRODUCTIEVE ELEMENTEN VOOR MEER BIODIVERSITEIT OP LANDBOUWBEDRIJVEN (GLMC 8)

Deze norm moet er toe bijdragen dat:

- ▶ waardevolle landschapselementen in het landbouwlandschap in stand worden gehouden,
- ▶ vogels tijdens de broedperiode worden beschermd,
- ▶ de inzet van gewasbeschermingsmiddelen in de strijd tegen invasieve planten beperkt blijft.

- ▶ Behoud de landschapselementen
- ▶ Snoei niet tijdens het broedseizoen
- ▶ Bestrijd invasieve plantensoorten

1 INSTANDHOUDEN LANDSCHAPSELEMENTEN

U moet binnen én buiten de zones aangeduid in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura2000-gebieden) het verbod op het wijzigen van landschapselementen, de (omgevings)vergunningsplicht voor het wijzigen van landschapselementen en de voorwaarden opgenomen in de vergunning, naleven. Voor meer uitleg zie fiche 'Conditionaliteit – Vogelrichtlijn en habitatrichtlijn (RBE 3 EN RBE 4)'.

2 VERBOD OP HET SNOEIEN TIJDENS HET BROEDSEIZOEN.

Om verstoring van broedende vogels te vermijden is het tijdens het broedseizoen (indicatief is dat van 15 maart tot 15 juni) verboden om heggen en bomen te snoeien.

3 BESTRIJDING VAN INVASIEVE PLANTENSOORTEN

3.1 BESTRIJDING KNOLCYPERUS

Op percelen besmet met knolcyperus is de teelt van knol-, bol- en wortelgewassen niet toegestaan.

Een perceel is besmet met knolcyperus wanneer er 10 m² of meer duidelijk besmet is met knolcyperus. Eén m² is duidelijk besmet als er minimaal 10 planten/m² staan ofwel een minimale bodembedekking van 50% is (vanaf aan één van deze voorwaarden voldaan is, telt de m² mee).

Percelen waarop een besmetting met knolcyperus wordt vastgesteld, zullen in de verzamelaanvraag aangemerkt worden. Een perceel waarop u zelf een besmetting met knolcyperus vaststelt, meldt u aan de regio met een foto van en op de haard genomen en de vermelding van de graad van besmetting (oppervlakte in m²) en of het gaat om een haard of diffuse besmetting. Dit kan via de Agrilens app of via info@lv.vlaanderen.be.

Wanneer uw perceel besmet is met knolcyperus, neemt u best contact op met een praktijkcentrum met ervaring in de bestrijding van knolcyperus voor verdere begeleiding, zoals Inagro, Proefhoeve Bottelare, Hooibeekhoeve of PVL Bocholt.

4 NIEUW IN 2025

Vanaf 2025 valt de verplichting weg om 4% van het bouwland (of 3% aan te vullen met vanggewassen tot 7%) te bestemmen als niet-productieve elementen en arealen (NPE).

Wel kunt u op vrijwillige basis niet-productieve arealen en elementen aanleggen en onderhouden. Hiervoor kunt u, zoals ook al in 2023 en 2024 het geval was, een vergoeding ontvangen via de volgende maatregelen:

- ▶ Ecoregeling 'ecoteelten': inzaai van tagetes, gele mosterd, bladrammenas en het faunamengsel.
- ▶ Ecoregeling 'bufferstroken', gaande van grasbufferstroken tot bufferstroken ingezaaid met graskruidmengsels of bloemenmengsels.
- ▶ Steun voor niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen
- ▶ Agromilieuklimaatmaatregel meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt
- ▶ Beheerovereenkomsten voor bufferen van kwetsbare natuur of kwetsbare natuurlijke elementen of voor het creëren van ecologische verbindingen
- ▶ Beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen
- ▶ Beheerovereenkomsten soortenbescherming

CONDITIONALITEIT - BESCHERMING VAN ECOLOGISCH KWETSBAAR BLIJVEND GRASLAND (GLMC 9 & 10)

Ecologisch kwetsbaar blijvend grasland is aangeduid omwille van de grote biodiversiteitswaarde door aanwezige fauna, flora of een specifiek reliëf. Het behoud van ecologisch kwetsbaar blijvend grasland is en blijft belangrijk omwille van de opgeslagen koolstof in de bodem.

- ▶ Ploeg geen ecologisch kwetsbaar blijvend grasland
- ▶ Zet geen ecologisch kwetsbaar blijvend grasland om

1 VERPLICHTINGEN TER BESCHERMING VAN ECOLOGISCH KWETSBAAR BLIJVEND GRASLAND

Er zijn twee types van 'Ecologisch kwetsbaar blijvend grasland' (EKBG):

- ▶ EKBG dat onder de landbouwwetgeving beschermd is, maar ook onder de bescherming van natuurwetgeving valt door een verbod op of vergunningsplicht voor het wijzigen van de vegetatie:
 - > mag u nooit omzetten of ploegen;
 - > mag u de vegetatie door geen enkele handeling wijzigen (bv. toepassen van gewasbeschermingsmiddelen,...);
 - > mag u nooit bewerken waardoor het reliëf (inclusief microreliëf zoals laantjes) wijzigt;
 - > mag u nooit doorzaaien;
 - > is horizontaal rood gearceerd weergegeven op het e-loket.
- ▶ EKBG dat enkel onder de landbouwwetgeving (GLB) beschermd is:
 - > mag u nooit ploegen;
 - > mag u niet omzetten naar andere vormen van grondgebruik dan 'Grassen en kruidachtige voedergewassen';
 - > mag u nooit bewerken waardoor het reliëf (inclusief microreliëf zoals laantjes) wijzigt;
 - > mag u wel doorzaaien;
 - > mag u wel als een gewoon grasland beheren;

- > is verticaal rood gearceerd weergegeven op e-loket.

De bemesting van ecologisch kwetsbaar blijvend grasland valt onder de toepassing van het mestdecreet. Er zijn 2 regimes:

- ▶ Op landbouwgronden die in kwetsbaar gebied 'Natuur' liggen, geldt een bemestingsverbod. Dat betekent dat elke vorm van bemesting verboden is met uitzondering van de bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing (maximaal 2 GVE/ha op jaarbasis). De kwetsbare gebieden 'Natuur' komen overeen met de bestemmingen 'Natuurgebieden', 'Natuurontwikkelingsgebieden', 'Natuurreservaten' en 'Bosgebieden' op de gewestplannen of de bestemmingen 'Natuur en reservaat' en 'Bos' volgens de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP's). Binnen die gebieden kan voor sommige percelen onder bepaalde voorwaarden vrijstelling van het bemestingsverbod verkregen worden door twee bepalingen: de ontheffing en de huiskavel. De ontheffing is uitdovend en gaat verloren door overdracht van het gebruik van het perceel. Op de website van de Vlaamse Landmaatschappij (www.vlm.be) is hierover een brochure terug te vinden, samen met twee toelichtingen. In deze brochure zijn alle rechten en plichten geduid alsook de overdrachtsbepalingen toegelicht.
- ▶ Op landbouwgronden die niet in kwetsbaar gebied natuur liggen, gelden de algemene bemestingsnormen van het mestdecreet.

2 WELKE INFORMATIE VIND IK TERUG OP DE VERZAMELAANVRAAG OP HET E-LOKET?

- ▶ De laag met aanduiding EKBG al dan niet beschermd onder natuurwetgeving, is beschikbaar op het e-loket. Open de keuzelijst van de kaartlagen op de kaart via het icoon 'kaartlagen' linksboven en selecteer 'Andere lagen > extra informatie raadplegen 2025'. Daar staat de laag 'EKBG – Ecologisch kwetsbaar blijvend grasland 2025' staat in de lijst met de volgende legende:
 - > Verticaal rood gearceerd perceel: enkel beschermd onder landbouwwetgeving
 - > Horizontaal rood gearceerd perceel: zowel beschermd onder natuur- als onder landbouwwetgeving.
- ▶ Het percentage (range) van overlapping van een landbouwgebruiksperceel met de EKBG-laag wordt weergegeven op het e-loket onder de pagina 'Overzicht - 'Perceelsinfo' in de attributen van het perceel (de kolom moet eerst opengeklapt worden in het kolomhoofd door op het pijltje te klikken bij de kolom grasland).

3 NIEUW IN 2025

Voor percelen die als ecologisch kwetsbaar blijvend grasland (EKBG) zijn aangeduid geldt een verbod op het omzetten alsook op het ploegen van deze percelen. Van het ploegverbod voor EKBG kan worden afgeweken

om schade door wilde dieren of invasieve soorten aan EKBG te herstellen. De vrijstelling kan enkel gebruikt worden voor het herstel van de beschadigde grasvegetatie.

Voorwaarden:

- ▶ Een melding aan het agentschap Landbouw en Zeevisserij is nodig.
- ▶ Waar het EKBG valt onder een verbod op of vergunningsplicht voor het wijzigen van de vegetatie is ook een ontheffing of vergunning nodig van het agentschap Natuur en Bos (ANB).

STEUN: Bedrijf/inkomenssteun

ACTIEVE LANDBOUWER - ALGEMEEN

2025

De GLB- middelen zijn steeds beperkter en daarom is het van belang om de middelen gericht in te zetten. De definitie actieve landbouwer is van toepassing voor de meeste GLB maatregelen. In deze fiche worden de voorwaarden uitgelegd waaraan de landbouwers moeten voldoen om in aanmerking te komen voor GLB-steun.

- ▶ Basisvoorwaarde voor het ontvangen van GLB-steun.
- ▶ Van toepassing op alle maatregelen binnen het GLB (tenzij expliciet anders vermeld).
- ▶ Er moet aan **alle** voorwaarden voldaan zijn.

1 VOORWAARDEN

Om beschouwd te worden als actieve landbouwer moet de landbouwer aan **alle volgende voorwaarden** voldoen. Als aan één van de voorwaarden niet is voldaan, wordt u niet beschouwd als actieve landbouwer en heeft u geen toegang tot (de meeste) GLB-steun. De voorwaarde van actieve landbouwer is bij alle maatregelen (basisinkomenssteun voor duurzaamheid, ecoregelingen, VLIF-steun,...) van toepassing tenzij expliciet anders vermeld.

- ▶ U beschikt **op 31 mei 2025** over een **Belgisch btw-nummer** waarvoor bij de btw-diensten een NACEBEL-code gekend is die duidt op **landbouwactiviteit** (op niveau van de onderneming dus niet de vestiging). Als de activiteiten die momenteel gekend zijn niet overeen komen met de werkelijkheid, kan u deze online wijzigen via de [website van FOD Financiën](#). De landbouwactiviteit hoeft niet de hoofdactiviteit te zijn. Zowel voor het wijzigen van de NACEBEL-codes bij de BTW als voor het aanvragen van een Belgisch ondernemingsnummer door buitenlandse landbouwers is er een handleiding ter beschikking. U vindt deze handleiding op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)'.
- ▶ U beschikt over een **standaardverdiencapaciteit**, kortweg SVC, van minstens **€7.500**. Voor landbouwers met biologische productie en voor instromers geldt een verlaagde grens van **€3.000**. Als u recent gestart bent en er hierdoor nog geen SVC bepaald kan worden, is deze voorwaarde onder voorbehoud voldaan bij de start van de campagne en wordt de SVC in de loop van de campagne definitief berekend. Deze voorwaarde en uitzondering hierop wordt verder in de fiche meer in detail toegelicht.
- ▶ Uw **BTW uitgaande handelingen** (bedragen exclusief BTW) ten gevolge van landbouwactiviteiten bedragen minstens een derde van de uitgaande handelingen van alle economische activiteiten van uw onderneming. Als u valt onder de bijzondere btw-landbouwregeling (ook gekend als het btw-landbouwforfait), al dan niet in combinatie met een andere regeling voor dezelfde onderneming, bent u van deze voorwaarde vrijgesteld. Ook als u gestart bent vanaf 01/01/2023, is er een uitzondering voorzien. Deze voorwaarde en uitzondering hierop wordt verder in de fiche meer in detail toegelicht.

- ▶ De landbouwer of een aan de landbouwer verbonden onderneming is geen overheidsinstelling, erkende terreinbeherende natuurvereniging, universiteit of hogeschool.
- ▶ **NIEUW VANAF 2025 U voldoet aan de pensioenvoorwaarde.** Dat wil zeggen dat er op 31/5/2025 **minstens één** bedrijfshoofd, zaakvoerder, lid, vennoot of bestuurder is, die **geen** rustpensioen voor de maand mei 2025 ontvangt (maandbedrag van mei). Landbouwers waarbij op 31/5/2025 **wel alle** bedrijfshoofden, zaakvoerders, leden, vennoten of bestuurders een rustpensioen ontvangen voor de maand mei 2025, zijn geen actieve landbouwer meer vanaf 2025. Stille vennoten worden niet in rekening gebracht.

2 WAT IS EEN LANDBOUWACTIVITEIT

Als landbouwactiviteit binnen deze voorwaarden geldt:

- ▶ Het telen van landbouwproducten en de eerste verwerking ervan tot een landbouwproduct.
- ▶ Het melken van dieren en de eerste verwerking ervan tot een landbouwproduct.
- ▶ Het fokken van dieren voor landbouwdoeleinden.
- ▶ Het houden van dieren voor landbouwdoeleinden, exclusief paarden voor sport- en recreatiedoeleinden.
- ▶ Onderhoud van landbouwareaal (geen werken voor derden vb. gemeente)
Zie ook fiche subsidiabiliteit van landbouwareaal op de webpagina '[Perceelsaangifte](#)'.

3 WAT IS EEN OVERHEIDSINSTELLING

Voor de bepaling van een overheidsinstelling wordt verwezen naar Artikel I.3. van het Bestuursdecreet. Naast de voor de hand liggende overheden en administraties en de expliciet vermelde openbare instellingen in dit artikel omvat dit artikel eveneens:

- ▶ De verzelfstandigde agentschappen die opgericht zijn door de Vlaamse overheid, een provincie of een gemeente.
- ▶ Instellingen met een publieke taak (Cfr iedereen die moet voldoen aan de wet op overheidsopdracht)
 - > Opggericht met specifiek doel te voorzien in behoefte van algemeen belang die niet industrieel of commercieel zijn.
 - > Bezitten rechtspersoonlijkheid
 - Eén van onderstaande is van toepassing:
 - * Worden voor meer dan de helft gefinancierd door de Vlaamse, lokale overheid of een andere instelling met publieke taak.
 - * Vlaamse, lokale overheid of andere instelling met publieke taak bevatten meer dan de helft van de stemmen in de raad van de bestuur.

- * Staan onder toezicht van de Vlaamse, lokale overheid of andere instelling met publieke taak.

4 STANDAARDVERDIENCAPACITEIT (SVC)

4.1 WAT IS DE STANDAARDVERDIENCAPACITEIT?

De standaardverdiencapaciteit:

- ▶ Is een **inschatting** van het potentieel factorinkomen van de landbouwer.
Dat is een inschatting van het inkomen van het bedrijf om grond, arbeid en kapitaal mee te vergoeden gebaseerd op een aantal veronderstellingen. Het is dus **niet** hetzelfde als het netto bedrijfsinkomen of arbeidsinkomen.
- ▶ Maakt gebruik van coëfficiënten per teeltgroep die bepaald zijn op basis van vijfjarige gemiddelden.
Deze coëfficiënten houden zowel rekening met de omzet als de kosten binnen de teeltgroep en worden elke 3 jaar herzien.
In 2025 zijn er gewijzigde coëfficiënten gebruikt ten opzichte van 2023 en 2024.
Meer detailinformatie over zowel de berekening van de standaardverdiencapaciteit als over de gebruikte coëfficiënten vindt u in [het achtergrondrapport 'Standaardoutput en standaardverdiencapaciteit'](#).

Om de standaardverdiencapaciteit van uw individueel bedrijf te berekenen, wordt gekeken naar uw eigen percelen en dieren. Ook bepaalde premies worden hierbij in rekening gebracht.

- ▶ Voor informatie over de percelen worden de gegevens van zowel de Vlaamse als de Waalse **verzamel aanvraag van 2023** gebruikt (gebruiker van de hoofdteelt op 31/5/2023). Buitenlandse percelen worden niet automatisch in rekening gebracht maar wel bij bezwaar.
- ▶ Voor informatie over de dieren worden de gegevens van de **Mestbank** gebruikt van **2023**. Waalse en buitenlandse dieren worden niet automatisch in rekening gebracht maar wel bij bezwaar (met uitzondering in kader van VLIF-steun). Ook paarden worden niet automatisch in rekening gebracht.
- ▶ Voor informatie over de premies worden de **rechtstreekse betalingen** in rekening gebracht waar u voor campagne **2023** recht op had. Concreet betreft het volgende premies uit 2023: basisinkomenssteun, aanvullende herverdelende inkomenssteun, aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers, steun voor duurzame zoogkoeienhouderij, ecoregelingen.
Agromilieuklimaatmaatregelen, beheersovereenkomsten, VLIF-steun,... worden **niet** in rekening gebracht.
- ▶ Er zijn enkele uitzonderlijke situaties in de berekening van de standaardverdiencapaciteit:
 - > Bent u gestart na 31/5/2023 en heeft u een volledige bedrijfsovername gedaan?
In dat geval wordt uw SVC berekend op basis van de dieren, teelten en premies van de overlater of van een combinatie van de overlater en de overnemer.
 - > Bent u gestart na 31/5/2023 en heeft u geen volledige bedrijfsovername gedaan?
In dat geval zijn er geen dieren, teelten en premies beschikbaar voor campagne 2023 en wordt een voorlopige status toegekend. Na de uiterste wijzigingsdatum van de verzamel aanvraag (dus na 31/5/2025) wordt de SVC berekend op basis van de gegevens van 2025. Hierdoor krijgt u pas na

01/09/2025 een definitieve status toegekend. Dieren worden niet automatisch in rekening gebracht maar kan wel gevraagd worden via een bezwaar.

4.2 VERLAAGDE GRENS VAN 3.000 EURO

In enkele specifieke gevallen geldt een verlaagde grens van €3.000.

- ▶ U bent als **bio-landbouwer** aangesloten bij een erkend controleorgaan voor biologische productie. U heeft hiervoor uiterlijk op 30 april van het betrokken jaar een ontvankelijke kennisgeving gedaan bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- ▶ **Alle zaakvoerders** zijn in het huidige of de 2 voorafgaande kalenderjaren **voor de eerste keer** gestart als landbouwer en worden hierdoor als **instromer** beschouwd.

4.3 U BENT NIET AKKOORD MET DE BEREKENDE SVC

Het halen van een voldoende SVC is een toegangsvoorwaarde. Alleen als de berekende SVC-waarde van uw bedrijf onder de opgelegde grenswaarde valt, is het relevant om een bezwaar in te dienen. Meer informatie hierover kan u vinden in de fiche 'Actieve landbouwer – bezwaren 2025' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)'.

5 VERHOUDING IN BTW-VERKOOPSHANDELINGEN

5.1 HOE MOET IK DEZE VERKLARING INVULLEN?

De BTW uitgaande handelingen ten gevolge van landbouwactiviteiten bedragen minstens een derde van de uitgaande handelingen van alle economische activiteiten van uw onderneming.

- ▶ In de verzamelaanvraag van 2025 dient u een verklaring op eer in op basis van een eigen berekening.
- ▶ Dit wordt berekend op basis van de **omzet** (dus exclusief de BTW) en is te vinden in de **maand- of kwartaalaangiften** van het inkomstenjaar 2023.
- ▶ Als uitgaande handelingen uit landbouwactiviteiten wordt aanzien (zie ook punt 2):
 - > De verkoop van uw eigen geteelde/gekweekte landbouwproducten (ongeacht of het via korte keten is of niet).
 - > De verkoop van de eerste verwerking van uw eigen geteelde/gekweekte landbouwproducten (ongeacht of het via korte keten is of niet).
 - > De verkoop van zelf gefokte landbouwdieren
 - > De verkoop van bier, dat gemaakt is met graan dat voor minstens 75% afkomstig is van eigen teelt;
 - > De verkoop van gedistilleerde dranken die gemaakt zijn met granen, noten of fruit die voor minstens 75% afkomstig zijn van eigen teelt.

- > De verkoop van consumptie-ijs en yoghurt die gemaakt zijn met melk die voor minstens 75% afkomstig is van eigen dieren
- ▶ Neutrale handelingen zijn handelingen die niet in de teller maar ook niet in de noemer van de verhouding meegenomen moeten worden. Deze handelingen worden dus nergens in rekening gebracht. Als neutrale handelingen wordt aanzien:
 - > De verkoop van tweedehands landbouwmateriaal
 - > Handelingen in het kader van landbouweducatie op het landbouwbedrijf
 - > Handelingen in het kader van agrarisch landschapsbeheer
 - > Handelingen in het kader van zorgboerderij en maatwerkbedrijf
 - > Handelingen in het kader van dagrecreatie (excl. uitsluitend verhuur van infrastructuur)
 - > Handelingen in het kader van hoevetoerisme

Hoevetoerisme is geen plattelandstoerisme waarbij het landbouwbedrijf niet of nog maar beperkt geëxploiteerd wordt. Hoevetoerisme is wel verblijfstoerisme op een actief landbouwbedrijf en waar het landbouwbedrijf en de landbouwactiviteiten mee bepalend zijn voor de keuze van de toerist. De toeristen moeten tijdens hun verblijf het landbouwbedrijf kunnen bezoeken en er over geïnformeerd worden. De landbouwer moet als uitbater op dezelfde exploitatie wonen als waar de gebouwen voor hoevetoerisme zich bevinden.
 - > Seizoenspacht
 - > Verhuur/verkoop van betalingsrechten en verkoop van nutriëntenemissierechten
 - > Groenestroomcertificaten (met uitzondering van groenestroomcertificaten voor fotovoltaïsche zonnepanelen die zijn geplaatst op landbouwareaal) en warmte-krachtcertificaten
 - > Handelingen in het kader van verwerking, volgend op de eerste verwerking, van eigen landbouwproducten indien deze als hoofdingrediënt worden gebruikt EN als daarenboven meer dan de helft van de verkochte verwerkte producten (op omzet) afkomstig zijn van eigen landbouwproducten, wordt het geheel als neutraal aanzien.
 - > Handelingen in het kader van aquacultuur

Bewijsstukken ter onderbouwing van de verklaring op eer, zoals hierboven vermeld, worden ter beschikking gehouden. Voorbeelden zijn maand- of kwartaalaangiftes en aankoop- en verkoopbewijzen voor alle goederen en diensten. Indien de bewijsstukken onvoldoende informatie leveren, kan een detailberekening opgevraagd worden met een oplijsting van de verkoopbewijzen, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen de btw-uitgaande handelingen ten gevolge van landbouw en deze ten gevolge van andere activiteiten.

5.2 WIE IS VAN DEZE VOORWAARDE VRIJGESTELD?

- ▶ U valt in 2023 onder de bijzondere BTW landbouwregeling (ook btw-landbouwforfait genoemd) en verklaart dit ook zo in de verzamelaanvraag van 2025. Ook in het geval er binnen de onderneming gebruikt gemaakt wordt van een combinatie van BTW landbouwregeling met een ander btw-stelsel, bent u vrijgesteld.
- ▶ U bent op of na 01/01/2023 gestart als landbouwer of als onderneming en beschikt hierdoor nog niet over een btw-aangifte.
- ▶ U voert enkel onderhoud als landbouwactiviteit uit op ten minste 75% van uw totale landbouwareaal in 2025.

5.3 WAT ALS DE SITUATIE VAN 2023 NIET MEER KLOPT?

Als uw bedrijfsvoering veranderd is ten opzichte van 2023 en dit een impact heeft op de verhouding tussen de BTW uitgaande handelingen, kan u ons een (digitaal) bezwaar bezorgen. Meer informatie hierover vindt u in de fiche 'Actieve landbouwer – bezwaren 2025 op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#).

6 PENSIOENVOORWAARDE

Minstens één bedrijfshoofd, zaakvoerder, lid, vennoot of bestuurder ontvangt **geen** rustpensioen voor de maand mei of later in 2025.

- ▶ De bedrijfshoofden, zaakvoerder, leden, vennoten of bestuurders zoals gekend in de KBO op 31/5/2025 worden in rekening gebracht. Stille vennoten worden niet meegerekend.
- ▶ Welke vormen van pensioen worden in rekening gebracht?
 - > WEL: rustpensioen (ongeacht als werknemer/ambtenaar of zelfstandige of combinatie), vervroegd pensioen, gezinspensioen (bij diegene aan wie het wordt betaald), buitenlands pensioen
 - > NIET: Overlevingspensioen (ook wel weduwepensioen of weduwnaarspensioen genoemd), overgangsuitkering, onvoorwaardelijk pensioen, 'brugpensioen' of stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT)
- ▶ Alleen het maandbedrag voor het rustpensioen vanaf mei 2025 wordt in rekening gebracht. Dat is dus het rustpensioen dat u ontvangt voor de maand mei, ongeacht de betalingsdatum hiervan. Als u pas later een rustpensioen ontvangt, wordt dan niet in rekening gebracht voor deze campagne (met uitzondering van VLIF).
- ▶ Er is geen minimumbedrag. Dat wil zeggen dat iedereen die een rustpensioen ontvangt meetelt, ongeacht het bedrag van het rustpensioen.
- ▶ Als u omwille van deze voorwaarde geen actieve landbouwer meer bent, is het niet meer mogelijk om zelf betalingsrechten te activeren. Het is wel mogelijk om uw rechten over te dragen aan een andere landbouwer.

7 HOE WEET IK OF IK ACTIEVE LANDBOUWER BEN?

- ▶ Bij de start van elke campagne wordt de status van uw bedrijf bepaald. Deze status is geldig voor de komende campagne. Deze status kan alleen wijzigen
 - > Als u een wijziging aan NACEBEL-codes doorvoert bij de BTW diensten die uiterlijk 31 mei 2025 van kracht is.
 - > Als u na 31/5/2023 gestart bent en de SVC-voorwaarde onder voorbehoud is voldaan omdat er nog geen informatie beschikbaar was.
 - > Als u tijdig bezwaar indient tegen de berekende SVC-waarde.
 - > Afhankelijk van uw verklaring rond btw-verkooptransacties in de verzamelaanvraag van 2025.
 - > Als na controle blijkt dat de informatie waarop het Agentschap Landbouw en Zeevisserij zich heeft gebaseerd niet correct was.
- ▶ De actuele status van uw onderneming kunt u steeds raadplegen via het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij onder het menu 'Klantgegevens' en vervolgens de tegel 'Landbouwerkenmerken'. In het menu onder 'Historiek' kan u de status en gegevens van de voorbije campagnes raadplegen.

8 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Controleer tijdig of de NACEBEL-codes die voor uw onderneming bij de BTW-diensten gekend zijn, correct zijn. (NACEBEL-codes die gekoppeld zijn aan de vestiging, worden niet in rekening gebracht.)
- ▶ Agromilieuklimaatmaatregelen, beheersovereenkomsten, VLIF-steun,... worden **niet** in rekening gebracht bij de berekening van de SVC. Premies die dit jaar worden aangevraagd kunnen ook niet in rekening gebracht worden.
- ▶ Het is niet omdat u als landbouwer bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij geïdentificeerd bent, dat u automatisch beschouwd wordt als actieve landbouwer en dus in aanmerking komt voor GLB-steun.
- ▶ Landbouwer die geen actieve landbouwer meer zijn, kunnen geen betalingsrechten activeren. Het is wel mogelijk om betalingsrechten over te dragen aan een andere landbouwer die wel actieve landbouwer is.

9 NIEUW IN 2025

- ▶ Om in aanmerking te komen als actieve landbouwer, moet ook voldaan zijn aan de pensioenvoorwaarde.

ACTIEVE LANDBOUWER - BEZWAREN

////////////////////////////////////
Een landbouwer wordt pas aanzien als actieve landbouwer als aan alle afzonderlijke voorwaarden is voldaan. Als de landbouwer niet akkoord is met zijn berekende status, zijn er enkele mogelijkheden om hiertegen te reageren. Deze mogelijkheden verschillen per voorwaarde.

NACEBEL-code te corrigeren tot en met 31 mei 2025.

1 BEZWAAR OP STATUS ACTIEVE LANDBOUWER

Om beschouwd te worden als actieve landbouwer moet de landbouwer aan meerdere afzonderlijke voorwaarden voldoen die uitgebreid staan beschreven in de algemene fiche 'Actieve landbouwer 2025' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)'. In deze fiche wordt een overzicht gegeven van de bezwaarmogelijkheden tegen elk van de afzonderlijke voorwaarden.

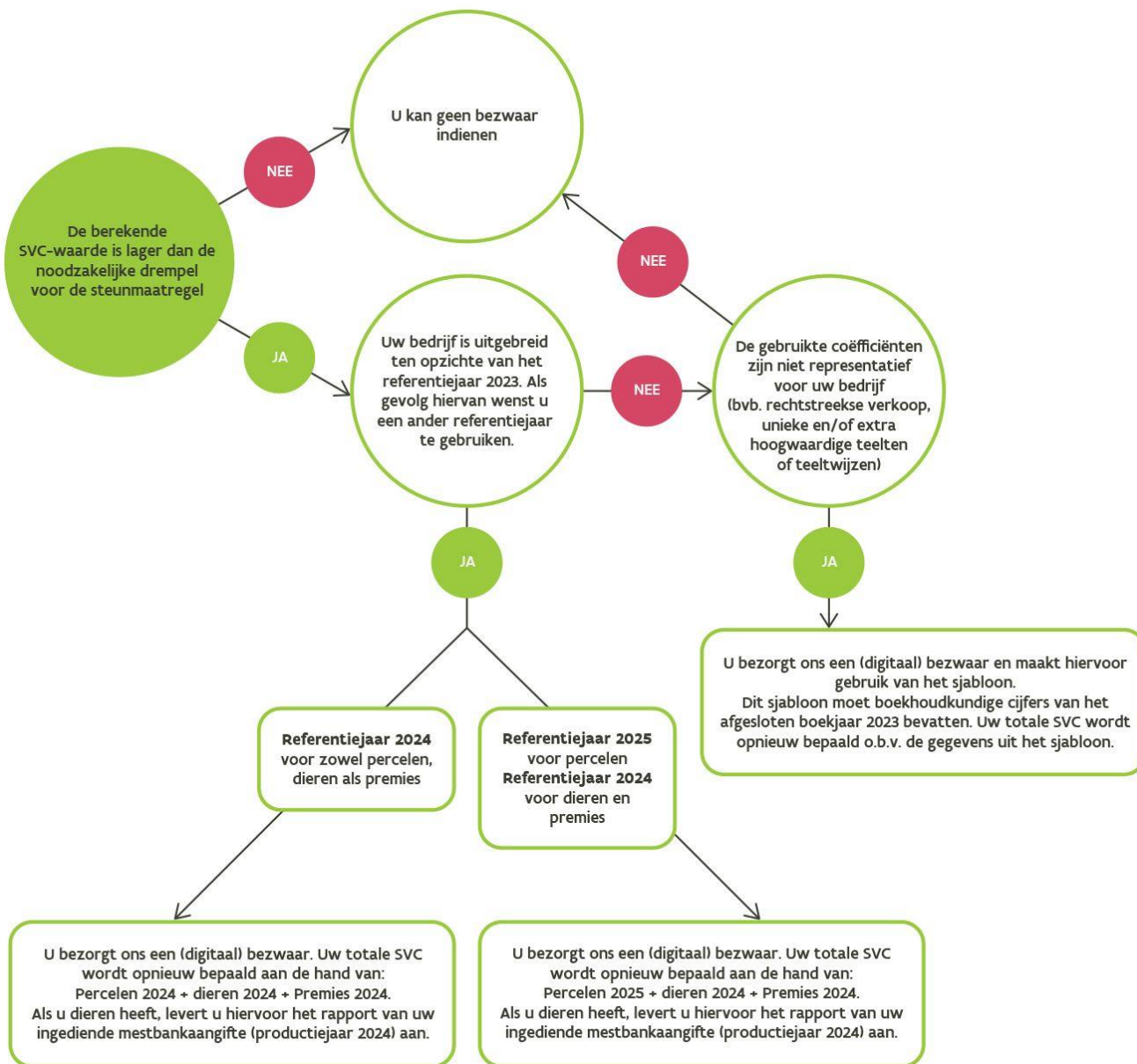
2 ONDERNEMINGSNUMMER MET BTW LANDBOUWACTIVITEIT

- ▶ Voor deze voorwaarde kan **geen bezwaar** worden ingediend bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- ▶ Het aanvragen van een Belgisch ondernemingsnummer moet bij de [Kruispuntbank van ondernemingen \(KBO\)](#) gebeuren. Voor de aanvraag tot btw-identificatie of het aanvragen van een NACEBEL-code bij de btw, moet u **zelf contact opnemen met FOD Financiën** of moet u dit doorgeven via de [website van FOD Financiën](#). Het Belgisch btw-nummer met bijhorende btw-activiteiten moet **uiterlijk op 31 mei 2025** van kracht zijn. Nieuwe ondernemingsnummers moet u zelf doorgeven aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Als de btw-activiteiten die momenteel gekend zijn niet overeen komen met de werkelijkheid, kan u deze online wijzigen via de [website van FOD Financiën](#). In het kader van de definitie actieve landbouwer worden hier ook uitsluitend de gewijzigde btw-activiteiten, die **uiterlijk 31 mei 2025** van kracht zijn, in rekening gebracht. NACEBEL-codes gemeld bij de btw-diensten worden automatisch uitgewisseld met het Agentschap.

3 STANDAARDVERDIENCAPACITEIT (SVC)

De standaardverdiencapaciteit is een **inschatting** van het potentieel factorinkomen van de landbouwer. Deze berekening maakt gebruik van coëfficiënten en is gebaseerd op een aantal veronderstellingen. Hierdoor is het mogelijk dat de berekening niet overeenstemt met de concrete situatie.

Het halen van een voldoende SVC is een toegangsvoorwaarde. **Alleen als de berekende SVC-waarde van uw bedrijf onder de opgelegde grenswaarde valt, is het relevant om een bezwaar in te dienen.** Als u de grens wel haalt, is het niet nodig om een bezwaar in te dienen. U kan aan de hand van onderstaand stappenplan nagaan of het indienen van een bezwaar relevant is.

Er zijn twee pistes die kunnen verklaren waarom het feitelijke factorinkomen wel boven de grenswaarde ligt, namelijk:

- ▶ een veranderende bedrijfsvoering ten opzichte van 2023
- ▶ of als de gebruikte coëfficiënten niet representatief zijn voor uw bedrijf (omwille van rechtstreekse verkoop, hoogwaardige teelten,....).

3.1 U WENST GEBRUIK TE MAKEN VAN EEN ANDER REFERENTIEJAAR OMDAT UW BEDRIJFSVOERING IS GEWIJZIGD TOV 2023.

Uw bedrijfsvoering is veranderd ten opzichte van referentiecampaagne 2023 door bijvoorbeeld een uitbreiding van het bedrijf of een drastische verandering van het teeltplan of de veestapel. Op uw vraag wordt de SVC opnieuw berekend aan de hand van een ander referentiejaar (2024 of 2025).

De mogelijkheden zijn:

- U wenst een berekening op basis van referentiejaar 2024:**
 1. Berekening op basis van: Percelen 2024 volgens de verzamelaanvraag + dieren 2024 volgens de mestbank + premies 2024.
- U wenst een berekening op basis van referentiejaar 2025:**
 1. Berekening op basis van: Percelen 2025 volgens de verzamelaanvraag + dieren 2024 volgens de mestbank + premies 2024.

Samen met het bezwaar levert u indien relevant ook volgende informatie zelf aan:

- ▶ In het geval van Waalse of buitenlandse dieren stuurt u ook deze overzichten mee voor het gevraagde referentiejaar.
- ▶ Percelen in het buitenland. Hiervoor stuurt u de buitenlandse perceelaangifte mee van het gevraagde referentiejaar.

3.2 U WENST HET WERKELIJK FACTORINKOMEN TE BEREKENEN OP BASIS VAN EIGEN BOEKHOUDING (SPECIFIEK VERDIENMODEL)

De gebruikte coëfficiënten zijn niet representatief voor uw bedrijf. Het is dan ook niet correct om gemiddelde coëfficiënten toe te passen voor uw bedrijf.

Bijvoorbeeld: rechtstreekse verkoop, unieke en/of extra hoogwaardige teelten of teeltwijzen...

- ▶ U toont uw werkelijke factorinkomen aan op basis van **boekhoudkundige cijfers** van uw onderneming. De gebruikte cijfers hebben betrekking op een tijdspanne van 12 opeenvolgende maanden gelegen binnen de kalenderjaren 2023 en/of 2024.
- ▶ U maakt hiervoor **uitsluitend** gebruik van het **sjabloon** dat door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij ter beschikking wordt gesteld.
Dit sjabloon is te vinden op de webpagina van '[Actieve landbouwer](#)' en dient volledig ingevuld te worden. Bezwaren o.b.v. onvolledig ingevulde sjablonen worden niet in aanmerking genomen.

- > De ingevulde cijfers worden **uitsluitend** bepaald en/of vastgesteld door een accountant of belastingadviseur die geregistreerd is bij het Belgisch Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA), beter gekend als Institute for Tax Advisors and Accountants ([ITAA](#)). Sjablonen die niet door een erkend accountant of belastingadviseur zijn ingevuld, worden niet aanvaard.
- > Het bezwaar dient naast het sjabloon ook een gedetailleerde resultatenrekening te bevatten. Wanneer géén fiscale boekhouding gebruikt wordt voor de aangifte van de beroepsinkomsten in de personenbelasting dient een detailstaat van de achterliggende facturen gebruikt bij het invullen van het sjabloon meegeleverd te worden. Hierin moet duidelijk aangetoond worden welke kosten uit deze bewijsstukken toegewezen worden aan landbouwactiviteiten en welke aan de eventuele niet-landbouwactiviteiten. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij behoudt zich het recht om verdere informatie en detaillering op te vragen bij de behandeling van uw bezwaardossier.

Meer informatie die nuttig is bij het invullen van dit sjabloon vindt u in de Fiche 'Bezwaren standaardverdien capaciteit' die u terugvindt op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)'.

3.3 PAARDENHOUDERIJ

Binnen de paardenhouderij komen alleen de paardenfokkerij en paardenmelkerij in aanmerking als landbouwactiviteit.

In het geval van paardenfokkerij:

- ▶ U toont uw werkelijke factorinkomen aan zoals beschreven in bovenstaande punt 3.2. In bijlage hierbij stuurt u een duidelijke opsplitsing tussen kosten en opbrengsten uit landbouwactiviteiten en uit niet-landbouwactiviteiten.
Enkel het houden van dieren voor landbouwdoeleinden wordt als landbouwactiviteit aanvaard exclusief het houden van paarden voor sport- en recreatiedoeleinden. Dus uitsluitend paarden uit de fokkerij worden als landbouw beschouwd en enkel de opbrengsten en kosten die gelinkt zijn aan fokkerij mogen meegenomen worden in de berekening onder landbouwactiviteit.
- ▶ U toont op basis van **officiële** documenten (bij voorkeur kopie paspoort) het aantal op het bedrijf geboren veulens aan die door u gefokt zijn in het referentiejaar 2023. De documenten moeten volgende gegevens bevatten:
 - > De naam van het stamboek.
 - > De naam van de fokker.
 - > De volledige naam van het veulen
 - > Het uniek levensnummer van het veulen.
 - > De geboortedatum van het veulen.
- ▶ Indien u het veulen niet meer in uw bezit heeft, vraagt u een lijst op bij het stamboek. Ook hier moeten bovenstaande gegevens vermeld worden. Hierbij **wordt de integrale communicatie** (mail/brief) vanwege de stamboekvereniging aangeleverd als bewijsstuk, dus niet alleen de dierenlijst. Bij afwezigheid hiervan is het bezwaar niet ontvankelijk.

- ▶ Indien gewenst mogen naast de geboortes van 2023 ook de gegevens van de aanliggende kalenderjaren (2022 of 2024) worden meegestuurd.

4 VERHOUDING IN BTW-VERKOOPSHANDELINGEN

Als uw bedrijfsvoering veranderd is ten opzichte van 2023 én dit een impact heeft op de verhouding tussen de BTW uitgaande handelingen, kan u hierop bezwaar indienen.

4.1 NIET-LANDBOUW ACTIVITEIT IS VOLLEDIG GESTOPT

U heeft binnen het landbouwbedrijf **alle** niet-landbouwactiviteiten stopgezet en oefent in 2025 uitsluitend nog landbouwactiviteiten uit.

Er zijn 2 mogelijkheden:

- ▶ **OF** U toont de verhouding van de btw uitgaande handelingen aan op basis van de btw-boekhouding van kalenderjaar 2024.
Ook de NACEBEL-codes gekend bij de btw mogen, overeenkomend met de werkelijkheid, voor 2025 alleen nog landbouw omvatten.
- ▶ **OF** Als de stopzetting van de niet landbouwactiviteit(en) pas vanaf 2025 is doorgevoerd; U verklaart op eer dat de niet-landbouwactiviteit is stopgezet.
Ook de NACEBEL-codes gekend bij de btw mogen, overeenkomend met de werkelijkheid, voor 2025 alleen nog landbouw omvatten.

4.2 NIET-LANDBOUW ACTIVITEIT IS VERMINDERD OF LANDBOUW IS VERMEERDERD

U heeft uw niet-landbouwactiviteit(en) verminderd of uw landbouwactiviteit vermeerderd waardoor in 2025 de verhouding van de btw uitgaande handelingen uit de landbouwactiviteiten ten opzichte van de totale BTW uitgaande handelingen gewijzigd is ten opzichte van deze van 2023.

- ▶ U toont de verhouding aan op basis van de btw-boekhouding van kalenderjaar 2024.

5 NIET ALLE ZAAKVOERDERS ONTVANGEN EEN RUSTPENSIOEN

Voor deze voorwaarde kan **geen bezwaar** worden ingediend bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Gegevens met betrekking tot de rustpensioenen worden automatisch ontvangen van de Federale Pensioendienst.

6 HOE BEZWAAR INDIENEN

In het geval van bezwaar op de berekening van de standaardverdiencapaciteit of de verhouding in btw verkoopshandelingen bezorgt u ons een schriftelijk (digitaal) bezwaar. U vindt de contactgegevens van het Agentschap terug op de webpagina [‘Contact’](#).

Indien u een bezwaar indient omwille van een ander verdienmodel, bevat het bezwaar ook het ingevulde sjabloon voor berekening van het werkelijke factorinkomen en de gevraagde bewijsstukken.

BASISINKOMENSSTEUN VOOR DUURZAAMHEID

////////////////////////////////////

Een billijk landbouwbedrijfsinkomen blijft in de toekomst van essentieel belang voor de voedselzekerheid, het waarmaken van de milieu- en klimaatambities en de vitaliteit van het platteland. De basisinkomenssteun voor duurzaamheid streeft naar het bieden van steun met het oog op een leefbaar landbouwbedrijfsinkomen en veerkracht ter ondersteuning van de voedselzekerheid en zorgt voor een buffer tegen prijs- en inkomensvolatiliteit.

- ▶ Betalingsrechten blijven bestaan.
- ▶ De waarde van de betalingsrechten wijzigt in de periode van 2023 tot en met 2026.
- ▶ Streven naar beperktere verschillen in de eenheidswaarde van de betalingsrechten.

1 VOORWAARDEN BASISINKOMENSSTEUN VOOR DUURZAAMHEID

- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Indien u de basisinkomenssteun voor duurzaamheid ontvangt, moet u de conditionaliteit (klimaat, milieu, volksgezondheid, dier- en plantgezondheid en dierenwelzijn) naleven.
- ▶ U vraagt de **basisinkomenssteun** aan via de verzamelaanvraag op het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij op www.landbouwwlaanderen.be. Als u de basisinkomenssteun niet wenst te ontvangen, kan u dit daar ook aangegeven. In dat geval worden geen van de beschikbare betalingsrechten geactiveerd.
- ▶ **Waalse betalingsrechten** worden beheerd door het Waalse betaalorgaan. Meer info over de Waalse rechten is te bekomen bij het Waalse gewest.

2 WAARDE VAN DE VLAAMSE BETALINGSRECHTEN

- ▶ De bestaande Vlaamse betalingsrechten blijven bestaan.
- ▶ De eenheidswaarde van de rechten is aangepast aan het nieuwe budget. Om te streven naar kleinere verschillen tussen de eenheidswaarde van de rechten wordt er een convergentie doorgevoerd vanaf 2023 tot en met 2026. Dat wil zeggen dat in de loop van deze periode de waarde van uw rechten jaarlijks zal wijzigen om in 2026 dichterbij het gemiddelde van alle Vlaamse betalingsrechten te liggen.

- > Rechten met een lage waarde stijgen in waarde. In 2026 hebben alle rechten een waarde die minstens 85% van het gemiddelde van 2026 bedraagt.
- > Rechten met een hoge waarde dalen in waarde. In 2026 is er geen enkel recht met een eenheidswaarde hoger dan € 1500/ha.
- > Rechten met een gemiddelde waarde blijven ongeveer constant in de periode 2023 tot en met 2026.
- ▶ U kan de waarde van uw Vlaamse betalingsrechten voor alle campagnes (van 2023 tot en met 2026) raadplegen via het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij op www.landbouwwlaanderen.be via de tegel 'Betalingsrechten'.
- ▶ Een overdracht van betalingsrechten, zowel uit het verleden als in de toekomst, heeft geen impact op de voorziene waarde wijzigingen.

3 OVERDRAGEN OF OVERNEMEN VAN VLAAMSE BETALINGSRECHTEN

- ▶ U kan betalingsrechten overdragen aan of overnemen van een andere landbouwer.
- ▶ De overlater vraagt de overdracht van Vlaamse betalingsrechten aan via het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- ▶ De overnemer is een actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Een overdracht mag heel het jaar door worden ingediend. De indieningsdatum geldt hierbij als overdrachtsdatum. De overgedragen rechten zijn pas zichtbaar bij de overnemer na goedkeuring van de overdracht door het Agentschap. U kan de verzamelaanvraag indienen zonder dat de over te nemen betalingsrechten al zichtbaar zijn.
- ▶ Als de overnemer de betalingsrechten wil activeren in 2025, moet de overdracht **uiterlijk 31 mei 2025** ingediend zijn.
- ▶ Een overdracht van betalingsrechten is **definitief of tijdelijk**, afhankelijk van de keuze van de betrokken partijen. U kan ook **vrijwillig betalingsrechten afstaan aan de reserve**.
- ▶ De overlater geeft aan hoeveel hij wenst over te dragen.
- ▶ In het geval van een tijdelijke overdracht geeft de overlater aan tot wanneer de rechten worden overgedragen aan de overnemer. Na het beëindigen van de verhuurperiode komen de rechten automatisch terug bij de verhuurder.
- ▶ Alleen de eigenaar van de rechten kan de rechten overdragen. Een overdracht van gehuurde rechten is niet mogelijk.
- ▶ Nieuwe rechten die zijn toegekend uit de reserve, hebben een overdrachtsverbod van 5 jaar. Noch tijdelijke, noch definitieve overdrachten zijn mogelijk. Uitzondering hierop is de volledige bedrijfsovername.

- ▶ Zowel de overlater als de overnemer kunnen de dossierverwerking opvolgen en worden op de hoogte gebracht van de beslissing van het aanvaarden of weigeren van de overdracht.
- ▶ In het geval er meerdere handtekeningen noodzakelijk zijn bij de overdracht, wordt de aanvraag pas verwerkt als alle nodige handtekeningen aanwezig zijn. Dat kan via het formulier 'Meervoudige handtekening'.

4 ACTIVEREN VAN VLAAMSE BETALINGSRECHTEN

- ▶ U activeert betalingsrechten op subsidiabele percelen waarop u de hoofdteelt verbouwt. Deze percelen moeten worden aangegeven in de verzamelaanvraag. Welke percelen in aanmerking komen als subsidiabel perceel, staat beschreven in de fiche 'Subsidiabiliteit van landbouwareaal'.
- ▶ U moet op de uiterste wijzigingsdatum van de verzamelaanvraag, dus **31 mei 2025**, over de betalingsrechten beschikken om aanspraak te maken op de daaraan verbonden premies. De verzamelaanvraag moet op de uiterste indieningsdatum (30 april 2025) ingediend zijn. Als de initiële verzamelaanvraag na uiterste indieningsdatum (30 april 2025) maar tot en met 25 mei is ingediend, geldt een vermindering van 1% per werkdag op de betaling van de basisinkomenssteun voor duurzaamheid. Bij een initiële verzamelaanvraag die is ingediend na 25 mei is er geen aanvraag tot basisinkomenssteun voor duurzaamheid meer mogelijk.
- ▶ Betalingsrechten kunnen slechts **één keer per campagne** voor **activering** (= betaling) worden aangegeven.
- ▶ Een oppervlakte van 0,01 ha is voldoende om één betalingsrecht te activeren. Om het recht helemaal uitbetaald te krijgen, moet de subsidiabele oppervlakte minstens overeenkomen met het oppervlakte-equivalent van het recht.

5 GEVOLGEN NIET-ACTIVEREN

- ▶ Betalingsrechten vervallen definitief aan de reserve als u ze gedurende twee opeenvolgende jaren niet activeert.
- ▶ Het aantal rechten dat vervalt, is bepaald op bedrijfsniveau en is dus niet verbonden aan een individueel recht.
- ▶ Rechten die u in gebruik en eigendom heeft, vervallen eerst. Hierbij vervallen eerst de rechten met de laagste eenheidswaarde. Als er toch rechten moeten vervallen die intussen zijn overgedragen aan een andere landbouwer, wordt de overdracht van deze specifieke rechten alsnog ingetrokken.
- ▶ Als u in totaal voor minder dan 400 euro rechtstreekse betalingen (rechtstreekse betalingen omvat basisinkomenssteun, aanvullende herverdelende inkomenssteun, aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers, steun voor duurzame zoogkoeienhouderij en coregelingen) aanvraagt, wordt de steun niet uitbetaald en worden de rechten niet geactiveerd. Als dit twee opeenvolgende campagnes het geval is, vervallen de rechten aan de reserve.

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Wanneer er door alle landbouwers samen meer ecoregelingen worden aangevraagd dan voorzien, kan het uit te betalen bedrag voor de betalingsrechten worden verlaagd met een percentage van maximum 7,5%.

AANVULLENDE HERVERDELLENDE INKOMENSSTEUN VOOR DUURZAAMHEID

De aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid heeft als doel bij te dragen tot een nog betere verdeling van de rechtstreekse betalingen. Een adequaat landbouwbedrijfsinkomen is van essentieel belang voor de voedselzekerheid, het behalen van de milieu-en klimaatambities en voor de vitaliteit van het platteland.

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).
- ▶ U **activeert in 2025 minstens één betalingsrecht voor de basisinkomenssteun voor duurzaamheid.**
- ▶ U leeft de conditionaliteit (milieu, klimaatverandering, volksgezondheid, gezondheid van planten en dierenwelzijn) na.

2 SUBSIDIEBEDRAG

U krijgt een bijkomende betaling voor de **eerste 30 subsidiabele hectare.**

3 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidie is jaarlijks aan te vragen via de verzamelaanvraag.

4 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ De indieningsdatum van de verzamelaanvraag telt ook als indieningsdatum van de aanvraag tot aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid. De verzamelaanvraag moet op de uiterste indieningsdatum (30 april 2025) ingediend zijn. De subsidie voor herverdelende betaling wordt via de verzamelaanvraag aangevraagd ten laatste op de uiterste wijzigingsdatum (31 mei 2025).
- ▶ Als de initiële verzamelaanvraag na uiterste indieningsdatum (30 april 2025) maar tot en met 25 mei is ingediend, geldt een vermindering van 1% per werkdag op de betaling van de aanvullende herverdelende

inkomenssteun. Bij een initiële verzamelaanvraag die is ingediend na 25 mei is er geen aanvraag tot aanvullende herverdelende inkomenssteun meer mogelijk

AANVULLENDE INKOMENSSTEUN VOOR JONGE LANDBOUWERS 2025

De aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers heeft als doel de instroom in en de verjonging van de landbouwsector te bevorderen. Voor jonge landbouwers is het financieel heel moeilijk om nieuwe economische activiteiten in de landbouwsector op te zetten en tot ontwikkeling te brengen: ze hebben vaak een beperkte financiële buffer terwijl de grond- of pachtprizen en overnamekosten hoog zijn. Toegang tot kapitaal is bijgevolg noodzakelijk.

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

Om in aanmerking te komen voor de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers moet **zowel aan voorwaarden op niveau van de zaakvoerder (de persoon) als aan bedrijfsgerelateerde voorwaarden** voldaan zijn. De betaling van de steun gebeurt aan elk bedrijf met tenminste 1 jonge zaakvoerder, niet aan de individuele zaakvoerders.

1.1 VOORWAARDEN ZAAKVOERDER

Per jonge zaakvoerder (dus de persoon zelf en niet het landbouwbedrijf) is er een periode van 5 opeenvolgende jaren waarbinnen het bedrijf deze aanvullende inkomenssteun kan aanvragen. **In het eerste jaar** van deze 5-jarige periode moet de zaakvoerder aan volgende voorwaarden voldoen:

- ▶ De zaakvoerder is maximaal 40 jaar: het jaar dat hij 40 wordt is het laatste jaar dat de 5-jarige periode kan starten.
- ▶ De zaakvoerder is niet eerder dan 5 jaar geleden gestart (hij is dus niet voor 01/01/2020 gestart) in het bedrijf.
- ▶ Het bedrijf waarvoor de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers wordt aangevraagd, is **de eerste vestiging** van de jonge zaakvoerder.
- ▶ De jonge zaakvoerder beschikt over de vereiste vakbekwaamheid ((Zie fiche 'Vakbekwaamheid' op de webpagina ['VLIF Opstart en overname door jonge landbouwer \(vanaf 2023\)'](#)).

Voorwaarde waar gedurende de volledige 5-jarige periode aan voldoen moet zijn:

- ▶ De jonge zaakvoerder oefent tenminste vanaf de uiterste wijzigingsdatum daadwerkelijk en langdurig zeggenschap uit in het bedrijf.
 - > In het geval van een **onderneming natuurlijk persoon** is aan deze voorwaarde voldaan.
 - > In het geval van een **rechtspersoon** bezit de jonge zaakvoerder minstens 15% van de aandelen en minstens 15 % van het stemrecht volgens het UBO-register.

- > In het geval van een **groepering of maatschap** beschikt het landbouwbedrijf over een samenuitbatingscontract dat officieel geregistreerd is. Het contract is geregistreerd uiterlijk op 31 mei 2025.

De statuten of het contract mag geen bepalingen bevatten die het zeggenschap van de jonge zaakvoerder beperkt.

1.2 VOORWAARDEN LANDBOUWBEDRIJF

- ▶ Het bedrijf is een **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).
- ▶ Het bedrijf **activeert** in de campagne minstens één **betalingsrecht**.
- ▶ Het bedrijf is geen vzw.

2 SUBSIDIEBEDRAG

- ▶ Beperkt tot **maximaal 90 subsidiabele hectaren per jonge zaakvoerder in het bedrijf**.
- ▶ Het eenheidsbedrag voor de eerste schijf van 45 ha, is hoger dan dat voor de tweede 45 ha. De eenheidsbedragen voor campagne 2025 zijn afhankelijk van het aantal aanvragen voor deze steun.

3 WAT ALS ER MEERDERE JONGE ZAAKVOERDERS ZIJN

- ▶ De aanvullende inkomenssteun kan voor meerdere jonge zaakvoerders tegelijk worden aangevraagd. Voor elke ingediende aanvraag onderzoekt het Agentschap Landbouw en Zeevisserij hoeveel jonge zaakvoerders er op het ogenblik van de aanvraag aan de voorwaarden voldoen. Als een nieuwe jonge zaakvoerder toetreedt tot een landbouwer (landbouwbedrijf) dat reeds de aanvullende inkomenssteun aanvraagt, start automatisch ook zijn 5-jarige periode voor extra steun.
- ▶ Als uw bedrijf meerdere jonge landbouwers telt, wordt het maximum van 90 hectaren zoveel keer toegepast als er jonge zaakvoerders zijn. De berekening van de steun wordt geoptimaliseerd: eerst wordt de eerste schijf van hectaren (met het hoogste eenheidsbedrag) voor elke jonge zaakvoerder opgevuld, alvorens de tweede schijf wordt opgevuld.
- ▶ Voor elke subsidiabele hectare kan jaarlijks maar één keer de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers worden toegekend.

Enkele voorbeelden:

aantal jonge zaakvoerders (JZV)	subsidiabel areaal (ha)	JZV 1	JZV 1	JZV 2	JZV 2
		schijf 1 (ha)	schijf 2 (ha)	schijf 1 (ha)	schijf 2 (ha)
1	40	40	0		
1	60	45	15		

aantal jonge zaakvoerders (JZV)	subsidieabel areaal (ha)	JZV 1	JZV 1	JZV 2	JZV 2
1	100	45	45		
2	40	20	0	20	0
2	60	30	0	30	0
2	100	45	5	45	5
2	200	45	45	45	45

4 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidie is jaarlijks aan te vragen via de verzamelaanvraag.

5 LOPENDE PERIODE IN HET GLB 2015-2022

Heeft u als landbouwer in de periode 2015 tot en met 2022 een aanvaarde premieaanvraag voor jonge landbouwer ingediend en is de periode van 5 opeenvolgende jaren nog niet verstreken? In dat geval loopt uw resterende periode ook na 2022 door onder de initiële voorwaarden maar aan de nieuwe subsidiebedragen. Ook in dit geval moet u jaarlijks een aanvraag indienen via de verzamelaanvraag. Er is nooit een automatische toekenning.

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ **In het eerste jaar** van de 5-jarige periode moet de zaakvoerder aan **alle** voorwaarden voldoen. Indien de jonge zaakvoerder dit jaar 40 wordt, maar pas volgend jaar beschikt over de nodige vakbekwaamheid, is het niet mogelijk om de 5-jarige periode al van start te laten gaan met een niet aanvaarde premieaanvraag.
- ▶ Indien de vakbekwaamheid/zeggenschap van de jonge landbouwer nog niet gekend is, zal deze worden opgevraagd. Het is mogelijk dat een aanvraag wordt geweigerd door het niet aanleveren van bewijzen van vakbekwaamheid/zeggenschap.
- ▶ Als de 5-jarige periode wordt gestart door middel van de eerste aanvraag, kan deze niet tijdelijk worden stopgezet/gepauzeerd. Ook als geen aanvraag wordt ingediend, loopt de gestarte 5-jarige periode door.
- ▶ Als de initiële verzamelaanvraag na 30 april maar tot en met 25 mei is ingediend, geldt een vermindering van 1% per werkdag op de betaling van de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwer. Bij een initiële verzamelaanvraag die is ingediend na 25 mei is er geen aanvraag tot aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers meer mogelijk.

BETALINGSRECHTEN UIT DE VLAAMSE RESERVE

Nieuwe landbouwers en de verjonging van de landbouwsector bevorderen is essentieel voor de landbouwsector. Voor instappers in de landbouw is het financieel heel moeilijk om nieuwe economische activiteiten in de landbouwsector op te zetten en tot ontwikkeling te brengen. Toegang tot kapitaal is bijgevolg noodzakelijk. Via de reserve kunnen deze groepen instappen in het systeem van de basisinkomenssteun.

1 TOEKENNINGSVOORWAARDEN

1.1 JONGE LANDBOUWERS

- ▶ U mag **meerdere jaren** betalingsrechten uit de reserve aanvragen. Betalingsrechten uit de reserve worden verkregen in elke campagne waarin voldaan is aan de voorwaarden. Om betalingsrechten te verkrijgen moet **zowel aan voorwaarden op niveau van de zaakvoerder (de persoon) als aan bedrijfsgerelateerde voorwaarden** voldaan zijn.
- ▶ De betalingsrechten uit de reserve worden aangevraagd en toegekend op bedrijfsniveau.

1.1.1 Voorwaarden jonge zaakvoerder

- ▶ De zaakvoerder is maximaal 40 jaar in het jaar van aanvraag. Het jaar dat hij 40 wordt is het laatste jaar dat hij in aanmerking komt.
- ▶ De zaakvoerder is niet eerder dan 5 jaar geleden gestart (hij is dus niet voor 01/01/2020 gestart) in het bedrijf.
- ▶ Het bedrijf waarvoor de betalingsrechten uit de reserve worden aangevraagd, is **de eerste vestiging** van de jonge zaakvoerder.
- ▶ De jonge zaakvoerder beschikt over de vereiste vakbekwaamheid (Zie [fiche](#)).
- ▶ De jonge zaakvoerder oefent daadwerkelijk en langdurig zeggenschap uit in het bedrijf.
 - > In het geval van een **onderneming natuurlijk persoon** is aan deze voorwaarde voldaan.
 - > In het geval van een **rechtspersoon** bezit de jonge zaakvoerder minstens 15% van de aandelen en minstens 15 % van het stemrecht volgens het UBO-register.
 - > In het geval van een **groepering of maatschap** beschikt het landbouwbedrijf over een samenuitbatingscontract dat officieel geregistreerd is. Het contract is geregistreerd uiterlijk op 31 mei 2025.
 - > De statuten of het contract mag geen bepalingen bevatten die het zeggenschap van de jonge zaakvoerder beperkt.

1.1.2 Voorwaarden landbouwbedrijf

- ▶ het bedrijf is een **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).
- ▶ het bedrijf is geen vzw.

1.2 NIEUWE LANDBOUWERS

- ▶ U mag betalingsrechten uit de reserve aanvragen. Om deze betalingsrechten te verkrijgen moet **zowel aan voorwaarden op niveau van de zaakvoerder (de persoon) als aan bedrijfsgerelateerde voorwaarden** voldaan zijn. Als nieuwe landbouwer kan u **éénmalig** betalingsrechten uit de reserve ontvangen. De betalingsrechten uit de reserve worden aangevraagd en toegekend op bedrijfsniveau.

1.2.1 Voorwaarden alle zaakvoerders

- ▶ **Alle** zaakvoerders zijn in de laatste 2 jaar gestart, dus vanaf 01/01/2023.
- ▶ **Alle** zaakvoerders beschikken over de vereiste vakbekwaamheid. (Zie fiche 'Vakbekwaamheid' op de webpagina ['VLIF Opstart en overname door jonge landbouwer \(vanaf 2023\)'](#)).

1.2.2 Voorwaarden landbouwbedrijf

- ▶ het bedrijf is een **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).

2 TOEKENNING RECHTEN UIT DE RESERVE

U ontvangt (bijkomende) Vlaamse betalingsrechten uit de Vlaamse reserve. Een toekenning uit de reserve kan bestaan uit:

- ▶ Een ophoging van de eenheidswaarde van Vlaamse betalingsrechten die u reeds in eigendom **én** gebruik hebt. De bestaande rechten worden hierbij verhoogd tot de gemiddelde waarde van een Vlaams betalingsrecht in 2025.
- ▶ De toekenning van nieuwe Vlaamse betalingsrechten voor de totale subsidiabele oppervlakte waarvoor u nog geen betalingsrecht in gebruik of eigendom heeft. Dus ook gehuurde en verhuurde betalingsrechten worden in rekening gebracht. Deze nieuwe rechten krijgen de gemiddelde waarde van een Vlaams betalingsrecht in 2025.
- ▶ Nieuwe betalingsrechten toegekend uit de Vlaamse reserve kunnen gedurende de vijf jaren na toekenning niet worden overgedragen aan een andere landbouwer met uitzondering van een volledige bedrijfsovername.

3 TOEKENNINGSAANVRAAG

De toekenning van nieuwe of ophoging van bestaande rechten uit de reserve is aan te vragen via de verzamelaanvraag.

4 BIO-LANDBOUWERS

- ▶ U kan éénmalig één betalingsrecht met een oppervlakte-equivalent van maximaal één hectare uit de reserve ontvangen. Dit recht wordt beperkt tot de totale subsidiabele oppervlakte aangegeven in de verzamelaanvraag van 2024.
- ▶ U voldoet aan de subsidievoorwaarden van de ecoregeling voor toepassing van de biologische productiemethode.
- ▶ U vraagt de ecoregeling voor toepassing van de biologische productiemethode aan in 2025.
- ▶ U beschikt niet over een betalingsrecht in eigendom of gebruik.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Indien de vakbekwaamheid/zeggenschap van de jonge landbouwer nog niet gekend is, zal deze worden opgevraagd. Het is mogelijk dat een aanvraag wordt geweigerd door het niet aanleveren van bewijzen van vakbekwaamheid/zeggenschap.
- ▶ Als de initiële verzamelaanvraag na 30 april maar tot en met 25 mei is ingediend, geldt een vermindering van 1% per werkdag op de betaling van de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwer. Bij een initiële verzamelaanvraag die is ingediend na 25 mei is er geen aanvraag tot aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers meer mogelijk.

Steun: Perceel

SUBSIDIES VOOR ECOREGELINGEN EN **AGROMILIEUKLIMAATMAATREGELEN - ALGEMEEN**

////////////////////////////////////
In het GLB zijn subsidies voorzien die inzetten op klimaat, milieu en biodiversiteit. Er zijn 2 types van maatregelen voorzien: de éénjarige verbintenissen, de zogenaamde 'ecoregelingen' en meerjarige verbintenissen, de 'agromilieuklimaatmaatregelen'. Deze laatste omvatten zowel de meerjarige agromilieuklimaatmaatregelen van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij als de beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij.

1 OVERZICHT EENJARIGE ECOREGELINGEN

- ▶ De toepassing van de biologische productiemethode
- ▶ Het ecologisch beheren van grasland
- ▶ Het behoud van meerjarig grasland
- ▶ De inzaai van eenjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelten
- ▶ De verstrekking van veevoeder met een methaanreducerend effect aan rundvee door toevoeging van een additief of voedermiddel
- ▶ Het verhogen van organisch koolstofgehalte
- ▶ De aanleg van een bufferstrook
- ▶ De toepassing van mechanische onkruidbestrijding
- ▶ De toepassing van teelttechnische erosiebestrijdende en bodemverbeterende technieken
- ▶ De toepassing van vruchtafwisseling met vlinderbloemigen
- ▶ De toepassing van precisielandbouw
- ▶ Het actief gebruik van het bodempaspoort

2 OVERZICHT MEERJARIGE AGROMILIEUKLIMAATMAATREGELEN VAN HET AGENTSCHAP LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

- ▶ De omschakeling naar de biologische productiemethode
- ▶ De omzetting van tijdelijk naar blijvend grasland
- ▶ De inzaai van meerjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelten

- ▶ De aanleg en onderhoud van een meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt
- ▶ Het behoud van lokale veerassen (runderen/schapen/geiten/varkens)
- ▶ De reductie van antibioticagebruik
- ▶ Het onderhoud van boslandbouwsystemen

3 SUBSIDIEVOORWAARDEN

Onderstaande voorwaarden zijn van toepassing op **alle ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen** van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, tenzij anders vermeld of gespecificeerd in de fiche van de maatregel zelf.

- ▶ Actieve landbouwer zijn in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB-Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ De voorwaarden van het autonoom beheer van land- en tuinbouwbedrijven naleven en geen kunstmatige voorwaarden creëren om voordeel te bekomen.
- ▶ De verbintenis naleven gedurende de volledige looptijd van de maatregel.
- ▶ De verbintenis vangt steeds aan op 1 januari in het algemeen.
- ▶ Subsidiabel landbouwareaal:
 - > Voor ecoregelingen: percelen gelegen in het Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest komen in aanmerking
 - > Voor agromilieuklimaatmaatregelen: enkel percelen gelegen in het Vlaams Gewest komen in aanmerking
- ▶ De minimumeisen voor het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen naleven.
- ▶ Iedere wijziging moet steeds onmiddellijk, en zeker vóór de aankondiging van een controle, aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij worden gemeld via het [e-loket Landbouw en Zeevisserij](#) of het wijzigingsformulier (Formulier 1: 'Toevoegen, splitsen, wijzigen of schrappen van percelen'). Het wijzigingsformulier is te verkrijgen via www.vlaanderen.be/landbouw/verzamelaanvraag en doorklikken naar '[Tabellen bij de verzamelaanvraag](#)' of op te vragen bij uw regio via info@lv.vlaanderen.be.
- ▶ De bewaartermijn van bewijsstukken is 10 jaar voor alle subsidiemaatregelen.
- ▶ Er mogen op het perceel **geen wettelijke verplichtingen** van toepassing zijn die de uitvoering van een of meer gelijkaardige voorwaarden vereisen die minstens zo ver gaan als de subsidievoorwaarden voor deze maatregel.
- ▶ Er mag op het perceel in hetzelfde jaar **géén andere subsidie** met een of meer gelijkaardige voorwaarden worden verleend.

4 SUBSIDIEBEDRAGEN

In de fiches van de verschillende maatregelen worden de subsidiebedragen vermeld.

- ▶ Voor de ecoregelingen gaat dit steeds om voorziene bedragen. Het definitieve subsidiebedrag is afhankelijk van het aantal aanvragen en het beschikbare budget in 2025, en wordt bepaald na indiening, controles en berekening van alle aanvragen.

In geval van meer aanvragen dan voorzien voor een bepaalde ecoregeling, kan het zijn dat er gekort wordt op het geplande subsidiebedrag. Er zijn wel allerlei mechanismen voorzien om dit te vermijden die eerst worden ingezet, namelijk:

- > Het overblijvende budget van andere ecoregelingen die onder verwachting scoren, wordt aangewend.
- > Als er dan nog budget te kort is bij een bepaalde ecoregeling, zal tot 7,5% van het budget van de basisinkomenssteun aangewend worden.

Op deze manier wordt getracht om de geplande eenheidsbedragen van de ecoregelingen uit te betalen. Indien er na toepassing van bovenstaande 2 mechanismen nog steeds onvoldoende budget beschikbaar is, zal het gepland subsidiebedrag van de ecoregeling(en) met meer aanvragen dan voorzien, worden gekort.

- ▶ Voor agromilieuklimaatmaatregelen is er een vastgesteld bedrag. Dit bedrag is niet afhankelijk van het aantal aanvragen.

5 SUBSIDIEAANVRAGEN

- ▶ De verzamelaanvraag moet op de uiterste indieningsdatum (30 april 2025) ingediend zijn. De subsidie voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen wordt via de verzamelaanvraag aangevraagd ten laatste op de uiterste wijzigingsdatum (31 mei 2025), behalve voor de ecoregeling 'inzaai van een eenjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelt - voorjaarsbraak met uitgestelde inzaai van mais (EEB)', die ten laatste aangevraagd moet zijn op 30 april 2025.
- ▶ Bij de eenjarige ecoregelingen is de verbintenaanvraag via de verzamelaanvraag ook meteen de betalingsaanvraag. Deze kan jaarlijks worden ingediend.
- ▶ Bij de agromilieuklimaatmaatregelen geldt de verbintenaanvraag via de verzamelaanvraag als steun- en als betalingsaanvraag voor het eerste jaar voor die verbintenissen. Hiermee start de looptijd van de meerjarige verbintenis en wordt een engagement aangegaan om de verbintenissen de volledige looptijd na te leven. De betalingsaanvraag moet daarna jaarlijks via de verzamelaanvraag worden ingediend.

6 NIET-NALEVING VERBINTENISVOORWAARDEN

- ▶ Niet-naleving van de verbintenisvoorwaarden heeft tot gevolg dat de uitbetaalde steun verlaagd wordt of geheel of gedeeltelijk teruggevorderd wordt.
- ▶ In geval van overmacht of uitzonderlijke omstandigheden erkend door de administratie worden de subsidies niet teruggevorderd. Kennisgeving van overmacht moet met bijhorende bewijsstukken schriftelijk gebeuren binnen de 10 kalenderdagen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- ▶ Niet-naleving van de conditionaliteit en de bijkomende minimumeisen zal leiden tot een proportionele verlaging van de steun.
- ▶ Het niet indienen van een verzamelaanvraag of betalingsaanvraag wordt beschouwd als niet-naleving van de verbintenis.

7 HERZIENINGSCLAUSULE

U houdt er rekening mee dat de verbintenisvoorwaarden en de vergoeding kunnen herzien worden gedurende de looptijd van de verbintenis.

- ▶ Dit kan gebeuren als er wijzigingen optreden op het vlak van de conditionaliteit en de minimumeisen inzake het in goede landbouw- en milieuconditie houden van landbouwgronden.
- ▶ De verbintenisvoorwaarden en vergoedingen van de verbintenissen kunnen aangepast worden aan het juridisch kader van het Strategisch Plan van Vlaanderen.

8 WAT BIJ EEN BEDRIJFSOVERNAME?

Overdracht van een lopende agromilieuklimaatverbintenis is mogelijk bij volledige of gedeeltelijke bedrijfsovername.

Agromilieuklimaatverbintenis (behalve 'Behoud van lokale veerassen') kunnen enkel overgedragen worden van een landbouwer op een andere landbouwer bij overdracht van grond(en).

- ▶ De landbouwer die actief is op de uiterste wijzigingsdatum van de verzamelaanvraag, dient de subsidie aan te vragen in zijn verzamelaanvraag. Bij overname na de uiterste wijzigingsdatum zal de overlater uitbetaald en ook verantwoordelijk gesteld worden bij eventuele niet-naleving van de verbintenis.

8.1 VOLLEDIGE BEDRIJFSOVERNAME

Bij een volledige bedrijfsovername worden de agromilieuklimaatverbintenissen, beheerd door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, overgedragen via het formulier 'Melding van een volledige bedrijfsoverdracht'. U kunt dit gepersonaliseerd formulier opvragen bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

8.2 GEDEELTELIJKE BEDRIJFSOVERNAME

Bij een gedeeltelijke bedrijfsoverdracht kunnen één of meerdere agromilieuklimaatverbintenissen overgedragen worden via het formulier 'Overdracht van agromilieuverbintenissen bij een gedeeltelijke bedrijfsoverdracht' (zie webpagina ['Extra formulieren'](#)).

9 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

10 MEER INFORMATIE

Op de website vindt u voor de alle GLB-maatregelen de meest recente informatie onder de volgende pagina's:

- ▶ Voor bedrijfsgebonden maatregelen: [Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 \(bedrijfssteun\) | Landbouw en Zeevisserij \(vlaanderen.be\)](#)
- ▶ Voor perceelsgebonden maatregelen: [Perceelsgebonden ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen](#)
- ▶ Voor diergebonden maatregelen: [Diergebonden ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen](#)

Hebt u vragen of problemen? Stel uw vragen via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamel aanvraag en perceelsaanvraag'). Onze diensten staan klaar om u te helpen.

11 AANDACHTSPUNTEN

Het gebruikte zaai zaad van gereguleerde soorten moet voldoen aan de regelgeving voor het in de handel brengen van zaai zaad, zie link [Handel in plantaardig teeltmateriaal | Landbouw en Zeevisserij](#)

11.1 BEWAREN VAN FACTUREN EN CERTIFICATEN

Het is belangrijk dat u facturen en certificaten ter beschikking houdt voor controles ter plaatse. Het ontbreken van facturen of certificaten kan leiden tot verlaging van de toegekende steun. De bewaartermijn van bewijsstukken is tien jaar voor alle agromilieuklimaatmaatregelen.

11.2 WISSELEN VAN PERCELEN MET BIJKOMENDE BESTEMMINGEN

Als u een agromilieuklimaatmaatregel hebt afgesloten dan moet de maatregel op dit perceel worden toegepast tot het aflopen van de verbintenis. Agromilieuklimaatmaatregelen worden op vaste percelen afgesloten.

Na 31 mei kunt u nog een bijkomende bestemming toevoegen op een perceel maar deze wordt niet weerhouden voor betaling. Dit is ook zo als u eerder op een perceel met een gelijke of grotere oppervlakte de bijkomende bestemming verwijderde.

U kunt de bijkomende bestemmingen wel nog verwijderen van percelen na 31 mei, niet verwisselen van het ene perceel naar het andere.

Enkel voor de maatregelen 'Precisielandbouw – plaatsspecifiek bekalken' (PK) en het 'toepassen van producten met hoog organisch koolstofgehalte' (OCM, OCC, OCH) kunnen de bijkomende bestemmingen nog geplaatst worden op percelen tot respectievelijk 31 augustus 2025 en 31 oktober 2025.

11.3 SAMENSTELLING VAN MENGSELS

In verschillende ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen zijn er voorwaarden verbonden aan de samenstelling van het mengsel. Voor de **graskruiden- en bloemenmengsels** moet steeds de samenstelling van het ingezaaide mengsel dat men gebruikt, gecontroleerd worden. Niet alle in de handel verkrijgbare mengsels voldoen aan de specifieke vereisten van de mengsels die voor bepaalde ecoregelingen worden opgelegd. De landbouwer is zelf verantwoordelijk voor het kiezen van het juiste mengsel. Als er vorig jaar werd vastgesteld dat het mengsel niet voldeed, moet er **opnieuw** ingezaaid worden, dit keer met een **correct** mengsel.

HET GLB 2023-2027: ALGEMEEN OVERZICHT

ECOREGELINGEN EN AGROMILIEUKLIMAATMAATREGELEN

* Of **markering** betekent een (inhoudelijke) wijziging ten opzichte van campagne 2024

Maatregel	Jaar	Inhoud maatregel	Jaarlijkse vergoeding
 Grasland Ecologisch beheerd grasland ('EBG')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen grasland (min. 0,3 ha) waar geen beperking of verbod op gebruik bemesting of gewasbeschermingsmiddelen geldt ▶ Niet ploegen ▶ Geen gewasbeschermingsmiddelen gebruiken ▶ Geen kunstmeststoffen gebruiken ▶ Bijkomende vergoeding voor extensieve begrazing ('EXB') (max. 2 GVE/ha) 	300 euro/ha, + 100 euro/ha bij extensieve begrazing
 Grasland De omzetting van tijdelijk naar blijvend grasland ('TBG')	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen grasland (min. 0,3 ha) die het vijfde jaar aanliggen en in die periode niet hernieuwd (geploegd en opnieuw ingezaaid) werden ▶ Het perceel gedurende de vijf komende jaren aanhouden als grasland en in die periode <u>niet</u> hernieuwen ▶ Bestaande percelen blijvend grasland op het bedrijf moeten behouden blijven als blijvend grasland 	325 euro/ha
 Grasland Behoud van meerjarig grasland ('BMG')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen grasland (min. 0,3 ha) die al minstens 10 jaar aanliggen en de laatste 6 jaar niet hernieuwd (geploegd en opnieuw ingezaaid) werden en waar geen scheurverbod of verbod op vegetatiewijziging van toepassing is ▶ Bestaande percelen blijvend grasland op het bedrijf moeten behouden blijven als blijvend grasland 	115 - 145 euro/ha
 Bouwland /grasland Omschakeling naar biologische productiemethode ('HOB')	2-3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Perceel staat onder controle van een erkend controleorgaan voor de biologische productiemethode ▶ Voor percelen in omschakeling 	390 - 1.700 euro/ha
 Bouwland /grasland Toepassing van de biologische productiemethode ('TBIO')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Perceel staat onder controle van een erkend controleorgaan voor de biologische productiemethode ▶ Voor percelen die al bio zijn ▶ 'Top-up', combineerbaar met andere ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen ▶ Minstens 1 betalingsrecht activeren – wordt automatisch toegekend bij afwezigheid 	50 - 300 euro/ha
 Bouwland /grasland Aanplant van een boslandbouwsysteem ('BLS')	10	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bomen aanplanten voor de aanleg van een boslandbouwsysteem ▶ Gedurende 10 jaar bomen behouden en landbouwteelt toepassen tussen de bomen. ▶ Aanvraag voorafgaand aan de aanplant 	75% van de aanplantkosten
Bouwland /grasland Onderhoud van een boslandbouwsysteem ('BLO')	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor bestaande boslandbouwsystemen ▶ Bomen jaarlijks snoeien 	270 euro/ha

	Maatregel	Jaar	Inhoud maatregel	Jaarlijkse vergoeding
			<ul style="list-style-type: none"> ▶ Strook tussen/rond de bomen onderhouden zonder gebruik van herbiciden ▶ Vee- en wildbescherming onderhouden 	
Bouwland / grasland 	Precisielandbouw: automatische (RTK-) GPS-aansturing ('PA')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Op volledig bedrijf (min. 80%) toepassen ▶ Automatische aansturing via (RTK)-gps gebruiken bij het toedienen van gewasbeschermingsmiddelen en/of korrelmeststoffen ▶ Minstens 1 betalingsrecht activeren 	7 - 90 euro/ha, beperkt tot max. 100 ha
Bouwland / grasland 	Precisielandbouw: plaats specifiek bekalken ('PK')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bodemscan laten uitvoeren voor aanmaak taakkaart ▶ Perceel (min. 0,30 ha) plaats specifiek bekalken 	100 euro/ha
Bouwland / grasland 	Actief gebruik van het bodempaspoort	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Van toepassing op het volledige subsidiabele landbouwareaal ▶ Minstens een aantal bodemstalen laten analyseren voor OC, P-, K- en pH-waarde: <ul style="list-style-type: none"> > Voor eerste 10 ha landbouwareaal: op minstens 2 percelen > Voor volgende begonnen schijven van 10 ha: minstens 1 perceel > Analyseresultaten ontsluiten via het bodempaspoort ▶ Minstens 1 betalingsrecht activeren ▶ Deelname aan één van de vooropgestelde ecoregelingen/agromilieuklimaatmaatregelen 	5 - 15 euro/ha
Bouwland 	Eenjarige ecoteelten: eenjarige eiwitteelten ('EEE')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Eenjarige eiwitteelt inzaaien als reinteelt of als mengteelt met granen ▶ Voedererwten, veldbonen, soja, quinoa,... ▶ Op bedrijf minimaal 0,5 ha 	600 euro/ha
Bouwland 	Eenjarige ecoteelten: voordeel biodiversiteit, klimaat en milieu ('EEH') *	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Gele mosterd, bladrammenas, mengsel van gele mosterd en bladrammenas of tagetes inzaaien als hoofdteelt <ul style="list-style-type: none"> > Niet oogsten, maar gedurende 2 of 3 maand aanhouden en daarna onderwerken > Op percelen van min. 0,3 ha ▶ Hennepteelt 	230 - 600 euro/ha
Bouwland 	Eenjarige ecoteelten: faunavriendelijke teelten ('EEZ'/'EEF'/'EEB')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zomergraan op percelen (min. 0,3 ha) in beheergebied voor soortenbescherming: 'EEZ' ▶ Faunamengsel inzaaien (min. 0,3 ha) en aanhouden tot 15/3 volgend jaar: 'EEF' ▶ Voorjaarsbraak met late inzaai maïs (min. 0,3 ha): niets doen tussen 15/3 en 10/5: 'EEB' 	350 – 1.500 euro/ha
Bouwland 	Eenjarige ecoteelten: faunavriendelijke nateelten ('EEN')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Op percelen (min. 0,3 ha) in beheergebied voor soortenbescherming ▶ Japanse haver als nateelt, niet na tijdelijk grasland ▶ Inzaai uiterlijk op 1/8, nateelt aanhouden tot 15/3 volgend jaar 	60 euro/ha
Bouwland 	Meerjarige ecoteelten: meerjarige eiwitteelten	2-3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Inzaai op bouwlandperceel (min. 0,3 ha) en teelt 2-3 jaar behouden ▶ Vliederbloemige teelten: klaver, luzerne, grasklaver, grasluzerne: 'MEV' ▶ Graskruidentmengsel: 'MEG' 	230 – 600 euro/ha

	Maatregel	Jaar	Inhoud maatregel	Jaarlijkse vergoeding
	('MEV'/'MEG'/'MEL')		<ul style="list-style-type: none"> ▶ Luzerne (inzaai najaar) met uitgestelde maaidatum (> 02/06) in beheergebied soortenbescherming: 'MEL' 	
 Bouwland	Meerjarige ecoteelten: voordeel klimaat milieu en biodiversiteit ('MET')	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Miscanthus of korte omloophout ▶ Op percelen van min. 0,3 ha ▶ Geen bemesting toegestaan 	600 euro/ha
 Bouwland	Vruchtafwisseling met vlinderbloemigen ('VAV')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Toepassen op minstens 0,5 ha van het bedrijf ▶ De hoofdteelten in de huidige en de vier voorgaande campagnes moeten behoren tot minstens drie verschillende 'vruchtafwisselingsgroepen', waarvan minstens 1 maal een vlinderbloemige 	108 euro/ha
 Bouwland	Mechanische onkruidbestrijding ('MOB')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Mechanische onkruidbestrijding toepassen op minstens 0,5 ha van het bedrijf (kleinere opp kan voor bio) ▶ Geen herbiciden of bodemontsmettingsmiddelen gebruiken op de percelen tijdens de voorteelt, hoofdteelt en de nateelt 	310 euro/ha
 Bouwland	Verhogen organische koolstofgehalte: teeltplan *	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen bouwland die ook de twee voorgaande jaren al bouwland waren ▶ Via het teeltplan (hoofdteelten en nateelten) gemiddeld een toename van minstens 1.250 kilogram effectieve organische koolstof realiseren over de volledige oppervlakte bouwland van het bedrijf (min. 0,5 ha) ▶ Voor sommige teelten moet een foto worden aangeleverd via LV-Agrilens (korrelmaïs) 	70 - 160 euro/ha
 Bouwland	Verhogen organische koolstofgehalte: aanvoer van producten met een hoog koolstofgehalte ('OCC'/'OCM'/'OCH') *	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen bouwland of blijvende teelt die ook de twee voorgaande jaren al bouwland/blijvende teelt waren ▶ Minstens 10 ton/ha compost (boerderij- of extern aangekocht) aanbrengen, ▶ Minstens 10 ton/ha stalmest of champost (van eigen bedrijf of extern aangekocht) aanbrengen, ▶ Minstens 10 ton/ha houtsnippers van eigen bedrijf aanbrengen en onderwerken, één maal per vijf jaar op perceel ▶ Foto nemen van aanbreng stalmest en houtsnippers 	50 – 602.5 euro/ha
 Bouwland	Verhogen organische koolstofgehalte: bereiken van de streefzone ('OCS')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Enkel mogelijk in combinatie met een van de andere maatregelen voor verhogen organische koolstofgehalte ▶ Perceel is in goede bodemconditie voor organische koolstof en pH volgens bodemanalyse in jaar van aanvraag (resultaat via bodempaspoort) ▶ Eén maal per vijf jaar op perceel 	60 euro/ha
 Bouwland	Teelttechnische erosiebestrijdende en bodemverbeterende technieken: Drempels bij	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen (min. 0,30 ha) met een medium, lage of heel lage erosiegevoeligheid (= oranje, geel of lichtgroen) met een ruggenteelt (bvb aardappelen) ▶ Op regelmatige afstand drempeltjes aanleggen tussen de ruggen 	25 euro/ha

	Maatregel	Jaar	Inhoud maatregel	Jaarlijkse vergoeding
	ruggenteelten ('TED')			
Bouwland 	Teelttechnische erosiebestrijdende en bodemverbeterende technieken: niet-kerende bodembewerking met bodembedekking ('TEN')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen (min. 0,30 ha) met een medium, lage, heel lage of verwaarloosbare erosiegevoeligheid (= oranje, geel; lichtgroen of donkergroen) ▶ Niet-kerende bodembewerking toepassen bij inzaai hoofdteelt ▶ Voldoende gewasresten aanwezig op het perceel 	86 euro/ha
Bouwland 	Aanleg van een bufferstrook: grasbufferstrook erosie ('BUG')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor percelen met zeer hoge (paars) en hoge (rood) erosiegevoeligheid: strook tussen 9 - 30 m breed ▶ Voor percelen met medium (oranje), lage (geel) en zeer lage (lichtgroen) erosiegevoeligheid: strook tussen 6 - 24 m breed ▶ Géén gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting op de strook ▶ Niet mogelijk als aanleg bufferstrook al verplicht is in conditionaliteit 	1.025 euro/ha
Bouwland 	Aanleg van een bufferstrook: grasbufferstrook langs kwetsbare landschapselement en ('BUE'/'BUEN')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Grasbufferstrook naast waterloop, houtkant, heg, poel, holle weg,... ▶ Breedte strook standaard 6 – 12 m, indien onderaan afhellend gedeelte erosiegevoelig perceel: breedtes van grasbufferstrook-erosie ▶ Géén gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting op de strook 	1.025 euro/ha
Bouwland 	Aanleg van een bufferstrook: grasbufferstrook langs waterlopen ('BUW')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Grasbufferstrook naast een waterloop ▶ Breedte strook 3 – 6 m ▶ Géén gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting op de strook 	945 euro/ha
Bouwland 	Aanleg van een bufferstrook plus: graskruidenmengsel ('BUK'/'BUKN')	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Strook bestaat uit graskruidenmengsel met specifieke samenstelling ▶ Breedte strook standaard 6 – 18 m, indien onderaan afhellend gedeelte erosiegevoelig perceel: breedtes van grasbufferstrook-erosie <p>Géén gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting op de strook</p>	1.095 euro/ha
Bouwland 	Aanleg van een bufferstrook plus: bloemenmengsel ('BUB'/'BUBN') *	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Strook bestaat uit bloemenmengsel met specifieke samenstelling ▶ Niet op percelen met zeer hoge (paars), hoge (rood) en medium (oranje) erosiegevoeligheidsklasse ▶ Breedte strook standaard 6 – 18 m, indien onderaan afhellend gedeelte erosiegevoelig perceel: breedtes van grasbufferstrook-erosie ▶ Bloemenstrook verplicht maaien tussen 15/9 en 31/12 	Bloemenstrook: 1.745 euro/ha,

	Maatregel	Jaar	Inhoud maatregel	Jaarlijkse vergoeding
Fruit 	Meerjarige bloemstroken in de fruitteelt: tussen de fruitbomenrijen ('BFB')	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor plantages met een lineair plantverband van laag- of halfstamfruitbomen en minstens 0,30 ha ▶ Minstens om de drie bomenrijen een mengsel van één-, twee- en meerjarige bloeiende kruiden inzaaien op stroken van minstens 1 m breed ▶ Géén gewasbeschermingsmiddelen gebruiken op de bloemenstrook 	82 euro/ha boomgaard
Fruit 	Meerjarige bloemstroken in de fruitteelt: aan de rand van de fruitaanplanting (BFR')	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor plantages met een lineair plantverband van laag- of halfstamfruitbomen ▶ Aan de rand van fruitboomgaard een rij fruitbomen rooien en een bloemenstrook (tussen 3 en 6 m breed) aanleggen ▶ Geen gewasbeschermingsmiddelen gebruiken op de bloemenstrook 	10.160 euro/ha bloemenstrook
Dier 	Reductie van antibioticagebruik	3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor kalveren, pluimvee of varkens ▶ Afname van BD100-waarde realiseren: in eerste jaar verbintenis - 10%, in tweede jaar - 20% en in derde jaar -30% t.o.v. gemiddelde BD100-waarde, zoals berekend door AMCRA in benchmarkrapport. 	2.600 euro /bedrijf /diercategorie
Dier 	Voedermanagement bij rundvee *	1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voederadditief met methaanreducerend effect toevoegen aan rantsoen voor rundvee 	0,08 - 0,29 euro/dier/dag
Dier 	Behoud van lokale rundveerassen *	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 5 - 225 runderen van een lokaal ras houden ▶ Rassen: rood, wit-rood, Belgisch wit-blauw dubbeldoel, Kempens roodbont ▶ Geregistreerd in stamboek ▶ Voorwaarde 'actieve landbouwer' niet vereist voor deelname aan deze maatregel. 	250 - 280 euro/dier
Dier 	Behoud van lokale schapen/geitenrassen	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 10 - 500 schapen of geiten van een lokaal ras houden ▶ Geregistreerd in stamboek ▶ Voorwaarde 'actieve landbouwer' niet vereist voor deelname aan deze maatregel. 	40 euro/dier
Dier 	Behoud van lokale varkensrassen	5	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 5 - 125 varkens van een lokaal ras houden ▶ Rassen: Piétrain, Belgisch landras ▶ Geregistreerd in stamboek ▶ Voorwaarde 'actieve landbouwer' niet vereist voor deelname aan deze maatregel. 	100 euro/dier

ECOLOGISCH BEHEERD GRASLAND

Deze ecoregeling stimuleert een ecologisch beheer van grasland via beperkende voorwaarden rond bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Dat heeft een positief effect op de water-, lucht- en bodemkwaliteit. Doordat er géén gewasbeschermingsmiddelen of kunstmest toegepast worden, kan het grasland ook evolueren naar een botanisch meer divers grasland. Dat type grasland heeft een grote weerbaarheid tegen klimaatveranderingen.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Voor percelen van minimum 0,30 ha
- ▶ Subsidiebedrag basis 300 euro/ha, bijkomend 100 euro/ha voor extensieve begrazing

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina 'Actieve landbouwer').
- ▶ Het perceel is een perceel grasland en wordt zo aangegeven in de verzamelaanvraag.
- ▶ Het perceel is gelegen in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.
- ▶ De oppervlakte van het perceel bedraagt **minstens 0,30 hectare**.
- ▶ De teelt wordt zonder kerende of niet-kerende bodembewerking **aangehouden** van 1 januari tot minstens 31 december.
- ▶ Ploegen en niet-kerende bewerkingen op het perceel en herinzaai zijn niet toegelaten, doorzaai is toegelaten.
- ▶ Op het perceel worden gedurende het hele jaar **geen gewasbeschermingsmiddelen** gebruikt, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel.
- ▶ Op het perceel worden gedurende het hele jaar **geen kunstmeststoffen** gebruikt.
- ▶ Het perceel is **subsidieel landbouwareaal**.
- ▶ Het perceel moet van 1 januari tot 31 december in **eigen gebruik** zijn.

- ▶ Er is op het perceel **geen beperking of verbod op het gebruik van bemesting of gewasbeschermingsmiddelen** van toepassing op grond van geldende regelgeving of een aangegane verbintenis (vb. percelen in kwetsbaar gebied natuur met norm 2 GVE/ha/jaar, historisch permanente graslanden met verbod of vergunningsplicht voor vegetatiewijziging, percelen met natuurbeheerplannen T3 of T4, percelen die overlappen met kwetsbaar gebied water, wetlands en veengebieden, percelen in de Dudzeelse Polders, een overeenkomst met een regionaal landschap,...).
- ▶ Teeltcodes die in aanmerking komen, zijn 60 grasland, 601 zaaizaad grassen, 63 graskruiden mengsel, 638 festulolium, 660 grasluzerne, 700 grasklaver, 745 mengsel van gras en vlinderbloemige, 9827 weiland met oogstbare hoogstambomen (> 200 bomen/ha), 9828 natuurlijk grasland met onderhoud.
- ▶ De mestbalans op uw bedrijf voldoet aan de voorwaarden van de mestwetgeving (= instapvoorwaarde).

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het voorziene subsidiebedrag omvat het basisbedrag voor de maatregel van 300 euro/ha en een bijkomende vergoeding voor extensieve begrazing van 100 euro/ha.

3 SUBSIDIEAANVRAAG BASISMAATREGEL

De subsidieaanvraag voor de maatregel 'ecologisch beheerd grasland' verloopt via de **verzamelaaanvraag 2025**. De subsidie wordt aangevraagd door de bijkomende bestemming '**EBG**' op te geven bij de percelen waarop u ecologisch beheerd grasland toepast.

4 BIJKOMENDE SUBSIDIE VOOR EXTENSIEVE BEGRAZING

Voor percelen grasland die **extensief begraasd** worden, kan een bijkomende subsidie aangevraagd worden.

- ▶ Bijkomende vergoeding van 100 euro/ha.
- ▶ U moet gedurende van 1 januari tot 31 december beschikken over een actief veebeslag voor herkauwers.
- ▶ Aan te vragen door naast de bijkomende bestemming 'EBG' ook de bijkomende bestemming 'EXB' op het perceel te zetten.
- ▶ Enkel voor percelen grasland die effectief begraasd worden en waarvan de **veebezetting op elk moment niet hoger is dan 2 GVE per ha**, gerekend over alle percelen met aanvraag voor deze bijkomende premie.

In onderstaande tabel zijn de omrekeningsfactoren opgenomen waarmee het maximum van 2 grootvee-eenheden bepaald wordt.

Tabel: Omrekeningsfactoren voor grootvee-eenheid (GVE) per diercategorie

Diersoort	Categorie	GVE
Rund	< 6 m	0,4
Rund	> 6 m en < 2 j	0,6
Rund	> 2 jaar	1
Schapen en geiten	Alle categorieën	0,1
Paardachtigen	< 6m	0
Paardachtigen	> 6 m	1
Varkens	Zeugen > 50 kg	0,5
Varkens	Andere varkens, incl. gespeende biggen	0,3
Pluimvee	Leghennen	0,014

5 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en de agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

6 AANDACHTSPUNTEN

6.1 CONDITIONALITEIT

De mestbalans op uw bedrijf voldoet het jaar van de aanvraag aan de voorwaarden van de mestwetgeving (= instapvoorwaarde).

Ecologisch blijvend grasland is niet mogelijk waar reeds beperkingen gelden

Op percelen die in een gebied liggen waar reeds beperkingen gelden of waar overeenkomsten afgesloten zijn met beperkingen op gebruik van kunstmest of gewasbeschermingsmiddelen, mag de ecoregeling ecologisch beheerd grasland niet aangevraagd worden. Percelen ecologisch blijvend grasland moeten in eigen gebruik zijn

De percelen ecologisch grasland moeten in eigen gebruik zijn van de landbouwer, het gebruiksrecht moet op verzoek aangetoond kunnen worden en het grasland moet gebruikt worden voor landbouwdoeleinden.

6.2 GEEN GRASVERNIEUWING TOEGESTAAN TIJDENS HET VOLLEDIGE KALENDERJAAR.

De teelt wordt zonder bodembewerking **aangehouden** van 1 januari tot minstens 31 december. Dat wil zeggen dat ploegen en niet-kerende bewerkingen op het perceel en herinzaai niet toegelaten zijn. Doorzaai is toegelaten.

6.3 EXTENSIEVE BEGRAZING

De bijkomende subsidie voor extensieve begrazing kan enkel aangevraagd worden op percelen waarop effectief begrazing plaatsvindt in de loop van de campagne.

TIJDELIJK GRASLAND NAAR BLIJVEND GRASLAND

Grasland dat meerdere jaren aanligt en niet geploegd en vernieuwd wordt, zorgt voor een grote koolstofopslag in de bodem, waardoor meerjarig grasland een belangrijke rol kan spelen in de strijd tegen de klimaatverandering. Percelen grasland die vijf jaar aanliggen krijgen na het vijfde jaar de status 'blijvend grasland'. Deze vijfjarige agromilieuklimaatmaatregel zet landbouwers aan om hun tijdelijk grasland langer aan te houden en om te buigen naar blijvend grasland. Deze maatregel belooft landbouwers die inzetten op koolstofopslag onder grasland, in plaats van te scheuren om enkel de status 'blijvend grasland' te vermijden.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Vijfjarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Verbintenis per perceel
- ▶ Voor percelen bouwland van minimum 0,30 ha
- ▶ Subsidiebedrag 325 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina 'Actieve landbouwer').
- ▶ Looptijd verbintenis: wanneer u start met deze verbintenis moet die gedurende vijf jaar aangehouden worden.
- ▶ Enkel percelen gelegen in het **Vlaams Gewest** komen in aanmerking voor de subsidie.
- ▶ De oppervlakte van het perceel bedraagt minstens **0,30 hectare**.
- ▶ Het perceel is in het jaar van de verbintenis aanvraag en in de vier voorafgaande jaren als een perceel grasland aangegeven in de verzamelaanvraag en is in die periode niet vernieuwd (geploegd en opnieuw ingezaaid).
- ▶ Het perceel is in het vijfde jaar dat voorafgaat aan dat jaar van de verbintenis aanvraag niet als een perceel grasland aangegeven in de verzamelaanvraag.

- ▶ Percelen waarop een verbintenis wordt afgesloten moeten als grasland aangehouden worden gedurende vijf jaar vanaf het jaar van de verbintenis aanvraag. Teeltcodes die in aanmerking komen zijn 60 grasland, 63 graskruiden mengsel, 638 festulolium, 660 grasluzerne, 700 grasklaver, 745 mengsel van gras en vlinderbloemigen, 9827 weiland met oogstbare hoogstam bomen (> 200 bomen/ha), 9828 natuurlijk grasland met onderhoud.
- ▶ Het perceel wordt in de vijf jaren van de verbintenis niet geploegd en opnieuw ingezaaid.
- ▶ Gedurende de vijf jaren van de verbintenis, moeten de andere bestaande percelen blijvend grasland in het Vlaamse Gewest die u in gebruik heeft in het jaar voorafgaand aan de betalingsaanvraag of in het jaar van de betalingsaanvraag, behouden blijven als blijvend grasland. Dat geldt ook voor percelen die overgedragen worden aan een andere landbouwer.
- ▶ Het perceel is gedurende de volledige looptijd van de verbintenis in eigen gebruik.

2 SUBSIDIEBEDRAG

- ▶ Bedrag per hectare grasland: 325 euro/ha

3 SUBSIDIEAANVRAAG

- ▶ Per perceel wordt een aparte verbintenis afgesloten.
- ▶ Om een nieuwe verbintenis aan te gaan, moet in de verzamelaanvraag 2025 de bijkomende bestemming 'TBG' op het betrokken perceel worden aangegeven.
- ▶ De verzamelaanvraag geldt als verbintenis aanvraag en ook als betalingsaanvraag voor het eerste jaar.

Voor de **lopende** verbintenissen wordt de bijkomende bestemming vanaf het tweede jaar **automatisch opgeladen** in de kolom 'Vaste BO en AMKM'. Daarmee is voldaan aan de jaarlijkse betalingsaanvraag. U kan deze bijkomende bestemming niet wijzigen of verwijderen. Neem contact op via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamelaanvraag en perceelsaangifte'). als dit niet correct zou zijn.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor coregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie de combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

5.1 INVLOED OP INSTAPVOORWAARDE VOOR STEUN VOOR DUURZAME ZOOGKOEIENHOUDERIJ

Het behoud van blijvend grasland op het bedrijf als voorwaarde voor de maatregel 'tijdelijk grasland naar blijvend grasland' gaat verder dan dezelfde voorwaarde van behoud van blijvend grasland voor de gekoppelde steun voor duurzame zoogkoeienhouderij. Ook percelen die van een andere landbouwer overgenomen worden of naar een andere landbouwer gaan, mogen niet omgezet worden, ook niet in geval de agromilieuklimaatmaatregel 'tijdelijke grasland naar blijvend grasland' niet op die percelen aangegaan werd. Wordt dat wel gedaan, dan is niet aan de verbintenisvoorwaarden voldaan en heeft dat een invloed op het aantal punten voor de instapvoorwaarde 'duurzaam graslandbeheer' voor de gekoppelde steun '**duurzame zoogkoeienhouderij**'.

BEHOUD MEERJARIG GRASLAND

Grasland dat meerdere jaren aanligt en niet geploegd en vernieuwd wordt, zorgt voor een grote koolstofopslag in de bodem, waardoor meerjarig grasland een belangrijke rol kan spelen in de strijd tegen de klimaatverandering. Deze ecoregeling belooft landbouwers om percelen waar al minstens 10 jaar grasland op staat nog langer aan te houden als blijvend grasland en deze belangrijke bronnen van koolstofopslag niet om te ploegen en te vernieuwen.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Voor percelen van minimum 0,30 ha
- ▶ Voorziena subsidiebedrag 115 euro/ha voor percelen met 10 tot 14 jaar grasland, 145 euro/ha met minstens 15 jaar grasland

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het perceel is gelegen in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.
- ▶ De oppervlakte van het perceel bedraagt **minstens 0,30 ha**.

Het perceel grasland moet het huidige en minstens de 9 voorgaande jaren als grasland aangegeven zijn in de verzamelaanvraag.

- ▶ Het perceel grasland is in de laatste 6 jaar en het huidige jaar niet vernieuwd (omgeploegd en opnieuw ingezaaid).
- ▶ Er is op het perceel **geen verbod op omzetten of verbod op wijziging van vegetatie of vergunningsplicht voor vegetatiewijziging** van toepassing (bv. percelen ecologisch kwetsbaar blijvend grasland (EKBG), percelen beschermd onder onroerend erfgoed, historisch permanente graslanden met verbod of vergunningsplicht voor vegetatiewijziging, percelen met natuurbeheerplannen T3 of T4, percelen die overlappen met kwetsbaar gebied water, wetlands en veengebieden, Dudzeelse Polders,...).

- ▶ De andere bestaande percelen blijvend grasland in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die u in gebruik heeft in het jaar voorafgaand aan de betalingsaanvraag of in het jaar van de betalingsaanvraag, moeten behouden blijven als blijvend grasland. Dat geldt ook voor percelen die in gebruik waren door een andere landbouwer in het jaar voorafgaand aan de betalingsaanvraag of eigen percelen die in het jaar van de betalingsaanvraag in gebruik genomen worden door een andere landbouwer.
- ▶ Het perceel moet van 1 januari tot 31 december in **eigen gebruik** zijn.
- ▶ Teeltcodes die in aanmerking komen zijn 60 grasland, 63 graskruiden mengsel, 638 festulolium, 660 grasluzerne, 700 grasklaver, 745 mengsel van gras en vlinderbloemigen, 9827 weiland met oogstbare hoogstam bomen (> 200 bomen/ha), 9828 natuurlijk grasland met onderhoud.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het subsidiebedrag wordt berekend per hectare blijvend grasland dat aan de voorwaarden voldoet:

- ▶ Voor grasland dat 10 jaar tot 14 jaar aanligt, is het voorziene subsidiebedrag 115 euro/ha.
- ▶ Voor grasland dat minstens 15 jaar aanligt, is het voorziene subsidiebedrag 145 euro/ha.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

Het perceel wordt aangegeven in de verzamelaanvraag met de bijkomende bestemming '**BMG**'.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies zoals agromilieuklimaatmaatregelen of bio-hectaresteen. Zie de combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn. Bijvoorbeeld de ecoregeling ecologisch beheerd grasland (zie webpagina '[Ecologisch beheerd grasland](#)') is combineerbaar met deze maatregel.

5 AANDACHTSPUNTEN

5.1 INVLOED OP INSTAPVOORWAARDE VOOR STEUN VOOR DUURZAME ZOOGKOEIENHOUDERIJ

Het behoud van blijvend grasland op het bedrijf als voorwaarde voor de maatregel 'behoud meerjarig grasland' gaat verder dan dezelfde voorwaarde van behoud van blijvend grasland voor de gekoppelde steun voor duurzame zoogkoeienhouderij. Ook percelen die van een andere landbouwer overgenomen worden of naar een andere landbouwer gaan, mogen niet omgezet worden, ook niet in geval de ecoregeling 'behoud meerjarig grasland' niet op die percelen aangegaan werd. Wordt dat wel gedaan, dan vervalt deze maatregel en heeft dat een invloed op het aantal punten voor de instapvoorwaarde 'duurzaam graslandbeheer' voor de gekoppelde steun '**duurzame zoogkoeienhouderij**'.

5.2 BEHOUD MEERJARIG GRASLAND IS NIET MOGELIJK WAAR REEDS BEPERKINGEN GELDEN

Op percelen waar steun voor het behoud van meerjarig grasland wordt aangevraagd mag geen verbod op het omzetten van de teelt van kracht zijn en mag geen verbod op wijziging van vegetatie of een vergunningsplicht voor vegetatiewijziging van toepassing zijn.

OMSCHAKELING NAAR DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE

Biologische landbouw heeft een voorbeeld- en hefboomfunctie die essentieel is in de evolutie naar een duurzame landbouw in Vlaanderen. De biologische landbouw heeft belangrijke troeven op het vlak van bodemvruchtbaarheid, biodiversiteit en diergezondheid en draagt bovendien bij tot het voorkomen van overbemesting, luchtverontreiniging en bodem- en waterverontreiniging door chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Landbouwers die voldoen aan het lastenboek voor de biologische productie kunnen rekenen op een financiële ondersteuning voor de extra kosten. Voor percelen in omschakeling wordt een twee- of driejarige agromilieuklimaatmaatregel voorzien.

(klik op de logo's om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Meerjarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Verbintenis per perceel
- ▶ Looptijd verbintenis 2 of 3 jaar, afhankelijk van de wettelijke omschakelingstermijn
- ▶ Subsidiebedrag 390 - 1.700 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen')
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ U bent **aangesloten bij een erkend controleorgaan** voor de biologische productie (TÜV-Nord Integra, Certisys bvba of Foodchain ID Certification; zie verder bij punt 5 voor de contactgegevens).
- ▶ U heeft bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij een volledige en ontvankelijke **kennisgeving** gedaan van uw activiteit, voorafgaand aan de start van de activiteit en uiterlijk op 30 april van het jaar waarin de verbintenis wordt afgesloten.
- ▶ Het perceel staat **onder controle** van een erkend controleorgaan voor de biologische productie.

- ▶ Het perceel is **niet gedeclasseerd** als gevolg van een inbreuk tijdens de hoofdteelt. Het bedrijf of product werd **niet geschorst**.
- ▶ Het perceel bevindt zich op 30 april van het jaar van aanvraag in de **periode van omschakeling**.
- ▶ Het perceel mag tijdens de **laatste vijf jaar voor de start** van de verbintenis geen deel uitgemaakt hebben van een biologische productie-eenheid.
- ▶ Het perceel moet gedurende de looptijd van de verbintenis voor de volledige teeltperiode van de hoofdteelt in **eigen gebruik** zijn.
- ▶ U geeft het perceel **jaarlijks aan in de verzamelaanvraag**. U meldt elke wijziging van de initiële aangifte zodra deze zich voordoet.
- ▶ Enkel percelen **subsidiabel landbouwareaal** gelegen in het **Vlaams Gewest** komen in aanmerking voor de subsidie.
- ▶ Volgende **teelten** komen **niet in aanmerking**: Teelten niet in volle grond, objecten en infrastructuur (poelen, houtkanten, bomenrijen,...), graszoden, natuurlijk grasland met minimumactiviteit, bebossing (inclusief korte omloophout en wijmenaanplantingen), miscanthus, tabak, faunamengsel, bloemenmengsel en braak.
- ▶ Voor meerjarige fruitteelten moeten hoogstammige **fruitbomen** een **dichtheid** hebben van minstens 15 bomen/ha die **homogeen verspreid** staan op het perceel. Laagstammige fruitbomen en heesters moeten een dichtheid hebben van minimum 300 bomen/ha.
- ▶ Als u steun aanvraagt voor fruitteelt voor **hoogstammige fruit- of notenbomen**, moet de fruitopbrengst van de bomen die meer dan vijf jaar voordien werden aangeplant **gecommercialiseerd** worden.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Bedrag per hectare, afhankelijk van de teeltgroep:

Teeltgroep	Bedrag
Grasland en meerjarige voederteelten	390 euro/ha
Akkerbouwteelten	900 euro/ha
Fruit, groenten, kruiden en sierteelt	1.700 euro/ha

Voor percelen grasland die **extensief begraasd** worden kan u een bijkomende subsidie van 100 euro/ha aanvragen. Zie verder op deze fiche bij punt 5 'Bijkomende premie voor extensieve begrazing'.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

- ▶ Per perceel wordt een aparte verbintenis afgesloten.

- ▶ De looptijd van de verbintenis is 2 of 3 jaar, afhankelijk van de wettelijke omschakelingstermijn biologische productiemethode van de teelt:
 - > Standaard: 2 jaar
 - > Meerjarige teelten (fruit- en groenten): 3 jaar
- ▶ Om een nieuwe verbintenis aan te gaan, moet in de verzamelaanvraag de bijkomende bestemming 'HOB' op het betrokken perceel worden aangegeven. De verzamelaanvraag geldt dan als verbintensiaanvraag en ook als betalingsaanvraag voor het eerste jaar.
- ▶ Voor de lopende verbintenissen wordt de bijkomende bestemming vanaf het tweede jaar automatisch opgeladen in de kolom 'Vaste BO en AMKM'. Daarmee is voldaan aan de jaarlijkse betalingsaanvraag. U kan deze bijkomende bestemming niet wijzigen of verwijderen. Neem contact op via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamelaanvraag en perceelsaangifte') als dit niet correct zou zijn.
- ▶ **Let op:** Percelen die op een ander moment worden omgeschakeld, moeten steeds als aparte percelen worden aangegeven en mogen niet samengevoegd worden.
- ▶ Er moet ook jaarlijks in de verzamelaanvraag aangeduid worden welke percelen gecertificeerd moeten worden door het controleorgaan. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij geeft deze percelen door aan het controleorgaan van de landbouwer.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

- ▶ Deze subsidie is combineerbaar met de subsidie voor de gedeeltelijke terugbetaling van de controlekosten biologische productiemethode.
- ▶ Voor percelen grasland die **extensief begraasd** worden kan een bijkomende subsidie aangevraagd worden. Zie verder op deze fiche bij punt 5 'Bijkomende premie extensieve begrazing'.
- ▶ In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en de agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 ERKENDE CONTROLEORGANEN VOOR DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE

CERTISYS BVBA

K. Maria Hendrikaplein 5-6, 9000 Gent

T 09 245 82 36 | F 081 60 03 13

www.certisys.eu/nl | info@certisys.eu

TÜV NORD INTEGRA

Statiestraat 164, 2600 Berchem

T 03 287 37 60 | F 03 287 37 61

www.tuv-nord-integra.com | info@tuv-nord-integra.com

FOODCHAIN ID CERTIFICATION

Rue Hayeneux 62, 4040 Herstal

T 04 240 75 00 | F 04 240 75 10

www.foodchainid.com | info@foodchainid.com

6 BIJKOMENDE PREMIE VOOR EXTENSIEVE BEGRAZING

Voor percelen grasland die **extensief begraasd** worden, kan u een bijkomende subsidie aanvragen.

- ▶ Bijkomende subsidie van 100 euro/ha.
- ▶ U moet gedurende het volledige kalenderjaar beschikken over een actief veebeslag voor herkauwers.
- ▶ Voor percelen die in aanmerking komen voor een AMKM-omschakeling naar de biologische productiemethode en waarvoor deze ook is aangevraagd.
- ▶ Aan te vragen door – naast ‘HOB’ - ook de bijkomende bestemming ‘EXB’ op het perceel te zetten.
- ▶ Enkel voor percelen grasland die effectief begraasd worden en waarvan de veebezetting op elk moment niet hoger is dan 2 GVE per ha, gerekend over alle percelen met aanvraag voor deze bijkomende premie.

In onderstaande tabel zijn de omrekeningsfactoren opgenomen waarmee het maximum van 2 grootvee-eenheden bepaald wordt.

Omrekeningsfactoren voor grootvee-eenheid (GVE) per diercategorie

Diersoort	Categorie	GVE
Rund	< 6 m	0,4
Rund	>6 m en < 2 j	0,6
Rund	>2 jaar	1

Diersoort	Categorie	GVE
Schapen en geiten	Alle categorieën	0,1
Paardachtigen	< 6m	0
Paardachtigen	> 6 m	1
Varkens	Zeugen > 50 kg	0,5
Varkens	Andere varkens, incl. gespeende biggen	0,3
Pluimvee	Leghennen	0,014

7 AANDACHTSPUNTEN

In de jaren na afloop van de HOB-omschakelingsverbintenis kan, als het perceel nog verder onder bio-controle staat, de subsidie voor 'ecoregeling Toepassing van de biologische productiemethode' aangevraagd worden ('TBIO').

De bijkomende subsidie voor extensieve begrazing kan enkel aangevraagd worden op percelen waarop effectief begrazing plaatsvindt in de loop van de campagne.

TOEPASSING VAN DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE

Biologische landbouw heeft een voorbeeld- en hefboomfunctie die essentieel is in de evolutie naar een duurzame landbouw in Vlaanderen. De biologische landbouw heeft belangrijke troeven op het vlak van bodemvruchtbaarheid, biodiversiteit en diergezondheid en draagt bovendien bij tot het voorkomen van overbemesting, luchtverontreiniging en bodem- en waterverontreiniging door chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Landbouwers die voldoen aan het lastenboek voor de biologische productie kunnen rekenen op een financiële ondersteuning voor de extra kosten. Voor percelen die al bio zijn, kunnen landbouwers bovenop de steun voor andere ecoregelingen of agromilieuklimaatmaatregelen hun steun voor toepassing van de biologische productiemethode ontvangen.

(klik op de logo's om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Voor percelen die biologisch gecertificeerd zijn en de omschakelingsperiode al doorlopen hebben
- ▶ Subsidiebedrag: 50 - 300 euro/ha
- ▶ Combineerbaar met andere ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen zoals ecologisch beheerd grasland, mechanische onkruidbestrijding, eenjarige of meerjarige ecoteelten,...

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ U bent **aangesloten bij een erkend controleorgaan** voor de biologische productie (TÜV-Nord Integra, Certisys bvba of Foodchain ID Certification zie verder bij punt 5 voor de contactgegevens).
- ▶ U heeft bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij een volledige en ontvankelijke **kennisgeving** gedaan van uw activiteit, voorafgaand aan de start van de activiteit en uiterlijk op 30 april van het jaar waarin de verbintenis wordt afgesloten.
- ▶ Het perceel staat **onder controle** van een erkend controleorgaan voor de biologische productie.

- ▶ Het perceel is **niet gedeclasseerd** als gevolg van een inbreuk tijdens de hoofdteelt. Het bedrijf of product werd **niet geschorst**.
- ▶ Het perceel bevindt zich op 30 april van het jaar van aanvraag **niet** meer in de **periode van omschakeling**.
- ▶ Het perceel moet de volledige teeltperiode van de hoofdteelt in **eigen gebruik** zijn.
- ▶ Het perceel wordt **aangegeven in de verzamelaanvraag**. Elke wijziging van de initiële aangifte wordt gemeld zodra deze zich voordoet.
- ▶ Enkel percelen **subsidiabel landbouwareaal** gelegen in het **Vlaams Gewest** of **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** komen in aanmerking voor de subsidie.
- ▶ Voor meerjarige fruitteelten moeten hoogstammige **fruitbomen** een **dichtheid** hebben van minstens 15 bomen/ha die **homogeen verspreid** staan op het perceel. Laagstammige fruitbomen en heesters moeten een dichtheid hebben van minimum 300 bomen/ha.
- ▶ Indien de steun wordt aangevraagd voor fruitteelt voor **hoogstammige fruit- of notenbomen**, moet de fruitopbrengst van de bomen die meer dan vijf jaar voordien werden aangeplant **gecommercialiseerd** worden.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het voorziene subsidiebedrag is een degressief bedrag per hectare, afhankelijk van het aantal hectaren:

Aantal ha	Bedrag/ha
De eerste 5 ha	300 euro/ha
De volgende 70 ha	100 euro/ha
Hectares boven 75 ha	50 euro/ha

Enkele voorbeelden:

- ▶ Een bedrijf met 4,30 ha subsidiabele bio-percelen onder deze maatregel zal $4,30 \times 300 \text{ euro/ha} = 1.290$ euro ontvangen.
- ▶ Een bedrijf met 50 ha subsidiabele bio-percelen onder deze maatregel zal $(5 \times 300 \text{ euro/ha}) + (45 \times 100 \text{ euro/ha}) = 6.000$ euro ontvangen.
- ▶ Een bedrijf met 82 ha subsidiabele bio-percelen onder deze maatregel zal $(5 \times 300 \text{ euro/ha}) + (70 \times 100 \text{ euro/ha}) + (7 \times 50 \text{ euro/ha}) = 8.850$ euro ontvangen.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

- ▶ Jaarlijks aan te vragen in de verzamelaanvraag (eenjarige maatregel) door de bijkomende bestemming 'TBIO' op het perceel aan te geven.

- ▶ Let op: Percelen die op een ander moment werden omgeschakeld, moeten steeds als aparte percelen worden aangegeven en mogen niet samengevoegd worden.
- ▶ Er moet ook jaarlijks in de verzamelaanvraag aangeduid worden welke percelen gecertificeerd moeten worden door het controleorgaan. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij geeft deze percelen door aan het controleorgaan van de landbouwer.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

- ▶ Deze subsidie is combineerbaar met de subsidie voor de gedeeltelijke terugbetaling van de controlekosten biologische productiemethode.
- ▶ In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 ERKENDE CONTROLEORGANEN VOOR DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE

CERTISYS BVBA
K. Maria Hendrikaplein 5-6, 9000 Gent
T 09 245 82 36 | F 081 60 03 13
www.certisys.eu/nl | info@certisys.eu

TÜV NORD INTEGRA
Statiestraat 164, 2600 Berchem
T 03 287 37 60 | F 03 287 37 61
www.tuv-nord-integra.com | info@tuv-nord-integra.com

FOODCHAIN ID CERTIFICATION
Rue Hayeneux 62, 4040 Herstal
T 04 240 75 00 | F 04 240 75 10
www.foodchainid.com | info@foodchainid.com

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Deze subsidie kan gecombineerd worden met heel wat andere ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen zoals ecologisch beheerd grasland, mechanische onkruidbestrijding, ...
- ▶ Om in aanmerking te komen voor deze maatregel moet u beschikken over minstens 1 betalingsrecht. Als u een bio-landbouwer bent en nog niet over betalingsrechten zou beschikken, en u vraagt deze subsidie aan, kan een betalingsrecht toegekend worden uit de reserve. Meer informatie in de fiche 'Betalingsrechten uit de Vlaamse reserve'.
- ▶ Voor percelen die nog in omschakeling zijn, kan de subsidie voor de agromilieuklimaatmaatregel 'Omschakeling van de biologische productiemethode' aangevraagd worden.

CONTROLEKOSTEN BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE

////////////////////////////////////
Bio-landbouwers kunnen het vaste gedeelte van hun controlekosten terugbetaald krijgen.

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ Uiterlijk op de uiterste indieningsdatum van de verzamelaanvraag een volledige en ontvankelijke kennisgeving gedaan hebben bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij voor bio-productie-activiteit.
- ▶ Produceren volgens het lastenboek van de biologische productiemethode en niet geschorst zijn.
- ▶ Geschorste bedrijven komen niet in aanmerking voor het kalenderjaar waarin de schorsing is opgelegd.
- ▶ Beschikken over minstens één actieve exploitatie gelegen in het Vlaams Gewest.
- ▶ De begunstigde verklaart over de periode van 1 januari 2023 tot 31 december 2025 in totaal minder dan 50.000 euro de-minimissteun in de landbouwsector toegekend gekregen te hebben.

2 SUBSIDIEBEDRAG

- ▶ Het subsidiebedrag is beperkt tot het vaste gedeelte van de jaarlijkse controlekosten voor primaire productie, exclusief BTW.
- ▶ Kosten voor verscherpte controles en de kosten voor gemengde activiteit komen niet in aanmerking.
- ▶ Wordt jaarlijks bepaald op basis van het aantal aanvragen en het beschikbare budget.
- ▶ Maximaal 400 euro per kalenderjaar.

Het door de Vlaamse overheid voorziene steunbedrag is de-minimissteun, zoals bepaald in de de-minimisverordening nr. 1408/2013⁴, voor activiteiten die verband houden met de productie van landbouwproducten. Meer info over de-minimissteun is te vinden op

[https://lv.vlaanderen.be/beleid/landbouwbeleid-eu/steunmelding/staatssteun/de-minimissteun.](https://lv.vlaanderen.be/beleid/landbouwbeleid-eu/steunmelding/staatssteun/de-minimissteun)

⁴ Verordening (EU) nr. 1408/2013 van de Commissie van 18 december 2013 inzake de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun in de landbouwsector, gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/316 van de Commissie van 21 februari 2019

3 SUBSIDIEAANVRAAG

- ▶ In de verzamelaanvraag op de pagina 'Bio' onder 'Controlekosten van de biologische productiemethode' 'ja' aanvinken.
- ▶ De controleorganen geven hun facturatiegegevens rechtstreeks door aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- ▶ Als de landbouwer een ander bedrag dan datgene dat werd gefactureerd door het controleorgaan, wenst terugbetaald te krijgen, moet dit voor 31 oktober 2025 gemeld worden aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

- ▶ Deze subsidie is **NIET** combineerbaar met de steun verkregen voor de certificatiekosten voor biologische productie die wordt uitbetaald in het kader van de 'GMO-verordening Groenten en Fruit'.
- ▶ Deze subsidie is **WEL** combineerbaar met de steun voor toepassing van de biologische productiemethode en met steun voor omschakeling naar de biologische productiemethode.

5 ERKENDE CONTROLEORGANEN VOOR DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE:

CERTISYS BVBA
K. Maria Hendrikaplein 5-6, 9000 Gent
T 09 245 82 36 | F 081 60 03 13
www.certisys.eu/nl | info@certisys.eu

TÜV NORD INTEGRA
Statiestraat 164, 2600 Berchem
T 03 287 37 60 | F 03 287 37 61
www.tuv-nord-integra.com | info@tuv-nord-integra.com

FOODCHAIN ID CERTIFICATION
Rue Hayeneux 62, 4040 Herstal
T 04 240 75 00 | F 04 240 75 10
www.foodchainid.com | info@foodchainid.com

PRECISIELANDBOUW: AUTOMATISCHE GPS- OF RTK-GPS-AANSTURING

Door de automatische aansturing van landbouwmachines via gps wordt voorkomen dat er overlapping is in de stroken waar meststoffen of gewasbeschermingsmiddelen toegediend worden. Daardoor kan er bespaard worden op gewasbeschermingsmiddelen, vloeibare kunstmeststoffen en korrelmeststoffen (alle kunstmest en organische mest die in korrelvorm toegediend wordt) en zal de milieu- en klimaatimpact ervan verminderen.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

Actieve landbouwer

- ▶ Bedrijfsmaatregel
- ▶ Eenjarige ecoregeling
- ▶ Minstens 1 betalingsrecht activeren
- ▶ Subsidie voor techniek: 7 – 90 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche ‘Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen’).
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche ‘GLB – Actieve landbouwer’ op de webpagina [‘Actieve landbouwer’](#)).
- ▶ Het perceel is **subsidiabel landbouwareaal**.
- ▶ Het perceel is gelegen in het **Vlaams Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
- ▶ Het perceel moet in **eigen gebruik** zijn gedurende de teeltperiode van de **hoofddeelt**.
- ▶ Er mogen op het perceel **geen wettelijke verplichtingen** van toepassing zijn die de uitvoering van een of meer gelijkaardige voorwaarden vereisen die minstens zo ver gaan als de subsidievoorwaarden voor deze maatregel.
- ▶ Er mag op het perceel in hetzelfde jaar **géén andere subsidie** met een of meer gelijkaardige voorwaarden worden verleend.
- ▶ U heeft minstens een betalingsrecht geactiveerd

- ▶ Bij het **toedienen van gewasbeschermingsmiddelen en/of korrelmeststoffen op de subsidiabele hoofdteelt**, moet u gebruik maken van precisielandbouw door automatische gps-aansturing of automatische RTK (Real Time Kinematic)-gps-aansturing.
- ▶ U stelt relevante **informatie over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de deelnemende percelen ter beschikking**.
- ▶ Er moet op **minstens 80% van het areaal** subsidiabele **hoofdteelten** precisielandbouw worden toegepast.
- ▶ Als u gewasbeschermingsmiddelen toedient via precisielandbouw bent u verplicht om **vloeibare kunstmeststoffen** die u eventueel wil gebruiken, ook toe te dienen via die techniek.
- ▶ Volgende arealen worden NIET meegeteld om het areaal subsidiabele hoofdteelten te bepalen:
 - > Percelen waarop andere ecoregelingen/agromilieuklimaatmaatregelen werden aangevraagd (zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn).
 - > het areaal teelten op landbouwpercelen waarvoor een **beheerovereenkomst** gesloten is, met uitzondering van de beheerovereenkomst waterkwaliteit.
 - > Teelten waarbij verticale spuittechnieken zoals meerjarige fruitteelten, hop, laanbomen worden toegepast
 - > het areaal teelten **in serre of onder permanente overkapping**.
 - > landbouwpercelen met **grasland en meerjarige voedergewassen** die in het kader van de **biologische productiemethode** zijn aangemeld en onder controle zijn van een erkend controleorgaan en die niet gedeclasseerd zijn als gevolg van een inbreuk tijdens de hoofdteelt.
 - > Er is op het perceel **een beperking of verbod op het gebruik van bemesting of gewasbeschermingsmiddelen** van toepassing op grond van geldende regelgeving of een aangegane verbintenis (vb. percelen in kwetsbaar gebied natuur met norm 2 GVE/ha/jaar, historisch permanente graslanden met verbod of vergunningsplicht voor vegetatiewijziging, percelen met natuurbeheerplannen T3 of T4, percelen die overlappen met kwetsbaar gebied water, wetlands en veengebieden, percelen in de Dudzeelse Polders, een overeenkomst met een regionaal landschap,...).
- ▶ Het **afkantstrooien** van korrelmeststoffen is altijd verplicht bij alle graslanden. Bij akkerland is afkantstrooien verplicht wanneer korrelmeststoffen gestrooid worden vóór zaaien of planten. Deze voorwaarde geldt niet als er gewerkt wordt met een pneumatisch strooier.
- ▶ U houdt een **perceelsfiche of teeltfiche** bij waarin elke uitgevoerde handeling wat verband heeft met de maatregel op het perceel of de percelen wordt opgenomen, met vermelding van de identificatie van het perceel, de hoofdteelt, de datum van elke handeling, de aard van de handeling, het gps-type (RTK of niet), het merk van de gps en de uitvoerder van de handeling.
- ▶ U kan bij een controle aantonen dat de **machines onmiddellijk ter beschikking** zijn met functionerende aansturing. Als een loonwerker de precisielandbouw uitvoert kan u facturen voorleggen van de loonwerker (zie verder).
- ▶ U houdt volgende **documenten ter beschikking** en kan deze op verzoek van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij onmiddellijk voorleggen:

- > **Perceelsfiche of teeltfiche** (zoals hierboven beschreven)
- > Als een loonwerker de precisielandbouw uitvoert: **facturen van de loonwerker** op uw naam, met vermelding van elke uitgevoerde handeling, de datum van de handeling, het gps-type (RTK of niet) en het merk van de gps. Ook minstens eenduidige locatiegegevens zoals X- en Y-coördinaten of perceelsnummer uit uw verzamelaanvraag. En indien van toepassing de verklaring dat de voorwaarde rond het kant af strooien is nageleefd. U vindt een voorbeeld van de facturen op onze website.
- > Om de toepassing van precisielandbouw voor elke handeling op **elk betreffend perceel** aan te tonen, beschikt u over **één van de volgende bewijsstukken**⁵:
 - * Ofwel as-applied-kaart(en), dit zijn kaarten die aangeven waar de toediening van gewasbeschermingsmiddelen, korrelmeststoffen daadwerkelijk uitgevoerd is,
 - * Ofwel geotagged-foto's die genomen zijn via de [LV-AgriLens-applicatie](#).
 - * Ofwel factuur van loonwerker (zoals hierboven beschreven)
- ▶ Langs alle waterlopen en oppervlaktewaterlichamen respecteert u, landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud, de wettelijk voorziene afstanden met betrekking tot pesticide- en bemestingsvrije stroken (= instapvoorwaarde).
- ▶ U gebruikt enkel erkende gewasbeschermingsmiddelen volgens de gebruiksvorschriften en respecteert het verbod/de beperking op bemesting en het gebruik van pesticiden in bepaalde gebieden (= instapvoorwaarde).
- ▶ U beschikt over een keuringsbewijs van uw spuittoestellen en over een fytolicensie (= instapvoorwaarde).
- ▶ De mestbalans op uw bedrijf voldoet aan de voorwaarden van de mestwetgeving (= instapvoorwaarde).

2 SUBSIDIEBEDRAG

Opper- vlakte	gps- aansturing	gps-aansturing	RTK-gps-aansturing	RTK-gps-aansturing
	gewas- beschermingsmiddele	gewas- beschermingsmiddelen EN korrelmeststoffen (2)	gewas- beschermingsmid delen OF	gewas- beschermingsmid delen EN

⁵ Wanneer u enkel over gps-aangestuurde toestellen beschikt, is het voldoende om per perceel voor minstens één behandeling bewijsstukken bij te houden. Bij de keuze voor zowel gewasbeschermingsmiddelen en korrelmeststoffen moet u voor elk van die technieken minstens over één bewijsstuk per perceel beschikken. Wanneer u ook over niet-gps-aangestuurde toestellen moet u voor elke behandeling (op elk aangevraagd perceel) bewijsstukken bijhouden.

Opper- vlakte	gps- aansturing	gps-aansturing	RTK-gps-aansturing	RTK-gps-aansturing
	n OF korrelmeststoffen (1)		korrelmeststoffen (1)	korrelmeststoffen (2)
Eerste 10 ha	60 euro/ha	75 euro/ha	75 euro/ha	90 euro/ha
Volgende 10 ha	35 euro/ha	50 euro/ha	50 euro/ha	65 euro/ha
Volgende 80 ha	7 euro/ha	10 euro/ha	10 euro/ha	15 euro/ha

- ▶ De subsidie wordt uitbetaald **enkel voor de percelen waarop precisielandbouw daadwerkelijk wordt toegepast.**
- ▶ De subsidie wordt **beperkt tot een areaal van 100 hectare subsidiabele hoofdteelten** per bedrijf.
- ▶ Het voorziene subsidiebedrag is afhankelijk van:
 - > de totale oppervlakte die in aanmerking komt voor deze coregeling en waarop precisielandbouw wordt toegepast;
 - > of het gaat om gps-aansturing of RTK-gps-aansturing;
 - > of de precisielandbouw wordt toegepast voor gewasbeschermingsmiddelen (eventueel inclusief vloeibare kunstmeststoffen) **én** korrelmeststoffen **of** voor minimum één van beide op het perceel:
 - (1) u ontvangt steun voor **toepassing van gewasbeschermingsmiddelen OF korrelmeststoffen** wanneer u op al de percelen van minstens 80% van de in aanmerking komende oppervlakte **één van voornoemde behandelingen** doet. Dit wil zeggen: alle gewasbeschermingsmiddelen ofwel korrelmeststoffen met gps-aansturing toepassen. Eveneens wanneer u aan voldoende oppervlakte komt door op enkele percelen de gewasbeschermingsmiddelen met gps toe te passen en op de andere percelen korrelmeststoffen.
 - (2) u ontvangt steun voor **toepassing van gewasbeschermingsmiddelen EN korrelmeststoffen** wanneer u beide op al de percelen van minstens 80% van de in aanmerking komende oppervlakte doet.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidieaanvraag voor de maatregel 'Precisielandbouw – automatische gps-aansturing of RTK-gps-aansturing' verloopt via de **verzamelaaanvraag 2025**. In het menu 'Plant/Bodem' kiest u 'Precisielandbouw –

aansturing via (RTK-)gps' en **vinkt u uiterlijk 31 mei aan dat u wil deelnemen** aan de subsidiemaatregel, met welk type gps en voor welke techniek(en).

U dient ook aan te geven op welke percelen er precisielandbouw toegepast wordt op de hoofdteelt door uiterlijk 31 mei **de bijkomende bestemming 'PA'** op te geven.

Indien u in de loop van het jaar niet kan voldoen aan de bovenstaande voorwaarden moet u de aanvraag annuleren. U meldt elke wijziging van de initiële aangifte zodra die wijziging zich voordoet.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

Deze maatregel moet op de hoofdteelt worden toegepast, en niet verplicht op de voorteelt/nateelt.

Als u gewasbeschermingsmiddelen toedient via precisielandbouw bent u verplicht om vloeibare kunstmeststoffen die u eventueel wil gebruiken, ook toe te dienen via die techniek. Percelen waarop enkel vloeibare kunstmeststoffen en geen gewasbeschermingsmiddelen worden toegediend via precisielandbouw komen niet in aanmerking.

Percelen waarop andere ecoregelingen/agromilieuklimaatmaatregelen werden aangevraagd worden mogelijk niet meegeteld om het areaal subsidiabele hoofdteelten te bepalen. Wanneer in de loop van de campagne bijkomende bestemmingen van deze ecoregelingen/agromilieuklimaatmaatregelen worden geschrapt, worden deze percelen wél meegeteld om het areaal subsidiabele hoofdteelten te bepalen. Het is dan mogelijk dat de minstens 80% van het areaal subsidiabele hoofdteelten waarop precisielandbouw moet worden toegepast, niet meer gehaald wordt.

PRECISIELANDBOUW: PLAATSSPECIFIEK BEKALKEN

Een toepassing van precisielandbouw is het plaatsspecifiek toedienen van input op basis van perceelsgegevens (bodemgegevens, gewasbeelden of opbrengstgegevens). Omdat in de praktijk het plaatsspecifiek bekalken op basis van taakkaarten al het verst ontwikkeld is, wordt deze toepassing van precisielandbouw ondersteund. Daarenboven is een optimale pH essentieel voor goede opname van nutriënten én een parameter die relatief snel kan verbeteren.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Perceelsmaatregel
- ▶ Eenjarige ecoregeling
- ▶ Subsidie voor techniek: 100 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het perceel is **subsiabel landbouwareaal**.
- ▶ De oppervlakte van het perceel bedraagt **minstens 30 are**.
- ▶ Het perceel is gelegen in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.
- ▶ Het perceel moet in **eigen gebruik** zijn gedurende de teeltperiode van de hoofdteelt.
- ▶ Er mogen op het perceel **geen wettelijke verplichtingen** van toepassing zijn die de uitvoering van een of meer gelijkaardige voorwaarden vereisen die minstens zo ver gaan als de subsidievoorwaarden voor deze maatregel.
- ▶ Er mag op het perceel in hetzelfde jaar **géén andere subsidie** met een of meer gelijkaardige voorwaarden worden verleend. Zo mag er bijvoorbeeld geen terugbetaling van de bodemscan/opmaak taakkaart via de GMO-subsidie worden aangevraagd.

- ▶ Er wordt een **taakkaart aangemaakt** voor plaats specifieke bekalking. Onder taakkaart wordt een met behulp van grondmonsters gekalibreerde kaart verstaan die informatie over pH-variaties in de bodem weergeeft en plaats specifiek bekalkingsadvies geeft op basis van een **bodemscan** van het perceel.
- ▶ De taakkaart is aangemaakt vanaf **1 januari 2023** op basis van een recente bodemscan (mag niet ouder zijn dan drie jaar bij de start van de verbintenis).
- ▶ Het landbouwperceel in kwestie wordt **plaats specifiek bekalkt in 2025** op basis van de opgemaakte taakkaart.
- ▶ Elk perceel komt maximum 1 keer om de 3 jaar in aanmerking voor een subsidie aangezien een taakkaart meerdere jaren kan gebruikt worden. En op basis van de taakkaart werd niet eerder een subsidie verleend voor de maatregel.
- ▶ U houdt een **perceelsfiche** bij waarin elke uitgevoerde bekalking wordt opgenomen, met vermelding van de identificatie van het perceel, de datum van elke handeling, het merk van de gps en de uitvoerder.
- ▶ U heeft volgende **documenten ter beschikking** en kan deze op verzoek van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij onmiddellijk voorleggen:
 - > **Perceelsfiches** (zoals hierboven beschreven)
 - > U kan de precisiebekalking op basis van een taakkaart zelf uitvoeren of laten uitvoeren door een loonwerker. Om de **toepassing van de precisiebekalking op betreffende perceel aan te tonen**, beschikt u over:
 - * Ofwel as-applied-kaarten die aangeven waar de bekalking daadwerkelijk uitgevoerd is;
 - * Ofwel geotagged-foto's die genomen zijn via de [LV-AgriLens-applicatie](#);
 - * Ofwel facturen van loonwerker die de precisiebekalking uitvoerde als dat het geval is. De facturen op uw naam met minstens eenduidige locatiegegevens zoals X- en Y-coördinaten of perceelsnummer uit uw verzamelaanvraag.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het voorziene subsidiebedrag is 100 euro/ha.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidieaanvraag voor de maatregel 'Precisielandbouw – plaats specifiek bekalken' zal via de **verzamelaanvraag 2025** verlopen. De subsidie wordt aangevraagd door de bijkomende bestemming 'PK' op te geven bij de percelen waarop u plaats specifieke bekalking toepast.

In het scherm 'Deelnameverklaring' onder het menu-item "Plant/bodem" duidt u uiterlijk 31 mei 2025 aan dat u wil deelnemen aan de maatregel plaats specifiek bekalken. Bovendien moet de bijkomende bestemming opgegeven worden bij de percelen uiterlijk **31 augustus 2025**.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en de agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

De foto's genomen met de LV-AgriLens-app hoeven niet worden doorgestuurd als hiernaar niet gevraagd wordt.

BODEMPASPOORT VOOR EEN DUURZAAM BODEMBEHEER

OP BEDRIJFSNIVEAU

Met het oog op een verbetering van de bodemkwaliteit, wil deze interventie de landbouwer aanmoedigen het bodempaspoort te gebruiken. Het bodempaspoort helpt de landbouwer meer inzicht te krijgen in de bodem van zijn gebruikspcelen en stimuleert een duurzaam bodembeheer.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarig, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Nemen van bodemstalen
- ▶ Minstens 1 betalingsrecht activeren
- ▶ Deelname aan andere ecoregeling of agromilieuklimaatmaatregel
- ▶ Subsidiebedrag: 5 – 15 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Naast het nemen van bodemstalen neemt u ook deel aan een ecoregeling of agromilieuklimaatmaatregel in het kader van een duurzame landbouwpraktijk.
- ▶ **U activeert in 2025 minstens één (Vlaams en/of Waals) betalingsrecht voor de basisinkomenssteun voor duurzaamheid.**

1.1 BODEMSTALEN

- ▶ U laat in het kalenderjaar van de steunaanvraag een minimum **aantal bodemstalen nemen op uw percelen en analyseren door een erkend laboratorium dat geconnecteerd is met DjustConnect.**

Zo kunnen de data van de bodemanalyses automatisch **ontsloten worden via het bodempaspoort** op het e-loket Landbouw en Zeevisserij ten laatste 31 december 2025. Meer informatie over het bodempaspoort vindt u terug op de website www.vlaanderen.be/landbouw/bodempaspoort.

► **Het aantal bodemstalen** dat minimaal nodig is, wordt als volgt berekend:

- > voor de eerste 10 hectare: op minstens 2 percelen een bodemanalyse;
- > op ieder volgende begonnen schijf van 10 hectare: op minstens 1 perceel van die schijf een bodemanalyse;

Dit betekent in volgende specifieke gevallen:

- > beschikt u over slechts één perceel, waarvan de oppervlakte kleiner of gelijk is aan 5 hectare: één bodemanalyse op dit perceel uitvoeren;
- > beschikt u over slechts één perceel, waarvan de oppervlakte groter is dan 5 hectare, maar kleiner of gelijk aan 10 hectare: twee bodemanalyses op dit perceel uitvoeren;
- > beschikt u over slechts één perceel, waarvan de oppervlakte groter is dan 10 hectare: twee bodemanalyses uitvoeren op de eerste 10 hectare van dit perceel, en op iedere begonnen schijf van 10 hectare van dit perceel een bodemanalyse uitvoeren;
- > zijn al uw percelen groter dan 10 hectare: twee bodemanalyses uitvoeren op de eerste 10 hectare van een perceel en op iedere begonnen schijf 10 hectare minstens een bodemanalyse uitvoeren, met spreiding over de percelen;
- > beschikt u over meerdere percelen waarbij elke combinatie van twee percelen samen meer dan 10 hectare vormt: twee bodemanalyses uitvoeren op de eerste 10 hectare en op iedere volgende 10 hectare minstens een bodemanalyse uitvoeren, met spreiding over de percelen.

In het scherm 'Bodempaspoort' onder het menu-item Plant/bodem in de verzamelaanvraag vindt u het aantal bodemstalen dat minimaal nodig is.

► De bodemanalyse omvat minstens de bepaling van het **organische koolstof-, fosfor- en kaliumgehalte en de zuurtegraad**.

Het subsidiebedrag en de voorwaarde met betrekking tot het aantal te nemen stalen heeft alleen betrekking op:

- > De subsidiabele hectaren die in eigen gebruik zijn gedurende de teeltperiode van de **hoofddeelt**;
- > De subsidiabele hectaren die gelegen zijn in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.

1.2 DUURZAAMHEIDSMATREGEL

Naast het nemen van bodemstalen neemt u ook een maatregel in het kader van een duurzame landbouwpraktijk. Om te voldoen aan deze voorwaarde in 2025, vraagt u één van volgende ecoregelingen aan of heeft u voor 2025 minstens een verbintenis afgesloten of lopen voor één van volgende agromilieuklimaatmaatregelen:

► Ecoregelingen:

- > Behoud meerjarig grasland;

- > Ecologisch beheerd grasland:
 - * Ecologisch beheer;
 - * Extensieve begrazing;
- > Verhogen van organisch koolstofgehalte:
 - * Via het teeltplan;
 - * Het gebruik van producten met een hoog koolstofgehalte;
 - * Het bereiken van de streefzone;
- > Inzaai van een eenjarige biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelten (ecoteelten)
 - * Eenjarige eiwitteelten;
 - * Eenjarige teelten voordeel voor biodiversiteit, klimaat en milieu;
 - * Faunavriendelijke teelten:
 - Zomergraan in soortenbeschermingsgebied/voorjaarsbraak;
 - Faunamengsel;
 - * Faunavriendelijke nateelten in soortenbeschermingsgebied.
- > Toepassing van de biologische productiemethode
- > Bufferstroken - grasbufferstrook erosie;
- > Mechanische onkruidbestrijding;
- > Stimuleren teelttechnische erosiebestrijding - aanleg drempels;
- > Stimuleren teelttechnische erosiebestrijding - niet kerende bodembewerking;
- > Vruchtafwisseling met vlinderbloemigen;
- > Precisielandbouw: automatische gps of RTK-gps-aansturing;
- > Precisielandbouw: plaatsspecifieke bekalking.
- ▶ Agromilieuklimaatmaatregelen:
 - > De omzetting van tijdelijk naar blijvend grasland;
 - > Inzaai van een eenjarige biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelten (ecoteelten)
 - * meerjarige eiwitteelten;
 - * meerjarige teelten met positieve impact voor biodiversiteit, klimaat en milieu;
 - > Omschakeling naar de biologische productiemethode;
 - > Onderhoud boslandbouwsystemen.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het voorziene subsidiebedrag is afhankelijk van het aantal hectare dat u in gebruik heeft voor de **hoofddeelt** in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**:

- ▶ een voorzien subsidiebedrag van **15 euro** per hectare voor de **eerste 20 hectare**;
- een voorzien subsidiebedrag van **10 euro** per hectare voor de **volgende 25 hectare**;
- een voorzien subsidiebedrag van **5 euro** per hectare voor de **volgende 55 hectare**.

De subsidie wordt uitbetaald voor maximaal 100 ha van de subsidiabele oppervlakte.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidieaanvraag voor de maatregel 'bodempaspoort voor een duurzaam bodembeheer op bedrijfsniveau' zal via de **verzamelaanvraag 2025** verlopen.

In het scherm 'Bodempaspoort' onder het menu-item Plant/bodem vindt u aan dat u wil deelnemen aan de subsidiemaatregel.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en de agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

Enkel bodemstalen die in 2025 genomen zijn, kunnen in aanmerking komen.

INZAAI VAN EENJARIGE MILIEU-, BIODIVERSITEITSVRIENDELIJKE EN/OF KLIMAATBESTENDIGE TEELTEN (ECOTEELTEN)

Via deze maatregel wordt de inzaai van teelten met een positief effect op milieu, klimaat of biodiversiteit gestimuleerd. Een eerste groep omvat een aantal eenjarige eiwitteelten in het kader van lokale eiwitvoorziening. Dit zijn vooral vlinderbloemigen, maar ook mengteelten van vlinderbloemigen met granen. Een tweede groep bestaat uit een aantal diepwortelende maaigewassen die van nature een positief effect hebben op de bodemkwaliteit. Een derde groep zijn faunavriendelijke teelten eventueel in de beheergebieden voor akkervogelsoorten. Daarop aansluitend volgt een laatste groep met faunavriendelijke nateelten.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Voor percelen bouwland van minimum 0,30 ha behalve voor eenjarige eiwitteelten waar minimum 0,50 ha per bedrijf nodig is
- ▶ Subsidiebedrag afhankelijk van de teelt van 60 tot 1.500 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

1.1 ALGEMENE VOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het perceel was in 2023 en 2024 bouwland of een blijvende teelt, geen blijvend grasland.
- ▶ Het perceel is **subsidiabel landbouwareaal**.
- ▶ Het perceel is gelegen in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

- ▶ Het perceel moet in **eigen gebruik** zijn gedurende de teeltperiode van de hoofdteelt. In het geval van inzaai van de faunavriendelijke nateelt, moet het perceel in eigen gebruik zijn gedurende de teeltperiode van de hoofdteelt en de nateelt.
- ▶ U beschikt over **facturen** die op uw naam staan voor teelten waarvoor een **minimale zaaidichtheid** wordt opgelegd en kan ze op verzoek van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij onmiddellijk voorleggen.

1.2 ACTIE 1: EENJARIGE EIWITTEELTEN

- ▶ U zaait één van onderstaande eiwitteelten in als hoofdteelt. Het betreft dus een nieuwe inzaai.
- ▶ De subsidie wordt aangevraagd per perceel maar er moet op bedrijfsniveau minstens 0,50 ha worden aangegeven om in aanmerking te komen voor de subsidie. U mag op verschillende percelen de maatregel afsluiten om aan deze minimale oppervlakte te komen.
- ▶ Als één of meerdere geselecteerde percelen in de loop van de campagne niet meer voldoen aan de voorwaarden moet u de bijkomende bestemming 'EEE' op het perceel schrappen. Enkel de percelen die aan alle voorwaarden voldoen, zullen in aanmerking komen voor de subsidie als de resterende oppervlakte minstens 0,5 ha is.

1.2.1 Zuivere eiwitteelten (Reinteeelten)

- ▶ Voedererwten (zomerteelt) – teeltcode **512**;
- ▶ Voedererwten (winterteelt) – teeltcode **511**;
- ▶ Zomerveldbonen – teeltcode **522**;
- ▶ Winterveldbonen – teeltcode **521**;
- ▶ Soja – teeltcode **43**;
- ▶ Drooggeogste erwten – teeltcode **513**;
- ▶ Drooggeogste Vicia-bonen – teeltcode **523**;
- ▶ Drooggeogste Phaseolus-bonen – teeltcode **524**;
- ▶ Quinoa – teeltcode **382**;

1.2.2 Mengteelten

- ▶ Mengteelt van wintertarwe of triticale en vlinderbloemige winterteelt – teeltcode **395**
- ▶ Mengteelt van andere wintergranen en vlinderbloemige winterteelt – teeltcode **391**
- ▶ Mengteelt van zomergranen en vlinderbloemige zomerteelt – teeltcode **392**
- ▶ Voor mengteelten is minimaal één van volgende eiwitteelten aanwezig met volgende minimale zaaidichtheden:
 - > Voedererwten (zomerteelt): 60 korrels /m²
 - > Voedererwten (winterteelt): 25 korrels /m²

- > Zomerveldbonen: 40 korrels /m²
- > Winterveldbonen: 20 korrels /m²
- ▶ De vlinderbloemige teelt moet op elk ogenblik duidelijk zichtbaar aanwezig zijn
- ▶ Een mengteelt van granen met vlinderbloemige die als GPS wordt geoogst komt alleen in aanmerking voor de steun als die effectief de hoofdteelt is en dus de overwegend aanwezige teelt is in de periode van 15 mei tot 31 augustus. Meteilmengsels (wintermeteilmengsel – teeltcode **398**) die als snede groen worden geoogst in het voorjaar komen niet in aanmerking.

1.3 ACTIE 2: EENJARIGE TEELTEN DIE VOORDEEL OPLEVEREN VOOR BIODIVERSITEIT, KLIMAAT EN MILIEU

- ▶ Eén van onderstaande teelten inzaaien als **hoofdteelt**. Het betreft dus een nieuwe inzaai.
- ▶ De oppervlakte van het perceel is minstens 0,30 ha om de subsidie te kunnen aanvragen.

1.3.1 Teelten die niet geoogst mogen worden:

- ▶ Gele mosterd: minstens 2 maand aanhouden en onderwerken (= onderwerken zonder te oogsten voorafgaand aan de inzaai van de volgende teelt) - teeltcode **643**
- ▶ Bladrammenas: minstens 2 maand aanhouden en onderwerken (= onderwerken zonder te oogsten voorafgaand aan de inzaai van de volgende teelt) - teeltcode **656**
- ▶ Mengsel van bladrammenas en gele mosterd: minstens 2 maand aanhouden en onderwerken (=onderwerken zonder te oogsten voorafgaand aan de inzaai van de volgende teelt) – teeltcode **662**
- ▶ Tagetes: minstens 3 maand aanhouden en onderwerken (= onderwerken zonder te oogsten voorafgaand aan de inzaai van de volgende teelt) - teeltcode **646**

Bij zaadvorming tijdens de aanhoudperiode (periode tot aan het onderwerken) mag de teelt geklefeld of gemaaid, maar niet vernietigd worden. De teelt moet zijn functie kunnen blijven uitoefenen.

1.3.2 Teelten die geoogst mogen worden:

Hennep - teeltcode **922 of 872**. Er kan enkel subsidie worden verleend als ook een voorafgaande teeltmelding werd ingediend en een teelttoestemming werd verkregen voordat er kan worden ingezaaid (zie fiche 'Hennepteelt' op de webpagina '[Perceelsaangifte](#)'). Meer informatie over hennep vindt u ook op de webpagina '[Melden van teeltintentie hennep](#)').

1.4 ACTIE 3: FAUNAVRIENDELIJKE TEELTEN

- ▶ De oppervlakte van het perceel is minstens 0,30 ha groot om de subsidie te kunnen aanvragen.
- ▶ De volgende **hoofdteelten** komen in aanmerking voor subsidie. Het betreft een nieuwe inzaai.
 - > Zomergraan:
 - * Zomertarwe – teeltcode **312**

- * Zomergerst – teeltcode **322**
 - * Zomerrogge – teeltcode **332**
 - * Zomerhaver – teeltcode **342**
- ▶ Voor zomergranen moet het perceel gelegen zijn in een beheergebied voor akkervogelsoorten, grauwe kiekendief, hamsters of beheergebied voor bruine kiekendief op Linkerscheldeoever. Dit kan u terugvinden onder het grafische luik van de verzamelaanvraag als beheergebieden akkerfauna.
 - ▶ Faunamengsel – teeltcode **98** waarvan de samenstelling enkel uit onderstaande componenten bestaat:
 - > Minimum 60 tot maximum 90% teelten uit de teeltgroep graangewassen, boekweit of Japanse haver
 - > Minimum 5 tot maximum 10% Brassica (boerenkool, raapzaad, gele mosterd, huttentut, mergkool, bladrammenas of radijs)
 - > Maximum 35% inmenging van zonnebloem, bernagie, vlas, facelia, voederwikke, witte klaver, rode klaver of dille
 - > Minimale zaaidichtheid: 50 kg / ha
 - > Aanhouden tot en met 15 maart 2026
 - > Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het faunamengsel is niet toegelaten.
 - ▶ Voorjaarsbraak met late inzaai maïs – voorteelt **83**– hoofddeelt **201** of **202**
 - > De ecoregeling moet ten laatste op 30 april worden aangevraagd.
 - > Voorjaarsbraak (enkel teeltcode **83** is toegelaten) aanhouden tot en met 10 mei 2025.
 - > **Geen enkele** handeling mag uitgevoerd worden op het perceel in de periode van **15 maart tot en met 10 mei 2025** om het broedseizoen van de kievit niet te verstoren. Dit wil zeggen dat er niet bemest mag worden, niet bekalkt, geen gewasbeschermingsmiddelen mogen worden aangebracht en er mogen geen grondbewerkingen uitgevoerd worden (opgelet, deze opsomming is niet-limitatief) tijdens deze periode.
 - > De teeltresten, vanggewas of gras op het perceel moeten **voor 15 maart ondergewerkt** worden. **Uitzondering** hierop is stoppel, zoals graanstoppel, maïsstoppel, of verdroogde erwten, die wel mogen blijven **liggen tot en met 10 mei**.

1.5 ACTIE 4: FAUNAVRIENDELIJKE NATEELTEN IN SOORTENBESCHERMINGSGEBIEDEN

- ▶ Het perceel is gelegen in een beheergebied voor soortenbescherming voor hamsters, akkervogelsoorten, hamsters, grauwe kiekendief of in het beheergebied voor de bruine kiekendief op Linkerscheldeoever. Deze gebieden zijn terug te vinden onder het grafische luik van de verzamelaanvraag als beheergebieden akkerfauna.
- ▶ De oppervlakte van het perceel is minstens 0,30 ha groot om de subsidie te kunnen aanvragen.
- ▶ De voorafgaande hoofddeelt mag geen grasland zijn.

- ▶ De volgende teelten komen in aanmerking en moeten als **nateelt** worden aangegeven: Japanse haver (teeltcode **34**), mengsel van Japanse haver met witte klaver (teeltcode **634**), voederwikke (teeltcode **634**) of zonnebloemen (teeltcode **635**).
- ▶ De mengsels worden ingezaaid met één van volgende minimale zaaidichtheden:
 - > Mengsel met Japanse haver: Japanse haver (50 kg/ha) met
 - > Witte klaver: 10 kg/ha
 - > Voederwikke: 40 kg/ha
 - > Zonnebloemen: 10 kg/ha
- ▶ De **nateelt wordt uiterlijk ingezaaid op 1 augustus 2025** en moet minstens **tot 15 maart 2026** worden aangehouden.
- ▶ Na de oogst van de hoofdteelt mogen geen gewasbeschermingsmiddelen meer toegepast worden.
- ▶ U beschikt over zaaizaadcertificaten van de ingezaaide Japanse haver en u kan de zaaizaadfacturen van de eventuele andere teelten in het mengsel voorleggen.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Afhankelijk van de ingezaaide teelt bedraagt het voorziene subsidiebedrag 60 tot 1.500 euro/ha.

Actie	Teelten	Bijkomende bestemming	Voorziene subsidiebedrag
Actie 1	Eénjarige eiwitteelten	EEE	600 euro/ha
Actie 2	Eénjarige hoofdteelten zonder oogst	EEH	600 euro/ha
Actie 2	Eénjarige hoofdteelten met oogst	EEH	230 euro/ha
Actie 3	Faunavriendelijke hoofdteelten – faunamengsel	EEF	1.500 euro/ha
Actie 3	Faunavriendelijke hoofdteelten – zomergraan	EEZ	350 euro/ha
Actie 3	Faunavriendelijke hoofdteelt – voorjaarsbraak	EEB	350 euro/ha
Actie 4	Faunavriendelijke nateelten	EEN	60 euro/ha

3 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidieaanvraag voor de maatregel 'inzaai van milieu-, klimaat- en biodiversiteitsvriendelijke teelten' zal via de **verzamelaaanvraag 2025** verlopen. De subsidie voor actie 1, 2 en 3 wordt jaarlijks aangevraagd door de

betrokken bijkomende bestemming 'EEE', 'EEH', 'EEF', 'EEZ' of 'EEB' te plaatsen bij de percelen waarop u de ecoteelt heeft ingezaaid.

De subsidie voor actie 4 - Faunavriendelijke nateelten wordt jaarlijks aangevraagd door de bijkomende bestemming 'EEN' te plaatsen bij de percelen waarop u de ecoteelt als nateelt heeft ingezaaid.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies zoals agromilieuklimaatmaatregelen of bio-hectaresteen. Zie combinatietabellen voor de mogelijke combinaties.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Een gelijkaardige maatregel is er ook voor meerjarige eiwitteelten. In dat geval gaat het wel om een meerjarige verbintenis – zie de fiche 'Inzaai van meerjarige milieu-, klimaat- en biodiversiteitsvriendelijke teelten'.
- ▶ Bij voorjaarsbraak is het belangrijk om de fauna op het perceel niet te verstoren gedurende de braakperiode. Dat wil dus ook zeggen dat het niet toegelaten is om randen of hoeken van het perceel te bewerken/bespuiten of bijvoorbeeld het perceel herhaaldelijk te doorkruisen met machines.
- ▶ Het faunamengsel (EEF) mag niet gemaaid of geklepeld worden. Er zijn geen beperkingen i.v.m. bemesting.
- ▶ De maatregel voorjaarsbraak (EEB) kan niet aangevraagd worden op een perceel waarop in 2024 de maatregel faunamengsel werd aangevraagd (EEF); aangezien het faunamengsel moeten blijven staan tot 15 maart 2025.
- ▶ Definitie van de hoofdteelt wordt beschreven in fiche 'Teelt, teeltcodes en gespecialiseerde productiemethode' zie webpagina ['Perceelsaangifte'](#).
- ▶ Raadpleeg zeker de praktische teelthandleidingen op de website van het Landbouwcentrum voor voedergewassen.
- ▶ Het gebruikte zaaizaad van gereguleerde soorten moet voldoen aan de regelgeving voor het in de handel brengen van zaaizaden, zie link [Handel in plantaardig teeltmateriaal | Landbouw en Zeevisserij](#)

TEELT VAN MEERJARIGE MILIEU-, BIODIVERSITEITSVRIENDELIJKE EN/OF KLIMAATBESTENDIGE TEELTEN (ECOTEELTEN)

Via deze maatregel wordt de inzaai van teelten met een positief effect op milieu, klimaat of biodiversiteit gestimuleerd. Verschillende milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige meerjarige gewassen, de 'meerjarige ecoteelten', kunnen hiertoe bijdragen. Ecoteelten dragen bij aan onder andere een betere bodemkwaliteit, klimaatmitigatie en -adaptatie, verhoogde biodiversiteit, verminderde eiwitafhankelijkheid en verhoogde resistentie tegen droogte en wateroverlast. Het potentieel van deze meerjarige ecoteelten is echter nog onderbenut.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Meerjarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Verbintenis per perceel
- ▶ Voor percelen bouwland met akkerbouwteelten die minstens 0,30 ha groot zijn
- ▶ Subsidiebedrag van 230 euro/ha tot 600 euro/ha.

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

1.1 ALGEMENE VOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen')
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het perceel is gelegen in het Vlaams Gewest.
- ▶ Het perceel is minstens 0,30 ha groot.
- ▶ Het perceel is gedurende de volledige looptijd van de verbintenis in eigen gebruik gedurende de teeltperiode van de voor-, hoofd- en nateelt.
- ▶ De verbintenis wordt afgesloten voor meerdere jaren op een vast perceel.

- ▶ Het perceel is bij aangifte in het jaar van de verbintenis aanvraag en in de twee jaar die voorafgaan aan dat jaar, bouwland of blijvende teelt. Een perceel met een status 'blijvend grasland' in het eerste verbintenisjaar komt niet in aanmerking.

1.2 ACTIE 1: MEERJARIGE EIWITTEELTEN

- ▶ De verbintenis is een kortlopende verbintenis van twee jaar en kan vrijwillig verlengd worden met een derde jaar indien de vlinderbloemige teelt nog duidelijk aanwezig is. Na afloop van de verbintenis is het niet mogelijk om in de twee daaropvolgende jaren een nieuwe verbintenis voor dezelfde maatregel aan te vragen op datzelfde perceel.
- ▶ Bij de start van de verbintenis wordt er een nieuwe teelt **ingezaaid VANAF het najaar** voorafgaand aan de verbintenis. Voor de verbintenis 'Inzaai van meerjarige luzerne met uitgestelde maaidatum', moet de **luzerne verplicht IN het najaar** voorafgaand aan de verbintenis zijn ingezaaid.
- ▶ Hierbij is de doorzaai in een bestaand grasland niet toegelaten bij de start van de verbintenis.
- ▶ Herinzaai tijdens de teeltperiode is alleen toegestaan na een voorafgaande schriftelijke melding bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Pas na deze melding mag de teelt worden omgeploegd. De herinzaai moet gebeuren binnen twee weken na het omploegen.
- ▶ De teelt wordt in het laatste jaar van de verbintenis **aangehouden** tot en met **31 december**. Uitzondering hierop zijn percelen in polders en duinen, waar de teelt in het laatste jaar van de verbintenis moet behouden blijven tot en met 15 oktober.
- ▶ Zaaizaadfacturen moeten op uw naam staan en ter beschikking worden gehouden voor mengsels met zaaidichtheden.
- ▶ U plaatst de juiste bijkomende bestemming op het perceel. Indien u niet meer kan voldoen aan de voorwaarden door overmacht, moet u dit melden aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Afhankelijk van de meerjarig eiwitteelt zijn de volgende specifieke voorwaarden van toepassing:

1.2.1 Vlinderbloemige teelten

- ▶ Volgende hoofdteelten komen in aanmerking:
 - > Rode klaver - teeltcode **723**;
 - > Meerjarige luzerne - teeltcode **732**;
 - > Grasklaver - teeltcode **700**;
 - > Grasluzerne - teeltcode **660**.
- ▶ De vlinderbloemige moet tijdens het groeiseizoen steeds **duidelijk zichtbaar aanwezig** zijn
- ▶ De mengsels worden ingezaaid met één van volgende minimale zaaidichtheden:
 - > Grasklaver: klaver met minimale zaaidichtheid:
 - * Witte klaver (*Trifolium repens*): 3 kg/ha;

- * Rode klaver (*Trifolium pratense*): 6 kg/ha;
- * Combinatie van witte en rode klaver: 6 kg/ha.

> Grasluzerne: luzerne met minimale zaaidichtheid van 12 kg/ha

TIP: om een goed grasmengsel te bekomen waar de vlinderbloemige duidelijk zichtbaar is met een goede kans op slagen, is het aangewezen om maximaal 30 kg/ha graszaad aan te houden.

1.2.2 Graskruidenmengsel

- ▶ Het in te zaaien **mengsel** (teeltcode **63**) als hoofdteelt bestaat uit minstens twee soorten gras en in totaal vijf vlinderbloemigen en kruiden, waarvan minstens twee kruiden en minstens één vlinderbloemige.
- ▶ Het mengsel bevat minstens 50% grassen van het gewichtsprocent.
- ▶ De vlinderbloemigen en kruiden moeten tezamen minstens 25% van het gewichtspercentage van het mengsel zijn.

TIP: om een goed graskruidenmengsel te bekomen waar de vlinderbloemige en de kruiden duidelijk zichtbaar zijn en een maximale ontwikkelkans hebben, is het aangewezen om maximaal 30 kg/ha graszaad te gebruiken

- ▶ De grassen in het graskruidenmengsel zijn minstens twee van onderstaande soorten:

- > Engels raaigras (*Lolium perenne*);
- > Beemdlanbloem (*Festuca pratensis*);
- > Frans raaigras (*Arrhenatherum elatius*);
- > Italiaans raaigras (*Lolium multiflorum*);
- > Kropaar (*Dactylis glomerata*);
- > Festulolium (*Festulolium*);
- > Rietzwenkgras (*Festuca arudinacea*);
- > Timoteegras (*Phleum pratense* subsp. *Pratense*);
- > Veldbeemdgras (*Poa pratensis*).

- ▶ De kruiden in het graskruidenmengsel zijn minstens twee van onderstaande soorten:

- > Wilde chicorei (*Cichorium intybus*);
- > Duizendblad (*Achillea millefolium*);
- > Kleine pimpernel (*Sanguisorba minor*);
- > Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*);
- > Karwij (*Carum carvi*);
- > Peterselie (*Petroselinum crispum*);
- > Wilde peen (*Daucus carota*);

- > Venkel (*Foeniculum vulgare*);
- ▶ De vlinderbloemige in het graskruidenmengsel is minstens één van onderstaande soorten:
 - > Hopklaver (*Medicago lupulina*);
 - > Rolklaver (*Lotus corniculatus*);
 - > Luzerne (*Medicago sativa*);
 - > Rode klaver (*Trifolium pratense*);
 - > Gele honingklaver (*Melilotus officinalis*);
 - > Basterdklaver (*Trifolium hybridum*);
 - > Wondklaver (*Anthyllis vulneraria*);
 - > Witte klaver (*Trifolium repens*);
 - > Esparcette (*Onobrychis viciifolia*).
- ▶ Het graskruidenmengsel wordt **ingezaaid vanaf het najaar** voorafgaand aan de start van de verbintenis.
- ▶ De kruiden en vlinderbloemigen zijn tijdens het groeiseizoen steeds **duidelijk zichtbaar aanwezig**.

1.2.3 Faunavriendelijke variant ‘luzerne met uitgestelde maaidatum’:

- ▶ Enkel mogelijk in beheergebieden voor soortenbescherming voor hamsters, akkervogels, grauwe kiekendief of het beheergebied voor bruine kiekendief op Linkerscheldeoever. Dit kan u terugvinden onder het grafische luik van de verzamelaanvraag als beheergebieden akkerfauna. De luzerne (teeltcode **732**) moet **IN het najaar** voorafgaand aan de verbintenis ingezaaid zijn. Maaien van de meerjarige luzerne, de eerste snede, mag ten vroegste vanaf 2 juni.

TIP: het is aangeraden een tweede snede te maaien ten vroegste 60 dagen na de eerste snede en om de luzerne na 15 oktober te maaien en te oogsten zodat de teelt kort de winter ingaat.

1.3 ACTIE 2: MEERJARIGE TEELTEN MET POSITIEVE IMPACT OP MILIEU, KLIMAAT EN/OF BIODIVERSITEIT

- ▶ De looptijd van deze verbintenis is **5 jaar** met een jaarlijkse betalingsaanvraag in de verzamelaanvraag.
- ▶ Er is tijdens de verbintenstermijn geen enkele vorm van bemesting toegelaten.
- ▶ De teelt wordt aangehouden gedurende de volledige looptijd van de verbintenis.
- ▶ Volgende teelten komen in aanmerking:
 - > Miscanthus - teeltcode **884**
 - > Korte omloophout met de volgende boomsoorten: - teeltcode bebossing – korte omloophout: teeltcode **883** – wijmenaanplanting: teeltcode **963**:
 - * Zwarte els;
 - * Fladderolm;

- * Gladde olm;
- * Hazelaar;
- * Gewone esdoorn;
- * Gewone es;
- * Alle populieren- en wilgensoorten.
- * Zomerlinde;
- * Winterlinde;
- * Amerikaanse eik;
- * Zomereik;
- * Wintereik;
- * Lijsterbes;
- * Haagbeuk;
- * Ruwe berk;
- * Boskers;
- * Tamme kastanje

- ▶ Voor korte omloophout moeten minstens 1.000 bomen of stekken per ha aangeplant of aanwezig zijn.
- ▶ De maximale omlooptijd voor korte omloophout bedraagt 8 jaar.
- ▶ Voor korte omloophout worden facturen van het plantmateriaal op uw naam ter beschikking gehouden.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Afhankelijk van de ingezaaide teelt bedraagt het voorziene subsidiebedrag 230 tot 600 euro/ha.

Actie	Teelten	Bijkomende bestemming	Subsidiebedrag
Actie 1	Meerjarige eiwitteelten – vlinderbloemigen	MEV	230 euro/ha
Actie 1	Meerjarige eiwitteelten – graskruiden	MEG	350 euro/ha
Actie 1	Meerjarige eiwitteelten – luzerne met uitgestelde maaidatum	MEL	600 euro/ha
Actie 2	Meerjarige teelten met voordeel voor milieu, klimaat en biodiversiteit	MET	600 euro/ha

3 SUBSIDIEAANVRAAG

- ▶ Om een **nieuwe** verbintenis aan te gaan, moet in de verzamelaanvraag 2025 een bijkomende bestemming (zie onderstaande tabel) op het betrokken perceel worden aangegeven. De verzamelaanvraag geldt als verbintenis aanvraag en als betalingsaanvraag voor het eerste jaar.
- ▶ Voor de **lopende** verbintenissen wordt de bijkomende bestemming vanaf het tweede jaar **automatisch opgeladen** in de kolom 'Vaste BO en AMKM'. Daarmee is voldaan aan de jaarlijkse betalingsaanvraag. U kan deze bijkomende bestemming niet wijzigen of verwijderen. Neem contact op met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij indien dit niet correct zou zijn. Om subsidie aan te vragen in 2025 op de betrokken percelen komen de volgende teeltcodes (als hoofdteelt) en bijkomende bestemmingen in aanmerking:

Actie	Hoofdteelt	Teeltcode	Bijkomende bestemming
Actie 1	Rode klaver	723	MEV
Actie 1	Meerjarige luzerne	732	MEV
Actie 1	Grasklaver	700	MEV
Actie 1	Grasluzerne	660	MEV
Actie 1	Graskruidenmengsel	63	MEG
Actie 1	Luzerne met uitgestelde maaidatum	732	MEL
Actie 2	Korte omloophout	883/963	MET
Actie 2	Miscanthus	884	MET

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Er is een gelijkaardige maatregel voor 'eenjarige eiwitteelten'. In dat geval gaat het wel om een eenjarige ecoregeling – zie de webpagina '[Inzaai van eenjarige milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige teelten](#)'.
- ▶ Voor de maatregel Meerjarige ecoteelt luzerne met uitgestelde maaidatum (MEL) is het aangeraden een tweede snede te maaien ten vroegste 60 dagen na de eerste snede.

- ▶ Bij aanvraag van de MEV-premie op grasklaver, moet u er ook effectief op toezien dat er klaver duidelijk zichtbaar aanwezig is op het veld gedurende de volledige aanhoudingsperiode.
- ▶ Bij controle ter plaatse op de teelt van vlinderbloemigen moet de landbouwer facturen en certificaten kunnen voorleggen. De landbouwer moet deze documenten dus goed bijhouden tijdens de campagne.
- ▶ Nuttige tips en teeltfiches voor de teelt van vlinderbloemigen vindt u op de website van LCV vzw (www.lcvvzw.be) onder 'Publicaties'.
- ▶ Luzerne heeft een grote aantrekkingskracht op grauwe gorzen. Deze sterk bedreigde vogelsoort vindt hierin een ideaal leefgebied om een nest te maken en jongen groot te brengen. Bij aanwezigheid van een koppel op een perceel, zal het Agentschap Natuur en Bos de betrokken landbouwer vragen worden om de luzerne niet te oogsten voor de jongen uitgevlogen zijn. In ruil hiervoor kan de landbouwer beroep doen op compensatiesteun nestbescherming van het Agentschap Natuur en Bos. Meer informatie over deze steunmaatregel is terug te vinden op de site van [het Agentschap Nature en Bos](#) waar u de Infobundel nestbescherming.pdf kunt downloaden.
- ▶ Het gebruikte zaaizaad van gereguleerde soorten moet voldoen aan de regelgeving voor het in de handel brengen van zaaizaden, zie link [Handel in plantaardig teeltmateriaal | Landbouw en Zeevisserij](#).

VRUCHTAFWISSELING MET VLINDERBLOEMIGEN

Deze maatregel stimuleert de landbouwers om het principe van teeltrotatie, dat al is verplicht in de biologische landbouw, ook toe te passen in een gangbare bedrijfsvoering. In de teeltrotatie moeten in een periode van vijf opeenvolgende jaren teelten uit minstens drie verschillende vruchtafwisselingsgroepen geteeld worden waarbij minstens éénmaal een vlinderbloemige als hoofdteelt gekozen wordt.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Voor percelen bouwland
- ▶ Gebruiker moet minstens 2 van de 4 voorgaande jaren ook gebruiker zijn van het perceel
- ▶ Minimum 0,50 ha op bedrijfsniveau
- ▶ Subsidiebedrag 108 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen' nscop de webpagina '[Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023 -2027 \(perceelsgebonden steun\)](#)').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het perceel is in het huidige en in de twee voorgaande jaren bouwland.
- ▶ Het perceel is gelegen in het Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- ▶ De hoofdteelten in de huidige en de vier voorgaande campagnes moet behoren tot minstens drie verschillende vruchtafwisselingsgroepen, waarvan minstens één vlinderbloemige teelt als hoofdteelt.
- ▶ Het perceel moet in eigen gebruik zijn gedurende de teeltperiode van de hoofdteelt in het verbintenisjaar.
- ▶ Het perceel werd in de voorbije vier jaar minstens twee jaar aangegeven als in gebruik voor de hoofdteelt door de aanvrager van de premie. Een uitzondering wordt voorzien in het kader van volledige bedrijfsovernames voor percelen die in het jaar van overname zelf in de verzamelaanvraag worden aangegeven.

- ▶ De subsidie wordt aangevraagd per perceel maar er moet op bedrijfsniveau minstens 0,50 ha worden aangegeven om in aanmerking te komen voor de subsidie. U mag op verschillende percelen de maatregel afsluiten om aan deze minimale oppervlakte te komen.
- ▶ Indien één of meerdere geselecteerde percelen in de loop van de campagne niet meer voldoen aan de voorwaarden moet u de bijkomende bestemming VAV op het perceel schrappen. Enkel de percelen die aan de voorwaarden voldoen, zullen in aanmerking komen voor de premie indien de resterende oppervlakte minstens 0,50 ha omvat.

2 MOGELIJKE TEELTEN EN VRUCHTAFWISSELINGSGROEPEN

2.1 VLINDERBLOEMIGE TEELT

Volgende teelten komen in aanmerking als vlinderbloemige voor de subsidie 'vruchtafwisseling met vlinderbloemigen':

1. Vlinderbloemige familie: alle teelten van zuivere vlinderbloemigen (reinteelten) of een mengsel van twee of meer vlinderbloemigen.
2. Mengsel van grassen met een vlinderbloemige teelt, dit komt in aanmerking als:
 - > Dit perceel tussen 2021 en 2022 werd aangegeven voor de agromilieumaatregel Teelt van vlinderbloemigen ('VLI'), zodat het aandeel vlinderbloemigen als voldoende hoog beschouwd kan worden;
 - > het grasmengsel niet volgt op de teelt van gras (alle teeltcodes uit de vruchtafwisselingsgroep van de grassen). Een grasmengsel aangegeven na een grasteelt, valt namelijk in de vruchtafwisselingsgroep van grassen.
 - > het grasmengsel aangegeven is met teeltcode '63- graskruiden' en er een verbintenis is voor de maatregel meerjarige ecoteelt graskruiden ('MEG').
 - > het grasmengsel in voorgaande campagnes aangegeven is met een intussen afgelopen verbintenis meerjarige ecoteelt vlinderbloemige ('MEV').
3. Mengteelt van granen met een vlinderbloemige teelt:
Een mengteelt van granen met een vlinderbloemige teelt komt in aanmerking als deze werd aangegeven voor de maatregel eenjarige ecoteelt eiwitten, in 2022 was dit de pre-ecoregeling met 'EET' of in 2023 en 2024 was dit de ecoregeling 'EEH', zodat het aandeel vlinderbloemigen als voldoende hoog beschouwd kan worden. In de andere gevallen valt de mengteelt onder de vruchtafwisselingsgroep van de granen.

2.2 VRUCHTAFWISSELINGSGROEPEN

- ▶ In het huidige jaar of de vier voorgaande jaren moet minstens één vlinderbloemige als hoofdteelt worden aangegeven. Welke vlinderbloemige in aanmerking komt, vindt u terug onder de subsidievoorwaarden (zie 2.1). Er zijn 2 vruchtafwisselingsgroepen die vlinderbloemigen bevatten.

- ▶ Naast de vlinderbloemige moeten minstens twee hoofdteelten behoren tot een verschillende vruchtafwisselingsgroep die zijn gebaseerd op plantenfamilies.
- ▶ Tenslotte worden alle blijvende teelten in een aparte vruchtafwisselingsgroep ondergebracht. Deze kan 1 keer in aanmerking komen als een teelt van een vruchtafwisselingsgroep indien deze drie of vier jaar voordien aanwezig was op het veld.

De teeltcodes van de vruchtafwisselingsgroepen zijn terug te vinden in de tabel 'Teeltcodes vruchtafwisseling met vlinderbloemige'.

Vruchtafwisselingsgroep met vlinderbloemige	Voorbeelden van teelten
Vlinderbloemigen	soja, lupinen, luzerne, klaver, erwten, bonen, wikke, mengsel van enkel vlinderbloemigen,...
Mengsels van grassen met vlinderbloemigen en mengteelt van granen met vlinderbloemigen en bijkomende bestemming EET/EEH	<ul style="list-style-type: none"> - Grasklaver en grasluzerne volgend op teelt andere dan gras, - Granen met erwten of veldbonen met bijkomende bestemming EET (2022) of EEH (vanaf 2023), - Graskruiden met bijkomende bestemming MEG, - Grasklaver en grasluzerne met bijkomende bestemming MEV

Vruchtafwisselingsgroep	Voorbeelden van teelten
Uienfamilie	Ajuin, bieslook, prei, sjalot
Amarantenfamilie	Rode biet, suikerbiet, voederbiet, quinoa, spinazie
Schermbloemigen	Selder, voederwortel, wortel, kervel, pastinaak, peterselie, wortelpeterselie,
Ruwbladigenfamilie	Komkommerkruid, facelia
Hennepfamilie	Hennep
Kamperfoelifamilie	Veldsla
Samengesteldbloemigen	Chrysanten, andijvie, chicorei, witloof, artisjok, ijsbergsla, kropsla, schorseneer, mariadistel, Tagetes
Windefamilie	Zoete aardappel
Kruisbloemigen	Kool, broccoli, koolrabi, koolraap, koolzaad, raapzaad, raap, raketsla, rammenas, radijs, gele/sarepta mosterd
Komkommerfamilie	Komkommer, courgette, pompoen, butternut
Granen	Tarwe, gerst, (Japanse) haver, rogge, sorghum, soedangras, gierst, spelt, triticale, kanariezaad, granen met erwten

Vruchtafwisselingsgroep	Voorbeelden van teelten
	of veldbonen zonder bijkomende bestemming EET of EEH,...
Grassen	(natuurlijk) Grasland, festulolium, graskruidenmengsel, grasklaver en grasluzerne volgend op teelt gras zonder bijkomende bestemming VLI, graskruiden zonder bijkomende bestemming MEG
Mais	Mais, mais met vlinderbloemigen
Lipbloemenfamilie	Basilicum
Vlasfamilie	Vlas
Duizendknoopfamilie	Boekweit, rabarber
Ericaceae	Azalea
Rozenfamilie	Aardbeien
Nachtschadefamilie	Paprika, tabak, aardappelen, aubergine, tomaten
Schermbloemenfamilie	Engelwortel
Begoniafamilie	Begonia
Braak	Faunamengsel, bloemenmengsel
Andere gewassen	

3 SUBSIDIEBEDRAG

Het voorziene subsidiebedrag per hectare bouwland is 108 euro/ha.

4 SUBSIDIEAANVRAAG

Deze steun kan u aanvragen door in de verzamelaanvraag op de betrokken percelen de bijkomende bestemming 'VAV' toe te voegen.

5 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

De subsidie voor vruchtafwisseling kan niet gecombineerd worden op een perceel in het jaar dat de ecoregeling eenjarige ecoteelt eiwiteelt ('EEE') wordt aangevraagd of in de jaren dat er een verbintenis meerjarige ecoteelt eiwit ('MEV') of meerjarige ecoteelt graskruiden ('MEG') loopt op dat perceel.

Welke subsidies voor agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd kunnen worden met elkaar of met andere subsidies zoals ecoregelingen of bio-hectaresteen is te raadplegen in de combinatietabellen.

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Definitie van de hoofdteelt wordt beschreven in fiche 'Teelt, teeltcodes en gespecialiseerde productiemethode' op de webpagina ['Perceelsaangifte'](#).
- ▶ De correcte hoofdteelt moet aangegeven worden om de vruchtafwisseling juist te kunnen berekenen.
- ▶ Er moet aan de conditionaliteit voldaan worden voor het verkrijgen van premies. Specifiek voor vruchtafwisseling met vlinderbloemigen moet op het perceel met een premie-aanvraag voldaan zijn aan de rotatieverplichting op dat perceel of de gewasdiversificatie op het bedrijf als basisvoorwaarde. Wanneer hier niet aan voldaan is, kan voor dat perceel geen premie betaald worden.

MECHANISCHE ONKRUIDBESTRIJDING

Deze maatregel wil landbouwers stimuleren om mechanische onkruidbestrijding toe te passen als alternatief voor chemische bestrijding. Vooral gewassen in rij gezaaid/geplant lenen zich sterk voor mechanische onkruidbestrijding. Bruikbare werktuigen voor mechanische onkruidbestrijding zijn onder andere de wiedege, de schoffelmachine en de vingereg. Geen chemische onkruidbestrijdingsmiddelen gebruiken heeft een positief effect op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en op de biodiversiteit van het perceel en de omgeving.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Toepassen op minstens 0,50 ha van het bedrijf
- ▶ Subsidiebedrag: maximaal 310 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Enkel percelen subsidiabel landbouwareaal gelegen in het Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest komen in aanmerking voor de subsidie.
- ▶ U past mechanische onkruidbestrijding toe op minstens 0,50 ha van het bedrijf (niet van toepassing voor bio-percelen)⁶.
- ▶ Op de percelen waarvoor subsidie wordt aangevraagd, gebruikt u geen herbiciden en bodemontsmettingsmiddelen tijdens de voorteelt, de hoofdteelt en de nateelt behalve als de nateelt de hoofdteelt van het volgende jaar is.

⁶ (niet van toepassing voor bio-percelen): Deze voorwaarden gelden niet voor percelen die in het kader van de biologische productiemethode aangemeld zijn bij en onder controle staan van een erkend controleorgaan, en als de percelen als zodanig aangemeld zijn in de verzamelaanvraag van het verbintenisjaar (onder voorbehoud van goedkeuring).

U moet het gebruik van mechanische onkruidbestrijding kunnen aantonen bij controle (niet van toepassing voor bio-percelen)⁷.

- ▶ Alle subsidiabele teelten met uitzondering van grasland, grasklaver, grasluzerne, klaver, luzerne, vlinderbloemige mengsels, miscanthus en bebossing komen in aanmerking. Overkapte teelten moeten in volle grond geteeld worden. Teelten op groeimedium, in pot of containerteelten komen dus niet in aanmerking. In laagstamfruitplantages moet er op elk deel van het perceel effectief mechanische onkruidbestrijding toegepast worden, ook op de zwarte strook rond de bomen.
- ▶ Per teeltgroep houdt u een teeltfiche bij waarin u de verschillende toegepaste onkruidbestrijdingstechnieken beschrijft. U houdt minstens bij op welke datum u welke techniek heeft toegepast, wanneer er geplant of gezaaid werd en welke de voor- en nateelt zijn. U mag deze informatie digitaal of op papier bijhouden op eender welke manier maar u moet de gegevens bij controle kunnen voorleggen. Indien u wenst kan u het formulier 'Teeltfiche mechanische onkruidbestrijding' op de webpagina '[extra formulieren](#)' hiervoor gebruiken (niet van toepassing voor bio-percelen)².
- ▶ De percelen zijn in eigen gebruik voor de voorteelt, de hoofdteelt en de nateelt.
- ▶ Langs alle waterlopen respecteert u, landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud, een 3 m pesticidevrije strook (= instapvoorwaarde).

2 SUBSIDIEBEDRAG

Voorziene subsidiebedrag voor het toepassen van mechanische onkruidbestrijding: 310 euro/ha.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

U vraagt de eenjarige ecoregeling aan via de verzamelaanvraag 2025 door de bijkomende bestemming 'MOB' op te geven bij de percelen waarop mechanische onkruidbestrijding wordt toegepast.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

⁷ **(niet van toepassing voor bio-percelen)**: Deze voorwaarden gelden niet voor percelen die in het kader van de biologische productiemethode aangemeld zijn bij en onder controle staan van een erkend controleorgaan, en als de percelen als zodanig aangemeld zijn in de verzamelaanvraag van het verbintenisjaar (onder voorbehoud van goedkeuring).

Mechanische onkruidbestrijding is op eenzelfde perceel combineerbaar met heel wat andere ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen zoals toepassing biologische productiemethode, verhogen organische koolstofgehalte van bouwland, erosiebestrijdende teelttechnieken, precisielandbouw, bodempaspoort, vruchtafwisseling met vlinderbloemigen, onderhoud boslandbouwsystemen, een aantal ecoteelten, een aantal beheerovereenkomsten van VLM, ...

5 AANDACHTSPUNTEN

U mag **geen herbiciden en bodemontsmettingsmiddelen** gebruiken tijdens de **hele hoofdteelt en de voorbereidingswerkzaamheden** op de percelen waarvoor u subsidie aanvraagt. Voor **eenjarige teelten** gelden die voorwaarden eveneens voor de **voor- of nateelten**, behalve als de nateelt de hoofdteelt van het volgende jaar is.

Als u steun voor mechanische onkruidbestrijding wil aanvragen, moet u kunnen aantonen over de nodige machines te beschikken. Het manueel onkruid verwijderen op de betrokken percelen komt hiervoor niet in aanmerking.

6 NIEUW IN 2025

De combinatie van de ecoregeling 'mechanische onkruidbestrijding' en de ecoregeling 'aanleg van drempels tussen de ruggen bij ruggenteelten' is niet mogelijk op eenzelfde perceel.

VERHOGEN ORGANISCHE KOOLSTOFGEHALTE

Bodems met een goed gehalte aan organische koolstof zijn beter bestand tegen erosie, zijn vruchtbaarder en kennen een betere waterhuishouding waardoor ze beter gewapend zijn tegen droogte of wateroverlast. Met verschillende maatregelen worden landbouwers gestimuleerd het organische koolstofgehalte in de bodem van hun percelen te verhogen. Dit kan door het gebruik van producten met een hoog koolstofgehalte, zoals stalmest, champost, compost of houtsnippers op percelen of via een aangepast teeltplan. Bij een aangepast teeltplan wordt door het gericht inzetten van teelten en teeltcombinaties een organische koolstoftoename gerealiseerd die op het volledige bedrijf aan een minimumdrempel moet voldoen. Indien u naast deze maatregelen ook goede bodemanalyse-resultaten kan voorleggen, wordt een extra vergoeding voorzien.

((klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen))

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Subsidiebedrag afhankelijk van de gekozen maatregel: 50 – 602,5 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

1.1 ALGEMENE VOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het perceel is **subsidiabel landbouwareaal**.
- ▶ Het perceel is gelegen in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
- ▶ Het perceel moet in **eigen gebruik** zijn gedurende de teeltperiode van de hoofdteelt.
- ▶ U geeft ieder perceel in kwestie aan in de verzamelaanvraag en meldt elke wijziging van de initiële aangifte zodra die wijziging zich voordoet.
- ▶ Er mogen op het perceel **geen wettelijke verplichtingen** van toepassing zijn die de uitvoering van een of meer gelijkaardige voorwaarden vereisen die minstens zo ver gaan als de subsidievoorwaarden voor deze maatregel.

- ▶ Er mag op het perceel in hetzelfde jaar **géén andere subsidie** met één of meer gelijkaardige voorwaarden worden verleend.

1.2 MAATREGEL 1: HET VERHOGEN VAN HET ORGANISCHE KOOLSTOFGEHALTE VIA HET TEELTPLAN

- ▶ Het perceel was **bouwland in 2024 en 2023**.
- ▶ De maatregel wordt toegepast op het **volledige areaal bouwland dat in aanmerking komt voor deze maatregel** van het bedrijf, combinaties na te kijken in Tabel: Combinatiemogelijkheden ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen uit PDPOIII en het GLB strategisch plan 2023-2027 die u kan vinden op de webpagina '[Tabellen bij de verzamelaanvraag](#)'.
- ▶ Enkel toepasbaar als het areaal bouwland dat in aanmerking komt minimum 0,50 ha bedraagt.
- ▶ Alle teelten die deel uitmaken van het teeltplan, zijn zichtbaar aanwezig tijdens de verwachte groeiperiode en zijn normaal ontwikkeld.
- ▶ Via het teeltplan wordt er per hectare bouwland **gemiddeld minstens 1.250 kilogram** effectieve organische koolstof (EOC) toename gerealiseerd.
- ▶ Een hogere toename leidt tot een hoger bedrag (zie subsidiebedrag).
- ▶ Een indicatie van het effectieve organische koolstofgehalte van de teelten kan online geraadpleegd worden in de tabel 'Tabel aanbreng organisch koolstof via teeltplan' op de webpagina '[Tabellen bij de verzamelaanvraag](#)'.

De landbouwer zal, wanneer hiernaar gevraagd wordt, voor sommige teelten (zoals Korrelmais (202)) moeten kunnen aantonen via de LV-AgriLens app (<https://www.vlaanderen.be/landbouw/agrilens>) dat het effectief om die teelten gaat. Indien dat niet kan worden aangetoond, wordt de EOC-waarde aangepast naar het gewas dat werkelijk werd ingezaaid. Als bewijs voor korrelmais moet er met de LV-AgriLens app een duidelijke foto worden genomen van de oogstresten tijdens of na de oogstwerkzaamheden.

1.3 MAATREGEL 2: HET GEBRUIK VAN PRODUCTEN MET EEN HOOG KOOLSTOFGEHALTE

- ▶ Het perceel was **bouwland of een blijvende teelt in 2024 en 2023**.
- ▶ De maatregel wordt toegepast op **perceelsniveau**. Er wordt een subsidiebedrag toegekend wanneer op een perceel bouwland of een blijvende teelt een bepaalde hoeveelheid van het product wordt toegediend.
- ▶ Combinaties van producten met een hoog koolstofgehalte zijn mogelijk, binnen de wettelijke grenzen. Maximum twee producten kunnen gecombineerd worden op een perceel.
- ▶ Volgende producten met bijkomende voorwaarden kunnen in aanmerking komen:
 - > Compost:
 - * Het perceel moet in **eigen gebruik** zijn voor **bemesting** en voor de **hoofddeelt**.
 - * Minstens **10 ton compost per ha**.

- * Extern aangekochte compost van erkende compostinstallaties (met VLACO attest). U moet beschikken over de facturen op naam voor deze compost. Indien geen facturen beschikbaar zijn, dan moet u de noodzakelijke mesttransportdocumenten ter beschikking hebben cfr. het mestdecreet.
 - * Boerderijcompost, van eigen bedrijf en/of in samenwerkingsverband. U moet over een register beschikken, U mag zelf kiezen in welke vorm u dat register bijhoudt. Er is geen specifiek register nodig van een bepaalde instantie. In het register moet voor elk ingaand product de datum en de hoeveelheid worden geregistreerd die in de eigen composteerinstallatie gaat en waarin eveneens alle uitgaande hoeveelheid compost op datum wordt geregistreerd.
 - * Vormen van compost die in aanmerking komen: groencompost, gft-compost, inmenging van stal mest met compost.
- > Stalmest of champost:
- * Het perceel moet in **eigen gebruik** zijn voor **bemesting** en voor de **hoofddeelt**
 - * Minstens **10 ton stalmest of champost per ha.**
 - * Stalmest of champost van het eigen bedrijf of extern verkregen.
 - * Stalmest bestaat uit een mengsel van stro, houtkrullen, vlasleem of miscanthus en uitwerpselen van runderen, paarden, schapen, geiten of varkens. Mengsels met uitwerpselen van pluimvee worden niet beschouwd als stalmest. Stalmest heeft een droge stofgehalte van minimaal 20 procent. De vaste mest in het mengsel moet afkomstig zijn van dieren die zijn gehuisvest in ingestrooide stallen of van het bewerken van dierlijke mest met stro. De normbepalingen van het mestdecreet mogen niet overschreden worden. Stalmest mag afkomstig zijn van eigen dieren of van een derde. Indien de stalmest afkomstig is van een derde dan moet u de noodzakelijke mesttransportdocumenten ter beschikking hebben cfr. het Mestdecreet.
 - * De landbouwer zal van elk perceel waarop stalmest wordt aangevoerd door middel van een foto moeten kunnen aantonen dat hij op dat perceel effectief stalmest aanvoert. De foto is bij voorkeur genomen met de LV-AgriLens app (<https://www.vlaanderen.be/landbouw/agrilens>). De foto dient genomen te worden op het moment dat de stalmest wordt uitgespreid, op het veld ligt of ondergewerkt wordt en waarbij duidelijk wordt aangetoond dat er effectief stalmest is opgebracht.
 - * Indien er geen afdoende bewijs voor stalmest beschikbaar is dan zal de bijkomende bestemming stalmest niet aanvaard worden.
 - * Ook voor champost mogen de normbepalingen van het mestdecreet niet overschreden worden. Indien champost afkomstig is van een derde dan moet u de noodzakelijke mesttransportdocumenten ter beschikking hebben cfr. het mestdecreet
- > Houtsnippers:
- * Het perceel moet in **eigen gebruik** zijn voor **bemesting** en voor de **hoofddeelt**.
 - * Minstens **10 ton houtsnippers per ha afkomstig van het eigen bedrijf.**
 - * De houtsnippers mogen **slechts eenmaal per vijf jaar op eenzelfde perceel** aangevoerd worden en moeten ondergewerkt worden.

- * De landbouwer zal van elk perceel waarop houtsnippers worden aangevoerd door middel van **een foto** moeten kunnen aantonen dat er effectief op dat perceel houtsnippers werden aangevoerd. De foto wordt bij voorkeur genomen met de LV-AgriLens app (<https://www.vlaanderen.be/landbouw/agrilens>). De foto dient genomen te worden op het moment dat de houtsnippers worden uitgespreid of ondergewerkt op het perceel.
- * Indien er geen afdoende bewijs voor de aanbreng van houtsnippers beschikbaar is, wordt de bijkomende bestemming houtsnippers niet aanvaard.
- * De **herkomst van de houtsnippers** (houtkanten, hagen en heggen, hout van het rooien van fruitbomen en boomkweek of bedrijfseigen knotbomen) moet worden aangegeven in de eigen verzamelaanvraag of in een lopende beheerovereenkomst (knotbomen). Indien deze houtachtige elementen niet of onvoldoende aanwezig zijn in de eigen verzamelaanvraag of in de lopende beheerovereenkomst om met de gebruikte omrekeningsfactoren de hoeveelheid houtsnippers te verklaren, dan zal de bijkomende bestemming voor het verhogen van het koolstofgehalte met houtsnippers niet aanvaard worden.
- * Gebruikte omrekeningsfactoren

Herkomst houtsnippers	Omrekeningsfactoren voor hoeveelheid houtsnippers
Hagen en heggen	60 kg/lopende meter/jaar
Houtkanten (Teeltcode 4)	60 kg/lopende meter/5 jaar
Knotbomen (binnen Beheerovereenkomst)	300 kg/boom/5 jaar
Rooien van meerjarige hoog- en laagstamfruitteelt	75.000 kg/hectare
Rooien (jaarlijkse uitval) bij sierheesters	3.750 kg/hectare/jaar
Rooien (jaarlijkse uitval) Boomkweek – laanbomen, fruitbomen	2.400 kg/hectare/jaar
Rooien (jaarlijkse uitval) Boomkweek – bos- en haagplanten	6.375 kg/hectare/jaar
Rooien (jaarlijkse uitval) Boomkweek – solitaire bomen	1.050 kg/hectare/jaar

1.4 MAATREGEL 3: HET BEREIKEN VAN DE STREEFZONE VOOR HET ORGANISCHE KOOLSTOFGEHALTE

- ▶ Het perceel was **bouwland of een blijvende teelt in 2024 en 2023**.
- ▶ De maatregel kan enkel toegepast worden in combinatie met maatregel 1 en/of maatregel 2 waarbij voor die maatregel(en) aan de subsidievoorwaarden is voldaan op hetzelfde perceel als waar maatregel 3 wordt aangevraagd.
- ▶ Elk perceel bouwland of een blijvende teelt kan maar éénmaal per vijf jaar in aanmerking komen voor de subsidie.
- ▶ Er wordt voor elk perceel waarvoor de maatregel wordt aangevraagd een staal uit het jaar van aanvraag aangeleverd dat aantoont dat het perceel in goede bodemconditie (%OC en pH) is.

	%OC	pH
	Minimumwaarde	Streefzone
Zand	1,20	5,00 - 6,00
Zandleem	1,00	5,50 - 6,50
Leem	1,30	6,50 - 7,50
Klei	1,60	7,00 - 8,00

U laat de bodemstalen nemen op uw percelen en analyseren door een erkend laboratorium dat geconnecteerd is met DJustConnect. De data worden **ontsloten via het bodempaspoort, ten laatste 31 december 2025**, dat beschikbaar is op het e-loket Landbouw en Zeevisserij. Meer informatie over het bodempaspoort vindt u terug op de website www.vlaanderen.be/landbouw/bodempaspoort.

2 SUBSIDIEBEDRAG

2.1 MAATREGEL 1: TEELTPLAN

Het voorziene subsidiebedrag is afhankelijk van de hoeveelheid effectieve organische koolstof die wordt toegediend op het volledige areaal bouwland dat in aanmerking komt voor deze maatregel:

Gemiddelde hoeveelheid per hectare toegediende effectieve organische koolstof op volledige areaal dat in aanmerking komt	Voorziene subsidiebedrag per ha
Minstens 1.250 kg	70 euro/ha
Minstens 1.300 kg	100 euro/ha
Minstens 1.350 kg	130 euro/ha
Minstens 1.400 kg	160 euro/ha

2.2 MAATREGEL 2: GEBRUIK VAN PRODUCTEN MET HOOG KOOLSTOF-GEHALTE

Het voorziene subsidiebedrag is afhankelijk van het soort product dat wordt toegediend op het perceel bouwland of blijvende teelt:

Gemiddelde hoeveelheid per hectare toegediende aanvoer producten met een hoge C-inhoud op het perceel	Voorziene subsidiebedrag per ha
Minstens 10 ton compost per ha	130 euro/ha
Minstens 10 ton stalmest of champost per ha	50 euro/ha

Gemiddelde hoeveelheid per hectare toegediende aanvoer producten met een hoge C-inhoud op het perceel	Voorziene subsidiebedrag per ha
Minstens 10 ton houtsnippers afkomstig van eigen bedrijf per ha	602,50 euro/ha

2.3 MAATREGEL 3: BEREIKEN VAN STREEFZONE (OC-GEHALTE EN PH-WAARDE)

Bijkomende vergoeding per hectare mits goede resultaten: 60 euro/ha.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidieaanvraag voor maatregel 1 'verhogen van het effectieve organische koolstofgehalte van bouwland via het teeltplan' zal via de **verzamelaaanvraag 2025** verlopen. In het scherm 'Verhogen organisch koolstofgehalte teeltplan' onder het menu-item 'Plant/bodem' wordt jaarlijks aangevinkt dat men wil deelnemen aan de subsidiemaatregel. Het aanvinken van de maatregel moet uiterlijk **31 mei 2025** gebeuren.

De subsidieaanvraag voor maatregel 2 'het gebruik van producten met een hoog koolstofgehalte' verloopt ook via de **verzamelaaanvraag 2025**. In het scherm 'Deelnameverklaring' onder het menu-item 'Plant/bodem' wordt jaarlijks aangevinkt voor welke producten (compost, stalmest/champost, houtsnippers) men wil deelnemen uiterlijk **31 mei 2025**. Bovendien moet hier ook een bijkomende bestemming opgegeven worden bij de percelen uiterlijk **31 oktober 2025**. Per perceel kunnen slechts 2 bijkomende bestemmingen van maatregel 2 (OCC, OCM, OCH) worden gezet.

Voor maatregel 3 'bereiken van de streefwaarde %OC en pH' moet de bijkomende bestemming 'OCS' gezet worden op het perceel uiterlijk **31 mei 2025**.

Maatregel verhogen organisch koolstofgehalte	Bijkomende bestemming
Aanbrengen van compost	OCC
Aanbrengen van stalmest/champost	OCM
Aanbrengen van houtsnippers	OCH
Bereiken van streefzone voor %OC en pH	OCS

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies zoals agromilieuklimaatmaatregelen of bio-hectaresteen. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ De deelnameverklaring voor het aanbrengen van compost, stalmest, champost en houtsnippers moet uiterlijk 31 mei aangevinkt zijn, maar de bijkomende bestemming OCC, OCM, OCH kan gewisseld worden tot uiterlijk 31 oktober.
- ▶ Voor deze maatregel moeten voor verschillende onderdelen foto's genomen worden, bij voorkeur met de LV-AgriLens app. Indien de foto's niet genomen worden met de LV-AgriLens app, moeten er voldoende herkenningspunten aanwezig zijn. De verschillende foto's moeten enkel ingestuurd worden indien het agentschap hiernaar vraagt.
- ▶ Op de gevraagde foto moet een groot deel van het perceel zichtbaar zijn, alsook de gevraagde landbouwpraktijk (vb. dorser en gewasresten bij het oogsten van korrelmaïs, aanbrengen van stalmest of, houtsnippers). Meer info vindt u op de webpagina van LV-AgriLens (<https://www.vlaanderen.be/landbouw/agrilens>)
- ▶ Niet elk perceel komt in aanmerking voor de maatregel Verhogen organische koolstofgehalte via teeltplan, zoals percelen die geen bouwland waren in 2024 en 2023 of percelen met bepaalde bijkomende bestemming (zoals EEB – voorjaarsbraak met uitgestelde inzaai van maïs), komen niet in aanmerking. In het scherm van deze maatregel in de Verzamelaanvraag zie je een duidelijk overzicht van de percelen die wel in aanmerking komen. In de combinatietabellen kan u nagaan welke combinaties mogelijks zijn.
- ▶ Knotbomen zonder beheersovereenkomst komen niet in aanmerking als herkomstbron voor de houtsnippers voor maatregel 2, aanbreng van producten met hoge organische koolstof – houtsnippers.
- ▶ Voor maatregel 3, bereiken van de streefzone voor %OC en pH, komen staalnames van voorgaande campagnes niet in aanmerking. De staalname moet genomen zijn in 2025.

6 NIEUW IN 2025

- ▶ Voor de maatregel Verhogen organische koolstofgehalte via houtsnippers, moet de landbouwer vanaf 2025 een foto doorsturen wanneer de houtsnippers worden ondergewerkt op het perceel. De foto wordt bij voorkeur genomen met de LV-AgriLens app. Indien de foto niet met deze applicatie genomen wordt, moeten er voldoende herkenningspunten aanwezig zijn op de foto.
- ▶ Indien men steun aanvraagt voor de maatregel Verhogen organische koolstof – bereiken van streefzone voor pH en %OC. Voor %OC is er enkel nog een minimumwaarde waarboven het %OC van de staalname

moet zijn om de goede bodemconditie aan te tonen. Voor pH blijft er een onder- en bovengrens waartussen de pH van de staalname moet zitten.

TEELTTECHNISCHE EROSIEBESTRIJDENDE EN BODEMVERBETERENDE TECHNIEKEN

Via de ecoregelingen 'Teelttechnische erosiebestrijdende en bodemverbeterende technieken' wordt ingezet op het behoud van waardevolle, vruchtbare bodems en de reductie van het verlies aan inputs zoals zaaizaad, meststoffen (nutriënten) en gewasbeschermingsmiddelen. Door het verminderen van de uitspoeling van inputs en sediment naar oppervlaktewateren draagt dit ook bij aan een betere waterkwaliteit.

In deze ecoregeling heeft de landbouwer keuze tussen

1. De aanleg van drempels tussen de ruggen bij ruggenteelten
2. De toepassing van niet-kerende bodembewerking met bodembedekking

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Perceelsmaatregel
- ▶ Eenjarige ecoregeling, jaarlijks aan te vragen
- ▶ Subsidiebedrag 25 - 86 euro per hectare

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

1.1 ALGEMENE VOORWAARDEN

- ▶ U leest de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent **actieve landbouwer** in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het perceel is bouwland.
- ▶ Het perceel is **subsidiabel landbouwareaal**.
- ▶ Het perceel is gelegen in het **Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.
- ▶ De oppervlakte van het perceel bedraagt **minstens 0,30 ha**.
- ▶ U heeft het perceel in eigen gebruik voor de hoofdteelt.

1.2 ACTIE 1: DE AANLEG VAN DREMPELS TUSSEN DE RUGGEN BIJ RUGGENTEELTEN

- ▶ Het perceel heeft een medium, een lage of een heel lage erosiegevoeligheid (respectievelijk oranje, gele en lichtgroene percelen).
- ▶ Er is een ruggenteelt op het perceel.
- ▶ Er worden op regelmatige afstand drempels aangelegd dwars tussen de ruggen op het volledige perceel.

1.3 ACTIE 2: NIET-KERENDE BODEMBEWERKING MET BODEMBEDEKKING

- ▶ Het perceel heeft een medium, een lage, heel lage of een verwaarloosbare erosiegevoeligheid (respectievelijk oranje, gele, lichtgroene en donkergroene percelen).
- ▶ De bodem wordt niet-kerend bewerkt op het volledige perceel bij de inzaai van de hoofdteelt. Ploegen of spitfrezen is dus niet toegestaan.
- ▶ Op het perceel zijn geen ruggenteelten aanwezig.
- ▶ Op het perceel zijn op het moment van de niet-kerende bodembewerking voldoende gewasresten van de voorafgaande teelt of vanggewas aanwezig.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het voorziene subsidiebedrag per hectare bouwland:

- ▶ De aanleg van drempels tussen de ruggen bij ruggenteelten: 25 euro/ha.
- ▶ De toepassing van niet-kerende bodembewerking met bodembedekking: 86 euro/ha.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

Jaarlijks aan te vragen in de verzamelaanvraag (eenjarige maatregel) door de desbetreffende bijkomende bestemming op het perceel aan te geven.

- ▶ De aanleg van drempels tussen de ruggen bij ruggenteelten: 'TED';
- ▶ De toepassing van niet-kerende bodembewerking met bodembedekking: 'TEN';

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

Drempels worden gecreëerd door het aanaarden van de grond tussen ruggen met specifieke machines. Dit proces houdt in dat de grond wordt opgetrokken, zonder dat er putten worden gegraven. Machines zoals de mini-diker, die juist putten maken, zijn daarom niet toegestaan binnen de TEN-maatregel.

Ruggenteelt is niet combineerbaar met TEN, wel met TED. De combinaties van de teelten met de ecoregelingen zijn terug te vinden in de teelttabel (link naar teelttabel op de webpagina [‘Tabellen bij de verzamelaanvraag’](#)).

- ▶ Enkel percelen subsidiabel landbouwareaal gelegen in het Vlaams Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest komen in aanmerking voor de subsidie.

1.2 ACTIE 1: GRASBUFFERSTROOK IN HET KADER VAN EROSIEBESTRIJDING

- ▶ De grasbufferstrook bestaat uit een strook met gras – hoofdteelt 60 - grasland
 - > Het aangrenzende perceel is bouwland in gebruik door uzelf, dat geen grasachtige is.
 - > De oppervlakte van de bufferstrook is kleiner dan de helft van de oppervlakte van het oorspronkelijk perceel waarvan de bufferstrook afgesplitst is.
 - > Het perceel bouwland heeft een zeer hoge, een hoge, een medium, een lage of een zeer lage erosiegevoeligheid (respectievelijk paarse, rode, oranje, gele en lichtgroene percelen).
- ▶ De coregeling kan niet aangegaan worden wanneer de aanleg van een bufferstrook verplicht is voor de erosie maatregelen in de conditionaliteit.
- ▶ De grasbufferstrook ligt:
 - > onderaan een afhellend gedeelte van een perceel bouwland dat geen grasland is;
 - > als grasgang bij een perceel bouwland met een zink of een droge vallei en dat geen grasland is.
- ▶ De grasbufferstrook wordt in het voorgaande najaar ingezaaid of is al aanwezig, zodat de strook zijn erosiefuncties kan volbrengen. De grasbufferstrook wordt aangehouden tot en met 31 december van het betrokken jaar. Deze voorwaarde is niet verplicht als in die periode op de grasbufferstrook een winterteelt wordt ingezaaid of wanneer de strook opnieuw wordt aangelegd.
- ▶ Afhankelijk van de erosiegevoeligheid van het aangrenzende perceel bouwland heeft de grasbufferstrook volgende minimale en maximale breedtes.

Erosiegevoeligheid	Ze er h o o g (p a a r s)	H o o g (r o o d)	M e d i u m (o r a n j e)	L a a g (g e e l)	H e e l l a a g (l i c h t g r o e n)
Minimale breedte (m)	9	9	6	6	6
Maximale breedte (m)	30	30	24	24	24

- ▶ De grasbufferstrook wordt minstens een keer per jaar gemaaid.
- ▶ Op de grasbufferstrook is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting niet toegestaan.
- ▶ Een ploegvoor of ploegwal die aanwezig is tussen het perceel bouwland en de grasstrook wordt genivelleerd, zodat afstromend water optimaal over de grasbufferstrook kan vloeien.
- ▶ De grasbufferstrook mag gebruikt worden als wendakker, op voorwaarde dat dat gebruik geen impact heeft op de functie van erosiebestrijding en de grasbufferstrook voldoende ontwikkeld is.
- ▶ Op de grasbufferstrook mag een plantaardige dam aanwezig zijn.
- ▶ U heeft de grasbufferstrook in gebruik gedurende de verbintenstermijn.

1.3 ACTIE 2: GRASBUFFERSTROOK LANGS KWETSBARE LANDSCHAPSELEMENTEN (WATERLOPEN, HOUTKANTEN, HOLLE WEGEN,...)

- ▶ De grasbufferstrook bestaat uit een strook met gras – hoofdteelt 60 – grasland:
 - > Het aangrenzende perceel is bouwland, in gebruik door uzelf, dat geen perceel grasachtige is;
 - > De oppervlakte van de bufferstrook is kleiner dan de helft van de oppervlakte van het oorspronkelijk perceel waarvan de bufferstrook afgesplitst is.
- ▶ De grasbufferstrook:
 - > grenst aan een kwetsbaar landschapselement zoals een waterloop, bomenrij, bos, houtkant, heg, poel, holle weg. (landschapselementen: lijn- of puntvormige elementen met inbegrip van de bijhorende vegetaties waarvan het uitzicht, de structuur of de aard al dan niet resultaat zijn van menselijk handelen, en die deel uitmaken van de natuur).
- ▶ De grasbufferstrook wordt in het voorgaande najaar ingezaaid of is al aanwezig. De grasbufferstrook wordt aangehouden tot en met 31 december van het verbintenisjaar. Deze voorwaarde is niet verplicht als in die periode op de grasbufferstrook een winterteelt wordt ingezaaid of wanneer de strook opnieuw wordt aangelegd. Uitzondering 2025 (onder voorbehoud van goedkeuring): De grasbufferstrook wordt zo snel mogelijk aangelegd en uiterlijk voor 1 mei 2025. Let op: Ook wanneer de strook in het begin van 2025 wordt aangelegd, geldt het verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting ook al vanaf 1 januari 2025.
- ▶ De grasbufferstrook heeft een **minimale breedte van 6 meter** en een **maximale breedte van 12 meter**, tenzij de strook onderaan een afhellend gedeelte van een erosiegevoelig perceel ligt.

Erosiegevoeligheid	Zeer hoog (paars)	Hoog (rood)	Medium (oranje)	Laag (geel)	Heel laag (lichtgroen)
Minimale breedte (m)	9	9	6	6	6
Maximale breedte (m)	30	30	24	24	24

- ▶ De grasbufferstrook wordt minstens een keer per jaar gemaaid;
- ▶ Een ploegvoor of ploegwal die aanwezig is tussen het perceel bouwland en de grasstrook wordt genivelleerd, zodat afstromend water optimaal over de grasbufferstrook kan vloeien;
- ▶ De grasbufferstrook mag gebruikt worden als wendakker, op voorwaarde dat dat gebruik geen impact heeft op de functie van erosiebestrijding en de grasbufferstrook voldoende ontwikkeld is;
- ▶ Op de grasbufferstrook is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting niet toegestaan;
- ▶ Als de grasbufferstrook onderaan een afhellend gedeelte van een perceel bouwland ligt, mag er een plantaardige dam op aanwezig zijn;
- ▶ U heeft de grasbufferstrook in gebruik gedurende de verbintenstermijn.

1.4 ACTIE 2BIS: GRASBUFFERSTROOK LANGS WATERLOPEN

- ▶ De grasbufferstrook bestaat uit een strook met gras – hoofdteelt 60 – grasland:
 - > Het aangrenzende perceel is bouwland, in gebruik door uzelf, dat geen perceel grasachtige is;
 - > Het aangrenzende perceel is **geen** perceel met een zeer hoge of een hoge erosiegevoeligheid;
 - > De oppervlakte van de bufferstrook is kleiner dan de helft van de oppervlakte van het oorspronkelijk perceel waarvan de bufferstrook afgesplitst is.
- ▶ De grasbufferstrook:
 - > grenst aan een waterloop, die aangeduid is in de laag “Water – 3m fytovrij / 1m teelt- en 5 of 10m mestvrij 2025” in de verzamelaanvraag (donkerblauw).
- ▶ De grasbufferstrook wordt in het voorgaande najaar ingezaaid of is al aanwezig. De grasbufferstrook wordt aangehouden tot en met 31 december van het verbintenisjaar. Deze voorwaarde is niet verplicht als in die periode op de grasbufferstrook een winterteelt wordt ingezaaid of wanneer de strook opnieuw wordt aangelegd. Uitzondering 2025 (onder voorbehoud van goedkeuring): De grasbufferstrook wordt zo snel mogelijk aangelegd en uiterlijk voor 1 mei 2025. Let op: Ook wanneer de strook in het begin van 2025 wordt aangelegd, geldt het verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting ook al vanaf 1 januari 2025.
- ▶ De grasbufferstrook heeft volgende afmetingen:
 - > Minimale breedte 3 meter;
 - > Maximale breedte 6 meter.
- ▶ De grasbufferstrook wordt minstens een keer per jaar gemaaid;
- ▶ Een ploegvoor of ploegwal die aanwezig is tussen het perceel bouwland en de grasstrook wordt genivelleerd, zodat afstromend water optimaal over de grasbufferstrook kan vloeien;
- ▶ Op de grasbufferstrook is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting niet toegestaan;
- ▶ U heeft de grasbufferstrook in gebruik gedurende de verbintenstermijn.

1.5 ACTIE 3: BUFFERSTROOK PLUS - GRASKRUIDENMENGSEL

- ▶ De bufferstrook bestaat uit een strook ingezaaid met een graskruidenmengsel – teeltcode 63
 - > Het aangrenzende perceel is bouwland of een blijvende teelt, in gebruik door uzelf.
 - > De oppervlakte van de bufferstrook is kleiner dan de helft van de oppervlakte van het oorspronkelijk perceel waarvan de bufferstrook afgesplitst is.
Het graskruidenmengsel kan duidelijk onderscheiden worden van de vegetatie op het aangrenzend perceel bouwland.
- ▶ De bufferstrook wordt in het voorgaande najaar ingezaaid of is al aanwezig. De bufferstrook wordt aangehouden tot en met 31 december van het verbintenisjaar. Deze voorwaarde is niet verplicht als in die

periode op de bufferstrook een winterteelt wordt ingezaaid of wanneer de strook opnieuw wordt aangelegd. Uitzondering 2025 (onder voorbehoud van goedkeuring): De bufferstrook wordt zo snel mogelijk aangelegd en uiterlijk voor 1 mei 2025. Let op: Ook wanneer de strook in het begin van 2025 wordt aangelegd, geldt het verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting ook al vanaf 1 januari 2025.

- ▶ De bufferstrook heeft **een minimale breedte van 6 meter en een maximale breedte van 18 meter**. De strook mag minder dan 6 meter breed zijn als de oppervlakte van de strook meer dan 0,3 hectare is.
 - > Wanneer de strook langs een waterloop wordt aangelegd, moet rekening gehouden worden met de 1m teeltvrije zone. Aangezien in deze eerste meter geen bodembewerking is toegestaan, mag deze niet ingezaaid worden met het graskruidmengsel en moet de bufferstrook met graskruidmengsel aansluiten op deze teeltvrije zone. De 1m teeltvrije zone moet wel mee ingetekend worden in het perceel van de bufferstrook. Hierdoor wordt de breedte van de in te tekenen bufferstrook in de verzamelaanvraag minimaal 7m en maximaal 19m.
- ▶ Wanneer de strook onderaan een afhellend gedeelte van een erosiegevoelig perceel ligt, gelden deze afmetingen.

Erosiegevoeligheid	Zeer hoog (paars)	Hoog (rood)	Medium (oranje)	Laag (geel)	Heel laag (lichtgroen)
Minimale breedte (m)	9	9	6	6	6
Maximale breedte (m)	30	30	24	24	24

- > Wanneer onderaan het afhellend gedeelte van het erosiegevoelig perceel ook een waterloop gelegen is, moet rekening gehouden worden met de 1m teeltvrije zone. Aangezien in deze eerste meter geen bodembewerking is toegestaan, mag deze niet ingezaaid worden met het graskruidmengsel en moet de bufferstrook met graskruidmengsel aansluiten op deze teeltvrije zone. De 1m teeltvrije zone moet wel mee ingetekend worden in het perceel van de bufferstrook. Hierdoor wordt de breedte van de in te tekenen bufferstrook in de verzamelaanvraag telkens 1 meter breder dan de breedtes vermeld in de tabel hierboven.
 - ▶ De bufferstrook moet minstens eenmaal in het verbintenisjaar gemaaid worden. Het maaien gebeurt:
 - > ofwel voor 15 juli op voorwaarde dat minstens een derde van de strook niet gemaaid wordt
 - > ofwel na 15 juli van het verbintenisjaar
 - ▶ Een ploegvoor of ploegwal die aanwezig is tussen het perceel bouwland en de strook wordt genivelleerd, zodat afstromend water optimaal over de bufferstrook met graskruidmengsel kan vloeien;
 - ▶ Op de bufferstrook is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting niet toegestaan;
 - ▶ Als de bufferstrook onderaan een afhellend gedeelte van een perceel bouwland ligt, mag er een plantaardige dam op aanwezig zijn;
- U heeft de bufferstrook in gebruik gedurende de verbintenstermijn;
- ▶ Samenstelling van het graskruidmengsel
 - > Minstens twee soorten grassen, gelimiteerd tot de grassen uit onderstaande lijst. De grassen vormen samen minstens 50% van het gewichtspercentage van het mengsel;

- > minstens vijf vlinderbloemigen en kruiden, waarvan minstens één vlinderbloemige en minstens twee kruiden. De vlinderbloemigen en kruiden vormen samen minstens 25% van het gewichtspercentage van het mengsel.
- > Enkel volgende grassen komen in aanmerking
 - * rood zwenkgras (*Festuca rubra* subsp. *commutata*);
 - * veldbeemdgras (*Poa pratensis*);
 - * gewoon struisgras (*Agrostis capillaris*);
 - * gewoon reukgras (*Anthoxanthum odoratum*).
- > Volgende vlinderbloemigen komen in aanmerking om te voldoen aan de samenstelling van het graskruidenmengsel:
 - * hopklaver (*Medicago lupulina*);
 - * gewone rolklaver (*Lotus corniculatus*);
 - * luzerne (*Medicago sativa*);
 - * rode klaver (*Trifolium pratense*);
 - * witte klaver (*Trifolium repens*);
 - * voederwikke (*Vicia sativa*).
- > Volgende kruiden komen in aanmerking, om te voldoen aan de samenstelling van het graskruidenmengsel:
 - * duizendblad (*Achillea millefolium*);
 - * gewone margriet (*Leucanthemum vulgare*);
 - * grote klaproos (*Papaver rhoeas*);
 - * karwij (*Carum carvi*);
 - * kleine pimpernel (*Sanguisorba minor*);
 - * korenbloem (*Centaurea cyanus*);
 - * peterselie (*Petroselinum crispum*);
 - * smalle weegbree (*Plantago lanceolata*);
 - * venkel (*Foeniculum vulgare*);
 - * wilde chicorei (*Cichorium intybus*);
 - * wilde peen (*Daucus carota*).
- > De samenstelling van het graskruidenmengsel geeft dus een vrijheid om tot 25% van het mengsel in te vullen met kruiden en vlinderbloemigen die niet in bovenstaande lijst voorkomen.

1.6 ACTIE 4: BUFFERSTROOK PLUS - BLOEMENMENGSEL

- ▶ De bufferstrook bestaat uit een strook ingezaaid met een bloemenmengsel – teeltcode 9831:
 - > Het aangrenzende perceel is bouwland of een blijvende teelt, in gebruik door de landbouwer zelf;
 - > De oppervlakte van de bufferstrook is kleiner dan de helft van de oppervlakte van het oorspronkelijk perceel waarvan de bufferstrook afgesplitst is;
 - > Het perceel bouwland heeft geen zeer hoge, hoge of medium erosiegevoeligheid (respectievelijk paarse, rode en oranje percelen);
 - > Het bloemenmengsel kan duidelijk onderscheiden worden van de vegetatie op het aangrenzend perceel bouwland.
- ▶ De bufferstrook wordt ingezaaid voor 1 mei van het verbintenisjaar of is al aanwezig. De bufferstrook wordt aangehouden tot en met 31 december van het verbintenisjaar. Deze voorwaarde is niet verplicht als in die periode op de bufferstrook een winterteelt wordt ingezaaid of wanneer de strook opnieuw wordt aangelegd.
- ▶ De bufferstrook heeft **een minimale breedte van 6 meter en een maximale breedte van 18 meter**. De strook mag minder dan 6 meter breed zijn als de oppervlakte van de strook meer dan 0,30 hectare is.
 - > Wanneer de strook langs een waterloop wordt aangelegd, moet rekening gehouden worden met de 1m teeltvrije zone. Aangezien in deze eerste meter geen bodembewerking is toegestaan, mag deze niet ingezaaid worden met het bloemenmengsel en moet de bufferstrook met bloemenmengsel aansluiten op deze teeltvrije zone. De 1 m teeltvrije zone moet wel mee ingetekend worden in het perceel van de bufferstrook. Hierdoor wordt de breedte van de in te tekenen bufferstrook in de verzamelaanvraag minimaal 7 m en maximaal 19 m.
- ▶ Wanneer de strook onderaan een afhellend gedeelte van een erosiegevoelig perceel ligt, gelden deze afmetingen.

Erosiegevoeligheid	Laag (geel)	Heel laag (lichtgroen)	Verwaarloosbaar (donkergroen)
Minimale breedte (m)	6	6	6
Maximale breedte (m)	24	24	18

- > Wanneer onderaan het afhellend gedeelte van het erosiegevoelig perceel ook een waterloop gelegen is, moet rekening gehouden worden met de 1m teeltvrije zone. Aangezien in deze eerste meter geen bodembewerking is toegestaan, mag deze niet ingezaaid worden met het bloemenmengsel en moet de bufferstrook met bloemenmengsel aansluiten op deze teeltvrije zone. De 1m teeltvrije zone moet wel mee ingetekend worden in het perceel van de bufferstrook. Hierdoor wordt de breedte van de in te tekenen bufferstrook in de verzamelaanvraag telkens 1 meter breder dan de breedtes vermeld in de tabel hierboven.
- ▶ De bufferstrook moet gemaaid worden in de periode vanaf 15 september tot en met 31 december van het verbintenisjaar
- ▶ Een ploegvoor of ploegwal die aanwezig is tussen het perceel bouwland en de strook wordt genivelleerd, zodat afstromend water optimaal over de bufferstrook met bloemenmengsel kan vloeien;

- ▶ Op de bufferstrook is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting niet toegestaan;
- ▶ Als de bufferstrook onderaan een afhellend gedeelte van een perceel bouwland ligt, mag er een plantaardige dam op aanwezig zijn;
- ▶ U heeft de bufferstrook in gebruik gedurende de verbintenistermijn;
- ▶ Het bloemenmengsel bestaat uit minstens acht verschillende bloeiende kruiden uit de volgende lijst. Deze kruiden vormen samen minstens 70% van het gewichtspercentage van het mengsel. Grassen zijn niet toegelaten. Ook doorzaai in bestaand grasland is niet toegestaan.
 - > Duizendblad (*Achillea millefolium*);
 - > Gele ganzenbloem (*Glebionis segetum*);
 - > Gewone margriet (*Leucanthemum vulgare*);
 - > Gewone rolklaver (*Lotus corniculatus*);
 - > Grote klaproos (*Papaver rhoeas*);
 - > Karwij (*Carum carvi*);
 - > Korenbloem (*Centaurea cyanus*);
 - > Pastinaak (*Pastinaca sativa*);
 - > Rode klaver (*Trifolium pratense*);
 - > Venkel (*Foeniculum vulgare*);
 - > Voederwikke (*Vicia sativa*);
 - > Wilde peen (*Daucus carota*);
 - > Knoopkruid (*Centaurea jacea*);
 - > Wilde cichorei (*Cichorium intybus*);
 - > Muskuskaasjeskruid (*Malva moschata*);
 - > Grote kaardebol (*Dipsacus fullonum*).
- ▶ De samenstelling van het bloemenmengsel geeft dus een vrijheid om tot 30% van het mengsel in te vullen met bloeiende kruiden die niet in bovenstaande lijst voorkomen.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het voorziene subsidiebedrag per ha aangelegde bufferstrook

- ▶ **Actie 1:** Grasbufferstrook-erosie: 1.025 euro/ha;
- ▶ **Actie 2:** Grasbufferstrook langs kwetsbaar landschapselement 1.025 euro/ha;
- ▶ **Actie 2bis:** Grasbufferstrook langs waterlopen 945 euro/ha;

- ▶ **Actie 3:** Bufferstrook met graskruidenmengsel: 1.095 euro/ha;
- ▶ **Actie 4:** Bufferstrook met bloemenmengsel: 1.745 euro/ha.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

Jaarlijks aan te vragen in de verzamelaanvraag (eenjarige maatregel) door de desbetreffende bijkomende bestemming op het perceel aan te geven.

- ▶ **Actie 1:** Grasbufferstrook-erosie: BUG;
- ▶ **Actie 2:** Grasbufferstrook langs kwetsbaar landschapselement: BUE/BUEN;
- ▶ **Actie 2bis:** Grasbufferstrook langs waterlopen: BUW;
- ▶ **Actie 3:** Bufferstrook met graskruidenmengsel: BUK/BUKN;
- ▶ **Actie 4:** Bufferstrook met bloemenmengsel: BUB/BUBN.

BUEN/BUKN/BUBN gebruikt u als de strook niet onderaan het afhellend gedeelte van een erosiegevoelig perceel aangelegd wordt. Hier gelden andere minimale en maximale breedtes.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

Een ecoregeling voor bufferstroken is niet combineerbaar met de bufferstroken/akkerranden binnen de niet-productieve elementen in de conditionaliteit.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Gebruik codes BUEN/BUKN/BUBN als de strook niet onderaan het afhellend gedeelte van een erosiegevoelig perceel aangelegd wordt. Hier gelden andere minimale en maximale breedtes.
- ▶ Bemesting en begrazing van de bufferstroken zijn niet toegestaan.
- ▶ Chemische bestrijding van de akkerdistel is niet toegestaan.
- ▶ Maaien met afvoer is toegestaan.
- ▶ Zowel de minimale breedte van een **bufferstrook**, maar ook de maximale breedte moeten gerespecteerd worden. Deze breedtes moeten overal gehaald worden, te smalle of te brede stukken geeft u beter niet aan als bufferstrook onder ecoregeling. Als de landbouwer toch bredere stroken wenst aan te leggen, is het misschien interessant om een meerjarige verbintenis op een vast perceel voor graskruidenmengsel te overwegen.

- ▶ Op **grasbufferstroken** (BUG/BUE/BUW) moet de vegetatie effectief bestaan uit ingezaaid gras of grasachtig mengsel en de vegetatie moet wel degelijk onderhouden worden. Een sterk verwaarloosde, verwilderde bufferstrook en zeker houtachtige begroeiing op de strook moet door een minimaal onderhoud vermeden worden.
- ▶ Als u bufferstroken hebt aangelegd via de ecoregeling kan u deze stroken niet gebruiken om én te voldoen aan de conditionaliteit *bodembewerkingsbeheer erosie (GLMC 5)* én om de steun voor de ecoregeling grasbufferstroken aan te vragen. Indien er verplichtingen zijn in het kader van erosiegevoeligheid, moet u beslissen of u de bufferstrook wil gebruiken voor de GLMC 5 of als ecoregeling. ⁽¹⁾
 - > Wil u de strook voor conditionaliteit gebruiken dan moet u de gespecialiseerde productiemethode *ECJ* opgeven. De resterende oppervlakte van de bufferstrook kan dan uitbetaald worden op voorwaarde dat de minimale breedte van de ecoregeling bovenop de verplichte breedte van de ecoregeling bovenop de verplichte breedte voor de conditionaliteit wordt behaald.
 - > Wanneer u de bufferstrook niet wil gebruiken om aan uw verplichting te voldoen omdat u uw verplichting via een andere maatregel kan invullen, kan u de gespecialiseerde productiemethode *ECN* gebruiken.
 - > In beide gevallen geeft u de gespecialiseerde productiemethode en de overeenkomstige bijkomende bestemming voor bufferstroken op en zal de steun voor ecoregeling bufferstroken volledig of deels uitbetaald worden.

6 NIEUW IN 2025

De Bufferstrook met bloemenmengsel kan vanaf 2025 niet meer aangelegd worden op percelen met zeer hoge (paars), hoge (rood) of medium (oranje) erosiegevoeligheid. Wanneer deze bufferstrook wordt aangelegd op een perceel met lage (geel) erosiegevoeligheid, valt de verplichting tot aanleg van een bijkomende grasstrook weg. ⁽²⁾

Inzaai bij deelname aan de ecoregeling 'Bufferstroken' is in 2025 mogelijk tot en met 30 april 2025 (onder voorbehoud). ⁽²⁾

MEERJARIGE BLOEMENSTROOK IN DE FRUITTEELT

Bij de agromilieuklimaatmaatregel 'Meerjarige bloemenstroken' wordt de aanleg en het onderhoud van bloemenstroken tussen de fruitbomenrijen of aan de rand van fruitboomgaarden gestimuleerd. Deze bloemenstroken zorgen voor een rijker ecosysteem in de boomgaard dat aantrekkelijker is voor enerzijds bestuivers en anderzijds natuurlijke vijanden van schadelijke soorten. Naast meer biodiversiteit, zorgt dit laatste ook voor een betere biologische plaagbestrijding en een verminderde nood aan pesticidegebruik, wat een positieve impact heeft op de bodem- en waterkwaliteit.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Vijfjarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Verbintenis per perceel
- ▶ Subsidiebedrag bloemenstrook tussen de fruitbomenrijen: 82 euro/ha boomgaard
- ▶ Subsidiebedrag bloemenstrook aan de rand van fruitaanplanting: 10.160 euro/ha bloemenstrook

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

1.1 ALGEMENE VOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).
- ▶ Looptijd verbintenis: 5 jaar.
- ▶ Het perceel is gelegen in Vlaanderen.
- ▶ Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de bloemenstrook is niet toegelaten.
- ▶ Het in te zaaien bloemenmengsel (teeltcode 9831) bestaat uit een mengsel van minstens 8 verschillende éénjarige, tweejarige en meerjarige bloeiende kruiden. Minstens 4 van de aanwezige soorten moeten meerjarige soorten zijn.
- ▶ Grassen zijn niet toegelaten in het ingezaaide bloemenmengsel.

- ▶ In het bloemenmengsel mogen ook volgende plantensoorten **NIET** voorkomen:
 - > melganzevoet (*Chenopodium album*);
 - > groot kaasjeskruid (*Malva sylvestris*);
 - > zwarte papeleper (*Capsicum annuum*);
 - > gele ganzenbloem (*Glebionis segetum*, syn. *Chrysanthemum segetum*);
- ▶ De samenstelling en waar relevant de zaaidichtheid van het ingezaaide bloemenmengsel moet door u bij controle aan de hand van documenten aangetoond kunnen worden.
- ▶ De bloemenstrook wordt gemaaid bij de opstart om ongewenste onkruiden te voorkomen en gedurende de verbintenistermijn om de groei en de bloei van de gewenste kruiden te stimuleren, zowel in het jaar van aanleg als de daaropvolgende jaren.
- ▶ Het maaibeheer is extensief en is afhankelijk van het ingezaaide bloemenmengsel, minstens 1 maal op het einde van het bloeiseizoen en met een minimumhoogte van 10 cm.
- ▶ U moet de nodige maatregelen nemen om te verzekeren dat voldoende bloeiende soorten tijdens de volledige looptijd van de verbintenis in de bloemenstrook aanwezig blijven.
- ▶ U heeft het perceel in kwestie in eigen gebruik gedurende de teeltperiode van de voor-, hoofd- en nateelt.
- ▶ U geeft het perceel in kwestie aan in de verzamelaanvraag en meldt elke wijziging van de initiële aangifte zodra die wijziging zich voordoet
- ▶ De deelname aan de maatregel is beperkt tot plantages met een lineair plantverband van laag- of halfstamfruitbomen en notelaars. Geen wijnbouw.

1.2 ACTIE 1: AANLEG EN ONDERHOUD VAN MEERJARIGE BLOEMENSTROOK TUSSEN DE FRUITBOMENRIJEN

- ▶ U engageert zich voor de aanleg en het onderhoud van een meerjarige bloemenstrook minstens om de 3 bomenrijen in de fruitboomgaard.
- ▶ Op het volledige perceel in kwestie met een oppervlakte van minstens 0,30 hectare bevindt zich een fruitboomgaard. Percelen waarop geen of slechts gedeeltelijk een dergelijke fruitboomgaard aanwezig is, komen niet in aanmerking voor de subsidie.
- ▶ De breedte van de bloemenstrook tussen de fruitbomenrijen is minstens 1 meter, tenzij de spoorbreedte van de machines kleiner is.
- ▶ Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de fruitbomen is alleen toegelaten als dat strikt noodzakelijk is en als voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - > Tijdens de bloei geen gewasbeschermingsmiddelen gebruiken die schadelijk zijn voor bijen, zoals vermeld op de toegelaten erkenningen. Bespuiting kan alleen 's nachts of 's morgens, als de bijen niet actief zijn.
 - > De toepasselijke IPM-voorschriften volgen.

- > Alleen selectieve gewasbeschermingsmiddelen gebruiken die onschadelijk zijn voor de nuttige insecten en andere niet-doel organismen.
- > Als een behandeling toch noodzakelijk is, de bloemenstrook eerst maaien.
- > Beroep doen op een begeleidingsdienst. Bij gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de fruitbomen moet u kunnen aantonen dat u zich voor dit gebruik heeft laten bijstaan door een op dit vlak deskundige adviesdienst of expert.
- ▶ U stelt de relevante informatie over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de deelnemende percelen ter beschikking.

1.3 ACTIE 2: AANLEG EN ONDERHOUD VAN EEN MEERJARIGE BLOEMENSTROOK AAN DE RAND VAN DE FRUITBOOMGAARD

- ▶ Om een verbintenis te kunnen sluiten voor de aanleg van een bloemenstrook moet aan de rand van het oorspronkelijke perceel waarop de fruitboomgaard zich bevindt een rij fruitbomen gerooid worden of moet, bij de aanplant van een nieuwe fruitboomgaard, een rij fruitbomen minder aangeplant worden.
- ▶ U zaait een bloemenstrook van minstens 3 m en maximaal 6 m breed in aan de rand van uw fruitboomgaard.
- ▶ Op het aangrenzend perceel bevindt zich een fruitboomgaard in gebruik door uzelf. Bij aanleg een bloemenmengsel (teeltcode 9831) inzaaien met een zaaidichtheid van minstens 20 kg per ha [in het najaar van het jaar voorafgaand aan de verbintenis]. Bij de samenstelling van het mengsel wordt gestreefd om een bloeihoog te bekomen en om de biodiversiteit aan nuttigen te bevorderen.

2 SUBSIDIEBEDRAG

- ▶ **Actie 1:** bloemenstrook tussen de fruitbomenrijen: 82 euro/ha boomgaard.
- ▶ **Actie 2:** bloemenstrook aan de rand van fruitboomgaard: 10.160 euro/ha bloemenstrook.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

- ▶ Per perceel wordt een aparte verbintenis afgesloten.
- ▶ Om een nieuwe verbintenis aan te gaan, moet in de verzamelaanvraag 2025 een bijkomende bestemming op het betrokken perceel worden aangegeven:
 - > voor de aanleg en het onderhoud van een meerjarige bloemenstrook minstens om de 3 bomenrijen de bijkomende bestemming '**BFB**' opgeven op het fruitboomgaardperceel.

- > voor de aanleg en het onderhoud van een meerjarige bloemenstrook aan de rand van de fruitboomgaard de bijkomende bestemming '**BFR**' enkel opgeven op de rand (teeltcode 9831) en niet op het aangrenzend fruitboomgaardperceel.
- ▶ De verzamelaanvraag geldt dan als verbintenaanvraag en ook als betalingsaanvraag voor het eerste jaar.
- ▶ Voor de **lopende** verbintenissen wordt de bijkomende bestemming vanaf het tweede jaar **automatisch opgeladen** in de kolom 'Vaste BO en AMKM'. Daarmee is voldaan aan de jaarlijkse betalingsaanvraag. U kan deze bijkomende bestemming niet wijzigen of verwijderen. Neem contact op via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamelaanvraag en perceelsaangifte') als dit niet correct is.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Er is geen vooropgestelde inzaaiperiode.
- ▶ **Bloemenstroken in de fruitteelt** moeten aangelegd worden op de plaats waar effectief een rij fruitbomen gerooid is voor de aanleg van de strook en die vorig jaar ook door de landbouwer in gebruik was (dus niet op een nieuw aangrenzend stuk bouwland). Ook hier moeten de gebruikte mengsels goed nagekeken worden voordat de vijfjarige verbintenis aangegaan wordt.

Steun: Dier

DUURZAME ZOOGKOEIENHOUDERIJ

2025

Vanaf 2023 kan aan actieve landbouwers die op hun bedrijf minstens 10 zoogkoeien houden, een subsidie worden toegekend voor de duurzame zoogkoeienhouderij. Deze nieuwe maatregel heeft geen rechtensysteem en de landbouwer moet voldoen aan twee instapvoorwaarden vóór hij kan deelnemen aan de subsidieregeling.

De instapvoorwaarden zijn gekoppeld aan de percelen van het bedrijf. De subsidie wordt jaarlijks aangevraagd via de verzamelaanvraag en wordt toegekend voor elk dier dat aan de subsidievoorwaarden voldoet.

1 INSTAPVOORWAARDEN

De landbouwer moet aan beide instapvoorwaarden voldoen om te kunnen deelnemen aan de subsidieregeling voor de duurzame zoogkoeienhouderij.

1.1 INSTAPVOORWAARDE 1: BEHOUD BLIJVEND GRASLAND

Op het bedrijf van de aanvrager van de subsidie moet het blijvend grasland op de percelen gelegen in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in stand gehouden worden.

Dat betekent concreet dat de percelen blijvend grasland die de aanvrager in gebruik had voor de hoofdteelt in 2024 ook in het jaar 2025 blijvend grasland moeten zijn op het bedrijf.

U mag een perceel blijvend grasland dat u in gebruik had in 2024 dus niet scheuren in 2025. U mag het perceel wel herinzaaien.

1.2 INSTAPVOORWAARDE 2: DUURZAAM GRASLANDBEHEER EN VOEDERPRODUCTIE EN -DIVERSIFICATIE

Deze instapvoorwaarde wordt beoordeeld aan de hand van een puntensysteem. De landbouwer moet in totaal minstens 20 punten behalen op de voorwaarden rond:

- ▶ Duurzaam graslandbeheer;
- ▶ En/of voederproductie en -diversificatie.

Het is geen verplichting om te voldoen aan beide criteria. Het is mogelijk om de 20 punten uitsluitend via het duurzame graslandbeheer te behalen of uitsluitend via de voederproductie en -diversificatie, maar het kan ook via een combinatie van beide criteria.

We kijken bij de puntenberekening naar de subsidiabele percelen in gebruik voor de hoofdteelt in de verzamelaanvraag van de aanvrager.

1.2.1 Duurzaam graslandbeheer

Voor dit criterium wordt gekeken naar het aandeel van het duurzaam beheerd grasland ten opzichte van het totaal areaal grasland in gebruik op het bedrijf. Dit aandeel moet minstens 8% bedragen om punten te krijgen.

Wanneer het aandeel 20% of meer bedraagt, staat dit gelijk aan 20 punten en voldoet de landbouwer aan de 2de instapvoorwaarde. Worden de 20 punten nog niet bereikt volgens de onderstaande berekening, dan moet de landbouwer ook punten verzamelen onder het criterium voederproductie en -diversificatie (zie punt 1.2.2).

1.2.1.1 Wat is het totale areaal grasland in gebruik?

Het gaat hier over de percelen grasland die de aanvrager in gebruik heeft voor de hoofdteelt in 2025, gelegen in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met teeltcodes uit volgende niet-limitatieve lijst:

- ▶ 60 – Grasland;
- ▶ 63 – Graskruidenmengsel;
- ▶ 601 – Zaaizaad grassen;
- ▶ 638 – Festulolium;
- ▶ 660 – Grasluzerne;
- ▶ 700 – Grasklaver;
- ▶ 745 – Mengsel van gras en vlinderbloemigen (andere dan grasklaver of grasluzerne);
- ▶ 9827 – Weiland met oogstbare hoogstambomen (>200 bomen/ha);
- ▶ 9828 – Grasland met minimumactiviteit.

1.2.1.2 Welke percelen vallen onder het areaal duurzaam beheerd grasland?

De percelen grasland waarop één of meerdere van onderstaande maatregelen worden toegepast, zullen meetellen als duurzaam beheerd grasland:

- ▶ Een ecoregeling 'behoud van meerjarig grasland' en /of 'ecologisch beheerd grasland'.
- ▶ Een agromilieuklimaatmaatregel 'meerjarige ecoteelt graskruidenmengsel' of 'omzetting van tijdelijk in blijvend grasland';
- ▶ Beheerovereenkomsten op grasland in functie van botanisch beheer en weidevogelbeheer;
- ▶ Biologisch gecertificeerd grasland;
- ▶ Natuurgrasland met natuurbeheerplan type 3 of 4.

Daarnaast worden percelen grasland gelegen in gebieden met een beperking, meegenomen:

- ▶ Grasland met een maximale veebezetting van 2 grootvee-eenheden/ha;
- ▶ Ecologisch kwetsbaar blijvend grasland en historisch permanent grasland;

- ▶ Grasland gelegen in beschermd onroerend erfgoedgebied;
- ▶ Strategisch gunstig gelegen graslanden met het oog op erosiebestrijding;
- ▶ Percelen met een overeenkomst gelegen in Dudzeelse Polders.

1.2.1.3 Hoe wordt de oppervlakte duurzaam beheerd grasland geteld?

- ▶ Per maatregel wordt de oppervlakte van het perceel éénmaal in rekening gebracht.
- ▶ Voor de ligging in gebieden met een beperking wordt de oppervlakte van het perceel éénmaal in rekening gebracht.

Perc eel	Opp (ha)	Maatregel	Ligging	Opp meegenomen voor duurzaam beheerd grasland (ha)
x	2	- ecologisch beheerd grasland	- EKBG (landbouwwetgeving)	2 * 2 ha = 4
y	2		- historisch permanent grasland - erosieperceel	1 * 2 ha = 2
z	2	- ecologisch beheerd grasland - meerjarig grasland	- erosieperceel	3 * 2 ha = 6

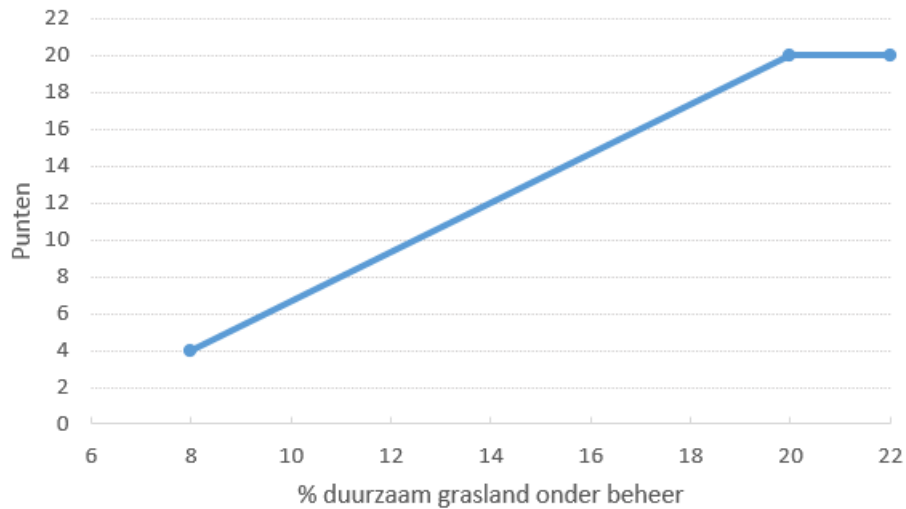
1.2.1.4 Puntenberekening duurzaam graslandbeheer

Het percentage duurzaam grasland onder beheer wordt bepaald door de verhouding van het areaal duurzaam beheerd grasland ten opzichte van het totaal areaal grasland in gebruik op het bedrijf.

Als het percentage van duurzaam grasland onder beheer lager is dan 8% dan worden er geen punten toegekend.

Bij een percentage tussen 8% en 20% is er een lineaire verdeling van 4 punten tot en met 20 punten.

Vanaf 20% grasland onder beheer, wat overeenkomt met 20 punten, bereik je de drempel voor de 2de instapvoorwaarde en is de landbouwer vrijgesteld van het criterium voederproductie en -diversificatie.

1.2.2 Voederproductie en -diversificatie

Om punten te behalen op het criterium voederproductie en -diversificatie, heeft de landbouwer minstens een areaal van **7 ha** voederteelten in eigen gebruik gedurende de volledige teeltperiode van de hoofdteelt.

De basispuntenverdeling is in functie van het aandeel grasland in het totaal areaal voederteelten van het bedrijf. Vanaf een aandeel van 40% grasland worden er punten toegekend.

1.2.2.1 Wat zijn voederteelten?

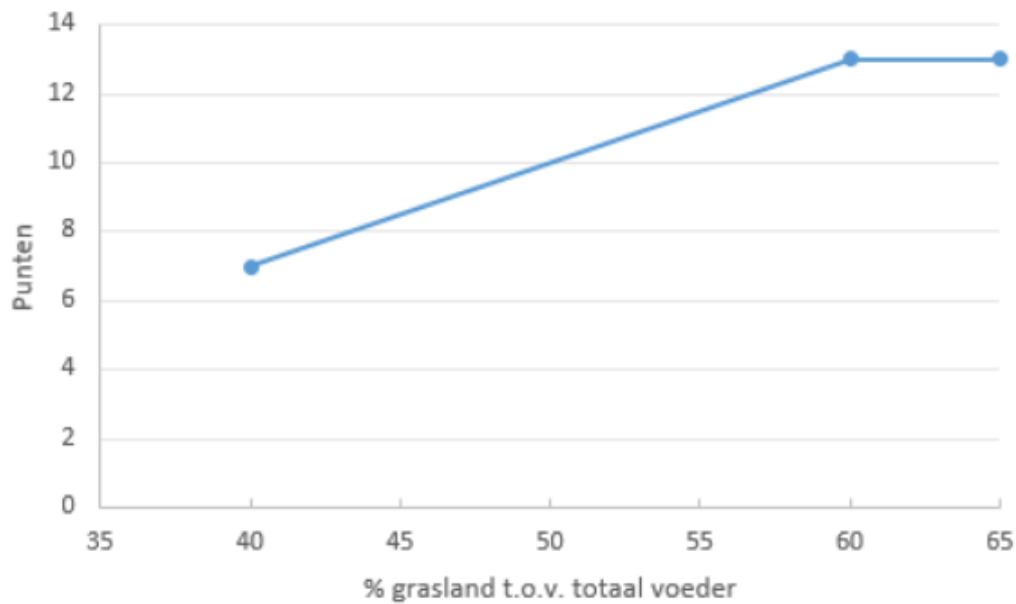
- ▶ Grasland:
 - > 60 – Grasland;
 - > 63 – Graskruiden mengsel;
 - > 601 – Zaaizaad grassen;
 - > 638 – Festulolium;
 - > 660 – Grasluzerne;
 - > 700 – Grasklaver;
 - > 745 – Mengsel van gras en vlinderbloemigen (andere dan grasklaver of grasluzerne);
 - > 9827 – Weiland met oogstbare hoogstambomen (>200 bomen/ha);
 - > 9828 – Grasland met minimumactiviteit;
- ▶ 201 – Silomais;
- ▶ 396 – Mengteelt maïs en vlinderbloemige teelt;
- ▶ 71 – Voederbieten;
- ▶ 91 – Suikerbieten: hier brengen we 30% van de oppervlakte in rekening.
- ▶ Granen:
 - > 36 – Spelt;
 - > 35 – Triticale;
 - > 381 – Sorghum;

- > 383 – Gierst;
- > 391 – Mengteelt van andere wintergranen met vlinderbloemige winterteelt;
- > 392 – Mengteelt van zomergranen en vlinderbloemige zomerteelt;
- > 395 – Mengteelt van wintertarwe of triticale met vlinderbloemige winterteelt
- ▶ Overige voedergewassen:
 - > 53 – Lupinen;
 - > 511 – Voedererwten winterteelt;
 - > 512 – Voedererwten zomerteelt;
 - > 521 – Winterveldbonen;
 - > 522 – Zomerveldbonen;
 - > 721 – Eenjarige klaver;
 - > 722 – Meerjarige klaver;
 - > 723 – Rode klaver;
 - > 731 – Eenjarige luzerne;
 - > 732 – Meerjarige luzerne;
 - > 741 – Voederkool;
 - > 742 – Voederwortelen;
 - > 743 – Andere voedergewassen;
 - > 744 – Mengsel van vlinderbloemigen;
 - > 745 – Mengsel gras en vlinderbloemigen (andere dan grasklaver of grasluzerne);
 - > 746 – Voederrapen;
 - > 747 – Wikke;
 - > 749 – Mengsel met 1 of meer vlinderbloemigen.

1.2.2.2 Puntenberekening eigen voederproductie en -diversificatie

De punten worden toegekend op basis van de verhouding tussen het areaal grasland en het totale areaal voederteelten van de percelen die in gebruik zijn voor de hoofdteelt.

De punten worden, zoals de onderstaande figuur aangeeft, lineair toegekend vanaf 40% tot en met 60% grasland, waarbij 40% overeenkomt met 7 punten en 60% met 13 punten.

Bijkomende punten kunnen worden toegekend:

- ▶ als 5% of meer van het voederareaal bestaat uit andere teelten dan grasland of maïs: 3 punten, of
- ▶ als minstens 7% van het voederareaal bestaat uit andere teelten dan grasland of maïs, EN minstens 5% van het voederareaal bestaat uit een eiwitteelt: 7 punten.

Volgende teelten tellen mee als eiwitteelten:

- ▶ 53 – Lupinen;
- ▶ 391 – Mengteelt van andere wintergranen met vlinderbloemige winterteelt;
- ▶ 392 – Mengteelt van zomergranen vlinderbloemige zomerteelt;
- ▶ 395 – Mengteelt van wintertarwe of triticale met vlinderbloemige winterteelt;
- ▶ 396 – Mengteelt maïs en vlinderbloemige teelt;
- ▶ 511 – Voedererwten winterteelt;
- ▶ 512 – Voedererwten zomerteelt;
- ▶ 521 – Winterveldbonen;
- ▶ 522 – Zomerveldbonen;
- ▶ 660 – Grasluzerne;
- ▶ 700 – Grasklaver;
- ▶ 721 – Eenjarige klaver;
- ▶ 722 – Meerjarige klaver;
- ▶ 723 – Rode klaver;
- ▶ 731 – Eenjarige luzerne;
- ▶ 732 – Meerjarige luzerne;
- ▶ 744 – Mengsel van vlinderbloemigen;
- ▶ 745 – Mengsel gras en vlinderbloemigen (andere dan grasklaver of grasluzerne);
- ▶ 747 – Wikke;

- ▶ 749 – Mengsel met 1 of meer vlinderbloemigen.

Als de som van de punten voor het criterium duurzaam graslandbeheer en voor het criterium voederproductie en -diversificatie 20 punten of meer bedraagt, én aan de voorwaarde voor het behoud van het blijvend grasland is voldaan, kan de landbouwer deelnemen aan de subsidieregeling voor de duurzame zoogkoeienhouderij.

1.2.3 Voorbeeld

Een landbouwer heeft een bedrijf met 30 ha, waarvan:

- ▶ 18,5 ha grasland
- ▶ 1,5 ha grasklaver
- ▶ 7,0 ha silomaïs
- ▶ 2,0 ha voederbieten
- ▶ 1,0 ha triticale

Duurzaam graslandbeheer: 20 ha grasland (= grasland + grasklaver) waarvan 1,6 ha onder beheer op basis van ligging. Dat is 8% (1,6/20) en is dus goed voor 4 punten.

Voederproductie en -diversificatie: 30 ha voederteelten waarvan 20 ha grasland (= grasland + grasklaver). Dat is 66% (20/30) en dus 13 punten.

Extra diversificatie:

- ▶ als minstens 7% van het voederareaal bestaat uit andere teelten dan grasland of maïs
- ▶ 2 ha voederbieten + 1 ha triticale: $3/30 = 10\%$
- ▶ EN minstens 5% van het voederareaal op het bedrijf bestaat uit een eiwitteelt
- ▶ 1,5 ha grasklaver: $1,5/30 = 5\%$ dus goed voor 7 punten

	Totaal punten
Duurzaam graslandbeheer	4
Voederproductie en -diversificatie	13
Extra diversificatie	7
	24

2 SUBSIDIEVOORWAARDEN

Als aan de instapvoorwaarden voldaan is, komt een bedrijf in aanmerking voor de subsidiemaatregel voor de duurzame zoogkoeienhouderij. Welke dieren van het bedrijf in aanmerking komen voor de subsidie, wordt hieronder toegelicht.

- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).

- ▶ De subsidie wordt alleen toegekend aan actieve landbouwers die op 31 mei 2025 beschikken over een actief rundveebeslag met adres in het Vlaamse of Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en minimaal 10 premiegerechtigde zoogkoeien hebben die in 2025 een kalf hebben voortgebracht.
- ▶ Het aantal potentieel premiewaardige zoogkoeien is gebaseerd op het aantal dieren van het rastype vlees die kalven op het bedrijf van 1/1/2025 tot en met 31/12/2025. De kalveren moeten ook van het rastype vlees zijn. In geval van twee kalvingen tijdens hetzelfde jaar of een tweeling uit 1 moederdier, wordt dit moederdier slechts éénmaal in aanmerking genomen. Deze gegevens worden automatisch opgehaald uit de Sanitel databank.
- ▶ De subsidievoorwaarden gelden voor alle potentieel premiewaardige moederdieren.
- ▶ Minstens 90% van de potentieel premiewaardige zoogkoeien moet gedurende 8 maanden voor de kalving onafgebroken aanwezig geweest zijn op een van de rundveebeslagen van de landbouwer.
- ▶ Alle potentieel premiewaardige zoogkoeien moeten gedurende het hele jaar waarvoor de subsidie wordt aangevraagd correct geïdentificeerd en geregistreerd zijn. Dit betekent onder meer dat alle bewegingen van deze dieren op tijd (binnen de 7 dagen) en correct aan Sanitel moeten gemeld zijn.
- ▶ Alle kalveren die zijn voorgebracht door de betrokken potentieel premiewaardige zoogkoeien moeten ook op tijd en correct geïdentificeerd en in Sanitel geregistreerd zijn. Als de geboorte van het kalf te laat gemeld wordt, zal het moederdier dus uitgesloten worden van de premie. Ook als het kalf dood geboren wordt, kan het moederdier alleen premiegerechtigd zijn als het kalf op tijd gemerkt en in Sanitel geregistreerd is.
- ▶ Van alle potentieel premiewaardige moederdieren moeten minstens 30% van de kalveren van het rastype vlees, geboren tijdens het kalenderjaar, minimaal 3 maanden aangehouden worden. Elk perceel waar dieren worden gehouden in het kader van de duurzame zoogkoeienhouderij, moet aangegeven zijn in de laatste verzamelaanvraag. Andere weilanden waarop deze dieren lopen in België of het buitenland (inclusief inscharringspercelen) die niet worden opgenomen bij uw eigen percelen, moet u aangeven in de daarvoor bestemde rubriek van de laatste verzamelaanvraag.
- ▶ De zoogkoeien hebben minstens gedurende de periode van 15 mei tot en met 15 september van het jaar toegang tot de weide. De dieren kunnen ook op een weide staan die niet grenst aan het bedrijf. Als de dieren op stal staan dan moeten ze tijdens die periode toegang hebben tot een aangrenzende weide. Uitzonderingen op de toegang tot de weide zijn mogelijk omwille van de gezondheidstoestand of vruchtbaarheidscyclus van de dieren, of voor reforme dieren.
- ▶ Ingeval van een volledige bedrijfsovername tijdens de campagne zullen de potentieel premiewaardige moederdieren van 1 januari tem 31 december in het dossier van de aanvrager terechtkomen.

3 SUBSIDIEAANVRAAG

U kan een subsidie voor de duurzame zoogkoeienhouderij aanvragen in de verzamelaanvraag via het scherm 'zoogkoeienhouderij' onder het menu-item 'Dier'. De uiterste wijzigingsdatum voor de subsidieaanvraag is 31 mei 2025. U kan de subsidieaanvraag schrappen tot 31 december 2025, zolang er geen controle ter plaatse is aangekondigd of uitgevoerd.

Het behalen van de instapvoorwaarden wordt berekend in de verzamelaanvraag aan de hand van de op dat moment gekende gegevens in de verzamelaanvraag. Door controles of wijzigingen in de verzamelaanvraag kan het al dan niet behalen van de instapvoorwaarden nog wijzigen. Als niet voldaan is aan de instapvoorwaarden heeft dat tot gevolg dat de landbouwer niet kan deelnemen aan de subsidieregeling voor de duurzame zoogkoeienhouderij.

4 PREMIEBEDRAG

Het premiebedrag per dier wordt bepaald op basis van het beschikbare budget en het totaal aantal premiegerechtigde zoogkoeien. Hierbij wordt een degressief systeem gehanteerd. Voor de eerste 50 premiegerechtigde dieren van een beslag zal een hoger premiebedrag uitbetaald worden dan voor de volgende 50 premiegerechtigde dieren en voor de premiegerechtigde dieren boven de 100.

Er zal in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk gewest voor maximum 100.000 dieren subsidie betaald worden. Als er meer dan 100.000 premiegerechtigde dieren zijn, zal er bij elke zoogkoeienhouder een korting worden toegepast.

Het beschikbare budget voor de gekoppelde steun is een aparte envelop binnen het GLB. Bijgevolg kan het beschikbare budget voor de gekoppelde steun niet verhoogd worden maar ook niet gekort worden.

5 AANDACHTSPUNTEN

Belangrijk aandachtspunt is het verschil tussen het aanhouden van blijvend grasland op een bedrijf voor de duurzame zoogkoeienhouderij en het aanhouden van blijvend grasland voor de maatregelen tijdelijk naar blijvend grasland (TBG) en behoud van meerjarig grasland (BMG).

Het behoud van blijvend grasland op percelen met één van deze maatregelen TBG of BMG is strikter dan het behoud van blijvend grasland onder instapvoorwaarde 1 van de maatregel voor de duurzame zoogkoeienhouderij. Ook percelen die van een andere landbouwer overgenomen worden of naar een andere landbouwer gaan, mogen niet omgezet worden in geval er de maatregelen TBG of BMG in het dossier aangevraagd werden. Wordt dat wel gedaan, dan is niet aan de verbintenisvoorwaarden van deze maatregelen voldaan en vallen deze punten voor de instapvoorwaarde 'duurzaam graslandbeheer' voor de duurzame zoogkoeienhouderij weg.

Als de nodige punten voor duurzaam graslandbeheer slechts behaald kunnen worden door rekening te houden met de oppervlakte waarop een regeling BMG of TBG aangevraagd wordt, is het dus belangrijk om niet uit het oog te verliezen dat niet enkel het scheuren van een eigen perceel blijvend grasland, maar ook van een overgelaten of overgenomen perceel blijvend grasland, invloed zal hebben op de regeling BMG of TBG en dus ook op de puntenberekening voor de duurzame zoogkoeienhouderij.

REDUCTIE ANTIBIOTICAGEBRUIK

Landbouwsystemen met dierlijke productie zijn kwetsbaar voor uitbraken van dierziektes. Het huidige gebruik van antibiotica leidt echter steeds meer tot antimicrobiële resistentie. Er is nood aan meer aandacht voor bioveiligheid en preventie van ziektes zonder hoog antibioticagebruik. Met deze maatregel worden landbouwers gestimuleerd om in samenspraak met de bedrijfsdierenarts en andere experts in een coachingtraject maatregelen te nemen om het antibioticagebruik op hun bedrijf verder te reduceren.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Driejarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Subsidiebedrag: 2600 euro/bedrijf/diercategorie

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ U heeft op 1 januari minstens één actief vleeskalver-, pluimvee- en/of varkensbeslag met adres in het Vlaamse Gewest. Elk veebeslag moet gedurende het volledige jaar actief blijven. Een veebeslag kan wel overgenomen worden tijdens het jaar via een volledige bedrijfsovername. Als de voorwaarden van de subsidiemaatregel verder worden nageleefd, dan behoudt de aanvrager het recht op de subsidie.
- ▶ De **BD100-waarde** is het aantal behandeldagen met antibiotica per honderd dagen voor een diercategorie, zoals berekend door AMCRA in het benchmarkrapport van de veehouder. De **gemiddelde BD100-waarde** is het gemiddelde van de BD100-waarden voor een diercategorie tijdens de twee jaren die voorafgaan aan het eerste verbintenisjaar. Als u geen 2 referentiejaar heeft, kan u niet deelnemen aan de subsidiemaatregel. Als het beslag waarmee u wenst deel te nemen, 2 referentiejaar heeft opgebouwd bij een andere landbouwer dan kan u die referentie mee overnemen.
- ▶ De mogelijke diercategorieën zijn: vleeskalveren, leghennen, vleeskippen, biggen niet-gespeend, biggen gespeend, vleesvarkens en fokvarkens.
- ▶ U kan maximum 3 keer een verbintenis van 1 jaar sluiten per diercategorie.
- ▶ Eenmaal een verbintenis van 1 jaar wordt aangegaan, moeten de eventuele tweede en derde verbintenstermijn binnen de 2 volgende jaren worden gesloten.

- ▶ Voor iedere diercategorie waarvoor een verbintenis wordt afgesloten moet de gemiddelde BD100-waarde hoger zijn dan 0.
- ▶ Voor alle op het bedrijf aanwezige diercategorieën die behoren tot de varkens, moet u één gezamenlijke verbintenis sluiten.
- ▶ In het eerste verbintenisjaar moet de BD100-waarde voor de diercategorie in kwestie met minstens 10% verbeterd zijn ten opzichte van de gemiddelde BD100-waarde.
- ▶ In het tweede verbintenisjaar moet de BD100-waarde voor de diercategorie in kwestie met minstens 20% en in het derde verbintenisjaar met minstens 30% verbeterd zijn ten opzichte van de gemiddelde BD100-waarde.
- ▶ Indien er meerdere veebeslagen (vleeskalveren) of inrichtingen (leghennen, vleeskippen) van eenzelfde diercategorie zijn dan wordt de verbetering berekend als een gemiddelde berekening over de verschillende veebeslagen of inrichtingen. Er mag daarbij voor geen enkel veebeslag of inrichting een verslechtering van de BD 100-waarde zijn in het verbintenisjaar.
- ▶ Voor varkens wordt de verbetering berekend als een gemiddelde verbetering over de diercategorieën van 1 of meerdere varkensbeslagen. Er mag daarbij voor geen enkele diercategorie en voor geen enkel beslag een verslechtering zijn van de BD100-waarde in het verbintenisjaar.

2 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidieaanvraag gebeurt jaarlijks via de verzamelaanvraag via het scherm 'Antibioticareductie' onder het menu-item 'Dier'. De uiterste wijzigingsdatum voor de subsidieaanvraag is 31 mei 2025.

U hoeft enkel een of meerdere diercategorieën aan te vinken waarvoor u wil deelnemen aan de subsidieregeling.

3 SUBSIDIEBEDRAG

Het subsidiebedrag bedraagt 2600 euro per diercategorie waarvoor de verbetering voor dat jaar wordt gehaald. Voor alle op het bedrijf aanwezige diercategorieën die behoren tot de varkens, kan u per verbintenisjaar maar één subsidie van 2600 euro ontvangen.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Een veebeslag dat in de loop van de campagne wordt stopgezet komt niet meer in aanmerking voor deze maatregel.
- ▶ Indien er meerdere veebeslagen (vleeskalveren) of inrichtingen (legghennen, vleeskippen) van eenzelfde diercategorie zijn dan wordt de verbetering berekend als een gemiddelde berekening over de verschillende veebeslagen of inrichtingen. Er mag daarbij voor geen enkel veebeslag of inrichting een verslechtering van de BD 100-waarde zijn in het verbintenisjaar.
- ▶ Voor varkens wordt de verbetering berekend als een gemiddelde verbetering over de diercategorieën van 1 of meerdere varkensbeslagen. Er mag daarbij voor geen enkele diercategorie en voor geen enkel beslag een verslechtering zijn van de BD100-waarde in het verbintenisjaar.
- ▶ De referentiejaren voor de BD100-waarde zijn de twee jaren die voorafgaan aan het eerste verbintenisjaar. Deze referentiejaren blijven hetzelfde in het tweede en derde verbintenisjaar.
- ▶ Wanneer de vermindering in het eerste jaar gehaald wordt, maar in het tweede jaar niet, zijn er geen gevolgen voor de uitbetaalde premie van het eerste jaar. In het derde jaar kan alsnog de premie verkregen worden wanneer de 30% vermindering in het derde jaar gehaald wordt.
- ▶ Zorg dat uw data over het gebruik van antibiotica correct geregistreerd zijn in Sanitel-Med of AB-register. Informatie kan u ook vinden op de foutenrapporten die AMCRA opmaakt.
- ▶ Met wijzigingen aan de registratie van basisdata na 16 april van het jaar volgend op de campagne wordt voor de subsidiemaatregel geen rekening meer gehouden.

VOEDERMANAGEMENT BIJ RUNDVEE

Om de methaanuitstoot afkomstig uit de verteringprocessen van runderen te verlagen, wordt onder andere ingezet op voedermanagement. Door het toevoegen van additieven of voedermiddelen (3-NOP, nitraat, geëxpandeerd/geëxtrudeerd lijnzaad of koolzaadvet) aan het voer voor melk- en/of vleesvee kunnen de enterische broeikasgasemissies met zelfs 26% gereduceerd worden.

(klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Bedrijfsmaatregel
- ▶ Eenjarige verbintenis
- ▶ Diergebonden subsidie: 0,08 – 0,29 euro per dier per dag

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieu-klimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).
- ▶ U leeft de voorwaarden van de maatregel na gedurende de hele verbintenisperiode van 01/01/2025 of 30/04/2025 tot en met 31/12/2025. Bij een volledige bedrijfsovername tijdens de verbintenisperiode, leven de overnemer en de overlater gedurende de periode dat het bedrijf op hun naam staat, de voorwaarden van de verbintenis na.
- ▶ De verbintenis is van toepassing op ieder actief rundveebeslag dat op de startdatum van de verbintenis aan u toebehoort en waarvan het adres in het Vlaamse Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ligt. Elk rundveebeslag moet gedurende de hele verbintenisperiode actief blijven en subsidiabele dieren bevatten. Voor dieren van een rundveebeslag dat u tijdens de verbintenisperiode overneemt (dus dat u nog niet had bij de start van de verbintenisperiode) kan u geen subsidie bekomen.
- ▶ Voorwaarden voor de runderen:
 - > Om in aanmerking te komen voor de subsidie voor één van de maatregelen, moeten de betrokken runderen:
 - gedurende de hele verbintenisperiode correct en op tijd geïdentificeerd en geregistreerd zijn;

- aanwezig zijn op één van de plaatsen die aangegeven zijn in de laatste verzamelaanvraag.
- > Een rund komt in aanmerking voor de subsidie “MELKVEE” als:
 - het in Sanitel geregistreerd is als een vrouwelijk rund van het rastype “**melk**” (uitzondering: de koeien van het rastype “gemengd” kunnen ook bij het melkvee horen als ze worden gemolken en uw bedrijf onder melkproductieregistratie staat);
 - het bij de startdatum van de verbintenisperiode al **gekalfd heeft** en de toedieningsperiode van de maatregel nog loopt, of als het nog **zal kalven** in het jaar 2025;
 - de betrokken kalveren op tijd geïdentificeerd en in Sanitel geregistreerd zijn.
- > Een rund komt in aanmerking voor de subsidie “VLEESVEE” als:
 - * het in Sanitel geregistreerd is als een rund van het rastype “**vlees**” of het rastype “**gemengd**”;
 - * het rund **minstens 6 maanden** oud is.
- ▶ U beschikt vanaf de startdatum van de verbintenisperiode over:
 - > **facturen** die op uw naam staan en die de hoeveelheid van alle gebruikte veevoeders en het gehalte van de methaanreducerende additieven of voedermiddelen in die veevoeders vermelden. Als op de facturen het gehalte van het methaanreducerende additief of voedermiddel in het veevoeder niet vermeld is, moet u beschikken over ander bewijsmateriaal waaruit dat gehalte duidelijk blijkt.
 - > **alleen** voor de subsidie voor vleesvee: één of meer **rantsoenberekeningen** die overeenstemmen met de werkelijk verstrekte rantsoenen, waarop het volgende staat:
 - * de samenstelling van het verstrekte rantsoen;
 - * de datum waarop de berekening is opgemaakt;
 - * de periode waarin de berekening wordt toegepast.
 Via het rundveeloket kan u gebruik maken van [een rantsoenberekeningstool](#) waarmee u kan nagaan of de samenstelling klopt en alles correct werd opgegeven.

De volgende voedermaatregelen komen in aanmerking, met telkens een aantal extra voorwaarden:

1.1 GEËXTRUDEERD OF GEËXPANDEERD LIJNZAAD

- ▶ Enkel voor melkvee.
- ▶ Toedieningsperiode: 200 opeenvolgende dagen vanaf de kalfdatum.
- ▶ Aan het krachtvoeder aanwezig in het rantsoen wordt geëxtrudeerd of geëxpandeerd lijnzaad toegevoegd dat zorgt voor een aanlevering van minstens 400 gram vet per dag per dier. Het vet moet minimaal 200 gram en maximaal 250 gram alfa-linoleenzuur bevatten.

1.2 NITRAAT

1.2.1 Melkvee

- ▶ Toedieningsperiode: 355 opeenvolgende dagen vanaf de kalfdatum.
- ▶ Dagelijks moet 224 gram nitraat per dier aan het verstrekte rantsoen worden toegevoegd.

1.2.2 Vleesvee

- ▶ Toedieningsperiode: alle dagen vanaf dat het dier de leeftijd van zes maanden bereikt.
- ▶ Minstens 1% nitraat moet worden toegevoegd aan het totale rantsoen op drogestofbasis.

1.3 3-NITRO-OXYPROPANOL (3-NOP)

- ▶ Enkel voor melkvee.
- ▶ Toedieningsperiode: 355 opeenvolgende dagen vanaf de kalfdatum.
- ▶ Dagelijks moet 1,35 gram 3-NOP per dier aan het verstrekte rantsoen worden toegevoegd.
- ▶ Alle dieren die in aanmerking komen voor de subsidie moeten gedurende de volledige dag toegang hebben tot het rantsoen waarin 3-NOP aanwezig is. Beweiding is mogelijk in zover de toegang tot het voeder met 3-NOP gedurende de volledige dag mogelijk blijft.

1.4 COMBINATIES VAN MAATREGELEN

- ▶ Enkel voor melkvee.
- ▶ Nitraat + koolzaadvet:
 - > Toedieningsperiode nitraat: 355 opeenvolgende dagen vanaf de kalfdatum.
 - > Toedieningsperiode koolzaadvet: 200 opeenvolgende dagen vanaf de kalfdatum.
 - > Dagelijks moet 224 gram nitraat per dier aan het verstrekte rantsoen worden toegevoegd.
 - > Dagelijks moet per dier 350 gram koolzaadvet toegevoegd worden aan het verstrekte rantsoen.
- ▶ Nitraat + geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad:
 - > Toedieningsperiode nitraat: 355 opeenvolgende dagen vanaf de kalfdatum.
 - > Toedieningsperiode lijnzaad: 200 opeenvolgende dagen vanaf de kalfdatum.
 - > Dagelijks moet 224 gram nitraat per dier aan het verstrekte rantsoen worden toegevoegd.
 - > Aan het krachtvoeder aanwezig in het rantsoen wordt geëxtrudeerd of geëxpandeerd lijnzaad toegevoegd dat zorgt voor een aanlevering van minstens 400 gram vet per dag per dier. Het vet moet minimaal 200 gram en maximaal 250 gram alfa-linoleenzuur bevatten.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Afhankelijk van de gekozen maatregel wordt een steunbedrag per dier toegekend voor iedere dag van de toedieningsperiode die binnen de verbintenistermijn valt.

Voedermaatregel	Voorziene bedrag per dier per dag
3-NOP	0,16 euro
Geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad	0,10 euro
Nitraat vleesvee/melkvee	0,08 euro
Nitraat en koolzaadvet	0,29 euro en 0,08 euro *
Nitraat en geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad	0,18 euro en 0,08 euro **

* eerste 200 dagen van de toedieningsperiode wordt nitraat en koolzaadvet samen toegediend, de rest van de toedieningsperiode is er enkel subsidie voor nitraat

** eerste 200 dagen van de toedieningsperiode wordt nitraat en geëxtrudeerd lijnzaad samen toegediend, de rest van de toedieningsperiode is er enkel subsidie voor nitraat

3 SUBSIDIEAANVRAAG

De subsidieaanvraag voor de maatregel 'voedermanagement bij rundvee' verloopt via de verzamelaanvraag. De uiterste wijzigingsdatum voor de subsidieaanvraag is 31 mei 2025. U kan de subsidieaanvraag schrappen tot 31 december 2025, zolang er geen controle ter plaatse is aangekondigd of uitgevoerd. Als u de verbintenis stopzet vóór de afloop van de verbintenistermijn, hebt u geen recht meer op de subsidie voor dat verbintenisjaar.

Onder het menu-item 'Dier' gaat u naar het scherm 'voedermanagement rundvee' en daar vinkt u aan dat u wil deelnemen aan de subsidieregeling voor melkvee en/of vleesvee. U kan kiezen om met de gekozen voedermaatregel(en) te starten op 1 januari 2025 of op 30 april 2025.

Als u deelneemt aan de **maatregel voor melkvee** moet u de keuze maken welke voedermaatregel u zal toepassen op het rantsoen voor al het melkvee op uw bedrijf. U kan de verklaring aanvinken dat ook alle koeien van het rastype "gemengd" in Sanitel op uw bedrijf worden gemolken en dus bij het melkvee horen. In dat geval moet uw bedrijf onder melkproductieregistratie (MPR) staan. Als u alleen met koeien van het rastype "melk" in Sanitel wil deelnemen aan de maatregel, dan moet u die extra MPR voorwaarde NIET aanvinken.

Als u deelneemt aan de **maatregel voor vleesvee** ouder dan 6 maanden, dan moet u aangeven voor welke diercategorie(ën) u dat wenst te doen:

- ▶ vrouwelijke dieren (niet gekalfd);

- ▶ vrouwelijke dieren (gekalfd);
- ▶ stieren.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 NIEUW IN 2025

- ▶ Voor de maatregel nitraat bij **melkvee** wordt een vaste dosis van 224 gram nitraat per dier per dag toegediend.
- ▶ Rantsoenberekeningen zijn alleen nog nodig bij de maatregel voor **vleesvee**.

BEHOUD VAN LOKALE VEERASSEN - RUNDEREN

Bepaalde lokale veerassen zijn met uitsterven bedreigd omdat het vaak economisch interessanter is om meer productieve rassen te houden. Het behoud van de genetische diversiteit van traditionele dierenrassen is nochtans een basis voor het behoud van diversiteit op het platteland.

Het houden van deze traditionele rassen zorgt voor een levende genenbank. Net die is belangrijk om specifieke eigenschappen in te kruisen in bestaande rassen en variëteiten. Door financiële ondersteuning kan de instandhouding van met uitsterven bedreigde lokale dierrassen worden gestimuleerd.

(klik op het vierkant om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Vijfjarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Subsidiebedrag: 250-280 euro/dier

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche [‘Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen’](#)).
 - > Voor het behoud van lokale rundveerassen moet u geen actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) zijn (zie fiche ‘GLB – Actieve landbouwer’ op de webpagina [‘Actieve landbouwer’](#)).
- ▶ U houdt gedurende de vijf opeenvolgende jaren van de verbintenis minstens het aantal subsidiabele runderen dat is vastgelegd in het verbintenis aantal.
- ▶ U kunt subsidie aanvragen voor minimaal 5 en maximaal 225 dieren van de volgende lokale rundveerassen:
 - > het rode ras;
 - > het wit-rode ras;
 - > het Belgische wit-blauwe dubbeldoelras;
 - > Kempens roodbont
- ▶ Om in aanmerking te komen voor de extra toelage voor melkproductieregistratie moet u minimaal 10 subsidiabele runderen houden van het dubbeldoeltype van een lokaal rundveeras en moet het bedrijf het volledige kalenderjaar aan melkproductieregistratie doen.
- ▶ U heeft een actief rundveebeslag met een adres in het Vlaamse Gewest.

- ▶ Een rund is subsidiabel als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:
 - > het dier is gedurende het hele verbintenisjaar geïdentificeerd en geregistreerd conform het koninklijk besluit van 20 mei 2022;
 - > het dier is als raszuiver fokdier ingeschreven in de hoofdsectie van het stamboek conform de voorwaarden vermeld in het reglement van het stamboek;
 - > het dier is een vrouwelijk dier;
 - > het dier is minstens zes maanden oud op 1 januari van het verbintenisjaar of bij vervanging;
 - > het dier is aanwezig op een van de plaatsen aangegeven in de laatste verzamelaanvraag
- ▶ Als bij ziekte of ongeval van een of meer dieren het vereiste aantal subsidiabele dieren binnen drie maanden opnieuw wordt verkregen, behoudt u het recht op subsidie. In dat geval moet u een bewijsstuk (attest dierenarts, Rendac, ...) binnen de tien dagen na de sterfte opsturen naar de regio van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

2 SUBSIDIEBEDRAG

- ▶ Runderen zonder deelname aan melkproductieregistratie: 250 euro/dier
- ▶ Runderen met deelname aan melkproductieregistratie: 280 euro/dier

3 VERBINTENISAANTAL

In uw aanvraag van een vijfjarige verbintenis voor behoud van lokale rundveerassen kiest u zelf een verbintensaantal

- ▶ Minstens 5 en maximum 225 runderen per bedrijf
Het verbintensaantal is het minimale aantal subsidiabele runderen dat u gedurende de volledige looptijd van uw verbintenis moet houden. Zorg er daarom voor dat u zeker geen te hoog verbintensaantal kiest.

Als u uw verbintensaantal wilt verhogen, gelden de volgende mogelijkheden:

- ▶ Verhoging met meer dan 20%: U kunt een nieuwe verbintenis aangaan met een duur van 5 opeenvolgende jaren.
- ▶ Verhoging met maximaal 20%: De verhoging is alleen mogelijk in het tweede of derde jaar van de looptijd, waarbij de oorspronkelijke looptijd ongewijzigd blijft.

4 SUBSIDIEAANVRAAG

U doet de verbintenaanvraag in de verzamelaanvraag via het scherm 'Behoud lokale rassen' onder het menu-item 'Dier'. Deze verbintenaanvraag is meteen ook de eerste betalingsaanvraag. In de daaropvolgende jaren dient u de betaling telkens via deze pagina aan te vragen.

U kunt het verbintenaantal in de verzamelaanvraag verhogen door op het huidige aantal te klikken en een nieuw aantal in te voeren.

5 INSCHRIJVEN IN HET STAMBOEK

CRV Vlaanderen vzw
Buchtenstraat 7
9051 Sint-Denijs-Westrem
T 078 15 44 44 – F 09 363 92 06
sdvr.be@crv4all.com

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Zorg ervoor dat het rundveebeslag correct geregistreerd is bij het Agentschap Landbouw & Zeevisserij.
- ▶ Zorg ervoor dat uw dieren correct zijn geregistreerd in het stamboek. Dit houdt in dat alle geboortedata, evenals eventuele vertrek- en aankomstdatums, correct zijn ingevuld, inclusief de bijbehorende meldingsdatums. Een geboorte, vertrek of aankomst wordt als tijdig gemeld beschouwd wanneer dit **binnen 7 dagen** wordt doorgegeven aan Sanitel.
- ▶ Het agentschap ontvangt de rasgegevens van CRV. Zorg er daarom voor dat de juiste rasbalken zijn doorgegeven aan het stamboek.
- ▶ Alle premiewaardige dieren moeten aanwezig zijn op de **aangegeven plaats** (dus op gronden uit de percelenlijst of bij 'andere weilanden' (bij tabblad DIER) uit de verzamelaanvraag).

7 NIEUW IN 2025

- ▶ Het is mogelijk om het verbintenaantal te verhogen; zie '3. Verbintenaantal' voor meer informatie.
- ▶ Het minimumaantal dieren is verlaagd van 10 naar 5, en het maximaal aantal is verhoogd van 125 naar 225 dieren.

BEHOUD VAN LOKALE SCHAPEN- EN GEITENRASSEN

Bepaalde lokale veerassen zijn met uitsterven bedreigd omdat het vaak economisch interessanter is om meer productieve rassen te houden. Het behoud van de genetische diversiteit van traditionele dierenrassen is nochtans een basis voor het behoud van diversiteit op het platteland.

Het houden van deze traditionele rassen zorgt voor een levende genenbank. Net die is belangrijk om specifieke eigenschappen in te kruisen in bestaande rassen en variëteiten. Door financiële ondersteuning kan de instandhouding van met uitsterven bedreigde lokale dierrassen worden gestimuleerd.

(klik op het vierkant om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Vijfjarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Subsidiebedrag: 40 euro/dier

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche '[Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen](#)').
 - > Voor het behoud van lokale schapen- en geitenrassen moet u **geen** actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) zijn (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ U houdt gedurende de vijf opeenvolgende jaren van de verbintenis minstens het aantal subsidiabele schapen en/of geiten dat is vastgelegd in het verbintenis aantal
- ▶ U kunt subsidie aanvragen voor minimaal 10 en maximaal 500 dieren van de volgende lokale schapen- en geitenrassen:
 - > Ardense voskop;
 - > Belgisch melkschaap;
 - > Entre-Sambre-et-Meuse;
 - > Houtlandschaap;
 - > Kempens schaap;
 - > Lakens schaap;
 - > Mergellandschaap;

- > Vlaams kuddeschaap;
 - > Vlaams schaap;
 - > Kempense geit;
 - > Vlaamse geit;
 - > Belgische hertegeit.
- ▶ U heeft een actief veebeslag voor de diersoort waarvoor de verbintenis wordt aangegaan met een adres in het Vlaamse Gewest.
 - ▶ Een schaap of geit is subsidiabel als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:
 - > het dier is gedurende het hele verbintenisjaar geïdentificeerd en geregistreerd conform het koninklijk besluit van 20 mei 2022;
 - > het dier is als raszuiver fokdier ingeschreven in de hoofdsectie van het stamboek conform de voorwaarden vermeld in het reglement van het stamboek;
 - > het maximum aantal subsidiabele dieren is het aantal bij u geboren lammeren dat in het stamboek is geregistreerd tussen 1 september van het voorgaande jaar en 31 augustus van het verbintenisjaar;
 - > het dier is minstens één jaar oud op de uiterste indieningsdatum van de verzamelaanvraag of bij vervanging;
 - > het dier is aanwezig op een van de plaatsen aangegeven in de laatste verzamelaanvraag.
 - ▶ Als bij ziekte of ongeval van een of meer dieren het vereiste aantal subsidiabele dieren binnen drie maanden opnieuw wordt verkregen, behoudt u het recht op subsidie. In dat geval moet u binnen de tien dagen na de sterfte een bewijsstuk (attest dierenarts, Rendac, ...) opsturen naar de regio van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

2 SUBSIDIEBEDRAG

- ▶ Schapen: 40 euro/dier
- ▶ Geiten: 40 euro/dier

3 VERBINTENISAANTAL

In uw aanvraag voor één of meerdere vijfjarige verbintenissen voor het behoud van lokale schapen- en geitenrassen, kiest u zelf het aantal dieren (= het verbintenis-aantal).

- ▶ Het totaal aantal dieren in alle verbintenissen (= de som van de schapen én de geiten van de verschillende rassen) is **minimum 10 en maximum 500 dieren** per landbouwer.

Het verbintensaantal is het **minimale** aantal subsidiabele dieren dat u tijdens de volledige looptijd van een verbintenis moet houden. Zorg er daarom voor dat u zeker geen te hoog verbintensaantal kiest.

Als u uw verbintensaantal wilt verhogen, gelden de volgende mogelijkheden:

- ▶ Verhoging met meer dan 20%: U kunt een nieuwe verbintenis aangaan met een duur van 5 opeenvolgende jaren.
- ▶ Verhoging met maximaal 20%: De verhoging is alleen mogelijk in het tweede of derde jaar van de looptijd, waarbij de oorspronkelijke looptijd ongewijzigd blijft.

4 SUBSIDIEAANVRAAG

U doet de verbintesaanvraag in de verzamelaanvraag via het scherm 'Behoud lokale rassen' onder het menu-item 'Dier'. Deze verbintesaanvraag is meteen ook de eerste betalingsaanvraag. In de daaropvolgende jaren dient u de betaling telkens via deze pagina aan te vragen.

U kunt het verbintensaantal in de verzamelaanvraag verhogen door op het huidige aantal te klikken en een nieuw aantal in te voeren.

5 INSCHRIJVEN IN HET STAMBOEK

Steunpunt Levend Erfgoed (SLE)
Spiegel 1
9860 Oosterzele
buitendienst@sle.be - www.sle.be

Kleine Herkauwers Vlaanderen (KHV)
Aardenburgkalseide 254 Bus 6
9990 Maldegem
info@khv.be - www.khv.be

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Zorg ervoor dat het **veebeslag correct geregistreerd** is bij het Agentschap Landbouw & Zeevisserij.
- ▶ Zorg ervoor dat uw dieren correct zijn geregistreerd in het stamboek. Dit houdt in dat alle geboortedata, evenals eventuele vertrek- en aankomstdata, correct zijn ingevuld, inclusief de bijbehorende meldingsdata. Een geboorte wordt als tijdig gemeld beschouwd wanneer het lam dat geboren is tussen 01/09/vorige campagne en 31/08/campagne. Daarnaast moeten geboortes ook **vóór 31 augustus** van het

geboortjaar gemeld worden aan het stamboek. Een vertrek of aankomst wordt als tijdig gemeld beschouwd wanneer dit **binnen 10 dagen** wordt doorgegeven aan het stamboek.

- ▶ Alle premiewaardige dieren moeten aanwezig zijn op de **aangegeven plaats** (dus op gronden uit de percelenlijst of bij 'andere weilanden' (bij tabblad DIER) uit de verzamelaanvraag).
- ▶ Het maximumaantal subsidiabele schapen per jaar is het aantal lammeren dat geregistreerd werd van geboortes bij de landbouwer in dat jaar. Er moeten dus **genoeg lammeren geboren** worden opdat u voor uw volledige verbintensaantal kunt uitbetaald worden.

7 NIEUW IN 2025

Het is mogelijk om het verbintensaantal te verhogen; zie '3. Verbintensaantal' voor meer informatie.

BEHOUD VAN LOKALE VARKENSRASSEN

Bepaalde lokale veerassen zijn met uitsterven bedreigd omdat het vaak economisch interessanter is om meer productieve rassen te houden. Het behoud van de genetische diversiteit van traditionele dierenrassen is nochtans een basis voor het behoud van diversiteit op het platteland.

Het houden van deze traditionele rassen zorgt voor een levende genenbank. Net die is belangrijk om specifieke eigenschappen in te kruisen in bestaande rassen en variëteiten. Door financiële ondersteuning kan de instandhouding van met uitsterven bedreigde lokale dierrassen worden gestimuleerd.

klik op het vierkant om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Vijfjarige agromilieuklimaatmaatregel, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Subsidiebedrag: 100 euro/dier

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche [‘Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen’](#)).
- > Voor het behoud van lokale varkensrassen moet u geen actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) zijn (zie fiche ‘GLB – Actieve landbouwer’ op de webpagina [‘Actieve landbouwer’](#)).
- ▶ U houdt gedurende de vijf opeenvolgende jaren van de verbintenis minstens het aantal subsidiabele varkens dat is vastgelegd in het verbintenisjaar.
- ▶ U kunt subsidie aanvragen voor minimaal 5 en maximaal 125 dieren van de volgende lokale varkensrassen:
 - > Belgisch landras;
 - > Piétrain.
- ▶ U heeft een actief varkensbeslag met een adres in het Vlaamse Gewest.
- ▶ Een varken is subsidiabel als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:
 - > Het dier is als raszuiver fokdier ingeschreven in de hoofdsectie van het stamboek conform de voorwaarden vermeld in het reglement van het stamboek;
 - > Het maximum aantal subsidiabele dieren is het aantal productieve zeugen dat in het verbintenisjaar een correct geregistreerde worp heeft in het stamboek.
 - > Het dier is minstens 6 maanden oud op 1 januari in het verbintenisjaar of bij vervanging.

- > Het dier is een vrouwelijk dier.
- > Het dier is aanwezig op een van de plaatsen aangegeven in de laatste verzamelaanvraag.
- ▶ Als bij ziekte of ongeval van een of meer dieren het vereiste aantal subsidiabele dieren binnen drie maanden opnieuw wordt verkregen, behoudt de landbouwer het recht op subsidie. In dat geval moet de landbouwer een bewijsstuk (attest dierenarts, Rendac, ...) binnen de tien dagen na de sterfte opsturen naar de regio van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Het subsidiebedrag bedraagt 100 euro/dier.

3 VERBINTENISAANTAL

In uw aanvraag van een vijfjarige verbintenis voor behoud van lokale rundveerassen kiest u zelf een verbintensaantal

- ▶ Minstens 5 en maximum 225 runderen per bedrijf
Het verbintensaantal is het minimale aantal subsidiabele runderen dat u gedurende de volledige looptijd van uw verbintenis moet houden. Zorg er daarom voor dat u zeker geen te hoog verbintensaantal kiest.

Als u uw verbintensaantal wilt verhogen, gelden de volgende mogelijkheden:

- ▶ Verhoging met meer dan 20%: U kunt een nieuwe verbintenis aangaan met een duur van 5 opeenvolgende jaren.
- ▶ Verhoging met maximaal 20%: De verhoging is alleen mogelijk in het tweede of derde jaar van de looptijd, waarbij de oorspronkelijke looptijd ongewijzigd blijft.

4 SUBSIDIEAANVRAAG

U doet de verbintesaanvraag in de verzamelaanvraag via het scherm 'Behoud lokale rassen' onder het menu-item 'Dier'. Deze verbintesaanvraag is meteen ook de eerste betalingsaanvraag. In de daaropvolgende jaren dient u de betaling telkens via deze pagina aan te vragen.

U kunt het verbintensaantal in de verzamelaanvraag verhogen door op het huidige aantal te klikken en een nieuw aantal in te voeren.

5 INSCHRIJVEN IN HET STAMBOEK

Vlaamse Pietrainfokkerij vzw
Deinse Horsweg 1
9031 Drongen
Tel. 09 362 12 85 - Fax 09 362 13 05
info@vpfo.be
<http://www.vlaamsepietrainfokkerij.be>

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Zorg ervoor dat het **varkensbeslag correct geregistreerd** is bij het Agentschap landbouw en Zeevisserij.
- ▶ Zorg ervoor dat uw dieren correct zijn geregistreerd in het stamboek. Dit houdt in dat alle geboortedata, evenals eventuele vertrek- en aankomstdatums, correct zijn ingevuld.
- ▶ Alle premiewaardige dieren moeten aanwezig zijn op de **aangegeven plaats** (dus op gronden uit de percelenlijst of bij 'andere weilanden' (bij tabblad DIER) uit de verzamelaanvraag).

7 NIEUW IN 2025

- ▶ Het is mogelijk om het verbintenaantal te verhogen; zie '3. Verbintenaantal' voor meer informatie.
- ▶ De premiewaardige varkens moeten minstens 6 maanden oud zijn op 1 januari of bij vervanging i.p.v. 1 jaar oud op de uiterste indieningsdatum van verzamelaanvraag.

Steun: Bos

AANPLANTSUBSIDIE BOSLANDBOUWSYSTEMEN

Een boslandbouwsysteem, ook wel agroforestry genoemd, is het combineren op eenzelfde landbouwperceel van een landbouwteelt met een aanplanting van bomen. Door deze teeltcombinatie wordt houtopbrengst en een landbouwteelt als gelijkwaardig doel op een perceel beoogd. Door een beredeneerde keuze van bomen en een goede voorbereiding van de aanplant kan een resultaat geboekt worden dat hoger ligt dan de afzonderlijke teelten.

Boslandbouw zorgt zowel voor een ecologische als een economische meerwaarde, door onder meer het aantrekken van natuurlijke vijanden voor plaagbeheersing, het vasthouden van nutriënten die na bladval vrijkomen voor de volgende teelt, het verhogen van de organische stof in de bodem en het beschermen van teelten tegen hevige wind. Tegenover de negatieve effecten die bomen veroorzaken, zoals het beslag op de grond en een verminderde gewasopbrengst vlakbij de bomen door het schaduweffect, staat een besparing op externe inputs en een hogere opbrengst die gerealiseerd wordt bij het kappen van de bomen.

klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Perceelsmaatregel voor nieuwe boslandbouwsystemen
- ▶ Subsidie als niet-productieve investeringssteun: maximaal 75% van de aanplantkosten

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina ['Actieve landbouwer'](#)).
- ▶ Elk boslandbouwperceel:
 - > is gelegen in het Vlaamse gewest;
 - > is in uw eigendom of in eigen gebruik (schriftelijke toestemming nodig van de eigenaar);
 - > u heeft het perceel in kwestie in eigen gebruik gedurende de teeltperiode van de hoofdteelt in het jaar van de betalingsaanvraag;
 - > moet in het jaar van de steunaanvraag en in minstens een van de twee jaren voorafgaand aan dat jaar in landbouwgebruik geweest zijn en aangegeven in de verzamelaanvraag;

- > heeft een oppervlakte van ten minste 0,50 ha;
- > bevat:
 - * minimaal 30 bomen per hectare;
 - * maximaal 200 bomen per hectare. U kan hiervan afwijking aanvragen door het indienen van een gedetailleerd aanplantingsplan met bijhorende motivatie over het doel van het boslandbouwsysteem. De beoordelingscommissie oordeelt dan of de aanplant een landbouwsysteem blijft.
 - * een homogene verspreiding van de bomen over het perceel.
- ▶ Alle bomen zijn toegelaten behalve laagstamfruitbomen, naaldbomen en invasieve soorten die opgenomen zijn in de Harmonia-databank.
- ▶ In het geval hoogstammige bomen aangeplant worden, wordt de maximale plantmaat beperkt tot HS 10/12, blote wortel.
- ▶ De aangeplante bomen moeten ten minste 10 jaar behouden blijven, afgestorven bomen moeten binnen twee jaar vervangen worden. Als de bomen als hakhout worden beheerd, worden ze vervangen of laten ze opnieuw uitlopen. **Opgelet:** de verkrijger van de subsidie is verantwoordelijk voor de aanhouding van ten minste tien jaar. Als het boslandbouwperceel overgaat naar een andere gebruiker die de bomen kapt of het perceel niet meer aangeeft, kan dat zorgen voor een terugvordering van de verkregen subsidie.
- ▶ Tussen de bomen moet een landbouwteelt toegepast worden die 10 jaar lang jaarlijks in de verzamelaanvraag als hoofdteelt wordt aangegeven.
- ▶ Erfbeplanting komt niet in aanmerking.
- ▶ De aanplant gebeurt op vrijwillige basis en is geen onderdeel van een verplichte aanplant in het kader van een vergunning of compensatie.
- ▶ De wettelijk opgelegde vergunningen zijn verkregen.

2 EENMALIGE SUBSIDIE NA AANPLANT: SUBSIDIEBEDRAG

- ▶ Maximaal 75% van de aanplantkosten (exclusief BTW) wordt gesubsidieerd
 - > de volgende kosten komen in aanmerking:
 - * aankoopkosten voor de bomen;
 - * kosten voor de arbeid en het machinale werk voor het planten, verstevigen en beschermen van de bomen;
 - * aankoopkosten voor verstevigings- en beschermingsmateriaal van de bomen.
 - > de bovenstaande kosten komen enkel in aanmerking

- * als ze worden aangetoond met factuur en betalingsbewijs en pas na de indiening van de inschrijving zijn gemaakt;
 - * als ze betrekking hebben op de bomen geplant na een goedgekeurde inschrijving;
- > Als u zelf de plantwerkzaamheden uitvoert wordt een forfaitair bedrag van maximaal 8 euro/boom uitbetaald. In dit geval kunnen geen andere kosten voor arbeid en machinaal werk voor planten, verstevigen en beschermen van de bomen worden betaald.

3 BETALINGSAANVRAAG GOEDGEKEURDE INSCHRIJVINGEN 2025

Enkel landbouwers die op uiterlijk 20 september 2024 hebben ingeschreven voor de aanplantsubsidie voor aanplant najaar 2024 – voorjaar 2025 en een goedkeuring van hun inschrijving hebben ontvangen van het Agentschap voor Landbouw en Zeevisserij kunnen hun betaling aanvragen in de verzamelaanvraag 2025.

De effectieve betalingsaanvraag gebeurt via de verzamelaanvraag door het aangeven van de bijkomende bestemming **BLS** bij de percelen en het invullen van de werkelijke kosten exclusief BTW waarvoor subsidie wordt aangevraagd in de betalingsaanvraag. De bijkomende bestemming BLS wordt al zoveel mogelijk vooraf ingevuld op basis van de inschrijvingen. De facturen, betalingsbewijzen en het eigendomsbewijs of de toelating van de eigenaar moeten mee opgeladen worden op het e-loket of ten laatste 30 juni bezorgd worden aan het agentschap.

4 INSCHRIJVINGEN NAJAAR 2025

- ▶ De subsidieaanvraag verloopt in twee stappen. Een inschrijving voorafgaand aan een betalingsaanvraag.
- ▶ De inschrijving voor de aanplantsubsidie gebeurt uiterlijk 19 september 2025 en bevat de volgende elementen;
 - > De percelen waarop het boslandbouwsysteem wordt aangelegd.
 - > Voor elk perceel het eigendomsbewijs of de toestemming van de eigenaar om de bomen aan te planten.
 - > De boomsoorten en het aantal bomen per soort die aangeplant zullen worden.
 - > Een gedetailleerde raming van de kosten voor het planten van de bomen.
- ▶ U ontvangt een bericht over de goedkeuring van de inschrijving uiterlijk op 15 oktober 2025.
- ▶ Na aanplant dient u een betalingsaanvraag in via de verzamelaanvraag 2026.

5 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en de agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

6 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Het is mogelijk om meer dan 200 bomen per hectare aan te planten, op voorwaarde dat u toestemming krijgt van de beoordelingscommissie. Hiervoor dient u bij inschrijving een gedetailleerd aanplantingsplan en een gemotiveerde toelichting in te dienen. Houd er echter rekening mee dat er altijd landbouwactiviteiten tussen de bomen moeten blijven uitgevoerd worden.
- ▶ Houd rekening met een marge omtrent de 30 en 200 bomen per hectare want de intekening van de percelen kan gewijzigd worden na de controle van de aanplant. Grafische wijzigingen kunnen grote gevolgen hebben. Ook bestaande bomen tellen mee!
- ▶ Voor het perceel waarvoor u een aanplantsubsidie voor boslandbouw aanvraagt, moet u gedurende 10 jaar een hoofdeelt opgeven in de verzamelaanvraag. Het jaar waarin u de betalingsaanvraag indient, geldt daarbij als jaar 1.
- ▶ Meer informatie over de voorwaarden om als actieve landbouwer te worden beschouwd, vindt u op de pagina [Actieve landbouwer | Landbouw en Zeevisserij \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/actieve-landbouwer).
- ▶ Op het perceel mag geen verbod op het aanplanten van bomen van kracht zijn (zoals in een VEN-gebied). Daarnaast kan het in bepaalde gebieden noodzakelijk zijn om een vergunning aan te vragen voor het aanplanten zoals in het habitatrichtlijn- of vogelrichtlijngebied. U kunt dit controleren via Geopunt. Voor meer info, contacteer info@lv.vlaanderen.be.
- ▶ Uw verbintenaanvraag dient u in via het e-loket – tegel Agromilieumaatregelen en boslandbouwsystemen. Dat gebeurt uiterlijk op de derde vrijdag van september van het jaar dat aan de betalingsaanvraag voorafgaat.
- ▶ Zorg ervoor dat u bij het indienen van uw verzamelaanvraag op het tabblad Plant/Bodem – Aanplant Boslandbouwsysteem het vakje aanvinkt om uw betalingsaanvraag in te dienen.
- ▶ Als u een forfait voor eigen arbeid wilt, vinkt u op hetzelfde tabblad als de betalingsaanvraag ook het vakje voor eigen forfait aan.
- ▶ Alle ingediende facturen mogen uitsluitend betrekking hebben op aankopen en werkzaamheden die zijn uitgevoerd tussen de datum van inschrijving en 30 juni van het daaropvolgende jaar.
- ▶ Let erop dat de factuur is gericht aan de persoon of onderneming die de aanvraag heeft ingediend. Het ondernemingsnummer en het rekeningnummer op de facturen moeten overeenkomen met de gegevens van de aanvrager. Leveringsbonnen en offertes kunnen de facturen niet vervangen.

- ▶ Betalingsbewijzen zijn alleen geldig als er een overschrijvingsbewijs is of als de factuur is voorzien van een stempel of handtekening van de leverancier. Enkel de vermelding voldaan op de factuur wordt niet aanvaard. Het opnemen van geld bij de bank of de vermelding dat er contant is betaald, geldt eveneens niet als geldig betalingsbewijs.
- ▶ Tip: Begin op tijd met het aanvragen van het eigendomsbewijs of de schriftelijke toestemming van de eigenaar. U kunt het eigendomsbewijs bijvoorbeeld opvragen bij de FOD Financiën.
- ▶ Let op: de uitbetaling vindt normaal gesproken plaats voor 30 juni van het jaar na de betalingsaanvraag, maar kan vanwege drukte soms later in dat jaar plaatsvinden.
- ▶ Alle landbouwers die de aanplantsubsidie voor boslandbouwsystemen hebben ontvangen moeten de nodige slogans, logo's en korte omschrijving van de investering vermelden in hun communicatie.

7 AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS (ANB)

Bij het Agentschap voor Natuur en Bos kunt u terecht met vragen over de subsidies voor bebossing van landbouwgronden

ANB
Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88, bus 75
1000 BRUSSEL
Tel. 02 553 14 88
E-mail: aves.cd.anb@vlaanderen.be

ONDERHOUD BOSLANDBOUWSYSTEMEN

Boslandbouw is een duurzaam productiesysteem dat landbouwgewassen of veehouderij doelbewust combineert met houtige gewassen op éénzelfde perceel.

Aanleg van boslandbouwsystemen wordt aangemoedigd via financiële ondersteuning vanuit de interventie 'Niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen'.

Een goed onderhoud en behoud van de aangelegde en bestaande boslandbouwsystemen is van belang om beide teeltsystemen, zowel de landbouwteelt als de boomteelt, elkaar te laten versterken op lange termijn en om hun milieu- en klimaatbijdragen niet verloren te laten gaan. Een correct en tijdig onderhoud van de boomcomponent is essentieel om de ecosysteemdiensten en andere voordelen die het boslandbouwsysteem biedt te optimaliseren.

(Klik op de vierkanten om de bijhorende uitleg te lezen)

- ▶ Actieve landbouwer
- ▶ Perceelsmaatregel voor bestaande boslandbouwsystemen
- ▶ Vijfjarige agromilieuklimaatverbintenis, jaarlijks betaling aan te vragen
- ▶ Subsidiebedrag: 270 euro/ha

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ U leeft de voorwaarden na die vermeld zijn in de algemene fiche over ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen (zie fiche 'Subsidies voor ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen – algemeen').
- ▶ U bent actieve landbouwer in het kader van het gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB – Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)').
- ▶ Het boslandbouwsysteem in kwestie voldoet aan de voorwaarden opgelegd voor de aanplant van boslandbouwsystemen.
- ▶ De bomen van het boslandbouwsysteem
 - > Worden jaarlijks gesnoeid om kwaliteitshout te verkrijgen of om fruitproductie te stimuleren;
 - > De snoei moet duidelijk zichtbaar zijn op het terrein.
- ▶ De strook tussen de bomen of de zone rond de bomen wordt beheerd om de groei van de bomen niet te hinderen. Deze oppervlakte mag niet behandeld worden met herbiciden. De zone wordt begrensd door de straal van de boomkruin in kwestie.

- ▶ De aanwezige veebescherming rond de bomen wordt onderhouden zodat de bomen beschermd blijven. Het materiaal voor wildbescherming wordt tijdig verwijderd of vervangen.

2 SUBSIDIEBEDRAG

Bedrag per hectare: 270 euro

3 SUBSIDIEAANVRAAG

- ▶ Per perceel wordt een aparte verbintenis afgesloten.
- ▶ Om een verbintenis aan te gaan, moet in de verzamelaanvraag 2025 de bijkomende bestemming BLO aangegeven worden op het perceel.
- ▶ Voor het boslandbouwperceel moet volgende informatie aangegeven worden bij Perceelsinfo - detail
 - > Boomsoort;
 - > Aantallen bomen per boomsoort;
 - > Aanplantjaar van de eerste bomen die deel uitmaken van het boslandbouwsysteem;
- ▶ De verzamelaanvraag geldt dan als verbintenis aanvraag en ook als betalingsaanvraag voor het eerste jaar.
- ▶ Voor de **lopende** verbintenissen wordt de bijkomende bestemming vanaf het tweede jaar **automatisch opgeladen** in de kolom 'Vaste BO en AMKM'. Daarmee is voldaan aan de jaarlijkse betalingsaanvraag. U kan deze bijkomende bestemming niet wijzigen of verwijderen. Neem contact op met onze medewerkers als dit niet correct zou zijn.
- ▶ U respecteert het verbod om heggen en houtachtige gewassen te snoeien tijdens de broedperiode voor vogels op het perceel (= instapvoorwaarde).

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

In bepaalde gevallen kunnen de subsidies voor ecoregelingen en de agromilieuklimaatmaatregelen gecombineerd worden met elkaar of met andere subsidies. Zie combinatietabellen voor welke combinaties mogelijk zijn.

5 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Het is niet toegestaan om in het eerste jaar van de betalingsaanvraag voor de aanplant van een boslandbouwsysteem tegelijkertijd een betalingsaanvraag in te dienen voor het onderhoud van een boslandbouwsysteem op hetzelfde perceel.

BEBOSSING VAN LANDBOUWGROND – LOPENDE VERBINTENISSEN

Er kunnen geen nieuwe contracten voor bebossing van landbouwgronden afgesloten worden binnen het nieuwe GLB. Onderstaande informatie geldt voor de nog lopende verbintenissen in de vorige Vlaamse Programma's voor Plattelandsontwikkeling (PDPO).

Minimale oppervlakte: volgens contract (minimum 0,5 ha).

Teelt: gewascodes 8910, 8911, 8912 en 8915 uit tabel 'Gewascodes'.

Betalingsrechten: kunnen enkel geactiveerd worden door de landbouwer die 'BOS' of 'BOS3' aanvraagt.

Bemestingsrechten: worden niet toegekend voor bebossing.

Gebruiksperiode: eigen gebruik van de percelen van 1 januari tot 31 december.

Subsidiebedrag: afhankelijk van soort subsidie en boomsoort.

1 SOORTEN SUBSIDIE BEBOSSING

1.1 PDPO III

► Aanplantingssubsidie:

- > Basissubsidie van 3.500 euro/ha;
- > Extra tegemoetkoming voor gebruik van aanbevolen herkomst [aandeel van het plantgoed van aanbevolen herkomst x (het aantal hectare x 250 euro/ha)] en kosten voor het voorzien van wildbescherming (collectieve wildbescherming: 350 euro/100 m raster; individuele wildbescherming: 0,65 euro per apart beschermingsstuk);
- > Aan te vragen bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

► Onderhoudssubsidie:

- > Jaarlijkse subsidie gedurende eerste 12 jaar na aanplant;
- > De begunstigde is actieve landbouwer in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'GLB actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)') en de beplante grond is opgenomen in de laatste verzamelaanvraag;
- > Na uitvoering van de aanplant zoals voorzien in de goedgekeurde aanvraag voor de aanplantsubsidie;
- > Bedrag:
 - + eerste vijf jaren: 185 euro/ha;
 - + daaropvolgende jaren: 75 euro/ha;
- > Aan te vragen via de verzamelaanvraag.

► **Inkomenscompensatie:**

- > Jaarlijkse subsidie gedurende de eerste 12 jaar na aanplant;
- > De begunstigde is actieve landbouwer in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) (zie fiche 'Identificatie als landbouwer – 'Actieve landbouwer' op de webpagina '[Actieve landbouwer](#)') en de beplante grond is opgenomen in de laatste verzamelaanvraag;
- > Na uitvoering van de aanplant zoals voorzien in de goedgekeurde aanvraag voor de aanplantsubsidie;
- > Bedrag van de subsidie: 800 euro/ha/jaar;
- > Het bedrag van de subsidie wordt in voorkomend geval verlaagd met de bedragen voor inkomenscompensatie die via andere kanalen verkregen worden voor de beboste oppervlakte;
- > Aan te vragen via de verzamelaanvraag.

1.2 PDPO II (DOSSIERS GOEDGEKEURD DOOR ANB TOT EIND 2014)

► **Onderhoudssubsidie:**

- > Jaarlijkse subsidie gedurende eerste 5 jaar na aanplant;
- > Enkel voor privaatrechtelijke rechtspersoon of natuurlijke persoon;
- > Ná goedgekeurde controle aanplant door het ANB;
- > Bedrag afhankelijk van boomsoort:
 - + inheemse loofhoutsoorten: 350 euro/ha;
 - + populieren: 220 euro/ha;
 - + naaldbomen: 175 euro/ha.
- > Aan te vragen via de verzamelaanvraag.

► **Inkomenscompensatie** (zie onderstaande tabel):

- > Jaarlijkse subsidie gedurende 5 of 15 jaar (afhankelijk van boomsoort);
- > Enkel voor privaatrechtelijke rechtspersoon of natuurlijke persoon;
- > Ná goedgekeurde controle aanplant door het ANB;
- > Bedrag afhankelijk van statuut aanvrager (landbouwer/niet-landbouwer) en boomsoort (economisch/ecologisch);
- > 'Landbouwer' volgens de definitie die geldt op het moment waarop het contract wordt afgesloten;
- > Walnoot, witte abeel en cultuurpopulier (met of zonder onderetage) worden beschouwd als 'economisch'. Alle andere boomsoorten die in aanmerking komen voor bebossing van landbouwgrond als 'ecologisch';
- > Aan te vragen via de verzamelaanvraag.

Tabel: Inkomenscompensatie voor bebossing.

Begunstigde	Boomsoort	Bedrag (euro/ha/jaar)	Duur (jaren)
Landbouwer	Ecologisch	665	15
Landbouwer	Economisch	375	5
Niet-landbouwer	Ecologisch	150	15
Niet-landbouwer	Economisch	150	5

2 SPECIFIEKE VOORWAARDEN ONDERHOUDSSUBSIDIE EN INKOMENSCOMPENSATIE

- ▶ Alle voorwaarden respecteren uit de overeenkomst die met het ANB werd gesloten.
- ▶ Als u inkomenscompensatie als landbouwer aanvraagt, moet u volgende documenten aan de verzamelaanvraag toevoegen:
 - > attest van aansluiting bij de sociale kas voor zelfstandigen;
 - > kopie van laatste aanslagbiljet belastingen (of aangifte indien niet beschikbaar);
 - > in geval van een rechtspersoon, de meest recente statuten en het aandelenregister als die gewijzigd zijn sinds de vorige aangifte.

3 SUBSIDIE AANVRAGEN

U kunt contact opnemen met het ANB, waar u alle informatie m.b.t. de voorwaarden en de te volgen stappen kunt verkrijgen. Zie tabel 'Contactadressen van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en andere beheersdiensten' voor de contactgegevens. U vindt deze tabel terug op de webpagina ['Tabellen'](#). De onderhoudssubsidie en inkomenscompensatie moeten via de verzamelaanvraag aangevraagd worden door het invullen van de bijkomende bestemming 'BOS' voor dossiers afgesloten onder PDPO II (dossiers goedgekeurd tot eind 2014) en 'BOS3' voor dossiers afgesloten onder PDPO III. Deze bijkomende bestemming werd zoveel mogelijk vooraf ingevuld. De begunstigde vraagt deze subsidie jaarlijks aan. De verzamelaanvraag dient enkel als betalingsaanvraag voor dossiers voor bebossing goedgekeurd na 1 januari 2008.

4 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

Let op: 'BOS' of 'BOS3' is op eenzelfde perceel NIET combineerbaar met ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen en ook niet met de aanplantsubsidie voor boslandbouwsystemen 'BLS'.

5 AANDACHTSPUNTEN

Sinds 2016 moet de subsidieaanvraag jaarlijks worden ingediend. Ook particulieren en landbouwers die niet-mestbank aangifteplichtig zijn, moeten daarvoor een verzamelaanvraag indienen als ze deze steun nog willen ontvangen.

6 AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS (ANB)

Bij het Agentschap voor Natuur en Bos kunt u terecht met vragen over de subsidies voor bebossing van landbouwgronden

ANB
Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88, bus 75
1000 BRUSSEL
Tel. 02 553 14 88
E-mail: aves.cd.anb@vlaanderen.be

Steun: Bredeweersverzekering

SUBSIDIE VOOR BREDE WEERSVERZEKERING

Land- en tuinbouwondernemers worden geconfronteerd met diverse risico's omdat hun productie vooral in openlucht gebeurt en dus onderhevig is aan de weersomstandigheden. Gezien de klimatologische evolutie en de verdere afbouw van het rampenfonds, voorziet de Vlaamse Overheid in een premiesubsidie bij het afsluiten van een erkende brede weersverzekering in de land- en tuinbouwsector.

1 WAT IS EEN BREDE WEERSVERZEKERING?

- ▶ Met een brede weersverzekering verzekeren ondernemers met een open teelt, zoals fruitteelt of akkerbouw, zich bij een private verzekeraar tegen schade aan gewassen door extreme en ongunstige weersomstandigheden. Een erkende brede weersverzekering dekt minstens de fenomenen storm, hagel, vorst, ijs, regenval en droogte. Geen van deze 6 weersfenomenen mag door de verzekeraar worden uitgesloten in een erkende polis. In het geval dat er in een verzekering een weersfenomeen wordt uitgesloten, is er immers geen sprake meer van een erkende brede weersverzekering en kan geen subsidie meer gegeven worden. Het is wel mogelijk om bijkomende weersfenomenen mee op te nemen in de polis en deze te verzekeren.
- ▶ Wie zo een verzekering afsluit kan van de verzekeringsmaatschappij schadevergoeding krijgen als aan de polisvoorwaarden voldaan is. Net zoals bij andere verzekeringen kunnen deze voorwaarden verschillen tussen de verzekeraars onderling.
- ▶ De afhandeling van de schade gebeurt conform de polisvoorwaarden tussen de landbouwer en de verzekeraar. Er is daarbij geen tussenkomst van de overheid.

2 SUBSIDIE IN DE PERIODE 2020-2026

- ▶ U kunt jaarlijks beroep doen op de subsidieregeling.
- ▶ Sloot u als actieve landbouwer een erkende brede weersverzekering af, dan kon u in de periode 2020 t.e.m. 2022 een subsidie ontvangen die 65% van de jaarlijkse verzekeringspremie (exclusief verzekeringstaks) bedroeg.
- ▶ Vanaf 2023 is er een tussenkomst van 65% van de premie voor de grootste verzekerde oppervlakte in de periode 2020-2022. Voor bijkomende verzekerde oppervlakte wordt maximaal 65% van de verzekeringspremie gesubsidieerd. Het percentage van de subsidie wordt bepaald in functie van het beschikbare budget.
- ▶ Ook indien u nog geen brede weersverzekering hebt afgesloten in de periode 2020-2022, kan u jaarlijks deelnemen. Dan wordt het percentage van de subsidie bepaald op basis van het beschikbare budget, met een maximum van 65%.

- ▶ Voor landbouwers die hun bedrijf pas starten vanaf 2023 en geen eerdere landbouwactiviteit hadden, is 65% subsidiëring voor de totale verzekerde oppervlakte gegarandeerd gedurende de eerste 3 jaar vanaf de opstart.
- ▶ De subsidie geldt alleen voor percelen gelegen in het Vlaams Gewest.

	2020	2021	2022	2023 - 2024 - 2025 - 2026
Gesubsidieerd deel van de jaarlijkse verzekeringspremie	65%	65%	65%	65% van premie voor de grootste verzekerde oppervlakte in periode 2020-2022. Bijkomende oppervlakte aan maximaal 65%, mogelijk beperkt door budget.

Voorbeeld: Een landbouwer verzekert zich in 2020, 2021 en 2022 voor respectievelijk 10, 15 en 12 ha aardappelen. Hiervoor ontvangt hij telkens een premiesubsidie van 65%. In 2023 verzekert hij zich voor 18 ha mais. Voor 15 ha (grootste verzekerde oppervlakte in periode 2020-2022) zal hij dan 65% subsidie kunnen ontvangen. Voor de bijkomende 3 ha kan het subsidiepercentage lager zijn dan 65%. Afhankelijk van het beschikbare budget kan dit variëren van 0 tot 65%.

2.1 HOE GAAT HET IN ZIJN WERK?

- ▶ Informeer u tijdig en liefst **voor de start van het teeltseizoen** bij de aanbieder(s) van een erkende brede weersverzekering.
- ▶ Vergelijk de offertes nauwkeurig en zeker ook inhoudelijk.
- ▶ U sluit als actieve landbouwer (voorafgaand aan het teeltseizoen) een erkende verzekering af bij één van de aanbieders.
- ▶ U vraagt voor de **uiterste indieningsdatum** van de verzamelaanvraag de subsidie aan via de verzamelaanvraag 2025.
- ▶ Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij betaalt u maximaal 65% terug van de jaarlijkse verzekeringspremie (exclusief verzekeringstaks) die u aan de verzekeringsmaatschappij betaald hebt.
- ▶ Wanneer er door ongunstige weersomstandigheden schade is aan de teelten, wordt deze conform de polisvoorwaarden afgehandeld tussen de landbouwer en de verzekeraar, zonder tussenkomst van de overheid.

3 WELKE BREDE WEERSVERZEKERINGEN KOMEN IN AANMERKING?

Om in aanmerking te komen voor subsidie moet u een door de Vlaamse overheid erkende brede weersverzekering afsluiten. De erkenningen worden jaarlijks opnieuw toegekend.

Voor 2025 zijn onderstaande brede weersverzekeringen erkend:

Erkend product	Verzekeraar	Website
KBC Weerspolis - Brede Weersverzekering	KBC Verzekeringen	KBC-Brede Weersverzekering - KBC Bank & Verzekering
KBC Weerspolis – Brede Weersverzekering/Brede weersverzekering Vlaams Gewest	KBC Verzekeringen/Onderlinge Verzekeringsmaatschappij AgriVer U.A.	KBC-Brede Weersverzekering - KBC Bank & Verzekering www.agriver.com
Brede weersverzekering Vlaams Gewest	Onderlinge Verzekeringsmaatschappij Agriver U.A.	www.agriver.com
SECUFARM® 6	Vereinigte Hagel VVAG	www.vereenigte-hagel.nl
Bredeweersverzekering.be	All Speciality Underwriting B.V. (ASU BV)	www.bredeweersverzekering.be www.allspecialtyunderwriting.eu

Al de erkende brede weersverzekeringen voldoen aan de volgende wettelijke voorwaarden:

- ▶ Minstens de weersfenomenen storm, hagel, vorst, ijs, regenval en droogte worden gedekt;
- ▶ Alle open teelten zijn verzekeraar;
- ▶ Dekking vanaf schade groter dan 20%;
- ▶ Er zijn geen voorwaarden naar aard of hoeveelheid van toekomstige productie;
- ▶ De verzekering wordt aangegaan voor een periode van 12 maanden.

Enkel verzekeringen met een schadedrempel van 20% komen in aanmerking voor subsidie. Dus wanneer er 21% of meer schade is, zal de verzekeraar overgaan tot uitbetaling (conform de polisvoorwaarden). Als u bij een bepaalde verzekering zou opteren voor een uitbetaling vanaf een lagere schadedrempel (bv. 15%), komt het gedeelte van de premie voor deze bijkomende dekking niet in aanmerking voor subsidie.

De polisvoorwaarden (zoals eigen risico, normen voor weersfenomenen, maximale uitbetaling, ...) kunnen verschillen tussen de verzekeringen. U kunt zowel een voor-, hoofd- als nateelt laten verzekeren. Vanuit de overheid is er geen verplichting om alle percelen van een teelt te verzekeren noch om van een bepaalde teelt zowel een voor-, hoofd- als nateelt te verzekeren. De verzekeraar kan zelf wel bepaalde voorwaarden opleggen.

Lees dus steeds goed de voorwaarden en details van de verschillende verzekeringspolissen en ga na welke verzekering het beste aansluit bij de behoeften van uw bedrijf.

Vraag ook tijdig offertes aan, zodat u voldoende tijd hebt om de voorwaarden zorgvuldig te bekijken en te vergelijken.

Had u afgelopen jaar reeds een brede weersverzekering gesloten met een verzekeraar, neem dan de polis nog even ter hand en bekijk zorgvuldig de opzegtermijn. Vaak worden verzekeringspolissen stilzwijgend met een jaar verlengd als er niet tijdig opgezegd wordt.

4 SUBSIDIEAANVRAAG VIA DE VERZAMELAANVRAAG

- ▶ De subsidie moet aangevraagd zijn **uiterlijk op 30 april** (uiterste indieningsdatum van de verzamelaanvraag).
- ▶ De betalingsaanvraag gebeurt in de verzamelaanvraag via het scherm 'Brede weersverzekering' onder het menu-item 'Plant/bodem'.
- ▶ U hoeft enkel te verklaren dat u wil deelnemen aan de subsidieregeling door het zetten van een vinkje. De verder gedetailleerde gegevens op perceelsniveau worden niet meer opgevraagd binnen de verzamelaanvraag.
- ▶ U mag uw volledig areaal verzekeren maar enkel percelen in het Vlaams Gewest met een openluchtteelt komen in aanmerking voor de subsidieregeling.
- ▶ Vergewis u er echter van dat de verzekerde teelten en oppervlaktes in uw polis zeker ook terug te vinden zijn in de perceelsaangifte van uw verzamelaanvraag.
- ▶ U geeft uiterlijk op 30 april de naam van de verzekeraar(s) waar u een polis heeft of zal afsluiten aan. De polis zelf dient nog niet afgesloten te zijn op 30 april.
Na 30 april kunt u de naam van de verzekeraar niet meer toevoegen of wijzigen.

5 VERWERKING SUBSIDIEAANVRAAG

Om de administratieve lasten van de land- en tuinbouwer zo laag mogelijk te houden wordt de betaalde verzekeringspremie rechtstreeks bij de verzekeraar opgevraagd. Hiertoe verleent u toestemming aan de verzekeraar bij het afsluiten van uw contract. Ook de nodige controles worden zo veel mogelijk bij de verzekeringsmaatschappijen uitgevoerd. Enkel op verzoek moet u uw individuele polis voorleggen aan de administratie.

Om in aanmerking te komen voor de subsidie brede weersverzekering moet de verzekeringspremie voor de betrokken jaarpolis uiterlijk 30 september volledig betaald zijn. Indien de verzekeraar het toelaat kan er ook later betaald worden maar in ieder geval moet de volledige verzekeringspremie voor 31 december betaald zijn om in het voorjaar van het volgend kalenderjaar de subsidie te ontvangen.

Na afhandeling van alle controles zal de tussenkomst in de verzekeringspremie berekend worden. Deze subsidie wordt ten vroegste op het einde van het kalenderjaar betaald aan de landbouwers die vóór 30 september betaalden. De overige landbouwers worden begin van het daaropvolgende jaar betaald.

Indien bij de verwerking van de subsidieaanvraag zou blijken dat de verzekeraar waarbij u een polis heeft afgesloten niet dezelfde is als de verzekeraar die u heeft aangegeven in de verzamelaanvraag 2025, dan hebt u geen recht op de subsidie. Ook worden er kruiscontroles gedaan tussen de aangifte in uw verzamelaanvraag en de gesloten polis. U kan zich niet voor meer oppervlakte verzekeren van een teelt dan u heeft aangegeven uw verzamelaanvraag.

VLM: BO + MB

BEHEEROVEREENKOMSTEN VLM - ALGEMEEN

CAMPAGNE 2025

////////////////////////////////////
De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) treedt op als beheerdienst voor een aantal agromilieuklimaatmaatregelen, beter bekend onder de naam 'beheerovereenkomsten'. Er kunnen beheerovereenkomsten gesloten worden voor volgende doelstellingen:

- ▶ botanisch beheer;
- ▶ onderhoud van kleine landschapselementen;
- ▶ bufferen en verbinden (voorheen perceelsrandenbeheer);
- ▶ soortenbescherming.

Een 'vaste' beheerovereenkomst geldt voor een welbepaalde plaats en oppervlakte. Elk beheerobject uit de beheerovereenkomst stemt overeen met één perceel.

Oppervlakte: vastgelegd in de beheerovereenkomst.

Teelt: afhankelijk van het beheerpakket.

Betalingsrechten: kunnen enkel geactiveerd worden door de landbouwer die de beheerovereenkomst heeft.

Bemestingsrechten: kunnen enkel aangevraagd worden door de landbouwer die de beheerovereenkomst heeft.

Gebruiksperiode: eigen gebruik van de percelen van 1 januari tot 31 december.

Subsidiebedrag: afhankelijk van het beheerpakket.

1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

- ▶ Gedurende vijf opeenvolgende jaren de voorwaarden en maatregelen uit de beheerovereenkomst correct naleven.
- ▶ Percelen met een beheerovereenkomst het volledige kalenderjaar (van 1 januari tot 31 december) in eigen gebruik hebben.
- ▶ **AANDACHTSPUNT:** Een perceel dat uitsluitend in gebruik is voor de nateelt ('N-perceel') komt niet in aanmerking.

2 SUBSIDIE AANVRAGEN

- ▶ Om een beheerovereenkomst te sluiten moet u een aanvraag indienen bij de VLM. Neem hiervoor tijdig contact op met de bedrijfsplanner of regionale afdeling. Via de verzamelaanvraag kunt u geen beheerovereenkomst aanvragen.
- ▶ Voor een vaste beheerovereenkomst volstaat het vervolgens vijf jaar lang jaarlijks deze percelen aan te geven in de verzamelaanvraag. Deze worden zoveel mogelijk vooraf ingevuld.

3 OVERNAME VAN EEN BEHEEROVEREENKOMST

AANDACHTSPUNT: De landbouwer die de percelen in gebruik heeft op 1 januari moet deze percelen melden voor de beheerovereenkomst, en dat uiterlijk op 31 mei. Het registreren van het perceel en het toevoegen van de bijkomende bestemming volstaat niet om een beheerovereenkomst over te nemen. De landbouwer moet de overname ook rechtstreeks melden aan de VLM. Doe dit meteen om problemen met de uitbetaling van de beheervergoeding te vermijden!

4 VOORTIJDIG BEËINDIGEN VAN EEN BEHEEROVEREENKOMST

Het schrappen van percelen waarop een beheerovereenkomst rust volstaat niet om een beheerovereenkomst te beëindigen. Een voortijdige beëindiging moet u steeds schriftelijk melden aan de VLM met vermelding van de reden voor de beëindiging en eventuele bewijsstukken. Doe dit om bijkomende verlagingen van uitbetaling te vermijden!

5 NIET-NALEVING

- ▶ Niet-naleving van de voorwaarden uit de beheerovereenkomst kan leiden tot een verlaging op de beheervergoeding en in het uiterste geval tot de terugvordering van de eerder ontvangen beheervergoedingen.
- ▶ De beheervergoeding moet niet worden terugbetaald in geval van overmacht of uitzonderlijke omstandigheden erkend door de VLM. Een melding van overmacht moet u schriftelijk indienen bij de provinciale vestigingen van de VLM samen met de nodige bewijsstukken.
- ▶ Niet-naleving van de conditionaliteit en de bijkomende minimumeisen zal leiden tot een proportionele verlaging van de steun.

6 SUBSIDIE COMBINEREN MET ANDERE SUBSIDIES

Beheerovereenkomsten, agromilieuklimaatmaatregelen en ecoregelingen kunnen op eenzelfde perceel gecombineerd worden zoals weergegeven in de tabel 'Combinatiemogelijkheden: ecoregelingen en agromilieuklimaatmaatregelen met beheerovereenkomsten en het GLB strategisch plan 2023-2027'.

U vindt deze tabel op de webpagina ['Tabellen'](#).

7 MEER INFORMATIE

Voor meer info over de verschillende beheerovereenkomsten kunt u contact opnemen met de regionale vestigingen van de VLM via www.vlm.be.

Hebt u vragen of problemen met uw verzamelaanvraag? Stel uw vragen via info@lv.vlaanderen.be of via 02/214 48 48 (in het keuzemenu kiest u 'verzamelaanvraag en perceelsaangifte'). Onze diensten staan klaar om u te helpen.

VASTE BEHEEROVEREENKOMSTEN VLM

Een 'vaste' beheerovereenkomst geldt voor een welbepaalde plaats en oppervlakte. Elk beheerobject uit de beheerovereenkomst stemt overeen met één perceel.

Voor een vaste beheerovereenkomst moet u jaarlijks (gedurende de looptijd) het perceel aangeven waarop de overeenkomst werd gesloten. De perceelsgegevens worden waar mogelijk al voor ingevuld door de administratie en moet u controleren en eventueel aanvullen (zie onderstaande tabellen).

Tabel: De vaste beheerovereenkomsten van de VLM met **startdatum groter of gelijk aan 1 januari 2023** en de overeenkomstige codes.

Code	Vaste beheerovereenkomsten
BB41	Ontwikkelen raaigras
BB42	Ontwikkelen grassenmix
BB43	Ontwikkelen dominant grasland
BB44	Instandhouden graskruidenmix
BB45	Instandhouden bloemrijk grasland
BS41	Bloemenakker
FBA41	Fauna-akker standaard
FBA42	Fauna-akker wisselteelt - wintergraan
FBA43	Fauna-akker wisselteelt - zomergraan
FBA44	Fauna-akker plus standaard
FBA45	Fauna-akker plus wisselteelt - wintergraan
FBA46	Fauna-akker plus wisselteelt - zomergraan
FBA47	Fauna-akker luzerne
FBA48	Luzernehoiland
FBG41	Rustperiode 22 juni - ontwikkeling
FBG42	Rustperiode 22 juni
FBG43	Rustperiode 22 juni - plas-dras
FBG44	Rustperiode 15 juli
FBV41	Faunavoedselgewas standaard
FBV42	Faunavoedselgewas wisselteelt - wintergraan
FBV43	Faunavoedselgewas wisselteelt - zomergraan

Code	Vaste beheerovereenkomsten
KLE40	Jaarlijkse snoei
KLE41	Houtkantenbeheer 25% - vlak
KLE42	Houtkantenbeheer 25% - lijn
KLE43	Houtkantenbeheer 50% - vlak
KLE44	Houtkantenbeheer 50% - lijn
KLE45	Houtkantenbeheer 75% - hoofdzakelijk afzetten - vlak
KLE46	Houtkantenbeheer 75% - hoofdzakelijk afzetten - lijn
KLE47	Houtkantenbeheer 75% - hoofdzakelijk terugsnoeien - vlak
KLE48	Houtkantenbeheer 75% - hoofdzakelijk terugsnoeien - lijn
KLE49	Knotten
RB41	Akkerrand
RB42	Kruidenrijke akkerrand 15 juni
RB43	Kruidenrijke akkerrand 15 juli – volledig maaien
RB44	Kruidenrijke akkerrand 15 juli – gefaseerd maaien
RB45	Faunarand
RB46	Faunarand plus

1 BEHEEROVEREENKOMSTEN OP GRASLAND

1.1 BOTANISCH BEHEER ('BB')

Percelen met een beheerpakket botanisch beheer worden in de verzamelaanvraag aangeduid met de bijkomende bestemming 'BB' en het bijhorende nummer.

De beheerpakketten met code 'BB41' tot en met 'BB45' omvatten de beheerovereenkomsten met een startdatum vanaf 1/1/2023.

1.2 FAUNABEHEER GRASLAND ('FBG')

Percelen met een beheerpakket faunabeheer grasland worden in de verzamelaanvraag aangeduid met de bijkomende bestemming 'FBG' en het bijhorende nummer.

De beheerpakketten met code 'FBG41' tot en met 'FBG44' omvatten de beheerovereenkomsten met een startdatum vanaf 1/1/2023.

2 BEHEEROVEREENKOMSTEN OP BOUWLAND

2.1 FAUNABEHEER AKKERLAND ('FBA' EN 'FBV')

Percelen met een beheerpakket faunabeheer akkerland worden in de verzamelaanvraag aangeduid met de bijkomende bestemming 'FBA' of 'FBV' en het bijhorende nummer.

De beheerpakketten met code 'FBA41' tot en met 'FBA46' omvatten de fauna-akkers en worden aangegeven met de hoofdteelt 'faunamengsel' (98).

De beheerpakketten met code 'FBA47' en 'FBA48' omvatten de beheerpakketten fauna-akker luzerne (FBA47) en luzernehooiland (FBA48). Voor luzerne komt enkel hoofdteelt 'meerjarige luzerne' (732) in aanmerking omdat de luzerne meerdere jaren moet aangehouden worden.

De beheerpakketten met code 'FBV41' tot en met 'FBV43' omvatten de faunavoedselgewassen. Geef deze aan met de hoofdteelt 'faunamengsel' (98) in de jaren dat u een (zaadleverend) mengsel inzaait. Als u geen mengsel maar een zuiver graanteelt inzaait, kunt u dit met de juiste hoofdteelt (graangewassen) invullen. In de jaren dat een vlinderbloemig maaigewas aanwezig is, kunt u dit aangeven met de hoofdteelt 'mengsel van vlinderbloemigen' (744).

2.2 BLOEMENAKKER ('BS')

Bloemenakkers worden in de verzamelaanvraag ingetekend als een afzonderlijk perceel met de bijkomende bestemming 'BS41'. Geef een bloemenakker aan met de hoofdteelt 'bloemenmengsel' (9831) of 'mengsel van vlinderbloemigen' (744).

2.3 RANDENBEHEER ('RB')

Onder randenbeheer vallen (kruidenrijke) akkerranden en faunaranden. Deze randen worden in de verzamelaanvraag ingetekend als een afzonderlijk perceel met de bijkomende bestemming 'RB' en het bijhorende nummer.

De beheerpakketten met code 'RB41' tot en met 'RB46' omvatten de beheerovereenkomsten met een startdatum vanaf 1/1/2023.

3 KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN ('KLE')

- ▶ Sommige KLE worden als apart perceel ingetekend in de verzamelaanvraag en krijgen de bijkomende bestemming 'KLE' en het bijhorende nummer. Het gaat om de beheerpakketten met code 'KLE41', 'KLE43', 'KLE45', 'KLE47'.
- ▶ De andere KLE zijn enkel opgenomen bij de bedrijfsinformatie in de verzamelaanvraag ('KLE' en bijhorend nummer), maar niet als apart perceel. Het gaat om de beheerpakketten met code 'KLE40', 'KLE42', 'KLE44', 'KLE46', 'KLE48' en 'KLE49'. De bedrijfsinformatie kan geraadpleegd worden op het voorbereidingsformulier van de verzamelaanvraag boven de percelentabel of via 'Agromilieu- en PDPO-maatregelen' in de verzamelaanvraag op e-loket.

4 AANGIFTE VASTE BEHEEROVEREENKOMSTEN

- ▶ Controleer of elke vaste beheerovereenkomst als apart perceel is ingetekend en de bijkomende bestemming vooraf ingevuld is. Indien dit niet het geval is, moet u voor vaste beheerovereenkomsten die niet op een volledig perceel worden toegepast, de registratie aanpassen. Teken het beheerobject in als apart perceel volgens de ligging zoals bepaald in uw beheerovereenkomst.
- ▶ Controleer of de perceelsoppervlakte overeenstemt met de oppervlakte uit de beheerovereenkomst.
- ▶ De ligging of oppervlakte van een overeenkomst kunt u niet wijzigen via de verzamelaanvraag. Neem daarvoor contact op met de regionale afdeling van de VLM.
- ▶ Vul de hoofdteelt in bij het perceel dat overeenkomst met uw vaste beheerovereenkomst. Let op, enkel hoofdteelten die in aanmerking komen volgens het beheerpakket zoals opgenomen in de tabel 'Teeltcodes – combinaties met VLM beheerovereenkomsten', op de webpagina ['Tabellen'](#)-komen in aanmerking.

5 INDIENINGSDATUM VOOR VASTE BEHEEROVEREENKOMSTEN

Beheerders met vaste beheerovereenkomsten moeten de verzamelaanvraag tegen uiterlijk 30 april 2025 indienen. Registratie van percelen met een vaste beheerovereenkomst is slechts mogelijk tot uiterlijk 31 mei 2025, en dus niet tot 31 oktober.

6 NIEUW IN 2025

- ▶ Om veronkruiding en bodemmoeheid tegen te gaan bij het beheerpakket faunavoedselgewas standaard (FBV41) mag binnen de looptijd van de overeenkomst - in plaats van een zomergraan of zaadleverend mengsel - éénmalig een vlinderbloemig maaigewas uit de lijst op de website van de VLM ingezaaid worden,

dat maximaal twee jaar wordt aangehouden. Vul in dit geval als hoofddeelt van het perceel 'mengsel van vlinderbloemigen' (744) in.

- ▶ Vanaf 2025 moet geen niet-productief areaal (NPE) meer aangeduid worden voor de conditionaliteit. Bijgevolg vervallen ook de toegelaten combinaties tussen NPE en beheerovereenkomsten en zijn er geen verlaagde beheervergoedingen meer van toepassing bij combinatie van NPE met beheerovereenkomsten.

7 AANDACHTSPUNTEN

- ▶ Indien u een beheerovereenkomst voor het onderhoud van kleine landschapselementen hebt, respecteer dan het verbod om werken uit te voeren van 15 maart tot 15 juni om broedende vogels niet te verstoren.
- ▶ Indien u een beheerovereenkomst 'jaarlijks snoeien' hebt, snoei dan **jaarlijks** beide zijden van elke haag alsook de bovenkant van de hagen

